

การศึกษาคำเรียกเสียงและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย
ตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์

นางสาวสิริวิมล ศุภกรสร

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ETHNOSEMANTIC STUDY OF TERMS FOR HEARING AND
TERMS EXPRESSING ATTITUDES TO SOUNDS IN THAI

Miss Sirivimol Sukrasorn

สภามหาวิทยาลัยศิลปศาสตรบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาคำเรียกเสียงและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย
ตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์
โดย นางสาวสิริวิมล ศุภกรสร
สาขาวิชา ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. วีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. วีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ศิริพร ภัคดีผาสุข)

สถาบันวิจัยภาษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิริวิมล ศุภกรศร : การศึกษาคำเรียกเสียงและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทยตามแนว
 อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์. (AN ETHNOSEMANTIC STUDY OF TERMS FOR HEARING AND
 TERMS EXPRESSING ATTITUDES TO SOUNDS IN THAI) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร. อมรา
 ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 149 หน้า.

คำเรียกเสียงหมายถึงคำที่ใช้ระบุเสียงที่ได้ยิน เป็นคำที่บ่งบอกคุณสมบัติของเสียง ซึ่งเป็นการรับรู้
 พื้นฐานของมนุษย์ ในอดีตงานวิจัยที่เกี่ยวกับเสียงมีเป็นจำนวนมากในหลายสาขา แต่ยังไม่ม้งานวิจัยด้าน
 คำในฐานะเป็นตัวแทนโน้ตศัพท์ที่เป็นประเภทของเสียง วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คำ
 เรียกเสียงในภาษาไทยตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ โดยวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐาน
 ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ วิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน และวิเคราะห์คำแสดงทัศนคติ
 เกี่ยวกับเสียงและความสัมพันธ์ของคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงกับคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนวนิยาย 10 เล่ม และจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่
 25 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน โดยนำรายการสรรพจน์ ปราบกฎการณ์และสถานการณ์ จำนวน 110 รายการ ไป
 ตั้งเป็นคำถามถามผู้บอกภาษา

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า คำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 10 คำ ได้แก่
 คำว่า *ดัง กังวาน ก้อง ค่อยและเบา แหลม เล็ก หุ่ม ใหญ่ และ แหบ* ซึ่งแทนประเภทเสียงพื้นฐาน
 9 ประเภท จากการศึกษาคำความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานโดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า คำ
 เหล่านี้แตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่างจำนวน 8 มิติ ได้แก่ ความชัดเจนของการได้ยิน การกินพื้นที่
 การกินเวลา ความคงที่ของการได้ยิน ระดับเสียง ความเสียดแทง ความนุ่มนวล และความต่อเนื่องของเสียง

เมื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานพบว่า มีทั้งสิ้น 5 กลวิธีหลัก ได้แก่
 1) กลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยว เช่น *กระหึ่ม อื้ออึง* 2) กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงเข้าด้วยกัน เช่น *ก้องกังวาน
 เล็กแหลม* 3) กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียง เช่น *เบาๆ แล้ม-แหลม* 4) กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยาย
 เช่น *หุ่มลึก แหลมบาดหู* และ 5) กลวิธีการใช้คำว่า *ออก* เช่น *ออกแหลม ออกห้าว*

ผลการวิเคราะห์คำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง พบคำแสดงทัศนคติทางบวกต่อเสียงที่ได้ยิน เช่น
 “ไพเราะ” “ใส” คำแสดงทัศนคติทางลบต่อเสียงที่ได้ยิน เช่น “บาดหู” “แสบแก้วหู” และคำแสดงทัศนคติเป็น
 กลาง เช่น คำว่า “เฉยๆ” “ธรรมดา” และ “ฟังได้”

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า คำเรียกเสียงสะท้อนให้เห็นการรับรู้และการจำแนกประเภทเสียงที่ได้ยิน
 ของคนไทย ซึ่งสนับสนุนความคิดที่ว่าคำเป็นตัวสะท้อนโน้ตศัพท์และระบบความคิดของผู้พูด

ภาควิชา	ภาษาศาสตร์	ลายมือชื่อนิสิต.....สิริวิมล...สุ.ภสศร.....
สาขาวิชา	ภาษาศาสตร์	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา	2550	

478 02206 22 : MAJOR LINGUISTICS

KEY WORD: ETHNOSEMANTICS / HEARING TERMS / ATTITUDES TO
SOUND / THAI PERCEPTION / THAI WORLDVIEW

SIRIVIMOL SUKRASORN : AN ETHNOSEMANTIC STUDY OF TERMS
FOR HEARING AND TERMS EXPRESSING ATTITUDES TO SOUND IN
THAI. THESIS ADVISOR : PROF. AMARA PRASITHRATHSINT, Ph.D.
149 pp.

Hearing is a basic sense of perception identified by hearing terms. Previous studies on hearing show that there are many studies in several fields, but there has been no study that relates hearing with terms in a particular language. This study deals with hearing terms and terms expressing attitude toward hearing in Thai. It aims to analyze the meanings of basic hearing terms, linguistics strategies in forming non-basic hearing terms, the meaning of terms expressing attitude toward hearing and the relationship between such terms and the basic hearing terms.

The data was taken from ten novels in Thai and interviewing fifteen native speakers of Thai by using 110 things, phenomena, and situations as stimuli.

The results of the study show that there are ten basic hearing terms in Thai representing nine basic categories of sounds: *daŋ* 'loud', *kaŋwaan* 'resonance', *kôŋ* 'echo', *baŋ* or *khôŋ* 'soft', *lǎæm* 'sharp', *lék* 'thin', *thúm* 'mellow', *yài* 'thick', and *hǎæp* 'hoarse'. Furthermore, the analysis of the meaning of these basic hearing terms show that they are differentiated by eight dimensions of contrasts: clarity, covering wide space, time consuming, consistence of sound, pitch, piercing, softness, and continuity.

The analysis of non-basic hearing terms show that there are five main strategies in forming Thai non-basic hearing terms: using monolexemic word, combining two hearing terms, reduplication, combining hearing terms with a modifier, and using the word *ʔɔ̀k*.

With regard to the terms expressing attitude to hearing or sounds, it is found that they can be divided into three categories according to their meanings: positive attitude terms, e.g. 'beautiful', 'clear'; negative attitude terms, e.g. 'unpleasant to hear', 'screeching', and neutral attitude terms, e.g. 'indifferent', 'simple', and 'so-so'.

This study shows that hearing terms in Thai reflect the way Thai people perceive and categorize sounds. This support the notion that words reflect the cognitive system of the speakers.

Department Linguistics

Field of study Linguistics

Academic year 2007

Student's signature ..Sirivimol..Sukrasorn.

Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลต่างๆซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุคคลต่างๆเหล่านั้นมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาและช่วยชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัย ตลอดจนช่วยตรวจทาน แก้ไขความบกพร่องต่างๆของงานวิจัยเรื่องนี้ด้วยความเอาใจใส่และอดทนจนวิทยานิพนธ์สำเร็จเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ซึ่งผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ และอาจารย์ ดร. ศิริพร ภักดีผาสุข คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจแก้ไขพร้อมให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ตลอดเวลาที่ได้มาศึกษาในภาควิชานี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณบุคลากรและพี่น้องชาวภาษาศาสตร์ทุกท่าน รวมถึงเพื่อนๆทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณกัณทิมา รักรวงษ์วาน และคุณมนสิการ เฮงสุวรรณ ที่คอยเป็นกำลังใจและไต่ถามถึงความคืบหน้าของงานวิจัยอยู่เสมอๆ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ออกภาษาทุกๆท่านที่ได้สละเวลาให้ข้อมูลอันมีประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยและทำให้งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่สาว ผู้เป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และให้การสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆเรื่องตลอดมา ซึ่งความสำเร็จใดๆในชีวิตของผู้วิจัยจะไม่อาจเกิดขึ้นได้เลย หากขาดท่านเหล่านี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณจากใจจริง

ศึกษานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	2
1.5 นิยามศัพท์.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
2 ทบทวนวรรณกรรม	4
2.1 อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์	4
2.1.1 แนวคิดทางด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์	4
2.1.2 ทฤษฎีและวิธีการวิเคราะห์ทางด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์	6
2.1.3 งานวิจัยทางด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์	13
2.2 การศึกษาเกี่ยวกับเสียง การรับรู้เสียงและคำเกี่ยวกับเสียง	24
2.2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้เสียง	24
2.2.2 การศึกษาเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้เสียงทางด้านวิทยาศาสตร์.....	28
2.2.3 การศึกษาเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้เสียงทางด้านจิตวิทยาและสุขภาพ.....	29
2.2.4 การศึกษาคำเกี่ยวกับเสียง.....	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
3.1 การเก็บข้อมูล	37
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	47

บทที่	หน้า
4	51
4.1	51
4.2	51
4.3	57
4.4	64
5	65
5.1	65
5.2	68
5.2.1	69
5.2.2	75
5.2.3	76
5.3	79
6	80
6.1	80
6.2	81
6.2.1	82
6.2.2	83
6.2.3	91
6.2.4	96
6.2.5	102
6.3	102
6.4	110

บทที่	หน้า
7 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง ในภาษาไทย.....	112
7.1 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงใน ภาษาไทย	113
7.1.1 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับ เสียงที่มีความหมายเป็นบวก.....	114
7.1.2 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับ เสียงที่มีความหมายเป็นลบ.....	116
7.1.3 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับ เสียงที่มีความหมายเป็นกลาง.....	120
7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหู และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง	121
7.3 สรุป	123
8 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	124
8.1 สรุปผลการวิจัย	124
8.2 อภิปรายผล	128
8.3 ข้อเสนอแนะ	130
รายการอ้างอิง	131
ภาคผนวก	136
ภาคผนวก ก รายการสรรพสิ่ง ปรากฎการณ์หรือสถานการณ์ที่ใช้ในการ สัมภาษณ์ผู้บอกภาษา.....	137
ภาคผนวก ข คำเกี่ยวกับเสียงทั้งหมดที่รวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นและ การสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา.....	139
ภาคผนวก ค รายการสรรพสิ่ง ปรากฎการณ์ และสถานการณ์ที่ปรากฏร่วมกับ คำเรียกเสียงพื้นฐานในการเก็บข้อมูลภาคสนาม.....	146
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	149

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การจัดจำพวกแบบชาวบ้านของคำเรียกข้าวในภาษาไทย.....	12
2.2 ระดับความเข้มของเสียงจากแหล่งกำเนิดต่างๆ.....	27
3.1 ตัวอย่างตารางบันทึกข้อมูลคำเกี่ยวกับเสียง.....	42
3.2 ตัวอย่างตารางบันทึกข้อมูลรายละเอียดของคำเรียกเสียงที่คาดว่าจะเป็นการเรียกเสียงพื้นฐาน รายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง.....	45
4.1 คำเรียกเสียง.....	58
6.1 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐาน 1 กับคำเรียกเสียงพื้นฐาน 2	84
6.2 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน	85
6.3 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน 1 กับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน 2	90
6.4 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐาน	91
6.5 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน	92
6.6 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน	96
6.7 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยายบอกปริมาณ..	97
6.8 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงอาการ.....	97
6.9 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู	98
6.10 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำบอกลักษณะที่มีโครงสร้างคำแบบ คำเรียกเสียง + คำบอกลักษณะ.....	99
6.11 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำบอกลักษณะที่มีโครงสร้างคำแบบ คำบอกลักษณะ + คำเรียกเสียง.....	101
6.12 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการใช้คำว่า ออก กับคำเรียกเสียง	102
6.13 ตารางการจัดประเภทคำเรียกเสียงพื้นฐานและสมาชิกที่เป็นคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย	105
7.1 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู	113
7.2 คำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง.....	113

ตารางที่	หน้า
7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง	121

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่ 1 สเกลวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานเสนอโดยเบอร์ลินและเคย์.....	17
ภาพที่ 2 แผนภูมิต้นไม้แสดงองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐาน ในภาษาไทย	75

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

เสียง (Sound) เป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถรับรู้ได้โดยผ่านทางหู ซึ่งเป็นอวัยวะรับรู้ที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งในจำนวนอวัยวะรับรู้ทั้ง 5 ของมนุษย์ เราทุกคนอาศัยอยู่ในโลกที่เต็มไปด้วยเสียงซึ่งไม่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ ดังนั้นสิ่งที่เราได้ยินได้ฟังกันในชีวิตประจำวันเมื่อสามารถรับรู้ได้โดยหูเราก็จะเรียกสิ่งเหล่านั้นว่า “เสียง” ซึ่งจะพบว่าเสียงต่าง ๆ มากมายนับไม่ถ้วน ไม่ว่าจะเป็นเสียงพูดของมนุษย์ เสียงดนตรี เสียงร้องของสัตว์ เสียงเครื่องจักร เสียงรถยนต์ เป็นต้น และเสียงเหล่านี้ที่เราได้ยินเมื่อเราสามารถรับรู้ได้แล้วก็มักจะส่งผลกระทบต่ออารมณ์และความรู้สึกของเรา ดังนั้นเสียงบางเสียงเมื่อฟังแล้วเราอาจรู้สึกพอใจหรือเสียงบางเสียงอาจทำให้เราเกิดความรำคาญ

ในเมื่อเสียงที่เราได้ยินนี้มีความเป็นนามธรรม การจะกล่าวถึงเสียงนั้นจึงจำเป็นต้องมีคำที่ใช้เรียกเพื่อเป็นตัวแทนของมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งที่ป็นนามธรรมที่เราได้ยินหรือรับรู้ แต่ถ้าวลองสังเกตดูจะพบว่า มนุษย์เราแต่ละคนอาจจะมีการรับรู้เสียงแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ไม่เพียงแต่คนที่พูดภาษาเดียวกันหรืออยู่ในวัฒนธรรมเดียวกัน และแน่นอนคนจากแต่ละวัฒนธรรมหรือชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันเมื่อได้ยินเสียงเสียงเดียวกันก็น่าที่จะรับรู้เสียงที่ได้ยินแตกต่างกันออกไปด้วย ทำอย่างไรเราจึงจะสามารถเข้าใจถึงการรับรู้เสียงของคนเหล่านั้นได้ วิธีที่จะสามารถทำได้ก็คือทำการศึกษาผ่านคำในภาษาของพวกเขาที่ใช้เรียกเสียงเหล่านั้นซึ่งเป็นตัวแทนของมโนทัศน์เกี่ยวกับเสียงต่างๆ หรือที่เรียกว่า “คำเรียกเสียง” (hearing terms)

จากการสำรวจผลงานเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้ทางการได้ยิน (auditory perception) พบว่า มีการศึกษาในหลายสาขาวิชา ทั้งในทางวิทยาศาสตร์ จิตวิทยา สุขภาพ วรรณคดีและภาษาศาสตร์ โดยในทางวิทยาศาสตร์นั้นมุ่งศึกษาเพื่อที่จะอธิบายเกี่ยวกับอวัยวะหรือโครงสร้างทางร่างกายที่ก่อให้เกิดกระบวนการรับรู้ทางการได้ยิน รวมถึงศึกษาคูณลักษณะและคุณสมบัติทางกายภาพของเสียง ปรากฏการณ์ต่างๆทางเสียงซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์รับรู้โดยหู ในด้านจิตวิทยาเป็นการศึกษาเรื่องเสียงในแง่ของการรับรู้ทางการได้ยินที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับจิตใจ ในทางวรรณคดี มิได้มีการศึกษาเกี่ยวกับเสียงและประสาทรู้ทางการได้ยินโดยตรง แต่พบว่าจะศึกษาการใช้คำที่บรรยายลักษณะของเสียงในการสื่ออารมณ์ความรู้สึกของสิ่งต่างๆ สำหรับในด้านภาษาศาสตร์ ซึ่งเป็นการศึกษาที่เน้นตัวภาษาเป็นหลักนั้น พบว่ายังมีไม่มากนัก ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยเกี่ยวกับ “คำเรียกเสียง” ในภาษาไทยนั้นน้อย อีกทั้งงานที่มีอยู่ก็ยังไม่สามารถตอบปัญหาของผู้วิจัย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาคำเรียกเสียง เพื่อที่จะได้สามารถเข้าถึงระบบความคิดของคนไทยและนำมาตีแผ่ให้

ผู้อ่านเห็นได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกเสียงในภาษาไทยในแง่ของการเข้าถึงระบบความคิดโดยผ่านภาษา

การศึกษาคำเรียกเสียงในงานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาคำเรียกเสียงตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ซึ่งเป็นการศึกษาคำที่ใช้ในภาษาเพื่อเข้าถึงระบบความคิดของชาติพันธุ์นั้นๆ เช่นเดียวกับงานวิจัยของอัญชลิกา ผาสุกกิจ (2543) เรื่องคำเรียกสรในภาษาไทยถิ่นตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ และงานวิจัยเรื่องการศึกษาคำเรียกสรและทัศนคติเกี่ยวกับสรในภาษาจีนแต่จิวตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ของพรลัดดา เมฆบัตินทรย์ (2547) ซึ่งเป็นแนวทางการวิจัยและเป็นประโยชน์อย่างมากต่องานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกเสียงที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา โดยหวังว่าผลการวิจัยจะสะท้อนให้เห็นการมองโลกของคนไทยซึ่งมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง งานวิจัยคำเรียกเสียงเช่นนี้ก็ยังไม่เคยมีผู้ใดได้ศึกษาไว้อย่างเป็นระบบมาก่อน จึงเป็นงานที่ริเริ่มโดยเฉพาะสำหรับภาษาไทย

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. จำแนกคำเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย
2. วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย
3. วิเคราะห์ความหมายและกลวิธีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย
4. วิเคราะห์คำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงและความสัมพันธ์กับคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1. คำเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทยสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ คำเรียกเสียงพื้นฐาน คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง
2. คำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย แตกต่างกัน 3 มิติ ได้แก่ ระยะเวลาใกล้เคียง แหล่งกำเนิดเสียง ความระคายหู และความต่อเนื่องของเสียง
3. กลวิธีในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานมี 3 แบบ ได้แก่ การผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐานเข้าด้วยกัน การซ้ำคำเรียกเสียงพื้นฐาน และการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำขยาย
4. คำเรียกเสียงพื้นฐานบางคำเกิดร่วมกับคำแสดงทัศนคติทางลบและบางคำเกิดร่วมกับคำแสดงทัศนคติทางบวก

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะคำเรียกเสียงและทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น มิได้ศึกษาคำเรียกเสียงและทัศนคติเกี่ยวกับเสียงของผู้พูดภาษาไทยถิ่นอื่นๆ

1.5 นิยามศัพท์

1. เสียง หมายถึง สิ่งที่รับรู้ได้ด้วยหู เช่น เสียงเพลง เสียงพูด เสียงฟ้าร้อง ฯลฯ
2. คำเกี่ยวกับเสียง หมายถึง คำหรือวลีใดๆที่ใช้ระบุ บรรยายหรือกล่าวถึงเสียงที่ได้ยินว่าเป็นอย่างไรหรือมีลักษณะอย่างไร สามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่
 - 2.1 คำเรียกเสียง หมายถึง คำที่ใช้ระบุเสียงที่ได้ยิน เป็นคำที่บ่งบอกคุณสมบัติของเสียง แบ่งเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน (ดูรายละเอียดในข้อ 3) และคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน (ดูรายละเอียดในข้อ 4)
 - 2.2 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู เช่น รื่นหู น่าฟัง ระคายหู หนวกหู เป็นต้น
 - 2.3 คำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง เช่น ไพเราะ เพราะ เป็นต้น
 - 2.4 ถ้อยคำอื่นๆที่ไม่ใช่ 3 ประเภทข้างต้น เช่น ห้วน แข็ง กระชั้น ระรัว เต็มตื่น ขาดความเป็นธรรมชาติ อยู่ในลำคอ หุ้มแครงไปด้วยความมั่นใจ เป็นต้น
3. คำเรียกเสียงพื้นฐาน หมายถึง คำเรียกเสียงที่เป็นตัวแทนประเภทเสียงพื้นฐานที่มีลักษณะเป็นหน่วยศัพท์เดี่ยว ซึ่งความหมายของคำจะต้องไม่เหมือน ร่วมกับศัพท์อื่นที่เป็นคำเรียกเสียงอื่นๆ และต้องไม่ใช่คำที่ใช้ได้กับเสียงของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์บางอย่างเท่านั้น อีกทั้งยังต้องเป็นคำสั้นจดจำง่าย มีการใช้อย่างสม่ำเสมอและโดดเด่นในความรู้สึกของผู้บอกภาษา เช่น ดัง กังวาน ก้อง หุ้ม เป็นต้น
4. คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกเสียงที่ไม่ได้เป็นตัวแทนของประเภทเสียง แต่เป็นคำที่สามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดคำหนึ่งได้ เช่น กึกก้อง ลั่น สนั่น ก้องกังวาน หุ้มต่ำ แหบพรวด บังๆ ตูม โครม กริ่ง เบรียะๆ เป็นต้น
5. คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู หมายถึง คำที่ใช้ระบุหรือบรรยายความรู้สึก และลักษณะอาการที่เกิดขึ้นจากการได้ยินเสียง ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นที่หู และอาจแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล เช่น สบายหู แสบหู คู้หู ระคายหู บาดหู เป็นต้น
6. คำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง หมายถึง คำที่ใช้ระบุความคิดเห็น ความชื่นชอบที่มีต่อเสียงที่ได้ยินซึ่งเป็นความรู้สึกทางจิตใจ ทั้งในทางบวกหรือทางลบซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล ทั้งนี้คำแสดงทัศนคติเป็นคำที่แสดงคุณค่า สามารถบอกได้ว่าดีหรือไม่ดี เช่น เพราะ ไพเราะ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการศึกษาคำเรียกการรับรู้ทางการได้ยินในภาษาอื่นๆ
2. เข้าใจระบบความนึกคิดเกี่ยวกับการรับรู้ทางการได้ยินของคนไทย
3. สามารถนำทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่ได้จากงานวิจัยไปประยุกต์ใช้กับแวดวงอื่นๆได้ เช่น การตลาดและการประชาสัมพันธ์

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ในการเสนอข้อสรุปที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาออกเป็นประเด็นหลักๆ 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่งเกี่ยวกับบรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ และประเด็นที่สองเกี่ยวกับเสียง การรับรู้เสียง และคำเกี่ยวกับเสียง

2.1 บรรณศาสตร์ชาติพันธุ์

เนื่องด้วยงานวิจัยเรื่องนี้ใช้บรรณศาสตร์ชาติพันธุ์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมทางด้านบรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ ในเรื่องเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี วิธีวิเคราะห์ ตลอดจนงานวิจัยต่างๆทางด้านบรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยในการทำวิจัยในครั้งนี้

2.1.1 แนวคิดทางด้านบรรณศาสตร์ชาติพันธุ์

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549:74) กล่าวถึง แนวทางการศึกษาที่เรียกว่า**บรรณศาสตร์ชาติพันธุ์** (ethnosemantics) หรือที่เรียกได้ในอีกหลายชื่อ ได้แก่ ชาติพันธุ์ศาสตร์ (ethnoscience) บรรณศาสตร์ชาติพันธุ์วรรณนา (ethnographic semantics) และชาติพันธุ์วรรณนาแบบใหม่ (the new ethnography) ซึ่งปัจจุบันรู้จักกันในชื่อของมานุษยวิทยาปริชาน (cognitive anthropology) ว่าเป็นแนวทางการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าถึงระบบปริชานของกลุ่มชาติพันธุ์ใดก็ตามจากการวิเคราะห์ความหมายของคำในภาษาของกลุ่มนั้น ซึ่งทারা โรเบิร์ตสัน และตุ๊ก บีสเลย์ (Robertson and Beasley, 2001) กล่าวว่า เป็นแนวทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในช่วงปี 1950 ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเป็นแนวคิดที่ศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขของมนุษย์ (human condition) ที่เน้นไปที่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและความคิด โดยแนวทางการศึกษาที่ถือว่าวัฒนธรรมเป็นความรู้และอ้างว่าแต่ละวัฒนธรรมมีการจัดเรียงเหตุการณ์ ชีวิตด้านวัตถุ (material life) และความคิดตามหลักเกณฑ์ของตนเองซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต่ละวัฒนธรรม และทั้งสองยังกล่าวอีกว่าจุดประสงค์ที่สำคัญคือเพื่อแสดงระบบความคิดที่มีเหตุผลของวัฒนธรรมอื่นๆ ตามหลักเกณฑ์ของวัฒนธรรมนั้นๆ ซึ่งจะสามารถค้นพบได้โดยผ่านการวิเคราะห์ภาษา

นอกจากนี้เจฟฟรีย์ เบนท์ลีย์ และ ปีเตอร์ เบเกอร์ (Bentley and Baker) กล่าวถึงประเด็นสำคัญของแนวทางการศึกษานี้ว่าเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับประเภทของสิ่งต่างๆแบบชาวบ้านและความหมายของประเภทเหล่านั้น โดยการที่เราเข้าใจว่าคนเหล่านั้นใช้ภาษาของเขา

อย่างไร ก็จะทำให้เข้าใจว่าพวกเขา มองโลกอย่างไร เนื่องจากประเภทความรู้แบบชาวบ้านนี้ถูกสร้างขึ้นโดยมโนทัศน์ (concepts) ซึ่งติดอยู่กับคำที่พวกเขาใช้เรียก (labels)

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการศึกษานวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ความหมายของคำในภาษาใดภาษาหนึ่งเพื่อที่จะเข้าถึงระบบปริชานหรือระบบความรู้ ความคิด และความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษานั้นๆนั่นเอง

วิลเลียม ซี สเตอร์ทเวินท์ (Sturtevant, 1964) ได้กล่าวถึงแนวทางการศึกษาแนวทางนี้ในบทความชื่อ Studies in Ethnoscience โดยกล่าวว่าเป็นการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมตามแบบวิทยาศาสตร์ และช่วยยกระดับมาตรฐานเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือ ความมีเหตุผลและความละเอียดถี่ถ้วนในการศึกษาแบบชาติพันธุ์วรรณนา นอกจากนี้เขาได้เสนอหลักการต่างๆที่ใช้ในการศึกษาไว้ 6 ประการด้วยกัน ได้แก่

1. เอติกและอีมิก (etic and emic)

เอติกและอีมิก เป็นแนวคิดที่นำไปใช้ในการศึกษาภาษาซึ่งเสนอขึ้นโดยแคนเน็ท แอล ไพค์ เอติก หมายถึง ลักษณะที่ไม่ขึ้นกับวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งโดยเฉพาะ (culture-free feature) กล่าวคือเป็นลักษณะสากลที่ทุกสังคมมีอยู่ร่วมกันไม่ใช่ของกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่ง และแนวคิดที่ตรงข้ามกับเอติก ไพค์เรียกว่า อีมิก ซึ่งเป็นลักษณะที่เป็นเฉพาะของแต่ละกลุ่มสังคมหรือวัฒนธรรม ซึ่งการศึกษาเอติกจะช่วยให้เข้าใจเรื่องของอีมิกของแต่ละวัฒนธรรมมากขึ้น

2. แวดวง (domain)

แวดวง เป็นหนึ่งในหลักการที่มีความสำคัญมากที่สุดของการศึกษาทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ซึ่งคนมักจะมองข้ามมากที่สุด โดยคำว่า แวดวง หมายถึง แวดวงของศัพท์หรือหมวดคำศัพท์ที่ศึกษา ที่เราต้องรู้แวดวงที่แน่นอนว่า เราจะทำการศึกษาเรื่องใด

3. ระบบคำศัพท์ (terminological system)

ระบบคำศัพท์ หรือ คำศัพท์เฉพาะ หมายถึง ชื่อที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆที่ทุกภาษามี ซึ่งในแต่ละชื่อล้วนแฝงไปด้วยระบบความนึกคิดของผู้พูดภาษานั้น

4. ชุดหน่วยภาษาและการวิเคราะห์องค์ประกอบ (paradigm and componential analysis)

ชุดหน่วยภาษา หมายถึง วิธีจัดกลุ่มหรือจำแนกข้อมูลให้เป็นประเภทเดียวกันโดยอาศัยลักษณะต่างๆที่มีร่วมกันทางความหมาย

การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง การวิเคราะห์ชุดหน่วยภาษาโดยการวิเคราะห์อรรถลักษณะ (distinctive features) ซึ่งทำให้เห็นความแตกต่างของคำแต่ละคำ

5. การจัดจำพวก (taxonomy)

การจัดจำพวก หมายถึง วิธีจัดกลุ่มหรือจำแนกประเภทของข้อมูล โดยอาศัยหลักการเรื่องการเปรียบเทียบต่าง (contrast) และการรวมเข้าเป็นพวก (inclusion) โดยจะดูจากระดับของศัพท์ที่ลดหลั่นกันลงไป ศัพท์ที่อยู่ในแนวระดับเดียวกันจะถือเป็นประเภทเดียวกันแต่คนละชนิด และศัพท์ที่อยู่ข้างบนจะรวมศัพท์ที่อยู่ข้างล่าง และศัพท์ที่อยู่ข้างล่างจะเป็นส่วนหนึ่งของศัพท์ที่อยู่ทางข้างบน

6. ขั้นตอนการค้นพบระบบภาษา (discovery procedure)

ขั้นตอนการค้นพบระบบภาษา รวมขั้นตอนการเก็บข้อมูลว่าเก็บอย่างไรจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อมูลที่แท้จริง โดยที่ไม่ได้นำวัฒนธรรมของผู้วิเคราะห์ไปเป็นแบบหรือเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมที่จะทำการศึกษา

หนึ่งอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549:83) ได้สรุปถึงหลักการสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ไว้ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. คำในภาษาเป็นตัวแทนของมโนทัศน์ ดังนั้นการวิเคราะห์คำทำให้เห็นและเข้าใจมโนทัศน์ ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจระบบความรู้ ความคิดและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้
2. ข้อมูลที่ใช้ต้องได้มาอย่างเป็นธรรมชาติและเป็นวัตถุวิสัย
3. เน้นการวิเคราะห์ความหมายของคำ
4. ผู้วิเคราะห์ต้องใช้วิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้
5. เป้าหมายของการวิเคราะห์คือการตีแผ่ระบบความรู้จากมุมมองของชาวบ้าน ไม่ใช่จากมุมมองของผู้วิเคราะห์

2.1.2 ทฤษฎีและวิธีการวิเคราะห์ทางด้านภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์

ผู้วิจัยได้ทบทวนทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งได้แก่ ทฤษฎีการจำแนกประเภท (categorization) และวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (componential analysis) รวมไปถึงวิธีวิเคราะห์อื่น ๆ ที่นิยมใช้ในทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ ได้แก่ การจัดจำพวกแบบชาวบ้าน (folk taxonomy) และการสร้างกฎทั่วไประยะ (generalized rules) ไว้ด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีการจำแนกประเภท

การจำแนกประเภท (categorization) เป็นหัวข้อที่ได้รับความสนใจและมีการศึกษากันอย่างมากในหลาย ๆ สาขาวิชา ทั้งในด้านจิตวิทยาปริชาน ภาษาศาสตร์ รวมไปถึงทางด้านปรัชญา เนื่องจากมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษย์เรา กล่าวคือ เป็นกระบวนการทางปริชานพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความคิด การรับรู้ การกระทำ และคำพูดของมนุษย์ซึ่งการจัดประเภทส่วนมากเป็นไปอย่างอัตโนมัติโดยที่เราไม่รู้ตัว เลคอฟ (Lakoff, 1985:5-6) กล่าวว่า มนุษย์เรามี

การจัดประเภทอยู่ตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน โดยทุกครั้งที่เรามองว่าอะไรอย่างหนึ่งเป็นชนิดหรือประเภทของสิ่งของ เช่น ต้นไม้ นั่นคือเรากำลังจัดประเภท เมื่อเราให้เหตุผลเกี่ยวกับชนิดต่างๆของสิ่งของ เช่น แก้ว อารมณ์ หรือชนิดของสิ่งใดๆก็ตาม เรากำลังใช้ประเภทต่างๆ

กฤษดาวรรณ หงษ์ลดารมภ์ (2539) กล่าวถึงการทำความเข้าใจเรื่องหมวดหมู่หรือประเภทจะทำให้เราเข้าใจกระบวนการรับรู้ของมนุษย์และทำให้รู้ว่ามนุษย์รับรู้โลกอย่างไร และยังกล่าวอีกว่า ในเรื่องของการจัดจำแนกหมวดหมู่นั้น ภาษาแต่ละภาษาจะมีวิธีการที่แตกต่างกันในการจัดกลุ่มของสิ่งต่างๆ โดยในบางขอบเขต เราอาจสามารถจำแนกได้อย่างง่ายดาย เช่น ในเรื่องของกลุ่มสี ที่คงไม่มีใครสงสัยว่า สีแดงใช้สีหรือไม่ หรือในกลุ่มของคำเรียกญาติ คำว่า ลุง พี่ พ่อ แม่ ก็ไม่มีใครปฏิเสธว่าไม่ใช่คำเรียกญาติ แต่ในบางกรณีการจัดกลุ่มก็เป็นเรื่องที่ยาก ทั้งนี้เป็นเพราะสิ่งต่างๆในธรรมชาติมีคุณสมบัติหลายประการ แต่เราจะเลือกคุณสมบัติใดมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งหมวดหมู่ เช่น ค้างคาว ซึ่งหน้าเหมือนหนู บินเหมือนนก แต่เลี้ยงลูกด้วยนม ควรจะจัดให้อยู่ในประเภทใด ซึ่งคำว่า ค้างคาว หรือคำว่า bat ในภาษาอังกฤษไม่ได้บอกให้ทราบเลยว่าคนไทยหรือคนอังกฤษจัดสัตว์ประเภทนี้เป็นประเภทใด หรือเป็นประเภทของมันเอง (โดยไม่มีสมาชิกตัวอื่น) เมื่อคำที่อ้างมีหลายคุณสมบัติ คุณสมบัติที่เด่นจะเป็นเกณฑ์สำคัญในการจำแนกหมวดหมู่ เช่น ปลาฉลาม มีคุณสมบัติต่างๆ คือ ว่ายน้ำได้ อยู่ในทะเล หน้าตาเหมือนปลาและไม่เคยอยู่บนบก เพราะฉะนั้นจึงไม่ใช่ประเภทเดียวกับแมวน้ำ กฤษดาวรรณยังกล่าวอีกว่าคนไทยมองว่าปลาฉลามเป็นปลาเพราะคุณสมบัติภายนอกดังกล่าวข้างต้น เราจึงใช้คำนำสัตว์ประเภทนี้ว่าปลา ทั้งที่นักวิทยาศาสตร์บอกว่า มันคือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เพราะฉะนั้นการเรียกมันว่าปลาจึงเป็นสิ่งที่ผิดสำหรับนักวิทยาศาสตร์เพราะสัตว์ประเภทนี้ออกลูกเป็นตัว อย่างไรก็ตามคำถามสำคัญอยู่ที่ว่าทำไมคุณสมบัติเลี้ยงลูกด้วยนมจึงสามารถทำลายล้างคุณสมบัติอื่นๆได้ และการที่สิ่งต่างๆมีคุณสมบัติหลายประการและการจัดหมวดหมู่ของแต่ละภาษาก็ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันแสดงให้เห็นว่าหมวดหมู่เป็นสิ่งที่มีความคลุมเครือ (fuzzy) ถ้าหมวดหมู่เป็นสิ่งที่อยู่ก่อนไม่แปรไปตามกาลเวลา เราก็คงไม่มีปัญหาในการจำแนกหมวดหมู่

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการจำแนกประเภทนั้น กาลัต (Kalat, 1990 อ้างในจรัญวิไล จุญญโรจน์, 2543:61) กล่าวว่า การจำแนกประเภทสิ่งต่างๆสามารถสรุปคร่าวๆได้เป็น 2 แนวคิดคือ แนวคิดแบบดั้งเดิมและแนวคิดต้นแบบ โดยที่เทย์เลอร์ (Taylor, 1995 อ้างในจรัญวิไล จุญญโรจน์, 2543:61-62) ได้สรุปถึงแนวคิดทั้ง 2 แนวคิดนี้ไว้คร่าวๆ ดังนี้

แนวคิดที่ 1 หรือแนวคิดแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นแนวคิดที่มีมาอย่างน้อยตั้งแต่สมัยเพลโตและอาริสโตเติล สามารถสรุปได้คร่าวๆ ดังนี้

1. ประเภท (category) นิยามโดยอรรถลักษณะจำนวนน้อยที่สุดที่จำเป็นต่อการเป็นสมาชิก (necessary and sufficient features) การจะตัดสินว่าสิ่งใดอยู่ในประเภทใดหรือไม่จึงพิจารณาจากว่าประเภทนั้นต้องการสมาชิกที่มีลักษณะเช่นไรบ้าง หากสิ่งใดมีลักษณะดังกล่าว

ครบถ้วนก็จะจัดว่าอยู่ในประเภทนั้น นั่นคือ สมาชิกทุกตัวในประเภทมีลักษณะร่วมกันจำนวนหนึ่ง

2. อรรถลักษณะอยู่ในรูปทวิลักษณ์ แสดงโดยการมีหรือไม่มีลักษณะเช่นนั้นเท่านั้น ไม่สามารถมีและไม่มี หรือมีในบางส่วน

3. ประเภทเป็นสิ่งที่มีความชัดเจน สามารถตัดสินได้แน่ชัดว่าสิ่งใดเป็นสมาชิกของประเภทใดหรือไม่ จะไม่สามารถทั้งเป็นและไม่เป็นในเวลาเดียวกันได้

4. สมาชิกทุกตัวในประเภทใด ๆ มีฐานะความเป็นสมาชิกที่เท่าเทียมกันทั้งหมด

ตามแนวคิดแบบดั้งเดิมนี้เมื่อเราพบสิ่งใหม่ใด ๆ เป็นครั้งแรก เราก็จะนำลักษณะที่เรารับรู้ได้จากสิ่งนี้มาเปรียบเทียบกับลักษณะจำเป็นของสมาชิกในประเภทอื่น ๆ ที่เรารู้จัก หากมีลักษณะที่ตรงกับลักษณะของประเภทใดครบถ้วนเราก็จะจำแนกให้สิ่งที่เราพบใหม่อยู่ในประเภทนั้นด้วย

แนวคิดที่ 2 หรือแนวคิดต้นแบบ (prototype) ผู้บุกเบิกที่สำคัญและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางคือนักจิตวิทยาชื่อ อีเลเนอร์ รอส (Eleanor Rosch) จากมหาวิทยาลัยเบิร์กลีย์ ในช่วงแรกแนวคิดต้นแบบมักได้รับการนำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ในทางจิตวิทยาแต่ในเวลาต่อมาก็ได้นำมาใช้ในแขนงวิชาอื่น ๆ ด้วย ซึ่งแนวคิดต้นแบบนี้ เทย์เลอร์ (Taylor, 1995 อ้างใน จริญญาโรจน์, 2543:61-62) สรุปไว้คร่าว ๆ คือ

1. ประเภทเป็นสิ่งที่มีความชัดเจน

2. การที่สิ่งใดจะเป็นสมาชิกของประเภทใด ๆ มักจะไม่ตัดสินได้ด้วยเพียงว่าสิ่งนั้นมีลักษณะที่จำเป็นต่อการเป็นสมาชิกครบถ้วน

3. สมาชิกแต่ละตัวในประเภทก็มีฐานะการเป็นสมาชิกที่ไม่เท่าเทียมกันด้วย มีสมาชิกบางตัวที่ดูจะมีความเป็นสมาชิกมากกว่าสมาชิกอื่น ๆ

4. คนเราจำแนกประเภทสิ่งต่าง ๆ ด้วยการนำสิ่งนั้นมาเปรียบเทียบกับต้นแบบ (prototype) ของประเภท

วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย

นอกจากการจำแนกประเภทซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้จำแนกคำเรียกเสียงออกเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานแล้ว วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย (componential analysis) ก็เป็นแนวคิดหนึ่งซึ่งจะใช้ในการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงในภาษาไทย โดยที่วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้เพื่อศึกษาความหมายของคำ ซึ่งกลุ่มคำที่จะนำมาวิเคราะห์นั้นจะต้องเป็นกลุ่มคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน

เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ (2525: 319-323) กล่าวว่า ในการวิเคราะห์ห้องคำประกอบทางความหมายนั้น มีหลักการเบื้องต้น 2 ประการคือ

1. ความหมายของคำนำมาแจกแจงเป็นส่วนความหมายย่อยได้ ส่วนย่อยเหล่านี้เรียกว่า อรรถลักษณะ (semantic feature หรือ semantic component)
2. อรรถลักษณะแต่ละประการที่ประกอบขึ้นมาเป็นความหมายของคำแต่ละคำนั้น จะมีใช้อรรถลักษณะที่พบในคำเพียงคำเดียว กล่าวคือ อรรถลักษณะเป็นเครื่องช่วยให้เราเห็นความสัมพันธ์ของความหมายของคำต่างๆ

ตัวอย่างเช่น คำว่า เด็กชาย และเด็กหญิงเป็นคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน ซึ่งความหมายของคำทั้ง 2 คำนี้อาจแยกอรรถลักษณะออกมาได้หลายประการด้วยกัน ดังต่อไปนี้

เด็กชาย	เด็กหญิง
<มีชีวิต>	<มีชีวิต>
<มนุษย์>	<มนุษย์>
<ยังไม่โต>	<ยังไม่โต>
<ไม่มีลูก>	<ไม่มีลูก>
<เพศชาย>	<เพศหญิง>

จะเห็นว่าอรรถลักษณะต่างๆเหล่านี้ที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นความหมายของคำว่าเด็กชายและเด็กหญิงนั้นจะไม่ใช้อรรถลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของคำคำเดียว แต่จะเป็นอรรถลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของคำอื่นด้วย นอกจากนั้นอรรถลักษณะต่างๆเหล่านี้ยังจะมีคุณสมบัติที่ช่วยแบ่งแยกคำออกจากกัน เช่น อรรถลักษณะ <เพศชาย> และ <เพศหญิง> เป็นอรรถลักษณะที่ทำให้คำว่าเด็กชายมีความแตกต่างกับคำว่าเด็กหญิง

ทั้งนี้ในการกำหนดอรรถลักษณะมักจะนิยมกำหนดให้อรรถลักษณะต่างๆเป็นคุณสมบัติ 2 ค่า (binary value) แทนการใช้อรรถลักษณะหลายๆอรรถลักษณะในการบรรยายความหมายของคำ นั่นคือ แทนที่จะใช้อรรถลักษณะ <เพศชาย> และ <เพศหญิง> เราจะสามารถใช้อรรถลักษณะ [±ชาย] เพียงอรรถลักษณะเดียวแทนได้

นอกจากนี้ เพียรศิริ ยังกล่าวว่าอีกว่า บางอรรถลักษณะนั้นอาจให้ความหมายโดยนัยเกี่ยวกับอรรถลักษณะอื่นได้ เช่น [+ มนุษย์] แสดงให้เห็นถึง [+ มีชีวิต] หรือ [+ มีลูก] ก็ย่อมแสดงว่า [+ โตแล้ว] โดยทั้ง [+ มีชีวิต] และ [+ โตแล้ว] นั้น เรียกได้ว่าเป็นอรรถลักษณะชนิดที่สามารถเดาได้ (redundant feature) เราจึงสามารถแสดงเฉพาะอรรถลักษณะเด่นและละอรรถลักษณะชนิดเดาได้ไว้ ดังนั้นเราจะสามารถแสดงความหมายของคำว่าเด็กชายและเด็กหญิงโดยใช้เพียง 4 อรรถลักษณะ ดังต่อไปนี้

เด็กชาย

- + มนุษย์
- โตแล้ว
- มีลูก
- + ชาย

เด็กหญิง

- + มนุษย์
- โตแล้ว
- มีลูก
- ชาย

อย่างไรก็ตามนอกจากการแสดงความหมายของคำโดยใช้อรรถลักษณะแบบทวิลักษณ์แล้ว เรายังอาจใช้อรรถลักษณะแบบพรรณนา (descriptive feature) ซึ่งจะมีค่าเป็นบวกเท่านั้นในการอธิบายความหมายของคำก็ได้ เช่น การแสดงความหมายของชื่ออาหารคาวที่ใช้ในเทศกาลงานพิธีแบบดั้งเดิมของไทย ในวิทยานิพนธ์ของศศิธร สีนถาวรกุล (2547) ดังต่อไปนี้

หมีกะทิ

- + อาหารหลัก
- + ผัด
- + เส้นหมี
- + กะทิ

แกงวันเส้น

- + ก๋วยเตี๋ยว
- + ต้ม
- + วันเส้น

การจัดจำพวกแบบชาวบ้าน

การจัดจำพวกแบบชาวบ้านหรือการจัดประเภทแบบชาวบ้าน (folk taxonomy) เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการศึกษาทางด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ซึ่งฮาโรลด์ คอนคลินได้นิยามไว้ว่าเป็น “a system of ... labeled folk segregates related by hierarchic inclusion” (Conklin, 1962: 128 อ้างใน Brown, et al. 1976: 73) กล่าวคือ เป็นระบบการจำแนกประเภทแบบชาวบ้านซึ่งมีความสัมพันธ์กันโดยการรวมไว้เป็นพวกอย่างเป็นลำดับชั้น

เบอร์ลิน (Berlin, 1992) กล่าวถึงการจัดจำพวกแบบชาวบ้านว่ามีการจัดความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆออกเป็นลำดับชั้นคล้ายคลึงกับการจัดประเภททางด้านชีววิทยาที่เป็นแบบแผนซึ่งมีการจัดแบ่งลำดับชั้นต่างๆออกเป็น คิงดอม ไฟลัม คลาส ออเดอร์ แฟมิลี จินัส และสปีชีส์ แต่อย่างไรก็ตามอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549: 87) กล่าวว่า การจัดจำพวกแบบชาวบ้านนี้ไม่เหมือนกับการจัดประเภททางวิทยาศาสตร์ ซึ่งการจัดแบบชาวบ้านนั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนธรรมดาตามองโลกอย่างไร โดยยกตัวอย่างคำว่า “ปลาวาฬ” ในภาษาไทยว่าถ้าจัดตามการจัดจำพวกแบบชาวบ้านแล้วจะไม่เหมือนกับการจัดจำพวกทางวิทยาศาสตร์ที่รวม “ปลาวาฬ” ไว้ได้ประเภทของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ในขณะที่คนพูดภาษาไทยมองว่าปลาวาฬเป็นปลาชนิดหนึ่ง

นอกจากนี้ นอมนรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549: 85-86) ยังกล่าวอีกว่าในการจัดจำพวกแบบชาวบ้านมีหลักการที่สำคัญ 2 ประการคือ แนวคิดเรื่องการเปรียบเทียบ (contrast) โดยคำที่อยู่ในระดับเดียวกันจะเปรียบเทียบกันหรือตรงข้ามกัน ส่วนคำที่อยู่ในระดับบนจะรวมคำที่อยู่ระดับต่ำลงมาซึ่งเป็นหลักการของการรวมไว้เป็นพวก (inclusion) และการจัดจำพวกแบบชาวบ้านมักจะใช้กับการวิเคราะห์คำหรือชื่อที่มีประเภทซ้อนกันเป็นลำดับชั้นหรือใช้สำหรับคลังศัพท์ที่มีขนาดใหญ่ เช่น ชื่อพืช ชื่อสัตว์ ชื่ออาหาร ชื่อโรค เป็นต้น

เบอร์ลิน (Berlin, 1973: 260) ได้กล่าวถึงการจัดจำพวกแบบชาวบ้านทางชีววิทยาว่าประกอบด้วยลำดับชั้นต่างๆ 5 ลำดับชั้นด้วยกัน คือ

ลำดับ 0 *unique beginner* (จุดเริ่มต้นหนึ่งเดียว) เป็นประเภทที่มีลักษณะพิเศษ มี

สมาชิกเพียงหนึ่งเดียวซึ่งรวมประเภทอื่นๆทั้งหมด เช่น คำว่า living things หรือ plants และ animals ในภาษาอังกฤษมักจะใช้อ้างถึงประเภทนี้

ลำดับ 1 *life forms* (รูปร่างชีวิต) เป็นประเภทที่มีสมาชิกจำนวนไม่มาก มักจะอยู่ในระหว่าง

5-10 ชนิด ซึ่งรวมจำนวนโดยส่วนใหญ่ของประเภททั้งหมดในลำดับที่ต่ำกว่า เช่น คำว่า tree, vine, herb, fish และ bird

ลำดับ 2 *generics* (บอกหมวด) เป็นประเภทที่มีสมาชิกจำนวนมากที่สุดในการจัดจำพวก

แบบชาวบ้านทุกชนิดซึ่งอยู่ภายในประมาณ 500-800 ชนิด ซึ่งถือเป็นลำดับพื้นฐาน เช่น คำว่า hickory, maple, tulip tree และ cottonwood ซึ่งทั้งหมดอยู่รวมภายใต้ คำว่า tree ในลำดับ life forms

ลำดับ 3 *specifics* (เฉพาะเจาะจง) เป็นประเภทที่สมาชิกของลำดับนี้จะถูกจำแนกออกจาก

กัน โดยคุณลักษณะจำนวนหนึ่ง เช่น สี หรือ ขนาด เช่น white oak และ sugar maple

ลำดับ 4 *varietals* (ปลีกย่อย) เป็นประเภทที่มีสมาชิกค่อนข้างน้อยมาก จะมีเฉพาะเจาะจง

ในบางศัพท์เท่านั้น เช่น baby lima bean และ butter lima bean

นอกจากนี้เบอร์ลิน ยังกล่าวถึงประเภทที่ 6 ที่เรียก intermediate ซึ่งเป็นประเภทที่อยู่ระหว่างลำดับรูปร่างชีวิต (life forms) กับลำดับบอกหมวด (generic) ซึ่งพบว่าค่อนข้างหายากในการจัดจำพวกแบบชาวบ้าน

ตัวอย่างการจัดจำพวกแบบชาวบ้าน เช่น การจัดจำพวกแบบชาวบ้านของคำเรียกข้าว ในภาษาไทยในวิทยานิพนธ์ของวาทิต พุ่มอยู่ (2549) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางความหมายซึ่งกันและกันอย่างเป็นลำดับของคำเรียกข้าวในภาษาไทย กล่าวคือ คำว่า “ข้าว” สำหรับผู้พูดภาษาไทยเป็นมโนทัศน์ที่กว้างมาก (ดูตารางที่ 2.1) โดยคำว่า “ข้าว” สามารถมีความหมายได้ 2 ลำดับด้วยกัน คือ ข้าวที่จัดอยู่ในลำดับทั่วไป (generic level) ซึ่งหมายถึง ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว และข้าวที่อยู่ในลำดับรูปร่างชีวิต (life form) ซึ่งเป็นคำเรียกรวมประเภทครอบครัวพืชที่เมล็ดมีเปลือกแข็งภายในอุดมไปด้วยแป้งชนิดต่างๆ เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ได้ด้วยและคำ

ว่าข้าวในลำดับนี้สามารถใช้คำว่าธัญพืชและธัญญาหารก็ได้ ทั้งนี้คำว่า “ข้าว” ซึ่งเป็นคำบอกหมวดที่จัดอยู่ในลำดับทั่วไปก็ยังสามารถจำแนกประเภทออกมาเป็นประเภทต่างๆได้อีกหลายประเภทด้วยกัน ในลำดับเฉพาะเจาะจง (specific) และภายในลำดับเฉพาะเจาะจงเองก็สามารถจัดระดับความสัมพันธ์เป็นชั้นย่อยๆได้อีก คือ ในชั้นย่อยที่ 1 พบว่ามีคำเรียกข้าว 6 คำ ได้แก่ ต้นข้าว ข้าวเปลือก ข้าวสาร ข้าวสุก ข้าวต้ม ข้าวเหนียว และในชั้นย่อยที่ 2 ก็พบคำเรียกข้าวอีกทั้งสิ้น 7 คำ คือ ข้าวกล้า ข้าวตั้งท้อง ข้าวลีบ ข้าวโรงสี ข้าวซ้อมมือ ข้าวสวย/ข้าวเปล่า โดยที่คำว่าข้าวโรงสีและข้าวซ้อมมือจัดอยู่ภายใต้คำว่า ข้าวสารหรือจัดเป็นประเภทหนึ่งของข้าวสารได้ และภายใต้คำว่าข้าวโรงสีในชั้นย่อยที่ 2 ก็ยังสามารถแบ่งประเภทข้าวได้เป็นอีก 2 ประเภทในชั้นย่อยที่ 3 คือ ข้าวคัด และ ข้าวหัก นอกจากนี้คำว่าข้าวคัดในชั้นย่อยที่ 3 ก็ยังสามารถแบ่งประเภทย่อยได้อีก โดยมีคำว่าข้าวขาว ข้าวแดง และข้าวกล้อง จัดอยู่ภายใต้ข้าวคัด กล่าวคือต่างก็เป็นประเภทหนึ่งของข้าวคัดนั่นเอง ทั้งนี้การจัดจำพวกแบบชาวบ้านของคำเรียกข้าวในภาษาไทยสามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 การจัดจำพวกแบบชาวบ้านของคำเรียกข้าวในภาษาไทย (จากวาทีต พุ่มอยู่, 2549:119)

Life forms รูปชีวิต	Generics บอกหมวด	Specifics เฉพาะเจาะจง			
ข้าว <ธัญพืช ธัญญาหาร>	ข้าว <พันธุ์ข้าวเจ้า พันธุ์ข้าว เหนียว>	ต้นข้าว	ข้าวกล้า		
			ข้าวตั้งท้อง		
		ข้าวเปลือก	ข้าวลีบ		
		ข้าวสาร	ข้าวโรงสี	ข้าวคัด	ข้าวขาว
					ข้าวแดง
					ข้าวกล้อง
				ข้าวหัก	
		ข้าวซ้อมมือ			
		ข้าวสุก	ข้าวสวย / ข้าวเปล่า	ข้าวปากหม้อ	
				ข้าวกันหม้อ	
		ข้าวต้ม			
		ข้าวเหนียว			
		ข้าวฟ่าง*			
		ข้าวโพด*			
ฯลฯ*					

การสร้างกฎทั่วไประหว่าง

นอกจากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายและการจัดจำพวกแบบชาวบ้านแล้ว ยังมีอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ นั่นคือ การสร้างกฎทั่วไประหว่าง (generalized rules) ซึ่งอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549:87) กล่าวว่าเป็นการเสนอภาพรวมโดยการพรรณนาสรูปแบบของชื่อต่างๆ เช่น ชื่อสถานที่ ชื่อบุคคล เป็นต้น โดยกฎที่ได้จากการวิเคราะห์จะต้องมีความเป็นสากลที่สามารถใช้ทั่วไป เช่น การวิเคราะห์ชื่ออาหารประเภทของหวานในงานวิจัยเรื่องวิถีการกินและความเชื่อของคนไทยที่สะท้อนจากชื่ออาหารไทยที่ใช้ในเทศกาลงานพิธีแบบดั้งเดิมของศศิธร สินถาวรกุล (2547) โดยแสดงโครงสร้างหลักของชื่อของหวานโดยกฎทั่วไประหว่างได้ว่า ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ได้แก่คำว่า *ขนม* ส่วนที่ 2 เป็นคำที่แสดงชนิดของหวานซึ่งแสดงลักษณะของขนมจริง เช่น *กง ทอง เทียน* หรือวัตถุดิบ เช่น *กล้วย หรือวิธีทำ เช่น ต้ม เปียก* หรือชื่อเฉพาะ เช่น *พะพาย* และส่วนที่ 3 เป็นคำที่แสดงคุณสมบัติ เช่น *แก้ว แดง* และกรรมวิธีเฉพาะ เช่น *ม้วน ฉาบ* ทั้งนี้ส่วนที่ 1 และ 3 จะเป็นส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ และจากกฎทั่วไประหว่างที่ได้นี้ เราอาจทำนายชื่อของหวานต่างๆได้คือ *ขนมกง ทองม้วน ขนมเทียนแก้ว*

2.1.3 งานวิจัยทางด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วถึงการศึกษาด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ว่ามีวงศัพท์หลายวงด้วยกันที่มีผู้นิยมศึกษากันมากซึ่งวงศัพท์เหล่านั้นก็มักจะเป็นวงศัพท์ที่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เช่น คำเรียกญาติ คำเรียกสี คำเรียกกรส คำเรียกชื่อโรค ชื่ออาหาร ชื่อพืช ชื่อสัตว์และชื่อสถานที่ ฯลฯ ดังนั้นการทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงจะได้กล่าวถึงงานวิจัยทางด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาคำเรียกเสียงในภาษาไทย โดยผู้วิจัยสามารถนำแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ต่างๆจากงานวิจัยเหล่านั้นมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี

2.1.3.1 งานวิจัยเรื่องคำเรียกญาติ

การศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกญาติเป็นหัวข้อหนึ่งที่นิยมศึกษากันในทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ เนื่องจากเป็นหัวข้อที่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก โดยในการวิเคราะห์คำเรียกญาตินั้นแนวทางที่เป็นที่นิยมมากที่สุดที่ใช้วิเคราะห์ก็ได้แก่การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายซึ่งผู้วิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงได้

สำหรับการศึกษาคำเรียกญาติซึ่งได้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางทั้งในภาษาไทยและภาษาอื่น ๆ นั้น จะขอยกตัวอย่างงานวิจัยต่างๆดังต่อไปนี้ เช่น งานวิจัยเรื่องลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมไทยที่แสดงโดยคำเรียกญาติ ของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533) งานวิจัยเรื่องคำเรียกญาติในภาษาคำเมือง: การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ของวิภาสรินทร์

ประพันธ์สิริ (2535) งานวิจัยเรื่องคำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทย และเกาะปีนัง ของศุภมาส เอ่งฉ้วน (2537) และงานวิจัยของ วราภรณ์ ติระ (2545) เรื่องคำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกันในกรุงเทพมหานคร โดยที่งานวิจัยต่างๆ ทั้ง 4 เรื่องข้างต้นได้ทำการศึกษาคำเรียกญาติในประเด็นต่างๆ คือมุ่งที่จะศึกษาความหมายของคำเรียกญาติทั้งคำเรียกญาติพื้นฐานและคำเรียกญาติไม่พื้นฐานและลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมาจากคำเรียกญาติดังกล่าว รวมถึงการศึกษาคำเรียกญาติในประเด็นที่เกี่ยวกับการใช้คำเรียกญาติในแวดวงต่างๆ อีกด้วย

งานวิจัยเรื่องลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมไทยที่แสดงโดยคำเรียกญาติ ของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533) ศึกษาคำเรียกญาติในภาษาไทยกรุงเทพฯ และพบว่าในภาษาไทยกรุงเทพฯ มีคำเรียกญาติพื้นฐาน จำนวน 17 คำ ได้แก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด/ชวด พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา ลูก หลาน หลานและโหล่น ซึ่งมีมิติแห่งความแตกต่างจำนวน 5 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด อายุ เพศและฝ่ายพ่อ/แม่ ที่ทำให้คำเรียกญาติแต่ละคำมีความแตกต่างกัน

งานวิจัยเรื่องคำเรียกญาติในภาษาคำเมือง: การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ของวิภาสรินทร์ ประพันธ์สิริ (2535) ที่มุ่งวิเคราะห์คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาคำเมือง โดยทำการเก็บข้อมูลคำเรียกญาติจากผู้บอกภาษาที่เป็นเพศหญิงที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปและเป็นคนท้องถิ่นนั้นๆ ใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูนและลำปาง จังหวัดละ 1 จุด จากการวิเคราะห์พบว่าคำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาคำเมืองที่พูดโดยชาวล้านนาอาจจำแนกให้แตกต่างกันได้ด้วยมิติแห่งความแตกต่างจำนวน 4 หรือ 5 มิติ โดยในภาษาเชียงรายและลำปาง คำเรียกญาติจะต่างกันในเรื่อง รุ่นอายุ สายเลือด อายุและเพศ แต่สำหรับในภาษาเชียงใหม่และลำพูนนั้นจะมีมิติที่เพิ่มเข้ามาคือ ฝ่ายพ่อ/แม่

งานวิจัยเรื่องคำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทยและเกาะปีนังของศุภมาส เอ่งฉ้วน (2537) เป็นการศึกษาคำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้งคำเรียกญาติพื้นฐานที่แสดงความสัมพันธ์ทางสายเลือดและคำเรียกญาติที่แสดงความสัมพันธ์กันโดยการแต่งงาน จาก 5 ถิ่น ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ตในประเทศไทยและในเกาะปีนังประเทศมาเลเซีย จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่ามีมิติทางความหมาย 6 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด อายุ ฝ่ายพ่อ/แม่ เพศและการแต่งงานที่ทำให้คำเรียกญาติแต่ละคำในภาษาจีนฮกเกี้ยนมีความแตกต่างกัน

งานวิจัยเรื่องคำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกันในกรุงเทพมหานครของวราภรณ์ ติระ (2545) ซึ่งวิเคราะห์คำเรียกญาติพื้นฐานและคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของชาวไทยมุสลิม 3 เชื้อสาย ได้แก่ ชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมาเลย์ จาม-เขมร และเปอร์เซีย จากผลการวิเคราะห์พบมิติแห่งความแตกต่างทั้งหมด 6 มิติที่แยกคำเรียกญาติแต่ละคำออกจากกัน ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด เพศ อายุ ฝ่ายพ่อ/แม่ และการให้เกียรติ แต่ระบบคำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมทั้ง 3 เชื้อสายนั้นก็มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ คำเรียกญาติพื้นฐานของชาวไทยมุสลิม

3 เชื้อสายมีมิติแห่งความแตกต่างที่ใช้แยกคำเรียกญาติพื้นฐานแต่ละคำไม่เท่ากัน คือ มีจำนวนทั้งสิ้น 5, 6, 5 มิติตามลำดับ ซึ่งมีมิติแห่งความแตกต่างที่เหมือนกันในทั้ง 3 เชื้อสาย 4 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด เพศและอายุ โดยคำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมาเลย์จะมีมิติของการให้เกียรติเพิ่มเข้ามา ส่วนคำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายเปอร์เซียนั้นจะมีมิติฝ่ายพ่อ/แม่เพิ่มเข้ามา และสำหรับคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของชาวไทยมุสลิมทั้ง 3 เชื้อสาย พบว่ามีมิติแห่งความแตกต่างทั้งหมด 8 ประการ มิติเหล่านั้น ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด อายุ เพศ ฝ่ายพ่อ/แม่ เพศของผู้พูด คำรึ้นหู และการแต่งงานใหม่

ทั้งนี้ถึงแม้จะเป็นคำเรียกญาติของกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน คือ ชาวไทยกรุงเทพฯ ชาวไทยล้านนา ชาวไทยมุสลิมและชาวจีนฮกเกี้ยน แต่คำเรียกญาติเหล่านั้นก็มีมิติแห่งความแตกต่างที่สอดคล้องกัน ในการที่จะทำให้คำเรียกญาติแต่ละคำมีความแตกต่าง โดยพบทั้งสิ้น 5 มิติ นั่นคือ รุ่นอายุ สายเลือด อายุ เพศ และฝ่ายพ่อ/แม่ อย่างไรก็ตามมีมิติแห่งความแตกต่างที่เป็นลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของคนที่พูดภาษานั้น นั่นคือ ในกลุ่มชาวจีนฮกเกี้ยนพบมิติการแต่งงานเพิ่มเข้ามาในการที่ทำให้คำเรียกญาติแต่ละคำมีความแตกต่างกัน และในกลุ่มชาวมลายูก็พบมิติการให้เกียรติเพิ่มเข้ามา

จากการศึกษาคำเรียกญาตินี้เองที่ทำให้เราเห็นลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรมบางประการที่แสดงออกมาทางความหมายของคำเรียกญาติ กล่าวคือ มีลักษณะสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ การเน้นหรือให้ความสำคัญกับระบบอาวุโสและการเน้นฝ่ายแม่ที่แสดงออกมาจากคำเรียกญาติของชาวไทยกรุงเทพฯ และชาวไทยล้านนา ส่วนในวัฒนธรรมของชาวจีนฮกเกี้ยนและชาวไทยมุสลิมกลับพบว่ามีทั้งความเหมือนและแตกต่างจากวัฒนธรรมของชาวไทยกรุงเทพฯ และชาวไทยล้านนา กล่าวคือ มีการให้ความสำคัญกับระบบอาวุโสเช่นเดียวกันแต่ต่างกันตรงที่ว่าในวัฒนธรรมของชาวจีนฮกเกี้ยนและชาวไทยมุสลิมนั้นมิได้ให้ความสำคัญกับฝ่ายแม่แต่กลับให้ความสำคัญหรือเน้นฝ่ายพ่อแทน

2.1.3.2 งานวิจัยเรื่องคำเรียกสี

นอกจากงานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกญาติซึ่งเป็นงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ที่ให้ประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเป็นอย่างมากแล้ว ก็ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกสีซึ่งเป็นการศึกษาทางด้านการรับรู้เช่นเดียวกับคำเรียกเสียง โดยผู้วิจัยสามารถนำแนวคิดในเรื่องของเกณฑ์การจำแนกคำออกเป็นคำเรียกพื้นฐานมาประยุกต์ใช้ในการทำการวิจัยในครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี

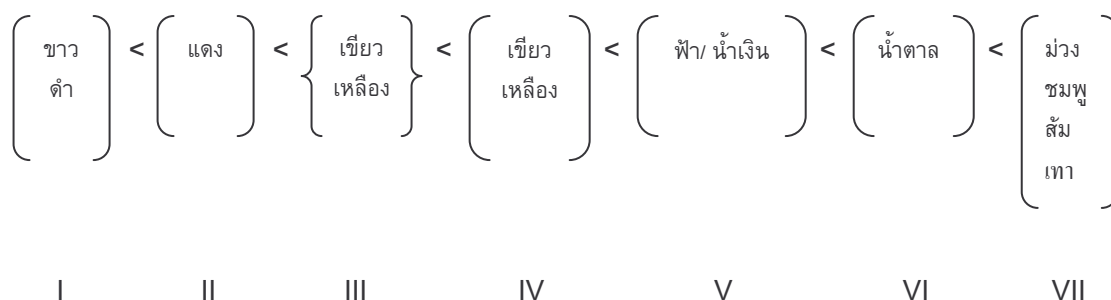
การศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกสีที่มีความสำคัญมากและเป็นต้นแบบของการวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกสีภาษาอื่น ๆ ในโลก ได้แก่ การศึกษาคำเรียกสีของเบิร์นท เบอ์ลีน และพอล เคย์ (Berlin & Kay, 1969 อ้างใน อมรา, 2538: 4-6) ซึ่งพวกเขาได้ตีพิมพ์ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาคำเรียกสีภาษาต่าง ๆ ในโลก คือหนังสือเรื่อง Basic Color Terms: Their Universality

and Evolution ซึ่งในหนังสือเล่มนี้เบอร์ลินและเคย์ได้ให้คำจำกัดความ “คำเรียกสีพื้นฐาน” (basic color terms) ว่าต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. จะต้องเป็นศัพท์เดี่ยว (monolexemic) หมายความว่า เป็นคำซึ่งความหมายของคำนั้นไม่สามารถทำนายได้จากส่วนใดส่วนหนึ่งของคำ เช่น คำว่า red และ green ในภาษาอังกฤษ แต่คำว่า reddish กับ greenish ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน
2. ความหมายของคำเรียกสีนั้นจะต้องไม่ซ้อนหรือร่วมกับความหมายของอีกคำหนึ่ง เช่น dark green ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาอังกฤษเพราะความหมายซ้อนกับ green และ crimson ก็ไม่ใช่สีพื้นฐานเพราะเป็นชนิดหนึ่งของ red
3. จะต้องไม่ใช่คำที่ใช้แคบๆ เพื่อเรียกวัตถุบางประเภทเท่านั้น เช่น คำว่า blonde ในภาษาอังกฤษ ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน เพราะใช้กับ ผม และ เฟอร์นิเจอร์ เท่านั้น
4. จะต้องเป็นคำที่ฝังใจ (psychologically salient) สำหรับผู้ออกภาษา กล่าวคือมักเป็นคำที่ผู้พูดพูดถึงก่อนและปรากฏอย่างสม่ำเสมอในผู้ออกภาษาทุกคน และมักปรากฏในภาษาเฉพาะบุคคล (idiolect) ของผู้ออกภาษาทุกคน (คำว่า mauve ในภาษาอังกฤษจะไม่ถือเป็นคำเรียกสีพื้นฐานเพราะเหตุนี้)
5. คำใดที่สงสัยว่าจะเป็นคำเรียกสีพื้นฐานหรือไม่ ให้ดูปรากฏการณ์ทางไวยากรณ์ ถ้าเหมือนกับคำเรียกสีพื้นฐานอื่นๆ ให้ถือว่าเป็นคำเรียกสีพื้นฐานด้วย เช่น คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาอังกฤษมักปรากฏกับ -ish ได้ ดังนั้น เมื่อเราพบคำเช่น reddish เราจึงถือว่า red เป็นคำเรียกสีพื้นฐาน (แต่ crimson ไม่ใช่ เพราะไม่มี *crimsonish)
6. คำเรียกสีซึ่งหมายถึงสีเดียวกับวัตถุที่เรียกถือว่า ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน (เช่น ตองอ่อน ในภาษาไทย)
7. คำยืมใหม่ๆ ไม่น่าจะนับเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน (เช่น อะความารีน ในภาษาไทย)

หลังจากที่เบอร์ลินและเคย์ กำหนดความหมายของคำเรียกสีพื้นฐานแล้ว พวกเขายังได้ทดลองเกี่ยวกับคำเรียกสีพื้นฐานใน 20 ภาษาทั่วโลก ซึ่งจากการทดลองเบอร์ลินและเคย์พบว่า มีใจกลางสี (focus) ซึ่งเป็นสีที่ผู้ออกภาษาระบุว่าเป็นตัวแทนของสีพื้นฐานต่างๆ 11 แห่ง ซึ่งตรงกับสี black, white, red, orange, yellow, brown, green, blue, purple, pink และ grey ในภาษาอังกฤษ และเขาเห็นว่าใจกลางสีเหล่านี้ไม่ได้ถูกเลือกอย่างบังเอิญ แต่พบว่าคล้ายคลึงกันทุกๆ ภาษาที่ทดลอง เบอร์ลินและเคย์ จึงสรุปว่าสีเป็นสิ่งสากล และใจกลางสีที่พบ 11 แห่งนั้นถือว่ามีความหมายสากล ดังนั้นคำเรียกสีจึงไม่ใช่สิ่งเฉพาะในแต่ละภาษา หากแต่ทุกภาษาในโลกจะยึดความหมายสากลของสีต่างๆ ร่วมกัน

หลังจากค้นพบใจกลางสีทั้ง 11 แห่งแล้ว เบอร์ลินและเคย์ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสีในอีก 78 ภาษาในโลก เขาได้สรุปว่าสีต่างๆ ในโลกมีลำดับในระยะเวลา และลำดับก่อนหลังนี้เป็นสิ่งสากล ข้อสรุปของเบอร์ลินและเคย์แสดงโดยแผนผังได้ดังนี้

ภาพที่ 1 สเกลวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานเสนอโดยเบอร์ลินและเคย์
(อ้างในอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2538:8)

เบอร์ลินและเคย์ยังสรุปอีกด้วยว่า จำนวนคำเรียกสีพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับความซับซ้อนทางวัฒนธรรม กล่าวคือ วัฒนธรรมที่เรียบง่ายหรือเทคโนโลยีที่เรียบง่ายจะคู่กับคำเรียกสีพื้นฐานจำนวนน้อย ตรงกันข้ามวัฒนธรรมใดที่ซับซ้อนหรือเทคโนโลยีซับซ้อนจะมีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐานในภาษามาก

การศึกษาคำเรียกสีของเบอร์ลินและเคย์ดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ได้ก่อให้เกิดการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกสีในภาษาอื่น ๆ กันอย่างกว้างขวาง เช่น งานวิจัยเรื่องคำเรียกสีในภาษาเย้า (เมียน) ของธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2535) คำเรียกสีและการรับรู้สีของชาวจ้วงและชาวไทยของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538) งานวิจัยเรื่องคำเรียกสีและการรับรู้สีของผู้พูดภาษาไทยลื้อ ลัวะ ม้ง และกระเหรี่ยงในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและพะเยาของศตวรรษที่ เชื่อมหาวัน (2541) และงานวิจัยของศุภมาส เอ่งฉ้วน (2543) เรื่อง คำเรียกสีและมโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน งานวิจัยเหล่านี้มีจุดประสงค์เพื่อที่จะศึกษาคำเรียกสีในแง่มุมต่าง ๆ ได้แก่ คำเรียกสีพื้นฐาน คำเรียกสีไม่พื้นฐาน วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานตลอดจนทัศนคติต่อสีอีกด้วย ทั้งนี้ในงานวิจัยต่าง ๆ นั้นได้จำแนกคำเรียกสีออกเป็นคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐาน โดยอาศัยเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินว่าคำใดเป็นคำเรียกสีพื้นฐานซึ่งพบร่วมกันทั้ง 4 งาน และเป็นเกณฑ์ที่งานวิจัยทุกเรื่องล้วนนำมาจากเกณฑ์ที่กำหนดโดยอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์(2538) คือ

1. จะต้องเป็นศัพท์เดี่ยว (monolexemic) หมายความว่า เป็นคำซึ่งความหมายของคำนั้นไม่สามารถทำนายได้จากส่วนใดส่วนหนึ่งของคำ
2. ความหมายของคำเรียกสีนั้นจะต้องไม่ซ้อนหรือร่วมกับความหมายของอีกคำหนึ่ง
3. จะต้องเป็นคำที่ฝังใจ (psychologically salient) สำหรับผู้บอกภาษา กล่าวคือมักเป็นคำที่ผู้พูดพูดถึงก่อนและปรากฏอย่างสม่ำเสมอในผู้บอกภาษาทุกคน และมักปรากฏในภาษาเฉพาะบุคคล (idiolect) ของผู้บอกภาษาทุกคน

ทั้งนี้จากการศึกษาคำเรียกสีพื้นฐานในงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ในแต่ละภาษามีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐานแตกต่างกันและมีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานในระยะต่างกัน กล่าวคือ การศึกษา

คำเรียกสีในภาษาเข่า(เมียน) ของธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2535) ซึ่งเก็บข้อมูลจากผู้หญิงเข่าจำนวน 48 คน ที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ในหมู่บ้านเข่า 6 หมู่บ้านในจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน ลำปาง พบว่าในภาษาเข่ามีคำเรียกสีพื้นฐานจำนวน 6 คำ แทนประเภทสี “ดำ” “ขาว” “แดง” “เหลือง” “เขียว” และ “น้ำเงิน” โดยอยู่ในระยะที่ 5 ตรงตามทฤษฎีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานของเบอร์ลินและเคย์ แต่อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์พบว่า คำเรียกสีในภาษาเข่ากำลังอยู่ในระหว่างวิวัฒนาการจากระยะที่ 5 เข้าสู่ระยะที่ 6 ซึ่งเป็นระยะที่มีศัพท์ที่เป็นคำเรียกสีพื้นฐาน 7 คำและคำที่ 7 ก็ควรจะเป็นสีน้ำตาล แต่ในภาษาเข่าพบว่ากลับเป็นสีม่วง ซึ่งก็ค้านกับทฤษฎีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานของเบอร์ลินและเคย์

การศึกษาคำเรียกสีและการรับรู้สีของชาวจ้วงและชาวไทยของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538) ที่ศึกษาคำเรียกสีในภาษาจ้วง 6 ถิ่น เปรียบเทียบกับภาษาไทย 4 ถิ่น โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาที่มีอายุ 30-40 ปี พบว่า ในภาษาจ้วงมีคำเรียกสีพื้นฐาน 7-10 คำ ได้แก่ คำที่แทนประเภทสี ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว และฟ้า/น้ำเงิน และอีก 3 ประเภทที่พบในเฉพาะจ้วงอีก 2 ถิ่น คือ เทา น้ำตาล และม่วง ส่วนในภาษาไทยมีคำเรียกสีพื้นฐาน 10-12 คำ ซึ่งแทนประเภทสี ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ม่วง และส้ม มีอีก 5 ประเภทที่พบเฉพาะในภาษาไทย 3 ถิ่น ได้แก่ ฟ้า น้ำเงิน เทา น้ำตาล ชมพู ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีวิวัฒนาการคำเรียกสีที่เสนอโดยเบอร์ลินและเคย์ จะพบว่า คำเรียกสีพื้นฐานของทั้ง 2 ภาษา มีวิวัฒนาการอยู่ในระยะที่ 6 และ 7 เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในขั้นที่ 1-5 นั้นสอดคล้องกับสเกลวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานของเบอร์ลินและเคย์ที่ได้เสนอไว้ แต่ในระยะที่ 6 นี้ ผลการวิเคราะห์ในทั้ง 2 ภาษาพบว่าแทนที่จะเป็นสีน้ำตาลสีเดียวกัน กลับมีคำที่ครอบคลุมทั้งสีเทา/น้ำตาล ซึ่งไม่สอดคล้องกับสเกลวิวัฒนาการของเบอร์ลินและเคย์

งานวิจัยเรื่องคำเรียกสีและการรับรู้สีของผู้พูดภาษาไทยลื้อ ลัวะ ม้ง และกระเหรี่ยงในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและพะเยาของศตวรรษที่ 2541 จากการศึกษาซึ่งเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาที่เป็นหญิง อายุ 30-45 ปี จำนวน 40 คน พบว่าในภาษาไทยลื้อ ลัวะ ม้ง และกระเหรี่ยง มีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐานที่แตกต่างกันไปคือ 12,5,6,5 คำตามลำดับ ซึ่งทำให้ในภาษาต่างๆเหล่านี้มีคำเรียกสีที่พัฒนาอยู่ในระยะต่างๆกันออกไปตามทฤษฎีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานของเบอร์ลินและเคย์ นั่นคือ ในภาษาไทยลื้อคำเรียกสีพื้นฐานอยู่ในระยะที่ 7 ภาษาลัวะและม้งคำเรียกสีพื้นฐานอยู่ในระยะที่ 5 และคำเรียกสีพื้นฐานในภาษากระเหรี่ยงอยู่ในระยะที่ 4

สำหรับงานวิจัยเรื่องคำเรียกสีและมโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันของศุภมาส เอ่งฉ้วน (2543) ซึ่งศึกษาคำเรียกสีในภาษาไทยโดยเปรียบเทียบต่างสมัยกันนั้น ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลคำเรียกสีในสมัยสุโขทัยจากเอกสารประเภทต่างๆและเก็บรวบรวมข้อมูลคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยปัจจุบันจากเอกสารและผู้บอกภาษาจำนวน 20 คน ที่มีอายุระหว่าง 30-45 ปี จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันมีจำนวนแตกต่างกัน โดยในสมัยสุโขทัยมีจำนวนคำเรียกสีน้อยกว่าคือมีเพียง 5 คำ ได้แก่ ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว แต่ในสมัยปัจจุบันมีจำนวนถึง 12 คำ ได้แก่ ขาว ดำ แดง

เหลือง เขียว ฟ้า น้ำเงิน น้ำตาล ม่วง ชมพู ส้มและเทา ซึ่งตามทฤษฎีวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานของเบอร์ลินและเคย์ อาจกล่าวได้ว่าคำเรียกสีในภาษาไทยในทั้ง 2 สมัยพัฒนาอยู่ในระยะที่ต่างกันในวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานคือ อยู่ในระยะที่ 4 และ 7 ตามลำดับ

ในส่วนของการศึกษากลวิธีในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานจากงานวิจัยทั้ง 4 งานนั้น พบว่ามีกลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานทั้งสิ้น 3 วิธีด้วยกัน แต่มีกลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานที่สอดคล้องกัน 2 กลวิธี คือ การประสมคำเรียกสีพื้นฐานกับคำเรียกสีพื้นฐาน เช่น *ม่วงดำ* *ขาวเหลือง* การขยายคำเรียกสีพื้นฐาน เช่น *ม่วงอ่อน* *เขียวเข้ม* ส่วนกลวิธีการใช้คำเรียกสีของเฉพาะ เช่น *เขียวไข่กา* *ม่วงกลีบบัว* มาเป็นคำเรียกสีนั้น พบในงานวิจัย 3 งาน คือ การศึกษาคำเรียกสีและการรับรู้สีของชาวจ้วงและชาวไทย การศึกษาคำเรียกสีและการรับรู้สีของผู้พูดภาษาไทยลื้อ ลัวะ ม้ง และกระเหรี่ยงในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและพะเยา และการศึกษาคำเรียกสีและมโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน นอกจากนี้กลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานทั้ง 3 กลวิธีนี้ งานของศุภมาสยังกล่าวละเอียดลงไปถึงการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานด้วยกลวิธีการขยายคำเรียกสีไม่พื้นฐาน เช่น *แดงเหลืองอ่อน* *เม็ดมะปรางแก่* *เปลือกมังกุดอ่อน* อีกด้วย

ทั้งนี้นอกจากจะมีการศึกษาคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานแล้ว ยังมีการศึกษาทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อสีว่าเป็นอย่างไรอีกด้วย ซึ่งจากงานวิจัยเรื่องคำเรียกสีในภาษาไทย (เมี้ยน) และงานวิจัยเรื่องคำเรียกสีและการรับรู้สีของผู้พูดภาษาไทยลื้อ ลัวะ ม้ง และกระเหรี่ยงในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและพะเยา พบผลการวิเคราะห์ที่เหมือนกัน นั่นคือ การมีทัศนคติที่เป็นบวกต่อสีสดและสีเข้ม ซึ่งผู้บอกภาษาจะเห็นว่าสวย และการมีทัศนคติที่เป็นลบต่อสีอ่อนและสีตุ่นๆ ซึ่งผู้บอกภาษาก็จะมีความเห็นว่าน่าเกลียด

2.1.3.3 งานวิจัยเรื่องคำเรียกรส

การศึกษาคำเรียกรสเป็นการศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกการรับรู้อีกทางหนึ่งนอกเหนือจากการศึกษาคำเรียกสีซึ่งเป็นการรับรู้ทางการมองเห็น ผู้วิจัยพบว่ามีงานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกรสที่ได้มีผู้ศึกษาไว้ในแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ ได้แก่ งานวิจัยของอัญชลิภา ผาสุขกิจ (2543) เรื่องคำเรียกรสในภาษาไทยถิ่นตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ และงานวิจัยของพรลัดดา เมฆบัณฑิต (2547) เรื่องการศึกษาคำเรียกรสและทัศนคติเกี่ยวกับรสในภาษาจีนแต้จิ๋วตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ โดยงานวิจัยทั้ง 2 งานนี้ มุ่งที่จะศึกษาคำเรียกรสและจำแนกประเภทคำเรียกรสออกเป็นคำเรียกรสพื้นฐาน และคำเรียกรสไม่พื้นฐาน พร้อมทั้งวิเคราะห์ความหมายด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อหาระบบของคำเรียกรส นอกจากนั้นในส่วนของการศึกษาไม่พื้นฐาน ผู้วิจัยยังได้ทำการวิเคราะห์ถึงกลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐาน รวมไปถึงศึกษาทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อรสอีกด้วย

ตามทฤษฎีอักษรศาสตร์ (2543) ซึ่งได้ศึกษาคำเรียกรสในภาษาไทยถิ่นต่างๆ โดยการจำแนกประเภทของคำเรียกรสออกเป็นคำเรียกรสพื้นฐานและไม่พื้นฐานพร้อมทั้งวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกรสพื้นฐานด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น มีคำเรียกรสพื้นฐานที่เหมือนกันและแสดงประเภทรส 8 ประเภท ได้แก่ คำเรียกรสประเภท เปรี๊ยะ หวาน เค็ม ขม เผ็ด จืด ผาด และมัน แต่ในภาษาไทยบางถิ่นมีประเภทรสพื้นฐานมากกว่าถิ่นอื่นๆ คือ ภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่จะมีคำเรียกรสพื้นฐานประเภทรสขึ้นและเผื่อน และภาษาไทยถิ่นอุบลราชธานีมีการใช้คำเรียกรสพื้นฐานเรียกประเภทรสขึ้น เผื่อนและฮีนด้วย โดยที่คำเรียกรสพื้นฐานที่พบทั้งหมดนี้มีความหมายแตกต่างกันด้วยมิติ 8 มิติ ซึ่งอัญชลิกาได้นำมิติทางวิทยาศาสตร์เข้ามาเป็นตัวตัดสินด้วย โดยมิติทั้ง 8 มิตินี้ได้แก่ ปุ่มรับรสและตำแหน่งของปุ่มรับรส ความเป็นกรด รสที่ลิ้น ความแสบร้อน ความฉ่ำอืดผอม ความซาลิ้น การรับรู้ทางจมูกและความมัน

งานวิจัยของพรลัดดา เมฆบัณฑูรย์ (2547) ซึ่งศึกษาคำเรียกรสในภาษาจีนแต่จิวพบว่า คำเรียกรสพื้นฐานในภาษาจีนแต่จิวมีทั้งสิ้น 9 คำ ได้แก่ /tsia:4/ 'จืด' /siŋ1/ 'เปรี๊ยะ' /kiam5/ 'เค็ม' /ti1/ และ /tiam5/ 'หวาน' /know4/ 'ขม' /kam1/ 'ชุ่มคอ' /siab2/ 'ผาด' และ /hiam1/ 'เผ็ด' ซึ่งคำเหล่านี้เป็นตัวแทนประเภทรสพื้นฐาน 8 ประเภท โดยในประเภทรสหวานจะมีคำที่ใช้สองคำ และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย พบว่า คำเหล่านี้แตกต่างกันด้วยมิติ 7 มิติ คือ ความคงทนของรส ความฉ่ำอืดผอม การไต่กลิ่นทางจมูก ความแสบ ความเหนียวคอ ความกระหายน้ำ และความเสียวฟัน

ในส่วนของคำเรียกรสไม่พื้นฐาน จากงานวิจัยทั้ง 2 งาน พบกลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐาน 6 กลวิธีเช่นเดียวกันแต่จะแตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียด โดยอัญชลิกา พบว่าในภาษาไทยคำเรียกรสไม่พื้นฐานมีกลวิธีในสร้างคำ 6 กลวิธี ได้แก่ การผสมคำเรียกรสพื้นฐานสองคำเข้าด้วยกันเพื่อระบุคุณสมบัติของเนื้อรส เช่น เปรี๊ยะหวาน การผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกรสพื้นฐานเพื่อระบุความเข้มข้นน้อยของรส เช่น ออกเผ็ด การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสอื่นๆ เช่น จืดหอม การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนเพื่อระบุความไม่เข้มข้นของรส เช่น ซื่นๆ การผสมคำเรียกรสกับคำขยายเพื่อบอกความเข้มข้นของรส เช่น หวานเจี๊ยบ และการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนเพื่อระบุความเข้มข้นมากของรส เช่น เผื่อน-เผื่อน ซึ่งภาษาไทยแต่ละถิ่นมีการเลือกใช้กลวิธีมากน้อยแตกต่างกันไป สำหรับคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาจีนแต่จิวนั้น พบว่ามีกลวิธีในการสร้างคำทั้งหมด 3 กลวิธีใหญ่ ได้แก่ การซ้ำคำเรียกรส (รส1+รส1) การผสมคำเรียกรสพื้นฐานเข้าด้วยกัน (รส1+รส2) และการผสมคำเรียกรสพื้นฐานเข้ากับคำขยาย (รส+คำขยาย) ซึ่งในกลวิธีที่ 3 นี้ สามารถแบ่งย่อยออกได้เป็นอีก 6 กลวิธี ได้แก่ การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำเรียกกลิ่น เช่น /phaŋ1 tiam5/ 'หอมหวาน' การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำบอกลักษณะ เช่น /tiam2tshəŋ1/ 'หวานใส' การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำบอกความเจือจางของรส เช่น /ti:1tshi? 5/ 'หวานนิดหน่อย'

การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำบอกอุณหภูมิ เช่น /hiam1hɔ: 1/ ‘เผ็ดร้อน’ การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำว่า /tshunk5/ ‘ออก’ เช่น /tshunk5 tɿ:1/ ‘ออกหวาน’ และการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำว่า /sɛ:1/ ‘เกิด’ เช่น /sɛ:1hiam1/ ‘เกิดเผ็ด’

เมื่อทำการวิเคราะห์คำเรียกรสพื้นฐานและไม่พื้นฐานแล้ว งานวิจัยทั้ง 2 งานยังได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อรสด้วย นั่นคือ อัญชลิกาพบว่า ผู้บอกภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นมีทัศนคติทางบวกต่อรสมันและทางลบต่อรสขื่น รสเผื่อน และรสฮีน ส่วน พรลัดดานั้นพบว่า รส /tɿ:1/ และ /tɿam5/ ‘หวาน’ เป็นรสที่ผู้พูดภาษาจีนแต่จี๋วชอบมากที่สุด และรส /tsia:4/ ‘จืด’ เป็นรสที่ผู้พูดภาษาจีนแต่จี๋วไม่ชอบมากที่สุด

2.1.3.4 งานวิจัยทางด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์อื่น ๆ

นอกจากงานวิจัยทั้ง 3 ประเภทที่ได้กล่าวไปแล้วซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัยในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกญาติซึ่งให้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกสีซึ่งให้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนกประเภท งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกรสซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสซึ่งเป็นแนวทางในการทำการวิจัยแล้ว ในทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ก็ยังมีงานวิจัยอื่น ๆ อีกหลายงานด้วยกัน ที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ที่แตกต่างไปนอกเหนือจากวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย นั่นคือเป็นการวิเคราะห์ด้วยการสร้างกฎเกณฑ์ทั่วไป โดยจะได้ยกตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้วิธีการดังกล่าวในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

งานวิจัยของน้องนุช มณีอินทร์ (2543) เรื่องการปรับเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ งานวิจัยเรื่องนามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว: การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ของปานทิพย์ มหาไตรภพ (2545) และงานวิจัยเรื่องวิถีการกินและความเชื่อของคนไทยที่สะท้อนจากชื่ออาหารไทยที่ใช้ในเทศกาลงานพิธีแบบดั้งเดิม ของศศิธร สีนถาวรกุล (2547) เป็นงานวิจัยที่ใช้การสร้างกฎเกณฑ์ทั่วไปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์ชื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อหมู่บ้าน ชื่อบุคคล และชื่ออาหาร ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ชื่อประเภทต่าง ๆ มีโครงสร้างเหมือนกัน กล่าวคือ ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ **ส่วนหลัก** ซึ่งเป็นส่วนที่ต้องปรากฏเสมอในชื่อ **ส่วนขยาย** เป็นส่วนที่มาประกอบกับส่วนหลักเพื่อให้มีความหมายเฉพาะเจาะจงลงไป และ**ส่วนเสริม** ซึ่งอาจเป็นส่วนเสริมหน้าหรือส่วนเสริมท้ายก็ได้ โดยส่วนเสริมนี้อาจจะปรากฏในชื่อหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ส่วนประกอบต่างๆ อาจแตกต่างกันไปในรายละเอียด

งานวิจัยเรื่องการปรับเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ (น้องนุช, 2543) แสดงให้เห็นโครงสร้างชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน และมีโครงสร้างรวม คือ **ส่วนหลัก + (ส่วนขยาย)** ซึ่งส่วนหลักจะเป็นส่วนที่ปรากฏเป็นคำแรกๆ ในชื่อหมู่บ้าน และเป็นคำที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ ชื่อเฉพาะหรือคำที่มีความหมายว่าชุมชน เช่น ดง ดอย

ห้วย สำหรับส่วนขยาย จะเป็นคำที่มาประกอบกับส่วนหลักเพื่อให้มีความหมายเฉพาะเจาะจงลงไป สามารถจำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือส่วนขยายที่ 1 จะเป็นคำที่แสดงลักษณะเฉพาะหรือชื่อชุมชน เช่น บง สุเทพ หัวริน และส่วนขยายที่ 2 นั้นจะเป็นคำที่แสดงคุณสมบัติ เช่น ขาว หลวง ได้ ทั้งนี้ส่วนขยายทั้ง 2 นั้นจะมีหรือไม่มีในโครงสร้างชื่อหมู่บ้านก็ได้ จากโครงสร้างรวมสามารถจำแนกรูปแบบโครงสร้างของชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ว่ามี 3 รูปแบบใหญ่ ได้แก่ แบบที่ 1 **ภูมิประเทศ+(ลักษณะเฉพาะ)+(คุณสมบัติ)** เช่น ป่าบงหลวง แบบที่ 2 **ชื่อเฉพาะ** เช่น กาวิละมูเซอ แบบที่ 3 **ชุมชน+(ชื่อชุมชน)** เช่น กาดขี้เหล็ก โดยกฎรวมที่ได้นั้นจะสามารถนำไปใช้ในการทำนายชื่อหมู่บ้านในจังหวัดอื่นๆได้ด้วย

งานวิจัยเรื่องนามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว: การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ของปานทิพย์ มหาไตรภพ (2545) ที่วิเคราะห์นามสกุลพระราชทานในรัชกาลที่ 6 จำนวน 3,000 นามสกุล จากการวิเคราะห์โครงสร้างและรูปแบบของนามสกุลพระราชทาน สามารถสรุปได้ว่านามสกุลพระราชทานมีโครงสร้างรวมคือ **[ส่วนที่ 1 + ส่วนที่ 2]** ซึ่งส่วนที่ 1 คือ [ส่วนหลัก + (ส่วนเสริมท้าย)] และส่วนที่ 2 คือ [ณ + ชื่อสถานที่] โดยอาจปรากฏเพียงส่วนเดียวหรือ 2 ส่วนก็ได้และจากโครงสร้างดังกล่าวสามารถจำแนกรูปแบบได้ 3 รูปแบบ คือ แบบที่ 1 **[ส่วนหลัก + (ส่วนเสริมท้าย)]** หมายถึงนามสกุลหนึ่งๆอาจจะประกอบด้วยส่วนหลักอย่างเดียวซึ่งเป็นส่วนที่ต้องปรากฏเสมอ คือส่วนที่มาจาก ชื่อ และ ลักษณะทางสังคม เช่น นามสกุล “รัตนโกเศศ” (ชื่อ + ลักษณะทางสังคม) หรือประกอบด้วย “ส่วนหลัก + ส่วนเสริมท้าย” เช่น “นาวาชีวะ” (อาชีพ + ส่วนเสริมท้ายแสดงความหมายอาชีพ ส่วนเสริมท้ายนี้อาจจะปรากฏหรือไม่ก็ได้ในนามสกุลและต้องอยู่หลังส่วนหลักเสมอ สำหรับแบบที่ 2 **[ณ + ชื่อสถานที่]** เช่น “ณ เชียงใหม่”, “ณ ป้อมเพชร” และแบบที่ 3 **[ส่วนหลัก + (ส่วนเสริมท้าย)] + [ณ + ชื่อสถานที่]** คือ ส่วนที่ 1 + ส่วนที่ 2 เช่น “ประทีป ณ ถลาง”, “ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม”

งานวิจัยของศศิธร สีนถาวรกุล (2547) เรื่องวิถีการกินและความเชื่อของคนไทยที่สะท้อนจากชื่ออาหารไทยที่ใช้ในเทศกาลงานพิธีแบบดั้งเดิม ศึกษาชื่อของอาหารไทยเพื่อที่จะได้ทราบถึงรูปแบบรวมของการตั้งชื่ออาหารไทย และเพื่อให้ทราบถึงค่านิยมรวมทั้งความเชื่อต่างๆที่สะท้อนให้เห็นจากชื่ออาหารไทย โดยทำการวิเคราะห์ชื่ออาหารเหล่านั้นในด้านต่างๆ โดยแยกอาหารไทยออกเป็นประเภทของหวานและของคาว พบว่า ชื่อของอาหารทั้ง 2 ประเภท มีโครงสร้างพื้นฐานเหมือนกันคือ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นส่วนหลักและส่วนที่เป็นส่วนขยาย ซึ่งสามารถเขียนกฎโครงสร้างของชื่อของหวานได้คือ **(ส่วนเสริมหน้า)+ส่วนหลัก+(ส่วนขยาย)** หนึ่งส่วนเสริมหน้าจะได้แก่คำว่า “ขนม” ซึ่งจะมีหรือไม่มีก็ได้ ส่วนหลักที่ต้องปรากฏเสมอ นั้นเป็นชนิดของหวาน ซึ่งแสดงลักษณะ วัตถุประสงค์ วิธีทำและชื่อเฉพาะ เช่น กง กล้วย ผิง และส่วนสุดท้ายซึ่งเป็นส่วนขยายนั้นจะเป็นคำแสดงคุณสมบัติและกรรมวิธีเฉพาะ เช่น ต้มผัด ฉาบ แก้ว และจากกฎที่ได้นี้สามารถแบ่งเป็นรูปแบบต่างๆได้หลายรูปแบบด้วยกัน คือ แบบที่ 1 ชื่อของหวานที่ประกอบด้วยส่วนหลักอย่างเดียว เช่น จำมงกุฎ กามะแม แบบที่ 2 ชื่อของหวานที่

ประกอบด้วยส่วนหลัก + ส่วนขยาย เช่น ทองหยิบ ข้าวต้มมัด ข้าวเหนียวแดง แบบที่ 3 ชื่อของหวานที่ประกอบด้วยส่วนเสริมหน้า + ส่วนหลัก เช่น ขนมกง ขนมใส่ไส้ ขนมฝิง และแบบที่ 4 ชื่อของหวานที่ประกอบด้วยส่วนเสริมหน้า + ส่วนหลัก + ส่วนขยาย เช่น ขนมเทียนแก้ว ขนมสำปันนีอ่อน สำหรับของคาวก็เช่นเดียวกัน สามารถเขียนกฎโครงสร้างได้คือ **ส่วนหลัก + (ส่วนขยาย) + (ส่วนเสริมท้าย)** โดยส่วนหลักนั้น หมายถึง ชนิดของคาว หรือชนิดของส่วนประกอบ ส่วนขยายจะเป็นคำที่แสดงวิธีทำหรือประเภทย่อยของของคาว ส่วนส่วนเสริมท้ายนั้นจะเป็นคำที่แสดงวัตถุดิบ และจากกฎดังกล่าวสามารถแสดงรูปแบบได้ 3 แบบใหญ่ ได้แก่ แบบที่ 1 ชื่อของคาวที่ประกอบด้วยส่วนหลักเพียงอย่างเดียว เช่น ห่อหมก น้ำพริก แบบที่ 2 ชื่อของคาวที่ประกอบด้วยส่วนหลัก + ส่วนขยาย เช่น ข้าวแช่ หมี่กะทิ และแบบที่ 3 ชื่อของคาวที่ประกอบด้วยส่วนหลัก + ส่วนขยาย + ส่วนเสริมท้าย เช่น มะเขือชุบไข่ แกงเลียงนพเก้า

จากนั้นทำการวิเคราะห์ความหมายของอาหารไทยทั้ง 2 ประเภท พบว่าชื่อของหวานทั้ง 44 ชื่อั้นแตกต่างกันใน 4 มิติ ได้แก่ อิทธิพลต่างประเทศ วิธีการ วัตถุดิบและคุณสมบัติ ส่วนชื่อของคาว 19 ชื่อั้นก็แตกต่างกันใน 3 มิติ คือ ประเภท วิธีการทำ และวัตถุดิบ นอกจากนี้ชื่ออาหารไทยเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นค่านิยมและความเชื่อของคนไทยใน 7 เรื่องด้วยกัน ได้แก่ ความยั่งยืนและยาวนาน ความรักใคร่สามัคคี ความมั่งคั่งร่ำรวย ความสวยงามและความสง่างาม ความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต ความอุดมสมบูรณ์ และความศรัทธาในศาสนา

ในส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเสียงและการรับรู้เสียง ตลอดจนคำเกี่ยวกับเสียงในแนวต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย นอกเหนือจากความรู้เกี่ยวกับเรื่องอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ที่ได้ทบทวนผ่านมาแล้วในตอนต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 การศึกษาเกี่ยวกับเสียง การรับรู้เสียงและคำเกี่ยวกับเสียง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมในเรื่องต่างๆเพื่อที่จะได้มีความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้เสียง รวมถึงคำเกี่ยวกับเสียงซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การวิจัย โดยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็นประเด็นต่างๆ 4 ประเด็นด้วยกัน ดังนี้

- 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้เสียง
- 2) การศึกษาเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้เสียงทางด้านวิทยาศาสตร์
- 3) การศึกษาเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้เสียงทางด้านจิตวิทยาและสุขภาพ
- 4) การศึกษาคำเกี่ยวกับเสียง

2.2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้เสียง

มนุษย์สามารถรับรู้โลกรอบตัวได้โดยผ่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ ทั้ง 5 ประเภท อันได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้นและสัมผัส ซึ่งต่างก็มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตประจำวัน ไม่น้อยไปกว่ากัน สำหรับการรับรู้ทางประสาทสัมผัสที่ผ่านทางหูซึ่งเรียกว่า “การได้ยิน” นั้น ตันสนีย์ สวัสดิพงษ์ (2540) กล่าวว่าเป็นการรับข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะเวลาไกลจากร่างกายของมนุษย์ และจัดอยู่ในระบบประสาทรับความรู้สึกประเภทระบบประสาทรับความรู้สึกพิเศษ ซึ่งเป็นระบบรับรู้ความรู้สึกจากบริเวณจำเพาะของร่างกาย มีรีเซปเตอร์รับความรู้สึกเฉพาะอย่างทำหน้าที่รับตัวกระตุ้นคือ “เสียง” จากสิ่งแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในร่างกายที่มากกระตุ้น

สรารุณี สุจิตจร (2545: 10-11) กล่าวว่า มนุษย์เราได้ยินเสียงโดยผ่านทางอวัยวะรับสัมผัสคือ หู ซึ่งเป็นอวัยวะระบบคู่ คือเป็นทั้งระบบการได้ยินและระบบการทรงตัว โดยหูประกอบด้วยส่วนต่างๆ 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ หูชั้นนอก (external or outer ear) หูชั้นกลาง (middle ear) และหูชั้นใน (inner ear) การได้ยินเสียงของมนุษย์เกิดขึ้นเมื่อเสียงซึ่งมีลักษณะเป็นคลื่นเสียงเดินทางจากแหล่งกำเนิดเสียงมาถึงหู และใบหูซึ่งทำหน้าที่เหมือนกับกรวยนำเสียงส่งเข้าไปยังช่องหูหรือรูหูซึ่งมีลักษณะลาดขึ้นเล็กน้อย ที่ส่วนปลายของช่องหูนี้จะติดกับเยื่อแก้วหู (tympanic membrane) ที่กั้นแบ่งระหว่างหูชั้นนอกและหูชั้นกลาง หูชั้นกลางมีลักษณะกลวงและมีขนาดเล็กมาก ภายในประกอบด้วยกระดูก 3 ชิ้นคือ กระดูกรูปค้อน (malleus หรือ hammer) กระดูกรูปทั่ง (incus หรือ anvil) และกระดูกรูปโกลน (stapes หรือ stirrup) ที่ติดต่อกัน เมื่อคลื่นเสียงตกกระทบบแก้วหูจะเกิดแรงตึงผิวขึ้นทำให้แก้วหูสั่นสะเทือน ส่งผลให้กระดูกทั้ง 3 ชิ้นสั่นสะเทือนตามไปด้วย และที่ปลายสุดของกระดูกรูปโกลนนั้นจะอุดช่องเนื้อเยื่อที่กั้นผนังด้านในของหูชั้นกลางไว้ โดยช่องนี้เรียกว่าหน้าต่างรูปไข่ (oval window) ซึ่งทำหน้าที่ส่งพลังงานต่อไปยังหูชั้นใน ถัดจากหูชั้นกลางเข้าไปจะเป็นหูชั้นในซึ่งเป็นที่เกิดโสตสัมผัส อีกทั้งยังมีศูนย์ควบคุมการทรงตัวอยู่ภายในด้วย กลไกที่สำคัญของกระบวนการได้ยินคืออวัยวะที่เรียกว่า คอเคลีย (cochlea) ซึ่งมีขนาดเล็กมากและมีรูปร่างเหมือนหอยโข่งประกอบด้วยเซลล์รับ

ความรู้สึก (sensory cells) จำนวนมากแต่ละเซลล์มีลักษณะคล้ายขน เรียงตัวกันอยู่บนเยื่อบาง ๆ ซึ่งขดวนรอบตัวเองถึง 2 รอบครึ่งจนมีลักษณะเป็นก้นหอยทำหน้าที่เปลี่ยนคลื่นเสียงเป็นกระแสประสาท แล้วส่งผ่านโสตประสาท (auditory nerve) เข้าสู่สมอง สมองจะทำหน้าที่แปลสัญญาณเสียงที่ได้ยินและรับรู้ว่าเป็นเสียงดังหรือค่อย เสียงสูงหรือต่ำ เป็นเสียงของอะไร เสียงคนพูด เสียงนก ร้องหรือเสียงของสิ่งใดก็ตามที่สมองสามารถเชื่อมโยงเข้ากับประสบการณ์จนบอกได้ว่าเป็นเสียงอะไร โดยศูนย์กลางการได้ยินของสมองจะอยู่ที่กลีบขมับซึ่งอยู่ในกะโหลกบริเวณขมับของเรา ทั้งนี้ในการได้ยินเสียงนั้น อรรถัย ชื่นมณูษย์และคณะ (2520: 91) กล่าวว่าจะต้องประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่งการได้ยินต้องมีต้นเสียงหรือจุดกำเนิดเสียง ประการที่สองการได้ยินต้องมีตัวกลางซึ่งเป็นสื่อในการเคลื่อนที่ของเสียงจากต้นกำเนิดเสียงมาสู่ผู้ฟัง ได้แก่ ของแข็ง ของเหลว และอากาศ และประการสุดท้ายการได้ยินจะต้องมีเครื่องรับเสียง เช่น หู และเครื่องรับเสียงที่ประดิษฐ์ขึ้น (micro-phone) ไมโครโฟน

ปรียา กุลละวณิชย์และคณะ (2541: 210) อธิบายถึงเสียงที่เราได้ยินว่าเป็นพลังงานรูปหนึ่งที่อยู่ในลักษณะของคลื่น คลื่นเสียง (sound wave) เกิดขึ้นเมื่อแหล่งกำเนิดเสียงเกิดการสั่นสะเทือน และแรงสั่นสะเทือนที่เกิดขึ้นไปกระทบกับโมเลกุลของตัวกลาง (media) เช่น อากาศ เกิดเป็นคลื่นของอากาศที่โดนกดอัด (โมเลกุลที่โดนอัดเบียดกัน) สลับกับอากาศที่เบาบาง (โมเลกุลที่กระจายตัวออกเมื่อมีความกดดันน้อย) ซึ่งคลื่นนี้จะแผ่ขยายออกไปคล้ายกับระลอกคลื่นในมหาสมุทร เราเรียกสิ่งที่เกิดขึ้นว่า “เสียง” (sound) ทั้งนี้สิ่งใดก็ตามที่สามารถทำให้เกิดการอัดและขยายของโมเลกุลของอากาศแบบนี้ได้ก็จะสามารถเป็นแหล่งกำเนิดเสียงได้ อย่างไรก็ตาม คลื่นของแรงกดอากาศ (pressure waves) ที่เคลื่อนที่ไปนี้จะเป็เสียงก็ต่อเมื่อเยื่อแก้วหูของเราได้รับได้ แล้วส่งสัญญาณคลื่นไปยังสมองเพื่อให้วิเคราะห์ว่าเป็นเสียงอะไร โดยเสียงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันนั้นอาจเป็นเสียงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น เสียงลมพัด เสียงคลื่น หรืออาจเป็นเสียงที่เกิดขึ้นโดยมีมนุษย์เป็นผู้กระทำก็ได้ เช่น เสียงดนตรี เสียงพูด

เสียงสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด (สารานุกรมไทยฉบับเยาวชน, 2546: 102) คือ เสียงธรรมดา และเสียงรบกวน เสียงธรรมดา หมายถึง เสียงที่มีความยาวคลื่นเป็นระเบียบจึงทำให้เรารู้ผู้ฟังหรือเสียงที่เราต้องการสื่อสารกัน แต่เสียงรบกวน (noise) เป็นเสียงที่ทำให้เกิดรำคาญหรือเป็นเสียงที่เราไม่ต้องการ (unwanted sound) โดยที่เสียงรบกวนอาจเป็นเสียงที่ดังมาก ๆ หรือเสียงค่อยก็ได้ เช่น เสียงประทัดเป็นเสียงรบกวนชนิดเสียงดัง แต่เสียงเข็มนาฬิกาเดินเบา ๆ เป็นเสียงรบกวนชนิดเสียงค่อยซึ่งถึงแม้ว่าไม่ดังมากแต่ก็ทำให้เรารู้สึกรำคาญใจได้ อย่างไรก็ตาม การรับรู้เสียงรบกวนของมนุษย์ มีได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเสียงเพียงอย่างเดียวแต่ยังขึ้นอยู่กับทัศนคติของเราที่มีต่อเสียงด้วย นอกจากนี้ปัจจัยต่างๆ เช่น ขนาด ลักษณะ ระยะเวลา และเวลาที่เกิดเสียงนั้น ก็อาจจะส่งผลต่อความรู้สึกของแต่ละคนที่มีต่อเสียงรบกวนนั้นได้ เช่น เสียงของไวโอลิน โดยปกติแล้วเราจะหมายถึงเสียงดนตรีซึ่งเรารู้สึกพอใจ แต่เราก็อาจรับรู้ว่ามันเป็นเสียงรบกวนได้เช่นเดียวกัน

¹ จาก http://www.epd.gov.hk/epd/noise_education/web/ENG_EPD_HTML/m1/intro_1.html

ในส่วนของคุณสมบัติของเสียงนั้น ศันสนีย์ สวัสดิพงษ์ (2540: 237-243) ได้กล่าวว่า คุณสมบัติของเสียงที่สำคัญมีอยู่ 3 ประการ ได้แก่ ระดับเสียงสูง-ต่ำหรือพิชของเสียง (tone or pitch of sound) ความดังของเสียง (loudness)² และคุณภาพของเสียง (quality or timbre of sound)

ระดับเสียง หรือความถี่-แหลมของเสียง คือความสูง-ต่ำของเสียง ซึ่งขึ้นอยู่กับความถี่ของคลื่นเสียงหรือความถี่ของการสั่นสะเทือน (frequency of sound) กล่าวคือ เสียงที่มีระดับเสียงสูงหรือเสียงที่มีความแหลมเป็นเสียงที่มีความถี่มากและเสียงที่มีระดับเสียงต่ำหรือเสียงที่มีความถี่เป็นเสียงที่มีความถี่น้อย ทั้งนี้เสียงที่เราได้ยินไม่ใช่เสียงที่มีความถี่เดียวหรือที่เรียกว่าเสียงบริสุทธิ์ (pure tone) เช่น เสียงที่เกิดจากส้อมเสียง แต่เป็นเสียงที่ประกอบด้วยคลื่นความถี่จำนวนมากมารวมกันและผสมผสานกันเป็นอย่างดีจนเราไม่สามารถแยกแยะได้ เช่น เสียงพูด เสียงดนตรี สำหรับหูคนปกติจะสามารถรับรู้เสียงที่มีความถี่ได้ตั้งแต่ 20 เฮิรตซ์ จนถึง 20,000 เฮิรตซ์ แต่ในสัตว์ชนิดอื่นๆ เช่น ค้างคาวหรือสุนัขจะสามารถรับรู้เสียงที่มีความถี่สูงกว่านี้ได้มากกว่าระดับกัน (threshold) ของการได้ยินของหูคนเราจะขึ้นอยู่กับระดับความสูง-ต่ำของเสียง (pitch) โดยที่ความไวจะมากที่สุดในช่วง 1,000 - 4,000 เฮิรตซ์ คนเราสามารถแยกความแตกต่างของระดับเสียงได้ถึงประมาณ 2,000 ระดับเสียง แต่นักดนตรีที่ฝึกฝนมาอย่างดีจะสามารถแยกแยะระดับเสียงได้มากกว่านี้และโดยปกติในการสนทนาพูดคุยกัน เสียงของเพศชายจะมีความถี่โดยเฉลี่ยประมาณ 120 เฮิรตซ์ ซึ่งสูงกว่าของเพศหญิง และเพศหญิงจะมีความถี่เสียงประมาณ 250 เฮิรตซ์ ซึ่งจะแหลมกว่าเพศชาย

กนกวรรณ ดิลกสกุลชัย (2537: 289) กล่าวว่าในการรับรู้ระดับเสียงของเรา หูสามารถแยกแยะเสียงที่มีความถี่แตกต่างกันได้ โดยจะเกิดขึ้นที่เบซิลาร์ เมมเบรนที่อยู่ในคอเคลีย พบว่า ที่แต่ละบริเวณของเบซิลาร์ เมมเบรนจะมีการตอบสนองต่อคลื่นเสียงที่มีความถี่ต่างกัน โดยคลื่นเสียงที่มีความถี่สูงจะไปกระตุ้นเซลล์ที่แคบและแข็งที่อยู่อันตรงปากทางหรือฐานของคอเคลีย ส่วนใกล้กับโอดอล วินโดว์ โดยจะสามารถตอบสนองต่อเสียงความถี่สูงถึง 15,000 เฮิรตซ์ ในขณะที่ส่วนยอดซึ่งอยู่ทางด้านในสุดของคอเคลียก็จะตอบสนองต่อคลื่นเสียงความถี่ต่ำแค่ 200 เฮิรตซ์

ความดังของเสียง เป็นความรู้สึก (subjective interpretation) ของเรตต่อความเข้มเสียง (intensity of sound) ซึ่งจะสัมพันธ์กับพลังงานเสียงหรือความแตกต่างของความดันอากาศ (air pressure) ระหว่างบริเวณที่อัด (compression) และบริเวณที่ขยาย (rarefaction) โดยที่ความเข้มเสียงนี้เป็นสิ่งที่วัดออกมาได้เป็นคุณสมบัติทางฟิสิกส์ ซึ่งทั้งความดังของเสียงและความเข้มเสียงนี้จะขึ้นอยู่กับแอมพลิจูด (amplitude) ของคลื่นเสียง ภายในช่วงที่ได้อินเสียง

² ศันสนีย์ สวัสดิพงษ์ (2540: 237-243) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของเสียงที่สำคัญว่ามีอยู่ 3 ประการ ได้แก่ ระดับเสียงสูง-ต่ำหรือพิชของเสียง (tone or pitch of sound) ความเข้มเสียง (intensity of sound) และคุณภาพของเสียง (quality or timbre of sound) แต่ในการทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า ความดัง (loudness) มาใช้แทนความเข้มของเสียง (intensity of sound) เพื่อให้สอดคล้องกับคุณสมบัติของเสียงอีก 2 ประการ ที่เป็นการรับรู้ทางจิต

(hearing range) ถ้าแอมพลิจูดยิ่งมากเสียงจะยิ่งดัง หูของคนเราสามารถจะรับรู้ความเข้มเสียงได้ในช่วงที่กว้าง ตั้งแต่ที่เบามากไปจนถึงเสียงที่ดังมากจนเจ็บหู ทั้งนี้ความเข้มของเสียงหรือระดับความดังสามารถวัดและแบ่งออกเป็นระดับต่างๆได้โดยมีหน่วยเป็นเดซิเบล (decibel) (ดูตารางที่ 2.2) ซึ่งสมาคมสวนศาสตร์แห่งอเมริกา (Acoustical Society of America) กำหนดให้ระดับอ้างอิงของเสียงมาตรฐาน (the standard sound intensity level) มีค่าเท่ากับ 0 เดซิเบล ที่ระดับความดัน 0.000204 วัตต์/ซม² ซึ่งเท่ากับค่าระดับกั้นของการได้ยินเสียง (auditory threshold) ของคนโดยเฉลี่ย ซึ่งค่า 0 เดซิเบลไม่ได้หมายความว่าไม่มีเสียงเลย แต่เป็นระดับที่มีความเข้มเสียงเท่ากับความเข้มเสียงมาตรฐาน ในคนปกติจะเริ่มได้ยินเสียงที่มีความเข้มเสียงประมาณ 0-25 เดซิเบล คนหูตึง (hearing loss) จะเริ่มได้ยินเสียงที่มีความเข้มเสียงประมาณ 25-90 เดซิเบล และคนหูหนวก (deafness) จะเริ่มได้ยินเสียงที่มีความเข้มเสียงประมาณมากกว่า 90 เดซิเบล ซึ่งเสียงที่ดังไม่เกิน 60 เดซิเบลจัดว่าเป็นเสียงที่ฟังได้สบาย เสียงที่ดังระหว่าง 60-80 เดซิเบล จัดว่าเป็นเสียงดัง และเสียงที่ดังเกินกว่า 80 เดซิเบล จะถือว่าเป็นเสียงที่ดังมาก ถ้าเราฟังเสียงนั้นนานๆก็จะทำให้หูหนวก ไม่สบายหรือเป็นโรคประสาทได้ ทั้งนี้ร่าย ชั้นมนุษย์ และคณะ (2520: 91-92) เพิ่มเติมว่าในการที่หูของเราจะได้ยินเสียงชัดเจนแค่ไหนก็จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน คือ ความใกล้-ไกลจากจุดกำเนิด ความไวของหู ความเข้มของเสียง ความถี่ของเสียง

ตารางที่ 2.2 ระดับความเข้มของเสียงจากแหล่งกำเนิดต่างๆ

แหล่งกำเนิด	ระดับความเข้มเสียง(dB)	ความเข้มเสียง (W/m ²)	ความรู้สึก
เสียงดังที่หูเริ่มเจ็บปวด	120	1	เริ่มปวดแก้วหู
ฟ้าร้อง	110	10^{-1}	
เสียงปืนใหญ่	100	10^{-2}	หนวกหู
เสียงตอกหมุดเหล็ก	100	10^{-2}	
เสียงรถไฟ	90	10^{-3}	
เสียงจากโรงงานอุตสาหกรรม	80	10^{-4}	เสียงดังมาก
เสียงรถบรรทุก	80	10^{-4}	
เสียงจากเครื่องเจาะที่ซัลม	80	10^{-4}	
ถนนที่มีการจราจรคับคั่ง	70	10^{-5}	
สำนักงานที่มีเสียงรบกวน	60	10^{-6}	เสียงดัง
การสนทนาในบ้าน	60	10^{-6}	
เสียงรบกวนในบ้านมีคนทำงาน	50	10^{-7}	
เสียงตามปกติในสำนักงาน	40	10^{-8}	เสียงดังปานกลาง
เสียงวิทยุในบ้าน	40	10^{-8}	
เสียงในบ้านที่อยู่กันอย่างเงียบๆ	30	10^{-9}	
สำนักงานส่วนตัว	20	10^{-10}	เงียบ
โรงพยาบาล	20	10^{-10}	
เสียงกระซิบ	20	10^{-10}	
เสียงใบไม้ไหว	10	10^{-11}	
ห้องเก็บเสียง	0	10^{-12}	เสียงค่อยมาก
เสียงเบาที่สุดที่หูเริ่มได้ยิน	0	10^{-12}	จนเกือบไม่ได้ยิน

(ที่มา: Tillely, D.E. และ Thumm, W., 1974 อ้างในวิชิต กฤษณะภักดี, 2536: 235-236, กิตติภูมิ มีประดิษฐ์, 2542: 178)

คุณภาพของเสียง (quality or timbre of sound) เป็นคุณลักษณะเฉพาะของเสียงที่ทำให้หูของเราสามารถแยกแยะเสียงต่างๆออกจากกันได้ เมื่อเสียงนั้นมีระดับเสียงและความดังเท่ากัน (มัวร์, 1995: 64) เนื่องจากเสียงที่ออกมาจากแหล่งกำเนิดเสียงที่ต่างกันก็ย่อมที่จะต่างกันในเรื่องของคุณภาพเสียง เช่น เมื่อเราได้ยินเสียงเพลง หูของเราจะสามารถแยกลักษณะของเสียงที่ได้ยินว่ามาจากเครื่องดนตรีประเภทใด หรือเมื่อได้ยินเสียงเสียงหนึ่งก็สามารถบอกได้ว่าเป็นเสียงพูดของหญิงหรือชาย ผู้ใหญ่หรือเด็ก หรือเป็นเสียงสุนัขหรือแมว ทั้งนี้คุณภาพเสียงที่แตกต่างกันจะขึ้นอยู่กับโอเวอร์โทน (overtones) ซึ่งเป็นความถี่ที่ซ้อนอยู่บนโทนมูลฐานหรือความถี่มูลฐาน (fundamental frequency)³ เนื่องจากแหล่งกำเนิดเสียงแต่ละแหล่งต่างก็ผลิตโอเวอร์โทนที่มีแบบแผนแตกต่างกัน เช่น ส้อมเสียงมีโทนบริสุทธิ์ (pure tone) แต่เสียงส่วนใหญ่ไม่มีความบริสุทธิ์ ซึ่งการผสมผสานกันอย่างซับซ้อนของโอเวอร์โทนนี้เองที่จะบอกความแตกต่างของเสียงที่เล่นโดยเครื่องดนตรีต่างชนิดกันได้แม้เครื่องดนตรีเหล่านั้นจะกำลังเล่นโน้ตตัวเดียวกัน กล่าวคือ คุณภาพของเสียงทำให้ผู้ฟังสามารถแยกแหล่งกำเนิดเสียงของคลื่นเสียงได้ โดยทั่วไปเสียงที่มีความถี่เท่ากัน เรียกว่ามีโทนเดียวกัน เสียงที่มีจังหวะสม่ำเสมอ มีการเรียบเรียงอย่างเป็นระเบียบก่อนมาสู่โสตประสาท เรียกว่า เสียงดนตรี (music) ส่วนเสียงที่มีจังหวะไม่สม่ำเสมอ ขึ้น ๆ ลง ๆ เป็นเสียงรบกวน หรือเสียงอึกทึก (noise) (ตันสนีย์ สวัสดิพงษ์, 2540: 241)

ทั้งนี้ในเรื่องของการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพเสียงนั้น บอดเดน (Bodden)⁴ กล่าวว่าจะขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของมนุษย์ ซึ่งการรับรู้ของมนุษย์นั้นไม่เพียงแต่จะขึ้นอยู่กับสัญญาณเสียง (acoustic signals) ที่รับรู้ได้โดยหูของเราแต่ยังขึ้นอยู่กับรูปแบบทางความรู้สึกและประสาทสัมผัส เช่น ข้อมูลการมองเห็น และการสัมผัส

2.2.2 การศึกษาเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้เสียงทางด้านวิทยาศาสตร์

การศึกษาเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้เสียงในทางวิทยาศาสตร์นั้น พบว่าได้มีการศึกษาวิจัยกันอย่างกว้างขวางและทำในหลายแนวทางด้วยกัน ทั้งนี้เนื่องจากระบบการได้ยินของมนุษย์เกี่ยวข้องกับหลายสาขาวิชาด้วยกัน ได้แก่ สรีระศาสตร์ (physiology) จิตศาสตร์ (psychology) และศาสตร์แห่งเสียง (acoustics) ดังนั้นจึงมีงานวิจัยต่างๆที่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเพื่อที่จะอธิบายเกี่ยวกับอวัยวะหรือโครงสร้างทางร่างกายที่ก่อให้เกิดกระบวนการรับรู้ทางการได้ยิน และมุ่งที่จะศึกษาถึงคุณลักษณะและคุณสมบัติต่างๆทางกายภาพของเสียงและปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทางเสียง ทั้งนี้เนื่องจากอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับระบบการได้ยินไม่เพียงช่วยให้เราได้ยินความดัง-ค่อย ทึบ-แหลมของเสียงเท่านั้น (amplitude & frequency) แต่ยังสามารถแยกแยะเสียงต่างๆได้ว่าเป็นเสียงของอะไร (harmonics, quality & timbre) นอกจากนี้ก็ยังสามารถบอกได้ถึงตำแหน่งที่เป็นต้นกำเนิดเสียงอีกทั้งทิศทาง ระยะใกล้-ไกล (cues & localization) รวมถึง

³ โอเวอร์โทน (overtones) ซึ่งเป็นความถี่ที่เพิ่มซ้อนบนพิชหรือโทนมูลฐาน ตันสนีย์ สวัสดิพงษ์ ใช้คำว่า fundamental pitch or tone แต่ผู้วิจัยปรับเปลี่ยนมาใช้คำว่า fundamental frequency เนื่องจากเป็นคำที่นิยมใช้กันทั่วไป

⁴ จาก [Http://www.product-sound.com/assets/images/intern_00.pdf](http://www.product-sound.com/assets/images/intern_00.pdf)

ความสามารถในการรับรู้ถึงความกว้าง-แคบของสถานที่หรือสภาพแวดล้อม (surrounding & ambience) ได้อีกด้วย⁵

ดังเช่นในเรื่องของข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเสียงที่ได้ยินที่ว่าเมื่อเราได้ยินเสียงเสียงหนึ่ง เสียงที่เราได้ยินนั้นจะสามารถให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นรอบๆตัวเราในขณะนั้นได้ โดยเราจะสามารถตีความเกี่ยวกับเสียงที่ได้ยินในเรื่องแหล่งกำเนิดเสียง สถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เสียงๆนั้นถูกสร้างขึ้นมาได้ กล่าวคือทำให้เรารู้ได้ว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น และเกิดขึ้นจากสิ่งใดนั่นเอง

งานวิจัยของฮอบเบน , โคลร์ราusch และเฮอร์เมส (Houben, Kohlrausch and Hermes, 2004) เรื่อง Perception of size and speed of rolling balls by sound ซึ่งศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของแหล่งกำเนิดเสียงว่า ผู้ฟังสามารถรับรู้คุณสมบัติใดของแหล่งกำเนิดได้ โดยการให้ผู้ฟังฟังเทปบันทึกเสียงการกลิ้งของลูกบอลไม้ที่มีขนาดต่างกันและกลิ้งบนพื้นไม้ด้วยความเร็วต่างกัน พบว่าผู้ฟังสามารถแยกแยะเสียงของลูกบอลที่กลิ้งด้วยความเร็วต่างกันและมีขนาดต่างกันได้ถึงแม้ว่าจะได้ยินเสียงของลูกบอลที่กลิ้งด้วยความเร็วและขนาดที่ต่างกันเปลี่ยนแปลงในเวลาเดียวกันก็ยังสามารถแยกแยะได้

นอกจากข้อเท็จจริงข้างต้นแล้ว ในส่วนของคุณสมบัติของเสียงในเรื่องของคุณภาพเสียง (quality of sound) ก็พบว่ามีการศึกษาที่มาก เช่น งานวิจัยเรื่อง The investigation and analysis of the quality of sound of the trombone, and how it deviates from the quality of sound of the euphonium ของซอมเม (Øystein Sømme)⁶ ซึ่งต้องการที่จะอธิบายถึงความแตกต่างของคุณภาพเสียงซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ทำให้เราแยกความแตกต่างของเสียง 2 เสียงที่มีระดับเสียงและความดังเท่ากันออกจากกันได้ ทั้งนี้เขากล่าวว่าเมื่อเราได้ยินเสียงของทรอมโบนกับยูโฟเนียมนั้นเราสามารถที่จะสังเกตเห็นความแตกต่างของเสียงทั้งสองได้ง่าย แต่ก็ยากที่จะบอกได้อย่างชัดเจนว่าความแตกต่างนั้นคืออะไร จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าโอเวอร์โทน (overtones) เป็นเหตุผลหลักเกี่ยวกับความแตกต่างที่เราสามารถรับรู้ได้ในขณะที่ได้ยินเสียงของเครื่องดนตรีชนิดเครื่องทองเหลือง 2 ชิ้น ซึ่งตรงกับข้อเท็จจริงเรื่องคุณภาพเสียงที่ว่า เป็นคุณลักษณะที่ทำให้เราแยกความแตกต่างของเสียง 2 เสียงที่มีระดับเสียงและความดังเท่ากันออกจากกันได้

2.2.3 การศึกษาเกี่ยวกับเสียงและการรับรู้เสียงทางด้านจิตวิทยาและสุขภาพ

ในทางจิตวิทยาซึ่งเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาพฤติกรรมและกระบวนการทางจิตนั้น นักจิตวิทยาพบว่า ในการแสดงพฤติกรรมทั้งหลายของมนุษย์จะเกิดไม่ได้ถ้าปราศจากกระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่งซึ่งเป็นการรับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าต่างๆ และสิ่งเร้าเหล่านั้นจะต้องมี

⁵ จาก [Http://www.sound-map.com/index.php?lay=show&ac=article&id=118406&Ntype=2](http://www.sound-map.com/index.php?lay=show&ac=article&id=118406&Ntype=2)

⁶ จาก [Http://www.suf.no/db03-nyheter/internet/html/docs/Somme.mht](http://www.suf.no/db03-nyheter/internet/html/docs/Somme.mht)

ระดับปริมาณที่มากพอจึงจะทำให้เกิดกระบวนการนี้ขึ้นได้ กระบวนการที่ว่าเป็นคือ กระบวนการ การรับสัมผัสและกระบวนการรับรู้ (sensation and perception) สำหรับการศึกษเกี่ยวกับ การได้ยินเสียงในทางจิตวิทยาและสุขภาพนี้ จึงเป็นการศึกษาในแง่ของการได้ยินที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนที่เรียกว่า พฤติกรรมภายนอก เช่น การยืน เดิน นั่ง นอน และพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ด้วยตาเปล่า เช่น ความรู้สึก อารมณ์ ความจำ การคิด และประสบการณ์ ซึ่งเดมส์ค็อก คทวณิช (2546: 117) กล่าวว่า ทั้ง พฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายในนี้จะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ พฤติกรรมภายในเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก เมื่อเรารู้สึกมีความสุขและพอใจ เราก็จะ แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอกทางสีหน้า แววตาหรือท่าทาง จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ได้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวาง

การศึกษาทางด้านนี้ส่วนหนึ่งพบว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของทารกที่มีต่อ เสียงที่ได้ยิน ซึ่งในหนังสืออัครจริยจิตมนุษย์ (ริตเตอร์สไจเจอร์, 2543: 128-129) ได้กล่าวเกี่ยวกับ ความเชื่อของการได้ยินเสียงของมนุษย์ว่าเริ่มตั้งแต่ตอนอยู่ในครรภ์มารดา โดยความสามารถ ในการได้ยินเสียงของทารกพัฒนาขึ้นในสัปดาห์ที่ 20 ของการตั้งครรภ์ ก่อนมีพัฒนาการในการ มองเห็นถึง 8 สัปดาห์ ด้วยมีหลักฐานพิสูจน์ว่า ทารกรู้จักเสียงของแม่ตั้งแต่อายุอยู่ในครรภ์ การ ศึกษาปฏิบัติการฟีล็กซ์ในการดูดนมของทารก บ่งชี้ว่าทารกแรกคลอดจะดูดนมเร็วขึ้นเมื่อได้ยิน เสียงแม่ ทั้งนี้การได้ยินเสียงของทารกแรกคลอดในตอนแรกยังไม่เฉียบไว แต่ภายในไม่กี่วันจะ พัฒนาจนไวขึ้นมาก แต่ต้องอาศัยเวลานานกว่านั้นสมองจึงจะพัฒนาความสามารถในการแปล เสียงต่างๆที่ได้ยินได้ ในช่วงแรกทารกจะกางแขนขาออกเป็นการแสดงปฏิกิริยาต่อเสียงดังๆ ปฏิกริยาฟีล็กซ์ที่เกิดขึ้นเพราะความตกใจนี้จะสงบลงเมื่อทารกจำเสียงที่คุ้นหูได้ ไม่ช้าทารก อาจยิ้มเมื่อได้ยินเสียงที่เป็นสัญญาณว่าแม่กำลังมา และเมื่ออายุได้ 5 เดือน ทารกจะสามารถ แยกแยะเสียงพูดต่างๆได้ ซึ่งถือเป็นพัฒนาการสำคัญในการเข้าใจคำพูด นอกจากนี้ยังพบว่า ทารกมีปฏิกิริยาต่อเสียงที่เป็นระเบียบได้ดี และเสียงต่างๆที่ตั้งเป็นจังหวะซ้ำๆจะสามารถกล่อม ทารกได้ดีเป็นพิเศษ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังบ่งชี้ว่าเมื่อห้องอนุบาลทารกที่ต้องดูแลอย่าง ใกล้ชิดนำเพลงที่ไพเราะนุ่มนวล มาใช้กล่อมทารกที่คลอดก่อนกำหนดทารกมักมีน้ำหนักตัว เพิ่มขึ้นเร็ว

นอกจากข้อมูลข้างต้นแล้วยังมีงานวิจัยของลอเรล เทรนเนอร์ และ คริสติน แซคคาไรอัส (Trainor and Zacharias, 1998) เรื่อง Infants prefer higher-pitched singing ซึ่งแสดงให้เห็น ถึงการรับรู้และความชื่นชอบของทารกที่มีต่อเสียงที่ได้ยิน โดยพบว่า เมื่อให้ทารกฟังเสียงร้อง เพลงของผู้หญิงที่ร้องด้วยระดับเสียงสูงและเสียงร้องที่มีระดับเสียงต่ำแล้ว ทารกจะชอบฟังเสียง ร้องที่มีระดับเสียงสูงมากกว่า โดยการประเมินค่าความชอบของทารกนั้น จะวัดจากพฤติกรรมการ มองของเด็กซึ่งใช้ระยะเวลาในการมองเป็นตัวประเมินค่า พบว่าเวลาเฉลี่ยในการฟังของเด็ก จะนานกว่าสำหรับเพลงที่ร้องด้วยเสียงที่มีระดับสูง ทั้งนี้เทรนเนอร์และแซคคาไรอัสสันนิษฐาน ถึงความเป็นไปได้ว่าเพราะเหตุใดทารกจึงชอบที่จะฟังเสียงร้องที่มีระดับเสียงสูงกว่า

เสียงร้องที่มีระดับเสียงต่ำ กล่าวคือ อาจเนื่องมาจากการมีความคุ้นเคยกับเสียงของผู้หญิงมากกว่าเสียงของผู้ชาย ซึ่งจริงๆ แล้วเด็กได้ยินเสียงของแม่ก่อนที่จะเกิดมานั่นเอง

นอกเหนือจากการศึกษาพฤติกรรมของทารกที่มีต่อเสียงที่ได้ยินแล้ว ก็ยังมีงานวิจัยอีกแนวทางหนึ่งซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเสียงประเภทต่างๆ ได้แก่ เสียงประเภทเสียงดนตรี (music) ซึ่งนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคและการประเมินค่าของลูกค้า และเสียงประเภทที่เป็นเสียงรบกวน (noise) ซึ่งศึกษากันมากในทางสุขภาพ เนื่องจากเสียงถือเป็นมลภาวะอย่างหนึ่งซึ่งส่งผลต่อชีวิตมนุษย์

งานวิจัยเกี่ยวกับเสียงดนตรีทางด้านจิตวิทยาจำนวนหนึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรีที่มีผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก ความชื่นชอบและพฤติกรรมการแสดงออก เช่น งานวิจัยเรื่อง The influence of background music on the behavior of restaurant patrons ของ มิลลิแมน (Milliman, 1986) และงานวิจัยเรื่อง The influence of music tempo and music preference on restaurant patrons' behavior ของ คาลด์เวลล์และฮิบเบิร์ต (Caldwell and Hibbert, 2002) ซึ่งศึกษาถึงอิทธิพลของเสียงดนตรีและลักษณะของเสียงดนตรีว่ามีอิทธิพลต่ออารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมตอบสนอง การบริโภคและการประเมินค่าของลูกค้าหรือไม่ นั้น พบว่า งานวิจัยของมิลลิแมนซึ่งศึกษาเกี่ยวกับจังหวะของดนตรีที่เปิดคลอในภัตตาคารได้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงจังหวะดนตรีของเพลงประกอบที่เปิดคลอในภัตตาคารที่มีต่อผู้บริโภคว่า มีผลต่อการซื้อ ระยะเวลาในการพักอยู่อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ เสียงดนตรีที่มีจังหวะช้าๆ จะทำให้ผู้บริโภคนั้นอยู่ในภัตตาคารนานกว่าเสียงดนตรีที่มีจังหวะเร็ว และยังส่งผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แต่สำหรับงานวิจัยของของคาลด์เวลล์และฮิบเบิร์ต ซึ่งศึกษาถึงอิทธิพลของจังหวะของดนตรีและความชื่นชอบดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค ได้แก่ เวลาที่ใช้ในการรับประทานและจำนวนเงินที่จ่าย พบว่า ความชื่นชอบเสียงดนตรีมีอิทธิพลต่อเวลาที่ใช้ในการรับประทาน และจำนวนเงินที่จ่ายมากกว่าจังหวะของดนตรี

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของแทนสิกและรูธิโอ (Tansik and Routhieaux, 1999) เรื่อง Customer stress-relaxation: the impact of music in a hospital waiting room ทำขึ้นเพื่อสำรวจอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อผู้ที่กำลังรอคนไข้ในการผ่าตัดในห้องรอของโรงพยาบาลในสถานะแวดล้อมที่มีความเครียด ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของลักษณะทั่วไปของระบบการให้บริการในการประเมินความพึงพอใจ คุณภาพของลูกค้า โดยการทดลองทำขึ้นโดยมีสมมติฐานว่า การใช้ดนตรีช้าๆ และผ่อนคลายจะช่วยลดสภาวะวิตกกังวลและความเครียดของผู้ที่กำลังรอคนไข้ในการผ่าตัดและการใช้ดนตรีดังกล่าวกว่าจะส่งผลต่อการรับรู้ทางด้านบวกเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของโรงพยาบาล จากผลการวิจัยพบว่า การใช้ดนตรีที่มีจังหวะช้าๆ และผ่อนคลายจะช่วยลดความเครียดและวิตกกังวล และเพิ่มความผ่อนคลายแก่ผู้ที่กำลังรอคนไข้ได้ แต่ไม่ได้ส่งผลถึงการรับรู้ทางด้านบวกแก่การให้บริการของโรงพยาบาล

การศึกษาเกี่ยวกับเสียงอีกประเภทหนึ่งนอกเหนือจากเสียงดนตรี พบว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเสียงรบกวนที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและอารมณ์ของมนุษย์ในแง่ของสุขภาพ ซึ่งในแง่ของสุขภาพอนามัยนั้น ฌรงค์ ฌ เชียงใหม่ (2525: 141 อ้างในกิตติภูมิ มีประดิษฐ์, 2542) ได้กล่าวว่าการจำแนกเสียงออกเป็น 2 แบบด้วยกัน คือ แบบที่หนึ่ง เสียงอึกทึก (noise nuisance) หมายถึง เสียงที่คนเราไม่ต้องการ ไม่ปรารถนา หรือเป็นเสียงที่ไม่มีความไพเราะนุ่มนวลฟังแล้วกระดังงู เสียงอึกทึกจะมีผลกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจและถ้ารับฟังนานอาจทำให้สุขภาพอนามัยเสื่อมและทำให้หูหนวกได้ โดยแบ่งเป็น 5 แบบ ได้แก่ เสียงทุ้มที่เกินขนาดนานๆติดต่อกัน เช่น เสียงจากเครื่องยนต์ เสียงจากเครื่องทอผ้า เสียงแหลมเล็กที่เกิดขึ้นนานๆ เช่น เสียงของเลื่อยวงเดือน เสียงที่เกิดจากการกระทบในช่วงเวลาสั้นๆ เช่น เสียงที่เกิดจากค้อนทุบ เสียงเคาะถังเหล็ก เป็นต้น เสียงที่เกิดจากการกระทบที่ดังเป็นจังหวะหรือดังเป็นครั้งคราว เช่น เสียงเครื่องเจาะถนน และสุดท้ายเสียงที่เกิดดังขึ้นเป็นพักๆ เช่น เสียงของการจราจร เสียงของเครื่องบิน เป็นต้น แบบที่สอง คือ เสียงสบอารมณ์ (sound) หมายถึง เสียงที่ฟังแล้วเกิดความสบายใจมีความสุข สามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยเรื่อง Traffic noise and annoyance ของคารามิ และ ฟรอสท์ (Karami and Frost, 1995) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับเสียงรบกวนต่างๆ (noise) ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ พบว่าเสียงรบกวนหรือเสียงที่เราไม่ต้องการที่เราได้ยินกันในชีวิตประจำวันนั้นเป็นปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ โดยความรู้สึกรำคาญใจเป็นการตอบสนองทางจิตวิทยาเกี่ยวกับเสียงรบกวนนี้ และก่อให้เกิดเป็นความเครียดซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพ

นอกจากการศึกษาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีบทความที่กล่าวถึงเสียงว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งคือไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม สุขภาพกาย และสุขภาพจิตเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างเสน่ห์และบุคลิกภาพของผู้พูดได้ด้วย ซึ่งเนื่องจากมีผลต่อผู้ฟังนั่นเอง อนึ่ง ประณม ถาวรเวช (2548) ได้ยกตัวอย่างถึงเสียงแบบต่างๆที่เป็นเสียงซึ่งไม่ส่งเสริมบุคลิกภาพ เช่น เสียงเล็ก เสียงแหลม เสียงใหญ่ เสียงขึ้นจมูก เสียงบี๊ เสียงอ้อมอ้อม เสียงโตนเดียว เสียงสูง และเสียงเขี้ยว ซึ่งเสียงเหล่านี้มีทั้งที่เป็นเสียงซึ่งเป็นธรรมชาติเฉพาะบุคคล และเป็นเสียงที่เกิดจากการทำขึ้น ซึ่งหากไม่แก้ไขก็จะส่งผลต่อผู้ฟังทำให้ฟังแล้วรู้สึกไม่รื่นหู

2.2.4 การศึกษาคำเกี่ยวกับเสียง

สำหรับการศึกษาคำเกี่ยวกับเสียง ซึ่งเป็นการศึกษาคำที่ใช้เรียกหรือบรรยายเสียงที่ได้ยินนั้น พบว่า ยังมีการศึกษากันไม่มากนัก เช่น งานวิจัยเรื่อง Teacher's and author's uses of language to describe brass tone quality ของแมรี เอลเลน คาวิต (Mary Ellen Cavitt) ซึ่งศึกษาการใช้ภาษาในการบรรยายเสียงของเครื่องดนตรีชนิดเครื่องทองเหลือง เนื่องจากพบว่าในการบรรยายถึงลักษณะน้ำเสียง (tone quality or timbre) มักจะเป็นปัญหา งานวิจัยนี้จึงต้องการตรวจหาความถี่และคำต่างๆที่ใช้ในการอธิบายถึงลักษณะน้ำเสียงที่ใช้โดยครูสอนดนตรีและที่พบ

ในงานเขียนที่เกี่ยวกับการสอนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีชนิดเครื่องทองเหลือง รวมถึงเปรียบเทียบคำแนะนำจากครูสอนดนตรีและที่ปรากฏในงานเขียน จากการวิจัยในส่วนของการใช้คำบรรยายลักษณะน้ำเสียง พบว่า จากการสัมภาษณ์ผู้สอนดนตรีด้วยการถามคำถามเกี่ยวกับการสอนผู้เล่นเครื่องดนตรีทองเหลืองในเรื่องของคุณลักษณะน้ำเสียงหรือการอธิบายว่าคุณลักษณะน้ำเสียงที่ดีและไม่ดีเป็นอย่างไร และจากการเก็บข้อมูลในงานเขียนต่างๆ โดยคัดเฉพาะคำที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะน้ำเสียง ทั้งนี้พบคำที่ใช้ในการบรรยายถึงคุณภาพเสียงที่ดี (good tone quality) จำนวน 71 คำ (เช่น คำว่า full, centered, dark, big, open) และมีคำที่ใช้บรรยายคุณภาพเสียงที่ไม่ดี (poor tone quality) 87 คำ (เช่น คำว่า mellow, resonant, warm, in tune, free) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีคำที่ใช้บรรยายลักษณะน้ำเสียงเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า ในจำนวนคำเหล่านั้นมีคำจำนวนค่อนข้างน้อยที่ใช้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นไปได้ว่าคำที่ใช้บ่อย เช่น คำว่า pinched, thin, centered, full นั้นเป็นคำที่ผู้สอนและนักเรียนใช้แล้วสามารถเข้าใจได้ง่ายที่สุด

สำหรับการศึกษาคำเกี่ยวกับเสียงทางด้านภาษาศาสตร์นั้น คำเกี่ยวกับเสียงที่ศึกษากันมักจะเน้นไปที่คำเรียกเสียงพูดของมนุษย์ เนื่องจากมีความสำคัญในแง่ของการสื่อสาร และหากเป็นการศึกษาในแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ พบว่ายังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาไว้

เลเวอร์ (Laver, 1991 อ้างถึงใน ฤติ สุนทรสิงห์, 2546) กล่าวถึง “คำเรียกเสียง” (voice labels) ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกมโนทัศน์เกี่ยวกับเสียงลักษณะต่างๆว่า สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 เป็นการตั้งชื่อเพื่ออธิบายถึงลักษณะของเสียง กล่าวคือ เป็นคำเรียกที่สามารถอธิบายลักษณะของเสียงที่เป็นการแสดงคุณสมบัติของเสียง ทั้งในส่วนที่เป็นสัทคุณภาพ และสัทพลวัตแบบต่างๆได้ โดยหากผู้ฟังได้ยินคำเรียกเหล่านี้ก็จะสามารถบอกถึงลักษณะของเสียงที่เปล่งออกมาได้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่ คำเรียกตามความรู้สึก (impressionistic labels) คือ คำเรียกที่สามารถสื่อถึงลักษณะของเสียง แต่จะมีลักษณะเป็นธรรมเนียมนิยมเฉพาะของสังคมหรือวัฒนธรรม นั่นคือ เป็นคำเรียกที่ทำให้เรารู้ลักษณะของเสียง แต่เราจะต้องเป็นคนที่มีความรู้หรือเข้าใจธรรมเนียมของสังคม ถึงจะสามารถเข้าใจลักษณะของเสียงนั้นๆได้ เช่น เสียงหวาน เสียงหล่อ ฯลฯ และอีกประเภทหนึ่ง คือ คำเรียกตามสัทสมบัติของเสียง (phonetic labels) ซึ่งเป็นคำเรียกที่บ่งบอกลักษณะของเสียงในด้านองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งผู้ฟังจะสามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องมีความรู้เกี่ยวกับธรรมเนียมของสังคมด้วย เช่น เสียงสูง เสียงต่ำ เสียงแหบ เสียงดัง เป็นต้น

นอกจากคำเรียกเพื่อพรรณนาเสียงแล้ว คำเรียกเสียงประเภทที่ 2 ตามแนวคิดของเลเวอร์ คือ คำเรียกเพื่อบ่งชี้ตัวผู้พูด (indexical labels) อีกหนึ่งประเภทซึ่งจะเป็นคำเรียกเสียงที่สามารถบ่งบอกลักษณะของผู้พูดได้ โดยที่ลักษณะของผู้พูดที่เราสามารถมองเห็นได้มีอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่ 1 ลักษณะภายในของผู้พูด (intrinsic features) เป็นลักษณะทางกายภาพที่ผู้พูดควบคุมไม่ได้ เช่น อายุ เพศ เป็นต้น เช่น เสียงเด็ก เสียงแก่ เสียงหนุ่ม ฯลฯ ลักษณะที่ 2 ลักษณะภายนอกของผู้พูด (extrinsic features) ซึ่งเป็นลักษณะที่ผู้พูดสามารถ

ควบคุมเปลี่ยนแปลงหรือเลียนแบบได้ เพื่อวัตถุประสงค์ทางสังคม เช่น เพื่อป้องกัน การศึกษา ฯลฯ หรือทางจิตวิทยา เช่น เพื่อให้ผู้ฟังชื่นชอบ รังเกียจ ฯลฯ เสียงประเภทนี้ได้แก่ เสียงบ้านนอก เสียงผู้ดี เสียงพระเอก เสียงนางอิจฉา เป็นต้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับคำเรียกเสียงของเลเวอร์ ฤติ สุนทรสิงห์ (2546) ได้สนใจศึกษาคำเรียกเพื่อพรรณนาเสียงเฉพาะคำเรียกตามความรู้สึกซึ่งเป็นคำที่คนในสังคมส่วนใหญ่มีความเข้าใจไปในทางเดียวกัน แต่ก็มีความเข้าใจที่ดูเหมือนจะไม่ชัดเจนเท่าใดนัก จึงได้มีความสงสัยว่าหากให้คนในสังคมเดียวกันอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับองค์ประกอบของเสียง จะสามารถอธิบายได้ตรงกันมากน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงได้ศึกษาคำเรียกตามความรู้สึกในงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับลักษณะองค์ประกอบของเสียงตามความเข้าใจและการรับรู้ของคนไทย โดยมุ่งที่จะศึกษาและเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับลักษณะองค์ประกอบของเสียง อันประกอบด้วย ความดัง-ค่อย ช่วงสูงต่ำของเสียง ความเร็วช้า การเปลี่ยนแปลงของเสียงสูงต่ำ และความต่อเนื่องตามความเข้าใจและการรับรู้ของคนไทย โดยได้คัดเลือกคำเรียกเสียงเพื่อใช้ในการทดสอบ 5 คำเรียก ได้แก่ เสียงตุตัน เสียงเข้ม เสียงแผ่ว เสียงพึมพำและเสียงหวาน จากการศึกษาพบว่า คนไทยสามารถบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับลักษณะองค์ประกอบของเสียงตามการรับรู้ได้ดีกว่าบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับลักษณะองค์ประกอบของเสียงตามความเข้าใจ นอกจากนี้จากผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นอีกว่า ในองค์ประกอบของเสียงทั้ง 5 ประเภทนั้น คนไทยเข้าใจและรับรู้ความดังค่อยของเสียงได้ตรงกันมากที่สุด ตามด้วยการเปลี่ยนแปลงของเสียงสูงต่ำ ความเร็วช้าและความต่อเนื่อง และช่วงสูงต่ำของเสียงเป็นองค์ประกอบของเสียงที่คนไทยรับรู้และเข้าใจตรงกันน้อยที่สุด

นอกเหนือจากการศึกษาเกี่ยวกับคำเกี่ยวกับเสียงข้างต้นที่ได้กล่าวไปแล้ว ในทางวรรณคดี พบว่ามีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่กล่าวถึงคำเกี่ยวกับเสียง แต่ก็ไม่ได้ศึกษาคำเกี่ยวกับเสียงโดยตรง โดยจะกล่าวถึงคำเกี่ยวกับเสียงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในฐานะที่เป็นหนึ่งในกลวิธีที่ผู้ประพันธ์ใช้ในการประพันธ์ เพื่อบรรยายหรือพรรณนาให้ผู้อ่านผู้ฟังนึกเห็นภาพในจินตนาการเกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัวไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศ ธรรมชาติ อารมณ์ความรู้สึกของตัวละครและสิ่งต่างๆ โดยผ่านประสาทรับรู้ทั้ง 5 ของผู้ประพันธ์ ซึ่งมีความละเอียดอ่อนมากกว่าบุคคลทั่วไป

ในการบรรยายถึงสิ่งต่างๆโดยผ่านประสาทรับรู้ทางการได้ยินนั้น พบว่าผู้ประพันธ์เลือกใช้คำที่บรรยายถึงลักษณะของเสียง เช่น คำขยายบอกเสียงซึ่งแสดงลักษณะโดยรวมของเสียง และคำเลียนเสียงธรรมชาติ⁷ มาเป็นกลวิธีหนึ่งในการประพันธ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้สึกของสิ่งต่างๆที่สะท้อนผ่านเสียงได้ ดังเช่น งานวิจัยของ สุวัฒน์หา จันทโรจวงศ์ (2527) เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ประสาทความรู้สึกในงานเขียนของโกแล็ตและสุวรรณี

⁷ คำเลียนเสียงธรรมชาติ (onomatopoeia) ตามพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม: ภาพพจน์ โวหาร และกลการประพันธ์อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้แสดงความหมายไว้ว่าเป็นการใช้รูปแบบคำเพื่อเลียนเสียงต่างๆ เช่น เสียงหง่างแห่งงเสียงกรอบแกรบ เสียงนกหวีด เสียงลมหวีดหวิว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539: 155 อ้างใน วรรณพร พงษ์เพ็ง, 2547)

สุคนธา งานวิจัยของ วัชรภรณ์ อาจหาญ (2535) เรื่องการศึกษาวิเคราะห์บทเพลงไทยสากลของสุนทราภรณ์ งานวิจัยของเบญจพร เนียรนาทสกุล (2544) เรื่องจินตภาพที่เกี่ยวกับธรรมชาติในกวีนิพนธ์ของอุชเชนี เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์และไพโรรินทร์ ขาวงาม และงานวิจัยของวรรณพร พงษ์เพ็ง (2547) เรื่องภาษาจินตภาพในเรื่องไกลบ้าน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการใช้ประสาทความรู้สึกในงานเขียนของโกแล็ตและสุวรรณี สุคนธา ของสุมัตตนา จันทโรจวงศ์ (2527) แสดงให้เห็นว่าทั้งโกแล็ตและสุวรรณี เป็นที่ยอมรับในเรื่องความดีเด่นในการบรรยายที่ให้ภาพที่มีสีสัน ให้ทั้งอารมณ์และความรู้สึกแก่คนอ่านไปพร้อมๆกัน เนื่องด้วยการที่ทั้ง 2 คนมีประสาทความรู้สึกที่ไวและละเอียดอ่อนมาก ในการนำเสียงมากล่าวถึงของทั้งโกแล็ตและสุวรรณีนั้นพบว่า สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ นั่นคือ การกล่าวถึงโดยตรงว่าเป็นเสียงของอะไรบางอย่าง หรือเสียงนั้นมีลักษณะอย่างไร เช่น “คุณเคยได้ยินเสียงต้นไม้บ้างไหม แทบจะเป็นเสียงดนตรีทีเดียวละ เสียงแผ่วนุ่มๆที่อ่อนโยนอย่างละมุนหู ต้นไม้แต่ละต้นทำเสียงไม่เหมือนกัน ไม้ทำเสียงไปเสียงหนึ่ง มะม่วงก็แปลกไป สนยิ่งแตกต่างออกไปมากกว่าต้นไม้ชนิดอื่นๆ” (สุวรรณี สุคนธา, สนวนสัตว์ หน้า 115 อ้างในสุมัตตนา จันทโรจวงศ์, 2527)

นอกจากการกล่าวถึงเสียงโดยตรงแล้ว ยังมีการกล่าวถึงเสียงโดยการเปรียบเทียบอีกด้วย เช่น ที่สุวรรณีกล่าวถึงเสียงคลื่น ในเรื่อง สายบ่หยุดเสน่ห์ห้าย “ซัดซ่าแผ่วเบาเป็นจังหวะราวกับดนตรีของธรรมชาติที่บรรเลงอย่างไม่รู้เบื่อ” (สุวรรณี สุคนธา, สายบ่หยุดเสน่ห์ห้าย หน้า 207 อ้างในสุมัตตนา จันทโรจวงศ์, 2527) หรือโกแล็ตที่บรรยายเสียงของแมวตัวผู้ที่เรียกหาคู่ไว้ในเรื่อง Nonoche ว่า “เสียงแหบและคร่ำจันททำให้ร้องให้ได้” (โกแล็ต, Nonoche , dans Les Vrilles de la Vinge, หน้า 140 อ้างในสุมัตตนา จันทโรจวงศ์, 2527)

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงไทยสากลของสุนทราภรณ์ ของวัชรภรณ์ อาจหาญ (2535) แสดงให้เห็นว่า การใช้ถ้อยคำในบทเพลงไทยสากลของสุนทราภรณ์มีลักษณะประณีตในการเลือกสรรถ้อยคำในทำนองเดียวกับการใช้ถ้อยคำในบทกวี โดยหนึ่งในกลวิธีการประพันธ์เป็นการใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดเสียงที่เกิดขึ้นจริงในธรรมชาติออกมาเป็นภาษาพูดหรือเขียน คำเลียนเสียงธรรมชาติที่พบมาก ได้แก่ คำเลียนเสียงที่เกิดจากมนุษย์ เช่น *เอ๊ะ อู๊ ออ โท* เสียงของเครื่องดนตรี เช่น *ฉิ่งฉับ เท่งม่งเท่งม่ง* เสียงที่เกิดจากสัตว์ เช่น เสียงหรีงหรีงของแมลงเรไร และเสียงที่เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น เสียงซ่าซ่าของคลื่น เสียงครืนของฟ้าร้อง ซึ่งเสียงเหล่านี้อาจถ่ายทอดออกมาไม่ได้ตรงกับเสียงที่เกิดขึ้นจริง แต่ก็ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น

งานวิจัยเรื่อง จินตภาพที่เกี่ยวกับธรรมชาติในกวีนิพนธ์ของอุชเชนี เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ และไพโรรินทร์ ขาวงาม ของเบญจพร เนียรนาทสกุล (2544) พบว่าผู้ประพันธ์ทั้ง 3 ท่านเลือกใช้คำขยายบอกเสียงเป็นกลวิธีหนึ่งเพื่อสื่อภาพที่ชัดเจน เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก

เพื่อสื่อสารสำคัญและเพื่อสร้างความหมายที่ลึกซึ้ง ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจสภาพบรรยากาศแวดล้อมของจินตภาพที่กวีสร้างขึ้น ตัวอย่างคำบอกเสียง เช่น *สังข์ชฎีซ้อ เสียงแจ้วแจ้ว เสียงกังวานหวานวะแจ้ว เสียงขับขานเจื้อยแจ้ว เสียงเสนาะก้องกังวาน เสียงโครมคราม เสียงกึกก้องอึ้งอล เป็นต้น*

งานวิจัยของ วรณพร พงษ์เพ็ง (2547) เรื่อง ภาษาจินตภาพในเรื่องไกลบ้าน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แสดงให้เห็นการใช้คำที่บรรยายลักษณะของเสียงหลากหลายแบบในการพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยส่วนหนึ่งเป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติซึ่งอาจเป็นการถ่ายทอดเสียงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เสียงของสัตว์ เสียงจากสิ่งประดิษฐ์หรือเสียงของคนในสถานการณ์ต่างๆ เช่น *ดิ่งๆ กิ่งก้าง ก้องแก้ง โฮกฮาก เป็นต้น* และอีกส่วนหนึ่งเป็นคำที่บรรยายลักษณะโดยรวมเพื่อขยายให้เสียงนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น *กึกก้อง กระซาก แหลมๆ เออะเอะเกรียวกราว อึ้ง แซ่แซ่ เป็นต้น* โดยทรงบรรยายถึงลักษณะของเสียงน้ำที่ไหลด้วยกำลังแรงว่ามีทั้ง *โครมครามตึงตัง กึกก้อง ลั่นคึกคัก ปังปังและซ่านซ่า* และลักษณะของน้ำที่ไหลค่อยๆว่ามีทั้ง *จ๊อกๆ ซ่าๆ เป็นต้น*

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาทั้งหมดข้างต้น พบว่าการศึกษาด้านเสียงและการรับรู้เสียงเป็นหัวข้อที่มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางในหลายสาขาวิชา แต่การศึกษาส่วนใหญ่มุ่งไปที่การศึกษาเพื่อค้นหาและพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติของเสียงและการได้ยินหรือปรากฏการณ์และเหตุการณ์ที่มีผลเนื่องมาจากเสียงเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่การศึกษาที่ให้ความสำคัญแก่คำที่ใช้เรียกเพื่อระบุเสียงที่ได้ยินนั้นยังมีน้อยมาก จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การเก็บข้อมูล 2) การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การเก็บข้อมูล

เนื่องจากคำเกี่ยวกับเสียงที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องนี้ (ดูหัวข้อ 1.2) เป็นคำเกี่ยวกับเสียงที่รวบรวมได้จากการเก็บข้อมูล 2 ทางด้วยกัน คือ จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น และจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ดังนั้นในขั้นตอนการเก็บข้อมูลนี้ ผู้วิจัยจึงได้แบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) การเก็บข้อมูลเบื้องต้น 2) การคัดเลือกผู้บอกภาษา และ 3) การสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา โดยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด คือ

1) การเก็บข้อมูลเบื้องต้น

การเก็บข้อมูลเบื้องต้น มีจุดประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมคำเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทยให้ได้มากที่สุดเพื่อให้ได้ทราบว่าการบรรยายถึงเสียงที่ได้ยินในภาษาไทยนั้น ผู้พูดสามารถทำได้โดยใช้คำในลักษณะใดบ้างและนำคำเกี่ยวกับเสียงที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย นอกจากนี้ยังนำรายชื่อสรรพสิ่ง ปราภฏการณ์ หรือสถานการณ์ใดๆ ที่ปรากฏร่วมกับคำเกี่ยวกับเสียงเหล่านั้นไปใช้จัดทำเครื่องมือที่จะนำไปใช้สัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมคำเกี่ยวกับเสียงและรายชื่อสรรพสิ่ง ปราภฏการณ์ หรือสถานการณ์จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ก. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2542
- ข. หนังสือคลังคำ ของ ดร.นวรรรณ พันธุเมธา
- ค. วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับลักษณะองค์ประกอบของเสียงตามความเข้าใจและการรับรู้ของคนไทยของฤติ สุนทรสิงห์ (2546)
- ง. โปรแกรมออนไลน์ค้นหาคำศัพท์ภาษาไทยจากบริบท (Thai Concordance Online) ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จ. หนังสือสอนเกี่ยวกับการขับร้อง จำนวน 2 เล่ม ได้แก่ อ่านเล่นๆร้องเป็นเพลง ของ พัชริดา วัฒนา และ How to sing ของดวงใจ อมาตยกุล
- ฉ. หนังสือนวนิยายจำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ เรื่องคู่กรรม เจ้าสาวของอาหนนท์ เพรงเงา แต่ปางก่อน ลูกอีสาน ครึ่งจิ้งหะหั่วใจ เพชรพระอุมา ตอน ไพรมหากาฬ เล่มที่ 1 ระเบิดดาว รหัสลับสมปองน้องสมชาย และท่วงทำนองแห่งสองเรา

ในการคัดเลือกคำเกี่ยวกับเสียงจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีวิธีการคัดเลือกคำเกี่ยวกับเสียงสำหรับแต่ละแหล่งข้อมูลแตกต่างกัน กล่าวคือ การคัดเลือกคำเกี่ยวกับเสียงจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานและหนังสือคลังคำ ผู้วิจัยคัดเลือกคำเกี่ยวกับเสียงที่จะนำมาวิเคราะห์โดยการพิจารณาจากความหมายของคำแต่ละคำทุกคำว่ามี ความเกี่ยวข้องกับเสียงหรือไม่ ซึ่งหากคำใดมีความเกี่ยวข้องกับเสียงก็จะคัดเลือกคำนั้นมา ทั้งนี้ ในกรณีทีคำๆนั้นเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับเสียง แต่หากเป็นคำที่ระบุว่าเป็นคำที่ใช้ในภาษาเขียน คำโบราณหรือเป็นคำที่ใช้ในเชิงกวีและกลอนแล้ว¹ ผู้วิจัยจะไม่คัดเลือกคำนั้นมา เนื่องจากเป็นคำที่ ผู้บอกภาษาไม่ได้ใช้จริงในชีวิตประจำวัน สำหรับวิทยานิพนธ์ของฤติ สุนทรสิงห์ มีคำเกี่ยวกับ เสียงที่ฤติเก็บรวบรวมได้จากการสอบถามจากผู้บอกภาษา 64 คำ คำเหล่านี้ทั้งหมดผู้วิจัยนำมา ใช้ในงานวิจัยนี้ด้วย

นอกจากนี้ในการคัดเลือกคำเกี่ยวกับเสียงจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ซึ่งได้แก่ โปรแกรมออนไลน์ค้นหาคำศัพท์ภาษาไทยจากบริบท หนังสือสอนเกี่ยวกับการขับร้องและหนังสือนวนิยาย จำนวน 10 เล่ม² นั้น ผู้วิจัยกำหนดให้คำที่จะได้รับคัดเลือกมาต้องเป็นคำที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

ก. เป็นคำที่บรรยายลักษณะของเสียงแบบหนึ่งแบบใดไม่จำกัดว่าเป็นเสียงของ มนุษย์หรือไม่ใช่เสียงมนุษย์

ข. เป็นคำหรือวลีที่ปรากฏตามหลังคำว่า “เสียง” “น้ำเสียง”หรือ “โทนเสียง” โดยอาจมี หรือไม่มีคำอื่นคั่นก็ได้ เช่น ในประโยคต่อไปนี้

“ตาผลกับตาบัวลูกจากที่หนึ่งเดินเข้ามาบอกด้วยเสียงแห้ง ๆว่า.....”

“น้ำเสียงของเขาทุ้มกังวานจนทำให้พวกที่มาหายพรั่นใจกลับรู้สึกปีติและสงบ”

“เสียงของเขาตังกังวานใสค่อนข้างทุ้มแหลม”

แต่หากคำที่ปรากฏตามหลังคำว่าเสียงเป็นสรรพสิ่ง เช่น “เขาได้ยินเสียงประตูปิด” ผู้วิจัยจะถือว่าคำๆนั้นไม่ใช่คำเกี่ยวกับเสียงและไม่คัดเลือกมาใช้ในการวิเคราะห์

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น นอกจากจะเก็บรวบรวมคำเกี่ยวกับเสียงแล้ว ผู้วิจัยยังได้เก็บรวบรวมรายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ใดๆที่ ปรากฏร่วมกับคำเกี่ยวกับเสียงเหล่านั้นด้วย เพื่อนำไปใช้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ในขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งที่ 1 โดยที่รายการ สรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ เหล่านั้นจะทำหน้าที่เสมือนเป็นเสียงตัวอย่างที่

¹ คำที่ระบุว่าเป็นคำที่ใช้ในภาษาเขียน คำโบราณหรือเป็นคำที่ใช้ในเชิงกวีและกลอน ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้นำมาวิเคราะห์มีจำนวน 39 คำ เช่น คำว่า อังมี นินัน มีฉาว นินาท นีรนาท เนียรนาท คะคิง ตระแตร์น เป็นต้น

² สำหรับนวนิยายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคำเกี่ยวกับเสียงและรายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ ผู้วิจัยได้ คัดเลือกมาอย่างเฉพาะเจาะจง กล่าวคือ ผู้วิจัยเป็นผู้เลือกขึ้นมาเองโดยมิได้ทำการสุ่ม เนื่องจากผู้วิจัยต้องการเก็บรวบรวมให้ได้ คำเกี่ยวกับเสียงที่มีความหลากหลายมากที่สุด จึงได้คัดเลือกนวนิยายแต่ละเรื่องให้มีฉากที่แตกต่างกัน เช่น ฉากธรรมชาติ (ในป่า) ฉากในวัง ฉากชนบท ฉากในเมือง เป็นต้น ทั้งนี้นวนิยายที่เลือกมาทั้งหมดเป็นนวนิยายที่เขียนขึ้นโดยคนไทยซึ่งเป็น นักเขียนที่ไม่ซ้ำกันในแต่ละเรื่อง

ผู้วิจัยจะนำไปตั้งเป็นคำถามถามผู้บอกภาษาเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมคำเกี่ยวกับเสียงจากผู้บอกภาษาในขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาหนึ่งรายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาสามารถแบ่งที่มาได้เป็น 2 ส่วนด้วยกัน กล่าวคือ ส่วนหนึ่งได้มาจากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยคัดเลือกมาจากการยกตัวอย่างในการอธิบายความหมายของคำเกี่ยวกับเสียง ซึ่งจะมีบริบทที่คำเกี่ยวกับเสียงปรากฏร่วมอยู่ด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะพิจารณาจากบริบทเหล่านั้นว่าสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ใดที่ก่อให้เกิดเสียงขึ้น เช่น จากข้อความ “พลอยนั่งเอาหลานวางไว้บนตักได้ไม่นานเสียง **เครื่องบินก็ดังกระหึ่ม**ขึ้นบนอากาศ” ผู้วิจัยสามารถเก็บคำเกี่ยวกับเสียงได้คือ คำว่า **ดังกระหึ่ม** และได้ว่า **เครื่องบิน** เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดเสียงดังกระหึ่ม ทั้งนี้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อรวบรวมรายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่พบในนวนิยายนั้น ผู้วิจัยพบว่า มีสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆปรากฏอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ผู้วิจัยไม่ได้คัดเลือกสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์เหล่านั้นทุกอย่างมาใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา เนื่องจากสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์จำนวนมากปรากฏหลายครั้งแต่มักปรากฏในบริบทที่ซ้ำๆกัน เช่น ในกรณีที่พบคำว่าเสียงแหม่ง เมื่อพิจารณาบริบทโดยรอบแล้ว พบว่าเป็นคำที่มักจะใช้ในการบรรยายเสียงของคนแก่โดยอาจเป็นหญิงหรือชายก็ได้ ซึ่งในกรณีนี้ผู้วิจัยจะคัดเลือกเอาคนแก่เพียงคำเดียวมาใช้ในการสัมภาษณ์โดยไม่แบ่งออกเป็นคนแก่ผู้หญิงหรือผู้ชาย หรือในบางกรณีอาจพบสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ เช่น ลม ประตูปิด น้ำไหล พระเอกกำลังปลอบนางเอก ฯลฯ แต่ไม่ได้คัดเลือกมาใช้สัมภาษณ์ เนื่องจากเมื่อลองนำไปสอบถามผู้บอกภาษาจำนวนหนึ่งแล้ว พบว่า ผู้บอกภาษาไม่สามารถตอบคำเกี่ยวกับเสียงออกมาได้หรือตอบได้ยากและใช้เวลานาน ผู้วิจัยจึงไม่คัดเลือกสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์นั้นมาใช้

นอกจากรายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ส่วนหนึ่งที่ได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นแล้ว รายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์อีกส่วนหนึ่งได้มาจากการกำหนดขึ้นเองของผู้วิจัยซึ่งรายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมมาอย่างหลากหลาย โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 110 รายการ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเภทต่างๆได้ ได้แก่ ประเภทที่หนึ่งเป็นรายการของสรรพสิ่ง ซึ่งหมายรวมถึงสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต เช่น แมว คนแก่ นกหวีด ระเบิด ปี เป็นต้น ประเภทที่สองเป็นปรากฏการณ์ต่างๆ หมายถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น พายุร้อน พายุฝน เป็นต้น และประเภทสุดท้ายเป็นสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดจากการกระทำของมนุษย์และไม่ใช่มนุษย์ก็ได้ เช่น รถชนกันอย่างแรง เด็กเล่นกัน คนร้องเพลงในห้องน้ำ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่า การสอบถามคำเกี่ยวกับเสียงจากผู้บอกภาษาโดยใช้สถานการณ์ต่างๆจะช่วยให้ได้คำเรียกเสียงที่เป็นคำไม่พื้นฐานเพิ่มมากขึ้น

ในการจัดเรียงลำดับสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆที่ใช้สอบถามผู้บอกภาษานั้น ผู้วิจัยไม่ได้ละรายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆปนกัน แต่สอบถามไปที่ละประเภท โดยเริ่มจากสรรพสิ่งก่อนตามด้วยปรากฏการณ์ และสถานการณ์ต่างๆ ทั้งนี้ก็เพื่อผู้บอกภาษาที่จะได้ไม่รู้สึกสับสนในขณะสัมภาษณ์ เนื่องจากในการตอบคำถามของผู้บอก

ภาษาบางครั้งจำเป็นต้องอาศัยการเปรียบเทียบกันระหว่างสิ่ง 2 สิ่ง เช่น การสอบถามคำเกี่ยวกับเสียงจากผู้ออกภาษาในกรณีของเสียงผู้ใหญ่ว่าเป็นอย่างไร หากผู้ออกภาษาไม่สามารถตอบคำเกี่ยวกับเสียงได้ทันที หรืออาจไม่รู้ว่าจะตอบอย่างไร ผู้วิจัยก็จะยกตัวอย่างรายชื่อสรรพสิ่งอีกอย่างหนึ่งที่มีเสียงตรงข้ามหรือแตกต่างกับสิ่งๆนั้นให้ผู้ออกภาษาได้เปรียบเทียบ ซึ่งในกรณีนี้รายการสรรพสิ่งที่ยกตัวอย่างให้เปรียบเทียบคือเด็ก โดยจะถามผู้ออกภาษาว่า “เสียงเด็กกับเสียงผู้ใหญ่เหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไม่” ซึ่งการถามเช่นนี้จะทำให้ผู้ออกภาษาสามารถบอกคำเกี่ยวกับเสียงออกมาได้ (สำหรับรายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ทั้งหมดที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ออกภาษานั้นสามารถดูได้ในภาคผนวก ก.)

2) การคัดเลือกผู้ออกภาษา

ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ออกภาษาที่จะเป็นตัวแทนของผู้พูดภาษาไทย จำนวน 15 คน ซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลากหลายอาชีพ เช่น อาจารย์ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ นักดนตรี เป็นต้น โดยที่บุคคลเหล่านี้ต้องมีคุณสมบัติคือ

ก. เป็นเพศชายหรือหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดวุฒิการศึกษา

ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ออกภาษามีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป เนื่องจากเสียงเป็นเรื่องที่มีความเป็นนามธรรมสูง การอธิบายถึงเสียงที่ได้ยินจึงเป็นเรื่องที่ยาก หากกำหนดให้ผู้ออกภาษามีอายุน้อยเกินไปก็อาจไม่สามารถให้คำอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับเสียงที่ได้ยินได้อย่างเต็มที่

ข. เป็นผู้ที่พูดภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอในชีวิตประจำวัน

ค. เป็นผู้ที่ไม่มีประสาทสัมผัสทางการได้ยินที่สมบูรณ์ กล่าวคือ ไม่เป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเสียง เช่น เป็นคนหูหนวก

3) การสัมภาษณ์ผู้ออกภาษา

ในงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยกัน 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์ผู้ออกภาษาเพื่อเก็บรวบรวมคำเกี่ยวกับเสียงต่างๆที่ผู้ออกภาษาใช้จริงซึ่งเป็นคำที่จะนำมาจำแนกประเภทเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานร่วมกับคำเกี่ยวกับเสียงที่เก็บรวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น

ครั้งที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ผู้ออกภาษาอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ได้สัมภาษณ์ผู้ออกภาษาในครั้งที่ 1 ไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้ออกภาษาในครั้งนี้มีจุดประสงค์ 3 ประการ คือ ประการที่ 1 เพื่อเก็บรวบรวมรายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ใดๆที่จะเป็นตัวแทนของประเภทเสียงให้ได้มากที่สุด เพื่อนำไปช่วยในการตัดสินใจว่าคำเรียกเสียงคำใดจัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน ประการที่ 2 เพื่อที่จะศึกษาความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำ

ว่าแต่ละคำมีความแตกต่างกันอย่างไร และประการสุดท้ายเพื่อรวบรวมคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่ผู้บอกภาษามีต่อคำเรียกเสียงพื้นฐานนั้นด้วย

ทั้งนี้ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยได้จัดเตรียมเครื่องมือที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาในการเก็บข้อมูลภาคสนามทั้ง 2 ครั้ง ดังนี้

1. เครื่องบันทึกเสียงผู้บอกภาษา

ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะบันทึกคำตอบของผู้บอกภาษาลงในตารางบันทึกข้อมูลที่เตรียมไว้พร้อมทั้งบันทึกเสียงการสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับผู้บอกภาษาด้วยเครื่องบันทึกเสียงโดยตลอดการสัมภาษณ์ เพื่อที่จะสามารถตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลที่เก็บมาได้ภายหลัง ซึ่งการบันทึกเสียงในระหว่างการสัมภาษณ์นี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น

2. ตารางบันทึกข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลภาคสนามทั้ง 2 ครั้ง ผู้วิจัยได้จัดทำตารางบันทึกข้อมูลคำตอบของผู้บอกภาษาซึ่งประกอบด้วยตาราง 2 ตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 สำหรับบันทึกข้อมูลคำเกี่ยวกับเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาในการเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งที่ 1 (ดูตาราง 3.1)

ตารางที่ 2 สำหรับบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับคำเรียกเสียงที่คาดว่าจะเป็นการเรียกเสียงพื้นฐาน รายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ใดๆที่จะเป็นตัวแทนของประเภทเสียง และคำแสดงทัศนคติของผู้บอกภาษาเกี่ยวกับเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาในการเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งที่ 2 (ดูตาราง 3.2)

ในขั้นตอนการเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งที่ 1 นี้ ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่จัดทำแล้ว ซึ่งได้แก่ ตารางบันทึกข้อมูลคำเกี่ยวกับเสียงตารางที่ 3.1 มาใช้ในการบันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา โดยในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเริ่มจากการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลและรายละเอียดของโครงการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือผู้บอกภาษาด้วยการตอบคำถามและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่างๆโดยละเอียด จากนั้นจึงเริ่มถามคำถามผู้บอกภาษาทั้งหมดจำนวน 15 คน แล้วบันทึกคำตอบลงในตารางที่เตรียมไว้

สำหรับตารางบันทึกข้อมูลตารางที่ 3.1 ซึ่งผู้วิจัยใช้บันทึกคำเกี่ยวกับเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาในการเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งที่ 1 นั้น แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 ตัวอย่างตารางบันทึกข้อมูลคำเกี่ยวกับเสียง

รายชื่อสรรพสิ่ง/ ปรากฏการณ์/ สถานการณ์	1. สรรพสิ่ง/ ปรากฏการณ์/ สถานการณ์นี้ มีเสียง มีลักษณะ.....	2. คำเกี่ยวกับ เสียงนี้ หากเป็น คำประสมจะจัด อยู่ภายใต้เสียง	3. เป็นคำเกี่ยว กับเสียงที่แปรกับ คำว่า...	หมายเหตุ
1. เสียงแมว				
2. เสียงลูกสุนัข				
3. เสียงสุนัข(ตัวใหญ่)				
4. เสียงกบ				
5. เสียงช้าง				
6. ฯลฯ				

จากตารางข้างต้น ผู้วิจัยแบ่งตารางออกเป็น 5 ช่อง ตามแนวนอน โดยในคอลัมน์ที่ 1 ทางด้านซ้ายมือสุด ที่ระบุว่า “รายชื่อสรรพสิ่ง / ปรากฏการณ์ / สถานการณ์” เป็นคอลัมน์ที่ประกอบด้วยรายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ซึ่งทำหน้าที่เสมือนเป็นเสียงตัวอย่างแทนการใช้เสียงจริงเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคำเกี่ยวกับเสียงจากผู้บอกภาษาซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 110 รายการ (ดูรายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ ในภาคผนวก ก.)

ในส่วนที่ตัดจากคอลัมน์ที่ 1 ซึ่งได้แก่ คอลัมน์ที่ 2, 3, 4 และ 5 เป็นส่วนที่ผู้วิจัยเว้นว่างไว้เพื่อใช้สำหรับบันทึกข้อมูลคำตอบที่ได้จากการสอบถามผู้บอกภาษา โดยในคอลัมน์ที่ 2 ที่ระบุว่า “เสียงของสรรพสิ่ง/ปรากฏการณ์/สถานการณ์นี้มีเสียง..... / มีลักษณะ.....” เป็นส่วนที่ใช้สำหรับบันทึกคำเกี่ยวกับเสียงต่างๆ ที่ได้จากการตอบคำถามของผู้บอกภาษา เมื่อผู้วิจัยนำรายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ทั้งหมดมาตั้งเป็นคำถามถามผู้บอกภาษา โดยใช้คำถามว่า

“ในขณะที่ได้ยินเสียง.....ท่านคิดว่าเสียง.....เป็นอย่างไร/มีลักษณะอย่างไร”

ตัวอย่างเช่น

“ในขณะที่ได้ยินเสียง (แมวร้อง) ท่านคิดว่าเสียง (แมว) เป็นอย่างไร / มีลักษณะอย่างไร”

ทั้งนี้ผู้บอกภาษาบางคนอาจไม่สามารถตอบคำถามได้ เนื่องจากไม่รู้จักสิ่งๆ นั้น ในกรณีนี้ผู้วิจัยก็จะข้ามรายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์นั้นไป โดยไม่บังคับให้ผู้บอกภาษาตอบออกมา

คอลัมน์ที่ 3 ที่ระบุว่า “คำเกี่ยวกับเสียงนี้ หากเป็นคำประสมจะจัดอยู่ภายใต้เสียง.....” เป็นคอลัมน์ที่ใช้สำหรับบันทึกคำตอบของผู้บอกภาษาเมื่อพบว่าคำเกี่ยวกับเสียงที่ผู้บอกภาษาตอบมาเป็นคำที่ไม่ใช่คำพยางค์เดียวหรือเป็นคำที่เกิดจากการผสมคำขึ้น โดยผู้วิจัยจะถามคำถามเพื่อตรวจสอบว่า คำเกี่ยวกับเสียงที่เก็บมาได้นั้นจัดเป็นประเภทย่อยของเสียงประเภทใด หรือเพื่อดูว่าคำใดเป็นคำหลักและคำใดเป็นคำขยาย ซึ่งผู้วิจัยจะถามคำถามว่า

“คำเกี่ยวกับเสียง (XY) นี้ ใช่ เสียง (X) หรือไม่”

หรือ “คำเกี่ยวกับเสียง (XY) นี้ ใช่ เสียง (Y) หรือไม่”

ตัวอย่างเช่น

“คำเกี่ยวกับเสียง (ทุ้มกังวาน) นี้ใช่ เสียง (ทุ้ม) หรือไม่”

หรือ “คำเกี่ยวกับเสียง (ทุ้มกังวาน) นี้ใช่ เสียง (กังวาน) หรือไม่”

หรือผู้วิจัยอาจถามคำถามอีกคำถามหนึ่งว่า

“คำเกี่ยวกับเสียง (XY) นี้ เป็นเสียงไหนมากกว่ากันระหว่างเสียง (X) กับ เสียง (Y)”

ตัวอย่างเช่น

“คำเกี่ยวกับเสียง (ทุ้มกังวาน) นี้ เป็นเสียงไหนมากกว่ากันระหว่างเสียง (ทุ้ม) กับเสียง (กังวาน)”

คอลัมน์ที่ 4 ที่ระบุว่า “เป็นคำเกี่ยวกับเสียงที่แปรกับคำว่า...” ใช้สำหรับบันทึกข้อมูลเมื่อผู้วิจัยถามคำถามผู้บอกภาษาจนครบรายการสรรพสิ่ง ปราบฏการณ์ หรือสถานการณ์ทั้งหมดแล้ว โดยที่ผู้วิจัยจะถามคำถามซึ่งเป็นการตรวจสอบว่าคำเกี่ยวกับเสียงที่ได้มาทั้งหมดเป็นคำเกี่ยวกับเสียงประเภทเดียวกันหรือไม่ โดยการถามคำถามว่า

“คำเกี่ยวกับเสียง (X) นี้เป็นอย่างไร ใช่/เหมือนคำเกี่ยวกับเสียง (Y) หรือไม่”

ตัวอย่างเช่น

“เสียง (แหบ) นี้เป็นอย่างไร ใช่/เหมือน เสียง (ดัง/ค่อย/ทุ้ม/ขลุ่ย) หรือไม่”

ในคอลัมน์ที่ 5 ซึ่งเป็นคอลัมน์สุดท้ายของตารางที่ 3.1 ที่ระบุว่า “หมายเหตุ” นั้น ผู้วิจัยใช้สำหรับบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่ได้จากการอธิบายของผู้บอกภาษา โดยข้อมูลในส่วนนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถหาคุณสมบัติของเสียงประเภทต่างๆที่จะนำไปใช้ศึกษาความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานได้

หลังจากสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเพื่อเก็บรวบรวมคำเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในขั้นต่อไปผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นแรกเสียก่อน เนื่องจากผลการวิเคราะห์ในขั้นแรกนี้จะต้องนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งที่ 2 ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นแรกนี้จะเป็นการนำคำเกี่ยวกับเสียงที่รวบรวมได้จากทั้งการเก็บข้อมูลเบื้องต้นซึ่งเป็นการเก็บข้อมูล

จากเอกสารและจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาโดยการใช้รายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์และสถานการณ์จำนวน 110 ชนิดที่ได้กล่าวไปแล้วมารวมกัน และคัดเลือกเฉพาะคำที่ไม่ซ้ำกันมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (ดูคำที่ไม่ซ้ำกันทั้งหมดในภาคผนวก ข.) เพื่อจำแนกว่าคำเกี่ยวกับเสียงทั้งหมดที่เก็บมาได้มีคำใดบ้างที่จัดเป็นคำเรียกเสียงและคำใดไม่ใช่คำเรียกเสียง หนึ่งคำที่จัดเป็นคำเรียกเสียงจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ (ดูรายละเอียดหัวข้อ 4.2) นอกจากจะจำแนกว่าคำเกี่ยวกับเสียงคำใดบ้างที่เป็นคำเรียกเสียงแล้ว ผู้วิจัยยังต้องพิจารณาอีกว่าคำที่จัดเป็นคำเรียกเสียงนั้นคำใดบ้างที่คาดว่าจะจะเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานได้ โดยคำๆนั้นจะต้องมีคุณสมบัติหลักคือต้องเป็นศัพท์เดี่ยว กล่าวคือ คำนั้นต้องไม่เป็นคำประสมที่ประกอบด้วยคำขยายใดๆ ที่สามารถตัดออกแล้วความหมายแก่นของคำยังคงเดิม เช่น คำว่า *ทุ้ม กระหึ่ม เป็นต้น* (ดูรายละเอียดหัวข้อ 4.3) ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยจะต้องนำคำเรียกเสียงที่คาดว่าจะจะเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาในการเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งที่ 2 นั้นเอง อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังไม่อาจตัดสินได้ว่าคำเรียกเสียงคำใดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานจากการเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว เนื่องจากยังต้องอาศัยข้อมูลในการสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 มาช่วยตัดสินด้วย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นแรกและคัดเลือกได้แล้วว่าคำใดบ้างที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล ในขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งที่ 2 โดยจะสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆและทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อคำเรียกเสียงแต่ละคำเหล่านั้นว่าเป็นอย่างไร พร้อมทั้งรวบรวมรายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ใดๆที่สัมพันธ์กับคำเรียกเสียงเหล่านั้นอีกด้วย ทั้งนี้จากคำอธิบายของผู้บอกภาษาเกี่ยวกับรายละเอียดของคำเรียกเสียงต่างๆนี้เองที่จะนำไปใช้ในการศึกษาความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย อีกทั้งยังสามารถนำไปช่วยในการตัดสินคำเรียกเสียงพื้นฐานร่วมกับการยกตัวอย่างรายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ใดๆที่สัมพันธ์กับคำเรียกเสียงเหล่านั้นได้อีกด้วย

ในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ผู้วิจัยจะนำคำที่คัดเลือกมาแล้วว่าน่าจะเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานได้มาเป็นตัวตั้งในการถามคำถามผู้บอกภาษา จากนั้นบันทึกคำตอบของผู้บอกภาษาลงในตารางบันทึกข้อมูลที่จัดเตรียมไว้ ดังตารางที่ 3.2 นี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.2 ตัวอย่างตารางบันทึกข้อมูลรายละเอียดของคำเรียกเสียงที่คาดว่าจะจะเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน รายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง

คำเรียกเสียง	คำเรียกเสียงคำว่า เป็นอย่างไร	รู้สึกอย่างไรกับเสียง... ชอบหรือไม่ เพราะเหตุใด	ตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ สถานการณ์
1.ดั่ง.....		ไม่ชอบ เพราะ หววก หู.....	ระเบิด ปืน ฟาผ่า คนตะโกน ฯลฯ
2.กังวาน.....			
3. ฯลฯ.....			

จากตารางข้างต้น (ตารางที่ 3.2) ซึ่งเป็นตารางบันทึกข้อมูลรายละเอียดของคำเรียกเสียงที่คาดว่าจะจะเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน คำแสดงทัศนคติของผู้บอกภาษาเกี่ยวกับเสียง และรายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ใดๆที่จะเป็นตัวแทนของประเภทเสียง ผู้วิจัยแบ่งตารางออกเป็น 4 ช่องตามแนวนอน คือ

ในคอลัมน์ที่ 1 ที่ระบุว่า “คำเรียกเสียง” เป็นคอลัมน์ที่ประกอบด้วยคำที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นหลักในการตั้งคำถามถามผู้บอกภาษา ซึ่งเป็นคำเรียกเสียงที่คัดเลือกมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลคำเกี่ยวกับเสียงที่รวบรวมได้ทั้งหมดทั้งจากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นและการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาครั้งที่ 1 แล้ว โดยที่คำทั้งหมดที่บรรจุอยู่ในคอลัมน์นี้จะเป็นคำที่ผู้วิจัยคาดว่าจะจะเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยได้ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 42 คำเรียกเสียง³ ทั้งนี้คำที่นำมานี้จะพิจารณาจากเกณฑ์การจำแนกคำเรียกเสียงพื้นฐานที่ได้ตั้งไว้ (ดูรายละเอียดหัวข้อ 4.3)

ในคอลัมน์ที่ 2 ที่ระบุว่า “คำเรียกเสียงคำว่าเป็นอย่างไร” เป็นส่วนที่ผู้วิจัยใช้บันทึกรายละเอียดของคำเรียกเสียงต่างๆที่ได้จากการอธิบายของผู้บอกภาษา โดยผู้วิจัยจะได้ถามคำถามว่า

³ คำเรียกเสียงที่ใช้ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้จำนวน 42 คำ ได้แก่ คำว่า กระเส้า กระหิม ก่อง กังวาน กัมปนาท กีก้อง เกียวว ขรม ค่อย เครือ แจ่ม เจียวจ้าว เซ็งแซ่ แซ่ แซ่ด ดั่ง ต่ำ ทุ้ม เบา ปรี๊ด เปิ่น แปร้น แผ่ว ลั่น เล็ก สูง สนั่น หัว แข้ง แหบ แหลม ไทวกเหวก ไทยหวน ใหญ่ อึกทัก อึง อึงคะนึง อึงออล อื้ออึง อื้ออ้อ เออะอะ และ เอ็ดอึง

“เสียง (.....) เป็นอย่างไร

ตัวอย่างเช่น “เสียง (หุ้ม) เป็นอย่างไร”

ในคอลัมน์ที่ 3 ที่ระบุว่า “รู้สึกอย่างไรกับเสียง.....ชอบหรือไม่ เพราะเหตุใด” เป็นส่วนที่ผู้วิจัยเว้นว่างไว้สำหรับบันทึกคำแสดงทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงประเภทต่างๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยแยกการสอบถามทัศนคติของผู้บอกภาษาและนำมารวมไว้ในการสอบถามผู้บอกภาษาในการสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 นี้ โดยไม่สอบถามผู้บอกภาษาทันทีหลังจากที่ได้คำเกี่ยวกับเสียงจากการสอบถามผู้บอกภาษาในการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 ก็เนื่องจากเพื่อป้องกันการที่ผู้บอกภาษาจะแสดงทัศนคติที่มีต่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์นั้นๆ แทนการแสดงทัศนคติที่มีต่อเสียงจริงๆ ซึ่งผู้วิจัยต้องการนั่นเอง โดยผู้วิจัยจะถามคำถามว่า

“เสียง (.....) เมื่อได้ยินแล้วรู้สึกอย่างไร” หรือ

“ชอบเสียง (.....) หรือไม่”

“ชอบเสียง (.....) เพราะอะไร /ไม่ชอบเสียง (.....) เพราะอะไร”

ตัวอย่างเช่น “เสียง (ดั่ง) เมื่อได้ยินแล้วรู้สึกอย่างไร” หรือ

“ชอบเสียง (ดั่ง) หรือไม่”

“ชอบเสียง (ดั่ง) เพราะอะไร /ไม่ชอบเสียง (ดั่ง) เพราะอะไร”

ในคอลัมน์ที่ 4 ที่ระบุว่า “ตัวอย่างสรรพสิ่ง / ปรากฏการณ์ / สถานการณ์” ผู้วิจัยใช้สำหรับบันทึกข้อมูลรายชื่อของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆที่จะเป็นตัวแทนของประเภทเสียงพื้นฐาน โดยผู้วิจัยจะขอให้ผู้บอกภาษาช่วยยกตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ใดๆก็ได้ที่ผู้บอกภาษาคิดว่ามีเสียงดังกล่าให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ก็เพื่อนำตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่ได้ไปเป็นตัวแทนของเสียงพื้นฐานแต่ละเสียง โดยจะพิจารณาจากการยกตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ของผู้บอกภาษา อื่นๆ สรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ใดที่ผู้บอกภาษาตอบตรงกันมากที่สุดจะถือว่าเป็นตัวแทนของเสียงพื้นฐานแต่ละเสียงนั้นๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะนำตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่ได้ไปเป็นตัวแทนของเสียงพื้นฐานแต่ละเสียงแล้ว การให้ผู้บอกภาษาช่วยยกตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ใดๆนั้น ยังสามารถนำไปช่วยในการตัดสินใจ คำเรียกเสียงคำใดจัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ กล่าวคือ คำที่จะเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานได้นั้นต้องเป็นคำที่มีสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์เป็นตัวแทนของเสียงที่ชัดเจน เช่น คำว่า “ดั่ง” เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีตัวแทนของเสียง คือ เสียงระเบิด เสียงตะโกน หรือ คำว่า “ค้อย” ก็ถือว่าเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานเช่นเดียวกันโดยตัวแทนของเสียง คือ เสียงกระซิบ ดังนั้นหากผู้บอกภาษาไม่สามารถยกตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ได้ คำเรียกเสียงคำนั้นก็ย่อมไม่ใช่คำเรียกเสียงพื้นฐานตามเกณฑ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะขอให้ผู้บอกภาษายกตัวอย่างสิ่งต่างๆ ดังนี้

“ช่วยยกตัวอย่างสิ่งใดก็ได้ที่ท่านคิดว่ามีเสียง”

ตัวอย่างเช่น “ช่วยยกตัวอย่างสิ่งใดก็ได้ที่ท่านคิดว่ามีเสียง (ดัง)”

หรือถามผู้บอกภาษาว่า “อะไรบ้างที่มีเสียง.....”

ตัวอย่างเช่น “อะไรบ้างที่มีเสียง (ดัง)”

เมื่อสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาในครั้งที่ 2 นี้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่
ได้ไปวิเคราะห์เพื่อตัดสินว่าคำเรียกเสียงคำใดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย และ
วิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานเหล่านั้นต่อไป

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลนี้เป็นการนำคำเกี่ยวกับเสียงต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ทั้งจากการ
เก็บข้อมูลเบื้องต้น จำนวน 873 คำ และจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาในครั้งที่ 1 จำนวน 201
คำ มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ คำเรียกเสียงพื้นฐาน คำเรียก
เสียงไม่พื้นฐาน และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง ซึ่งผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ออกเป็น
5 ขั้นตอนด้วยกัน คือ 1) การจำแนกข้อมูล 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของ
คำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย 3) การวิเคราะห์กลวิธีในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานใน
ภาษาไทย 4) การจัดประเภทคำแสดงความรู้สึกและทัศนคติเกี่ยวกับเสียง และ 5) การวิเคราะห์
ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำแสดงความรู้สึกและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับ
เสียง

3.2.1 การจำแนกข้อมูล

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลคำเกี่ยวกับเสียงที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาพิจารณาและ
แยกแยะคำเหล่านั้นออกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยแบ่งการจำแนกออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่
การจำแนกคำเรียกเสียงออกจากคำที่ไม่ใช่คำเรียกเสียง และการจำแนกคำเรียกเสียงออกเป็นคำ
เรียกเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน

ในเบื้องต้นผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดประกอบด้วยคำต่าง ๆ
มากมายซึ่งไม่ทราบแน่ชัดว่าคำใดจัดเป็นคำเรียกเสียงหรือไม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องคัดแยกคำ
เหล่านั้นออกจากกันเสียก่อน โดยเริ่มจากการแยกแยะคำเกี่ยวกับเสียงต่าง ๆ เหล่านี้ออกเป็น
กลุ่ม ๆ คือ กลุ่มคำที่จัดเป็นคำเรียกเสียงและกลุ่มคำที่ไม่ใช่คำเรียกเสียง (ดูรายละเอียดในหัวข้อ
4.2) จากนั้นเมื่อทราบแล้วว่าคำใดที่จัดเป็นคำเรียกเสียง ก็จะจำแนกคำเรียกเสียงที่ได้ในขั้นแรก
ออกเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน (ดูรายละเอียดในหัวข้อ 4.3) ทั้งนี้ใน
การพิจารณาว่าคำใดจัดอยู่ในกลุ่มใดในแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยจะพิจารณาคูสมมติของคำ ๆ นั้นที่มี
ตามเกณฑ์ที่ใช้จำแนกซึ่งดัดแปลงมาจากงานวิจัยของอัญชลิกา ผาสุกกิจ (2543) เรื่องคำเรียกรส

ในภาษาไทยถิ่นตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ และงานวิจัยของพรลัดดา เมฆบัณฑูรย์ (2547) เรื่องคำเรียกกรสในภาษาจีนแต้จิ๋วตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

3.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย

ในขั้นนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานตามวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (componential analysis) เพื่อแยกความแตกต่างระหว่างคำเรียกเสียงพื้นฐานเหล่านั้นตามระบบความคิดของผู้พูดภาษาไทย โดยจะกำหนดมิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกเสียงพื้นฐาน (dimensions of contrast) พร้อมทั้งระบุอรรถลักษณะ (semantic features) เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำ (ดูรายละเอียดบทที่ 5)

3.2.3 การวิเคราะห์กลวิธีในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย

หลังจากที่วิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำแล้ว จากนั้นในขั้นตอนต่อไปจะเป็นการวิเคราะห์คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานว่ามีกลวิธีการสร้างคำอย่างไร หรือเกิดจากการนำคำใดมาประกอบกัน และกลวิธีที่พบแบ่งออกเป็นกี่แบบ อะไรบ้าง นอกจากนี้ผู้วิจัยจะจัดประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานแต่ละคำว่าสามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานประเภทใด โดยจะทำให้เห็นการจำแนกประเภทคำของคนไทยที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น เช่น ในการวิเคราะห์กลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย พบว่ามีกลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำหลายกลวิธีด้วยกัน เช่น กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐานเข้าด้วยกัน เช่น *ดั่งก้อง ทุ้มกังวาน ก้องกังวาน* ฯลฯ กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงพื้นฐาน เช่น *ก้องๆ เบาๆ แหบๆ* ฯลฯ กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำขยาย เช่น *ดั่งเจี๊วจ้าว แหลมบาดหู ทุ้มลึก* เป็นต้น

ในการวิเคราะห์คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นการจัดประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทยนั้น สามารถทำได้ 2 วิธีด้วยกัน ได้แก่ การพิจารณาโครงสร้างของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานว่าประกอบด้วยคำใดบ้าง ซึ่งมักจะเป็นคำประสมที่ประกอบด้วยคำเรียกเสียงพื้นฐานประเภทใดประเภทหนึ่งกับคำขยายต่างๆ และการพิจารณาคำตอบของผู้บอกภาษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้บอกภาษาตอบคำเรียกเสียงจากการถามของผู้วิจัย โดยอธิบายว่าผู้ชายมีเสียง “ทุ้มใหญ่” ผู้วิจัยจะถามต่อไปว่า

“เสียง ทุ้มใหญ่ นั้นใช่เสียงทุ้มหรือไม่”

หากผู้บอกภาษาตอบว่าใช่ ผู้วิจัยก็จะจัดให้เสียงทุ้มใหญ่อยู่ภายใต้ประเภทของเสียงทุ้ม แต่หากผู้บอกภาษาตอบว่าไม่ใช่ ผู้วิจัยก็จะถามคำถามอีกคำถามหนึ่งว่า

“เสียง ทุ้มใหญ่ นั้นใช่เสียงใหญ่หรือไม่”

หากผู้บอกภาษาตอบว่าใช่ ผู้วิจัยก็จะจัดให้เสียงทุ้มใหญ่อยู่ภายใต้ประเภทของเสียงใหญ่ ทั้งนี้หากถามผู้บอกภาษาด้วยคำถามที่ได้ถามไปแล้วข้างต้นและพบว่าผู้บอกภาษาให้คำตอบว่าเสียงทุ้มใหญ่ นั้นเป็นได้ทั้งเสียงทุ้มและเสียงใหญ่แล้ว ในกรณีนี้ผู้วิจัยก็จะจัดให้เสียงทุ้มใหญ่อยู่ภายใต้ประเภทเสียงทั้ง 2 ประเภทเป็นต้น

3.2.4 การจัดประเภทคำแสดงความรู้สึกและทัศนคติเกี่ยวกับเสียง

คำกลุ่มหนึ่งที่พบจากการจำแนกคำเกี่ยวกับเสียงในขั้นต้นและไม่จัดเป็นคำเรียกเสียง แต่หากคำเหล่านี้เป็นคำที่ใช้แสดงความรู้สึก ความคิดเห็น ความชื่นชอบของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงที่ได้ยินที่เรียกว่าคำแสดงความรู้สึกและทัศนคตินั้น ผู้วิจัยนำคำเหล่านี้มาจำแนกประเภทตามความหมายว่าสามารถแบ่งออกได้เป็นกี่ประเภทและแต่ละคำมีความหมายอย่างไรและแสดงความรู้สึกอย่างไรต่อเสียงๆนั้น ซึ่งจากผลการวิเคราะห์คำแสดงความรู้สึกและทัศนคติต่างๆต่อเสียงนี้ทำให้เห็นถึงแนวคิดหรือค่านิยมของวัฒนธรรมไทย ตัวอย่างการวิเคราะห์คำแสดงความรู้สึกและทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย เช่น

เมื่อผู้วิจัยถามคำถามซึ่งเป็นการสอบถามความรู้สึกและทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงที่ได้ยิน ในกรณีของเสียง “แหบ” ด้วยคำถามว่า

“เสียงแหบ เมื่อได้ยินแล้วรู้สึกอย่างไร”

หรือ “ชอบเสียงแหบ หรือไม่”

จากการถามคำถามนี้ ผู้วิจัยพบว่าผู้บอกภาษาอาจตอบคำถามได้ 2 แบบด้วยกัน คือ ชอบ และไม่ชอบ ซึ่งผู้วิจัยจะขอให้ผู้บอกภาษาแสดงเหตุผลของความชอบหรือไม่ชอบเสียงนั้นด้วย เนื่องจากเหตุผลที่ผู้บอกภาษาตอบออกมานั้นก็คือเหตุผลซึ่งแสดงความรู้สึกและทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงนั้นนั่นเอง ทั้งนี้เหตุผลที่ผู้บอกภาษาตอบออกมาจากความรู้สึกชอบนั้นถือได้ว่าเป็นทัศนคติทางบวกต่อเสียงนั้น และเหตุผลที่ผู้บอกภาษาตอบออกมาจากความรู้สึกไม่ชอบก็ถือได้ว่าเป็นทัศนคติทางลบต่อเสียงนั้น ในการขอให้ผู้บอกภาษาแสดงเหตุผลของความชอบหรือไม่ชอบต่อเสียงนั้น ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม ผู้วิจัยก็จะได้ถามคำถามอีกคำถามดังนี้

“ชอบเสียงแหบเพราะอะไร”

หรือ “ไม่ชอบเสียงแหบ เพราะอะไร”

ซึ่งจากคำถามดังกล่าว ผู้วิจัยก็อาจจะตอบมาว่า “ไม่ชอบ เสียงแหบ เนื่องจากไม่เพราะ” หรือ “ชอบ เสียงแหบ เนื่องจากเพราะ” เราก็จะได้ว่าคำว่า *ไม่เพราะ* และ *เพราะ* นั้นเป็นคำแสดงความรู้สึกและทัศนคติที่ผู้บอกภาษามีต่อเสียงแหบ โดยเป็นคำที่แสดงทัศนคติทางลบและทางบวกต่อเสียงนั่นเอง

3.2.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำแสดงความรู้สึกและทัศนคติเกี่ยวกับเสียง

หลังจากพิจารณาคำแสดงความรู้สึกและทัศนคติที่ผู้บอกภาษามีต่อเสียงแล้ว จากนั้นผู้วิจัยจะพิจารณาว่าคำแสดงความรู้สึกและทัศนคติแต่ละคำมีความสัมพันธ์กับคำเรียกเสียงพื้นฐานใดหรือมักจะเกิดร่วมกับคำเรียกเสียงพื้นฐานใด โดยการวิเคราะห์ความถี่ของการแสดงความคิดเห็นต่อเสียงประเภทต่างๆว่ามีการปรากฏเป็นปริมาณมากน้อยเท่าไร กล่าวคือ ผู้บอกภาษาแสดงความรู้สึกหรือทัศนคติทางบวก ทางลบ หรือเป็นกลางต่อเสียงประเภทใดมากที่สุด ซึ่งจากการพิจารณาความถี่ในการแสดงความรู้สึกและทัศนคตินี้เองที่จะสามารถนำไปตีความได้ว่าคนที่พูดภาษาไทยมีความชื่นชอบต่อเสียงใดมากที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การจำแนกคำเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย

หลังจากเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารต่างๆ และการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลคำเกี่ยวกับเสียงที่พบทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ (ดูหัวข้อ 1.2) โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็นบทๆ ไป ซึ่งบทนี้เป็นการนำเสนอการวิเคราะห์คำเรียกเสียงในภาษาไทย โดยแบ่งการนำเสนอเนื้อหาการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นหัวข้อย่อยๆ 4 หัวข้อด้วยกัน คือ 1) คำเกี่ยวกับเสียงที่พบในงานวิจัย 2) การจำแนกคำเกี่ยวกับเสียงเป็นประเภทต่างๆ 3) การจำแนกคำเรียกเสียงพื้นฐานออกจากคำที่ไม่ใช่คำเรียกเสียงพื้นฐาน และ 4) สรุป

4.1 คำเกี่ยวกับเสียงที่พบในงานวิจัย

คำเกี่ยวกับเสียง หมายถึง คำหรือวลีใดๆก็ตามที่ใช้ระบุ บรรยายหรือกล่าวถึงเสียงที่ได้ยินว่าเป็นอย่างไรหรือมีลักษณะอย่างไร กล่าวคือ คำใดสามารถตามหลังคำว่าเสียงได้จะถือว่าคำๆนั้นเป็นคำเกี่ยวกับเสียง (ดูรายละเอียดการเก็บข้อมูลในบทที่ 3) ผู้วิจัยนำคำเกี่ยวกับเสียงทั้งหมดที่รวบรวมได้มาจำแนกโดยพิจารณาว่าคำใดเป็นคำเรียกเสียงและคำใดไม่ใช่คำเรียกเสียง ทั้งนี้ก่อนจำแนกข้อมูล ผู้วิจัยได้นำคำเกี่ยวกับเสียงทั้งหมดซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,074 คำ ซึ่งเก็บรวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นจำนวน 873 คำ และจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาจำนวน 201 คำ มาคัดเลือกก่อนว่ามีคำใดบ้างที่ซ้ำกัน จากนั้นจึงนำคำเกี่ยวกับเสียงทั้งหมดที่ไม่ซ้ำกันซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 944 คำ (ดูคำเกี่ยวกับเสียงทั้งหมดในภาคผนวก ข.) มาทำการวิเคราะห์ต่อไป

4.2 การจำแนกคำเกี่ยวกับเสียงเป็นประเภทต่าง ๆ

ขั้นตอนนี้เป็นการนำคำเกี่ยวกับเสียงที่รวบรวมได้ทั้งหมดจำนวน 944 คำ มาวิเคราะห์โดยนำมาพิจารณาแยกแยะว่าคำใดเป็นคำเรียกเสียงและคำใดที่ไม่ใช่คำเรียกเสียง ซึ่งในการพิจารณาว่าคำใดเป็นคำเรียกเสียง คำๆนั้นจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งขึ้นมาซึ่งดัดแปลงมาจากงานวิจัยของอัญชลิกา ผาสุขกิจ (2543) เรื่องคำเรียกรสในภาษาไทยถิ่นตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ และงานวิจัยของพรลัดดา เมฆบัณฑูรย์ (2547) เรื่องคำเรียกรสในภาษาจีนแต้จิ๋วตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์การเกิดร่วม (co-occurrence) คำที่ถือว่าเป็นคำเรียกเสียงจะต้องเป็นคำที่เกิดกับคำว่า “เสียง”, “น้ำเสียง” หรือ “โทนเสียง” ได้ กล่าวคือ เป็นคำที่ประกอบด้วยคำว่า “เสียง” “น้ำเสียง” หรือ “โทนเสียง” นำหน้าแล้วตามด้วยคำบรรยายลักษณะของเสียงนั้น แต่หากคำบรรยายที่ตามหลังคำว่า “เสียง”, “น้ำเสียง” หรือ “โทนเสียง” เป็นวลีหรือข้อความยาวๆ จะไม่ถือว่าเป็นคำเรียกเสียง จากเกณฑ์นี้จะได้ว่า คำว่า “ทุ้ม” “ใส” และ “กระซอกโฮกฮาก” ถือเป็นคำ

เรียกเสียงเนื่องจากสามารถเกิดร่วมกับคำว่าเสียงเป็นเสียงทุ้ม เสียงใส และเสียงกระซอกกระซิบ
ฮากได้ แต่ “มีพลัง” หรือ “ดังกังวานใสค่อนข้างทุ้มแหลม” ไม่ถือว่าเป็นคำเรียกเสียง เนื่องจาก
เป็นการพรรณนาถึงเสียงที่ได้ยินโดยการใช้อธิบายหรือข้อความยาวๆ¹

2. คำเกี่ยวกับเสียงคำใดแม้จะปรากฏตามหลังคำว่า “เสียง”, “น้ำเสียง” หรือ “โทนเสียง”
ได้ แต่หากเป็นคำที่มีความหมายบ่งบอกถึงความรู้สึก ความคิดเห็นหรือความชื่นชอบต่อเสียงว่า
เป็นอย่างไร ทั้งในทางบวกหรือทางลบซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคลแล้ว ผู้วิจัยจะไม่ถือ
ว่าคำๆ นั้นเป็นคำเรียกเสียง แม้ว่าคำเหล่านั้นอาจจะสามารถนำมาใช้บรรยายเสียงที่ได้ยินได้
ทั้งนี้ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการตัดสิน 2 ข้อด้วยกัน คือ

2.1 คำเกี่ยวกับเสียงคำใดเป็นคำที่สามารถปรากฏในประโยค “เสียงนี้ได้ยิน/ฟังแล้วฉัน
รู้สึก.....” หรือ “เสียงนี้ทำให้ฉัน.....” ได้จะไม่ถือว่าเป็นคำเรียกเสียง แต่ถือว่าเป็นคำบอก
ความรู้สึกที่หู เช่น คำว่า “นุ่มหู” “ระคายหู” “หนวกหู” ฯลฯ ไม่ถือว่าเป็นคำเรียกเสียงเนื่องจาก
สามารถปรากฏในประโยคข้างต้นได้ เช่น เสียงนี้ได้ยินแล้วฉันรู้สึกหนวกหู หรือ เสียงนี้ทำให้ฉัน
ระคายหู เป็นต้น คำเรียกเสียงไม่สามารถปรากฏในประโยคดังกล่าว เช่น เราไม่สามารถพูดได้
ว่า *เสียงนี้ได้ยินแล้วฉันรู้สึกดัง หรือ *เสียงนี้ทำให้ฉันดัง

2.2 คำเกี่ยวกับเสียงที่ใช้แสดงความรู้สึกที่เกิดขึ้นเนื่องจากการได้ยินเสียงบางคำอาจไม่
สามารถปรากฏในประโยคทดสอบในข้อ 2.1 ได้ แต่หากคำนั้นเป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้เรียกเพื่อ
แสดงความรู้สึกหรือทัศนคติของตนต่อเสียงที่ได้ยินและเป็นความรู้สึกที่เกิดทางใจ เช่น คำว่า
เข้ม ชุ่น ใส ไพเราะ เป็นต้น ผู้วิจัยจะไม่ถือว่าเป็นคำเรียกเสียง

3. คำเรียกเสียงเป็นคำที่ใช้เรียกหรือระบุเสียงที่ได้ยินว่าเป็นอย่างไร ซึ่งจะมีไว้ใช้เรียก
เพื่อบรรยายเสียงโดยตรง ทั้งนี้ยกเว้นกรณีในข้อ 4 จากเกณฑ์ในข้อนี้ ในขั้นต้นจะทำให้สามารถ
แยกแยะคำเรียกเสียงซึ่งเป็นคำที่ใช้ได้เฉพาะในบริบทเกี่ยวกับเสียงเท่านั้นออกมาได้กลุ่มหนึ่ง
เช่น คำว่า ดัง ลั่น สั่น ฯลฯ แต่ยังมีคำเกี่ยวกับเสียงอีกจำนวนหนึ่ง เช่น โหวกเหวก เออะอะ
กระซอกกระซิบ กระซอกฮอกฮอก กลม แหลม เล็ก ใหญ่ ฯลฯ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าในบริบท
ทั่วไปเป็นคำที่สามารถใช้เรียกสิ่งอื่นแต่ก็สามารถนำมาใช้เรียกเสียงได้เช่นเดียวกัน ในกรณีพบ
คำที่ไม่สามารถตัดสินได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยสามารถตรวจสอบได้ 2 วิธี คือ พิจารณาหลักฐาน
ทางภาษาหรือนำคำที่เป็นคำที่มีปัญหาคำนั้นไปสอบถามผู้บอกภาษาว่าคำเหล่านั้นเป็นเสียง
หรือไม่ และจะถือการตัดสินของผู้บอกภาษาเป็นหลัก

ดังนั้น คำว่า “ดัง” จึงจัดว่าเป็นคำเรียกเสียง เนื่องจากเป็นคำที่มีไว้ใช้เรียกเสียงโดยตรง
โดยใช้เรียกเสียงของระเบิด เสียงตะโกน เป็นต้น แต่สำหรับคำว่า “อ้อมอ้อม” ไม่จัดเป็นคำเรียก

¹ จากเกณฑ์การตัดสินในข้อที่ 1 ทำให้สามารถตัดคำที่มีลักษณะเป็นวลีหรือถ้อยคำยาวๆ ที่ใช้ในการบรรยายเสียงซึ่งพบในการ
เก็บข้อมูลออกไปได้ ทั้งนี้จริงๆ แล้วในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะไม่เก็บคำประเภทนี้มาก็สามารถทำได้ แต่เพื่อให้แน่ใจว่า จะสามารถ
รวบรวมคำเกี่ยวกับเสียงให้ได้มากและครบถ้วนที่สุด โดยไม่ตกหล่นคำใดคำหนึ่งไป ผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมคำทุกอย่างที่สามารถ
ปรากฏตามหลังคำว่าเสียงได้มาก่อน จากนั้นจึงค่อยนำมาพิจารณาแยกแยะในภายหลังว่าคำใดเป็นคำเรียกเสียงหรือไม่

เสียงเนื่องจากมีหลักฐานทางภาษาซึ่งแสดงให้เห็นว่าคำว่าอ้อมแอ้มนี้ไม่ได้มีไว้ใช้เรียกเสียงโดยตรง แต่เป็นการอธิบายถึงลักษณะอาการในการพูด เช่น “สุสนาพูดปนหัวเราะ ซิรินกะพริบตาอ้อมแอ้มแก้ตัว ข้าก็พูดแบบนี้มาแต่ไหนแต่ไร” (วรรณวรรณ, 2550: เล่ม1, 244)

4. คำเรียกเสียงอาจเป็นคำที่กลายมาจากคำเรียกการรับรู้ทางประสาทสัมผัสด้านอื่นซึ่งได้แก่ การมองเห็นและการสัมผัสทางกาย โดยอาจจัดให้เป็นคำเรียกเสียงได้หากคำเหล่านั้นไม่สามารถแทนที่ด้วยคำอื่นได้และผู้ออกภาษาส่วนใหญ่ใช้เหมือนกัน ซึ่งจากหลักเกณฑ์ข้อนี้ทำให้คำเช่น คำว่า “เบา” “สูง” “ต่ำ” “ใหญ่” “เล็ก” “แห้ง” ฯลฯ สามารถจัดเป็นคำเรียกเสียงได้เช่นเดียวกับคำเรียกเสียงอื่นๆ

จากการวิเคราะห์คำเกี่ยวกับเสียงทั้งหมดตามเกณฑ์ต่างๆ ที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นพบว่า สามารถจำแนกคำเกี่ยวกับเสียงออกเป็นประเภทต่างๆ ได้หลายประเภท ดังนี้

4.2.1 คำเรียกเสียง

คำเกี่ยวกับเสียงคำใดที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การจำแนกคำเรียกเสียงดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ผู้วิจัยจะถือว่าคำๆ นั้นเป็นคำเรียกเสียง ทั้งนี้คำเรียกเสียง หมายถึง คำที่ใช้ระบุเสียงที่ได้ยิน ซึ่งเป็นคำที่บ่งบอกคุณสมบัติของเสียง โดยคำเรียกเสียงสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ คำเรียกเสียงพื้นฐานซึ่งเป็นคำเรียกแทนประเภทเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานซึ่งเป็นคำที่สามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดคำหนึ่งได้ จากการวิเคราะห์พบว่า มีคำที่จัดเป็นคำเรียกเสียงจำนวนทั้งสิ้น 602 คำ (ดูตารางที่ 4.1) เช่น คำว่า ก้อง ค่อย เบา แหบ แหลม หุ้ม ดัง เล็ก ใหญ่ หัว กระเส้า กังวานใส อ้ออ้อ กระหึ่ม สูง ต่ำ ้งด้ง่าด ฉับๆ ดิ่งๆ บริม เปรี้ยง ผัวะ พลัก เป็นต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำคำเหล่านี้ซึ่งเป็นคำที่งานวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาไปวิเคราะห์ กล่าวคือนำคำที่จัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานไปศึกษาความหมายโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (ดูรายละเอียดบทที่ 5) และนำคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานไปวิเคราะห์เกี่ยวกับกลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย (ดูรายละเอียดบทที่ 6) ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ว่าคำเกี่ยวกับเสียงคำใดจัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานและคำใดเป็นคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานนั้น ผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปในหัวข้อ 4.3

4.2.2 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู (ear sensation)

คำเกี่ยวกับเสียงประเภทนี้เป็นคำที่แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเสียงซึ่งบ่งบอกความรู้สึกหรือลักษณะอาการที่เกิดขึ้นจากการได้ยินเสียงซึ่งเกิดขึ้นที่หูโดยตรง โดยเป็นคำแสดงความรู้สึก (sensation) ที่อยู่ตรงกลางระหว่างคำเรียกเสียงกับคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง กล่าวคือคำจะแสดงลักษณะของเสียงที่มากระทบหูกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ซึ่งเมื่อดูเผินๆ อาจเป็นคำที่นำมาใช้ในการระบุเสียงที่ได้ยินได้แต่ผู้วิจัยไม่จัดให้เป็นคำเรียกเสียง ทั้งนี้คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูเป็นคำที่สามารถปรากฏในประโยค “เสียงนี้ได้ยิน/ฟังแล้วฉันรู้สึก.....” หรือ

“เสียงนี้ทำให้ฉัน.....” ในเกณฑ์ข้อที่ 2.1 ได้ จากการวิเคราะห์คำเกี่ยวกับเสียงทั้งหมด พบว่า คำที่จัดเป็นคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู มีจำนวน 29 คำ เช่น คำว่า ขวางหู ขัดหู คันหู ชินหู ติดหู บาดหู แปร่งหู แปลงหู ไม่สบายหู รกหู รมกวนประสาท ระคายหู สะดุดหู แสบแก้วหู แสบหู แสงหู และ หนวกหู ผู้วิจัยวิเคราะห์คำเหล่านี้ร่วมกับคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงและเสนอผลไว้ในบทที่ 7

4.2.3 คำแสดงทัศนคติ (attitude)

คำเกี่ยวกับเสียงที่ใช้อธิบายการได้ยินเสียงในแง่ที่เป็นการประเมินถึงทัศนคติของผู้บอกภาษาเกี่ยวกับเสียงที่ได้ยินซึ่งบ่งบอกความรู้สึกที่เกิดขึ้นทางใจ เป็นคำที่สามารถนำมาใช้บรรยายเสียงได้แต่ไม่จัดให้เป็นคำเรียกเสียง คำประเภทนี้เป็นคำที่เรียกว่า “คำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง” ซึ่งเป็นได้ทั้งในทางบวกหรือลบและอาจแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล ทั้งนี้คำที่จัดเป็นคำแสดงทัศนคติจะเป็นคำที่มีคุณค่าในตัวเอง สามารถบอกได้ว่าดีหรือไม่ดีซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 62 คำ เช่น คำว่า กระจ่าง กร้าว เกรี้ยว เข้ม ชุ่น เขียว แข็ง นุ่ม ปร่า แปร่ง เพราะ ไพเราะ ไม่น่าฟัง ไม่เพราะ เย็น เรียบ ใส หนัก หวาน หลง อ่อน (เสียง)เล็กเสียงน้อย และ(เสียง)อ่อนเสียงหวาน หนึ่งในคำเหล่านี้มีความคล้ายคลึงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูมาก แต่ก็มี ความแตกต่างกัน โดยที่คำแสดงทัศนคตินั้นเป็นคำที่แสดงความรู้สึกที่เกิดจากเสียงซึ่งมากระทบจิตใจ ในขณะที่คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูจะเป็นคำที่แสดงความรู้สึกที่เกิดจากเสียงซึ่งมากระทบที่หู อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยวิเคราะห์คำเหล่านี้ร่วมกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูดังเสนอในบทที่ 7

4.2.4 ถ้อยคำที่ไม่ใช่ทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว

นอกจากคำเกี่ยวกับเสียงทั้ง 3 ประเภทที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เมื่อพิจารณาคำเกี่ยวกับเสียงต่างๆที่รวบรวมมาได้ตามหลักเกณฑ์ทั้ง 4 ข้อที่กำหนดไว้แล้ว คำใดเป็นคำที่ไม่สามารถจัดให้เป็นคำทั้ง 3 ประเภทข้างต้นได้ ผู้วิจัยจะคัดออกและไม่นำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยเรื่องนี้ เนื่องจากการวิเคราะห์พบคำที่ไม่ใช่คำทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมาแล้ว มีจำนวน 251 คำ ซึ่งสามารถจัดแบ่งออกเป็นกลุ่มๆได้ 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 คำเกี่ยวกับเสียงที่มีลักษณะเป็นวลี หรือข้อความยาวๆซึ่งผู้บอกภาษาใช้ในการบรรยายลักษณะของเสียงที่ได้ยิน มีจำนวน 48 คำ เช่น อ่อนๆเนิบช้าเบาเสียยิ่งกว่าเบา มีพลัง ออกจุมก โหยหวนชวนขนลุก ไร้ความปราณี ดังกระชั้นแหลมครวญครางกึกก้อง อยู่ในลำคอ ใส่อารมณ์บาดลึก ฯลฯ เช่น เมื่อผู้วิจัยถามผู้บอกภาษาว่าเสียงพูดของคนป่วยไม่มีแรงหรือคนใกล้ตายเป็นอย่างไรหรือมีลักษณะอย่างไร และผู้บอกภาษาให้คำตอบว่าคนป่วยไม่มีแรงหรือคนใกล้ตายนั้นเสียงที่เปล่งออกมาจะมีลักษณะขาดๆหายๆ ไม่ชัดเจน หรือเมื่อสอบถามผู้บอกภาษา

เกี่ยวกับเสียงของคนที่เป็นหวัดนั้น ผู้วิจัยก็จะได้รับคำตอบจากผู้บอกภาษาว่าเสียงของคนที่เป็นหวัดนั้นจะเป็นเสียงที่ออกจุมกหรือบี๊ๆแบบๆ

กลุ่มที่ 2 คำเกี่ยวกับเสียงซึ่งไม่ได้มีไว้ใช้เรียกเสียงโดยตรงแต่เป็นคำที่ใช้บรรยายลักษณะของสรรพสิ่งต่างๆ อาการ ท่าทาง อารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ โดยประกอบด้วยคำเกี่ยวกับเสียงต่างๆจำนวนมาก ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 203 คำ เช่น คำว่า *กระจุ่มกระจิม สะอึกสะอื้น หงอหง่างๆ อ้อมอ้อม* ซึ่งเป็นคำเกี่ยวกับเสียงที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา

คำว่า *กระจุ่มกระจิม* เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการบรรยายเสียงที่เกิดขึ้นเมื่อได้ยินเสียงของเด็ก โดยเมื่อผู้วิจัยตั้งคำถามถามผู้บอกภาษาว่า

“เมื่อได้ยินเสียงของเด็กท่านคิดว่าเสียงเด็กเป็นอย่างไร/มีลักษณะอย่างไร”

ผู้บอกภาษาได้ให้คำตอบว่า

“เสียงเด็กมีลักษณะ*กระจุ่มกระจิม*”

แต่เมื่อผู้วิจัยได้สอบถามผู้บอกภาษาเพิ่มเติมว่า “เสียง*กระจุ่มกระจิม*เป็นอย่างไร” ผู้บอกภาษากลับบอกว่าเสียง*กระจุ่มกระจิม*นั้นก็คือเสียงเล็กๆที่ดูน่ารักน่าเอ็นดู และเมื่อขอให้ผู้บอกภาษาอธิบายถึงการใช้คำว่า *กระจุ่มกระจิม* แล้วนั้น ผู้บอกภาษาก็อธิบายว่าสามารถใช้ได้กับการบอกลักษณะของสิ่งอื่นๆ เช่น หน้าตา สิ่งของชิ้นเล็กๆได้เช่นกัน โดยยกตัวอย่างการใช้คำว่า *กระจุ่มกระจิม*ว่า ผู้หญิงคนนั้นหน้าตา*กระจุ่มกระจิม* ซึ่งหมายถึงการมีส่วนประกอบของใบหน้าที่มีขนาดเล็ก ปากนิด จมูกหน่อย ดูน่ารักหรือใช้คำว่า *กระจุ่มกระจิม* กับของชิ้นเล็กๆ เช่น เราเห็นผลไม้ ออกเป็นชิ้นเล็กๆดู*กระจุ่มกระจิม*

คำว่า *หงอหง่างๆ* เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการบรรยายเสียงของเด็กเช่นเดียวกับคำว่า*กระจุ่มกระจิม* กล่าวคือเมื่อสอบถามผู้บอกภาษาว่าเสียงเด็กเป็นอย่างไร/มีลักษณะอย่างไรแล้วผู้บอกภาษาให้คำตอบว่าเสียงเด็กจะเป็นเสียงแบบ*หงอหง่างๆ* ซึ่งผู้วิจัยได้สอบถามผู้บอกภาษาต่อไปถึงลักษณะของเสียง*หงอหง่างๆ* และผู้บอกภาษาได้ให้คำอธิบายว่า เสียง*หงอหง่างๆ* คือเสียงที่ฟังดูไม่หนักแน่น ซึ่งอาจจะใช้กับท่าทางของคนก็ได้เช่น ผู้หญิงคนนี้ท่าทาง*หงอหง่างๆ*ดูไม่น่าเชื่อถือ

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังพบว่าคำว่า*กระจุ่มกระจิม*และคำว่า *หงอหง่างๆ* นี้ แต่ละคำมีการใช้เพียงครั้งเดียวจากผู้บอกภาษาเพียงคนเดียวในการอธิบายเสียงที่ได้ยิน ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงตัดสินใจให้คำว่า*กระจุ่มกระจิม*และคำว่า*หงอหง่างๆ*ไม่เป็นคำเรียกเสียง

คำว่า *สะอึกสะอื้น* เป็นอีกคำหนึ่งที่พบในข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา โดยเป็นคำที่ผู้วิจัยรวบรวมได้จากผู้บอกภาษาเมื่อขอให้ผู้บอกภาษาตอบคำถามเกี่ยวกับเสียงในสถานการณ์ที่ใช้ในการบรรยายเสียงพูดในขณะที่ร้องไห้ ซึ่งผู้บอกภาษาให้คำตอบว่า “สะอึกสะอื้น” อย่างไรก็ตามผู้วิจัยไม่จัดให้คำนี้เป็นคำเรียกเสียง เนื่องจากผู้วิจัยได้พิจารณาจากการอธิบายของผู้บอกภาษาซึ่งให้คำอธิบายว่า คำว่า *สะอึกสะอื้น* นี้ไม่ได้มีไว้ใช้บรรยายเสียงแต่อย่าง

ใดแต่เป็นคำที่แสดงลักษณะอาการของการร้องไห้ โดยมักจะใช้ว่า ร้องไห้สะอึกสะอื้น และหากถามต่อไปว่าแล้วเสียงที่เราได้ยินในขณะที่คนกำลังร้องไห้สะอึกสะอื้นเป็นอย่างไร ก็จะได้คำตอบว่า เสียงที่ออกมาจะมีลักษณะสั้นๆ พრაๆ ไม่ชัดเจน

สำหรับคำว่า *อ้อมแอ้ม* เป็นคำที่ผู้บอกภาษาเพียงหนึ่งคนใช้ในการบรรยายเสียงพึมพำ โดยบรรยายเสียงพึมพำว่ามีลักษณะ “อ้อมแอ้ม” ซึ่งผู้วิจัยไม่แน่ใจว่าคำว่า *อ้อมแอ้ม* นี้ใช้ในการบรรยายเสียงที่ได้ยินจริงๆหรือไม่ ผู้วิจัยจึงได้ขอให้ผู้บอกภาษาคคนนั้นลองยกตัวอย่างสรรพสิ่งปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ใดก็ได้ที่มีเสียงอ้อมแอ้ม พบว่าผู้บอกภาษาไม่สามารถยกตัวอย่างได้ อีกทั้งเมื่อนำคำว่า *อ้อมแอ้ม* นี้ไปสอบถามผู้บอกภาษาคนอื่น ๆ ก็พบว่าผู้บอกภาษาคนอื่น ๆ ให้คำอธิบายไปในทางเดียวกันว่า คำว่า *อ้อมแอ้ม* นี้ไม่ได้มีไว้ใช้เรียกเสียงโดยตรง แต่เป็นการอธิบายถึงลักษณะอาการในการพูด โดยยกตัวอย่างการใช้คำว่า *อ้อมแอ้ม* ให้ดู เช่น พูดอ้อมแอ้ม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบหลักฐานทางภาษาจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นอีกด้วยว่าคำว่า *อ้อมแอ้ม* นี้ไม่ได้มีไว้ใช้เรียกเสียง เช่น “อุสนาพูดปนหัวเราะ ชีรินกะพริบตาอ้อมแอ้มแกตัว ข้าก็พูดแบบนี้มาแต่ไหนแต่ไร” (วรรณวรรณ, 2550: เล่ม 1, 244)

นอกจากคำเกี่ยวกับเสียงทั้ง 4 คำ ซึ่งเป็นคำที่พบจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ในการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารต่างๆ พบว่ามีคำเกี่ยวกับเสียงที่ไม่ได้มีไว้ใช้เรียกเสียงโดยตรงแต่เป็นคำที่ใช้บรรยายลักษณะของสรรพสิ่งต่างๆ อาการ ท่าทาง อารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์จำนวนมาก ทั้งนี้คำเกี่ยวกับเสียงเหล่านี้มีทั้งที่เป็นการบรรยายลักษณะของสรรพสิ่งต่างๆ ในแง่ของรูปทรง รูปร่าง เช่น คำว่า *กลม แดก เต็ม บี แบน ลึก* เป็นต้น การบรรยายลักษณะการเคลื่อนที่ เช่น คำว่า *สั้น สั้นรัว สะบัด พลิว หลบ* เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีคำที่บรรยายลักษณะ อาการ ท่าทางหรืออารมณ์ของมนุษย์ เช่น คำว่า *อ่อนหวาน น้อยๆ เศร้าหมอง มั่นใจ รื่นเริง เย้ยหยัน* เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยตัดสินใจคัดสรรให้คำต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นไม่จัดเป็นคำเรียกเสียง เนื่องจากเป็นคำที่สามารถปรากฏในบริบทอื่น ๆ นอกจากเสียงได้ เช่น คำว่า *กลม และ แบน* นั้น จากการสอบถามผู้บอกภาษาเกี่ยวกับเสียงต่างๆ เหล่านี้ว่าเป็นเสียงหรือไม่นั้น พบว่า ผู้บอกภาษาให้คำอธิบายว่าทั้งคำว่า *กลม และ แบน* นี้ไม่ใช่เสียงแต่เป็นคำที่ใช้ในการบรรยายรูปร่าง รูปทรงของวัตถุใดๆ โดยยกตัวอย่างการใช้ว่า แจกันทรงกลม หรือขนมถูกทับจนแบน หรือในกรณีของคำ เช่น *อ่อนหวาน น้อยๆ* ผู้วิจัยได้พบหลักฐานทางภาษาซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นคำที่สามารถปรากฏร่วมกับท่าทางได้ เช่น ผู้หญิงคนนั้นท่าทางอ่อนหวาน หรือเขาดูท่าทางน้อยๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจคัดสรรให้คำที่ปรากฏร่วมกับท่าทางนี้ไม่เป็นคำเรียกเสียง

ทั้งนี้จากการพิจารณาคำอธิบายทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้จากการสอบถามจากผู้บอกภาษาและจากหลักฐานทางภาษาแล้ว จะเห็นว่าคำเหล่านี้ไม่ได้มีไว้ใช้เรียกเสียงโดยตรงซึ่งทำให้ผู้วิจัยไม่จัดให้คำเหล่านี้เป็นคำเรียกเสียง

4.3 การจำแนกคำเรียกเสียงพื้นฐานออกจากคำที่ไม่ใช่คำเรียกเสียงพื้นฐาน

เมื่อทราบแล้วว่าคำที่เก็บรวบรวมมาได้คำใดจัดเป็นคำเรียกเสียงและคำใดไม่ใช่คำเรียกเสียง (ดูคำเรียกเสียงทั้งหมดจำนวน 602 คำ ในตารางที่ 4.1) ในขั้นต่อไปผู้วิจัยได้นำคำเรียกเสียงที่ได้มาจำแนกประเภทออกเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานเพื่อนำคำเรียกเสียงพื้นฐานไปวิเคราะห์องค์ประกอบอย่างละเอียดต่อไป ในการระบุคำเรียกเสียงพื้นฐาน ผู้วิจัยอาศัยหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ได้ตั้งไว้ซึ่งดัดแปลงมาจากการจำแนกสีพื้นฐานในการศึกษาคำเรียกสีและการรับรู้สีของชาวจ้วงและชาวไทยของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538) งานวิจัยของ อัญชลิกา ผาสุกกิจ (2543) เรื่องคำเรียกรสในภาษาไทยถิ่นตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์ และงานวิจัยเรื่องการศึกษาคำเรียกรสและทัศนคติเกี่ยวกับรสในภาษาจีนแต่จิวตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์ของพรลัดดา เมฆบัณฑุรย์ (2547) โดยผู้วิจัยกำหนดให้คำที่จะจัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานจะต้องมีคุณสมบัติต่างๆ ทั้ง 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เป็นศัพท์เดี่ยว (monolexemic) หมายความว่า ไม่เป็นคำประสมที่ประกอบด้วยคำขยายใดๆ ที่สามารถตัดออกแล้วความหมายแก่นของคำยังคงเดิม เช่น คำว่า “หุ้ม” จัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน เนื่องจากเป็นศัพท์เดี่ยว แต่คำว่า “ออกหุ้ม” ไม่จัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน เนื่องจาก คำว่า “ออก” เป็นคำซึ่งเมื่อเติมลงไปหน้าคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่าหุ้ม แล้วทำให้มีความหมายว่าเป็นเสียงที่หุ้มไม่มาก และถ้าตัดคำว่า “ออก” ออกเหลือแต่คำว่าหุ้มแล้วความหมายของหุ้มก็ยังคงอยู่
2. คำเรียกเสียงคำใดที่มีการใช้อย่างแคบๆ หรือใช้อย่างจำกัดเพื่อเรียกสรรพสิ่งปรากฏการณ์หรือสถานการณ์บางอย่างเท่านั้นจะไม่จัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน เช่น คำว่า “ตุ้ม” ไม่จัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานเนื่องจากใช้เรียกเสียงของระเบิดหรือเสียงที่เกิดจากการกระโดดน้ำเท่านั้น หรือคำว่า “เหมียว” ก็ไม่จัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานเช่นเดียวกันเนื่องจากใช้เรียกเสียงร้องของแมวได้เท่านั้น
3. ความหมายของคำเรียกเสียงนั้นจะต้องไม่เหมือน ร่วม หรือซ้ำซ้อนกับความหมายของอีกคำเรียกเสียงคำอื่น เช่น คำว่า “หุ้มลึก” ไม่จัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน เนื่องจากสามารถจัดให้อยู่ภายใต้ประเภท “หุ้ม” ได้ หรือคำว่า “แหลมเล็ก” ที่สามารถจัดให้อยู่ภายใต้ประเภทของ “แหลม” หรือ “เล็ก” ก็ได้
4. มีการใช้อย่างสม่ำเสมอโดยผู้บอกภาษาทุกคน คือผู้บอกภาษาทั้งหมด 15 คน ใช้คำเรียกเสียงพื้นฐานเหล่านั้นทุกคนและมีการปรากฏของคำซ้ำๆ บ่อยๆ
5. มีตัวอย่างของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ตัวแทนของเสียงที่ชัดเจน เช่น คำว่า “ตัง” เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีตัวแทนของเสียง คือ เสียงระเบิด เสียงตะโกน หรือ คำว่า “ค้อย” ก็ถือว่าเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานเช่นเดียวกันโดยตัวแทนของเสียง คือ เสียงกระซิบ

ตารางที่ 4.1 คำเรียกเสียง

กระเส้า	แจ้ว	ดั่งเบาๆ	ต้ำหนัก
กระเส้าๆ	แจ้วๆ	ดั่งเปรี้ยงสนั่นหวั่นไหว	ต้ำออกทุ้มๆ
กระหึ่ม	เจี้ยวจ้าว	ดั่งแผ่วๆ	แตกพรวด
กระหึ่มกึกก้อง	เจ็ยแจ้ว	ดั่งระงม	ทุ้ม
กร้าวต้ำ	จอกแจกจอกแจ	ดั่งระรัว	ทุ้มๆ
ก้อง	แซ้งแซ่	ดั่งรบกวนประสาท	ทุ้มๆหนักๆแน่นๆ
ก้องๆ	แซ่	ดั่งรบกวนโสตประสาท	ทุ้มก้อง
ก้องกังวาน	แซ่ด	ดั่งรำคาญหู	ทุ้มก้องกังวาน
ก้องดั่ง	ดั่ง	ดั่งลั่น	ทุ้มกังวาน
ก้องสูง	ดั่งๆ	ดั่งล้งล้ง	ทุ้มต้ำ
กังวาน	ดั่ง-ดั่ง	ดั่งไวยวาย	ทุ้มนุ่ม
กังวานกึกก้อง	ดั่งกระหึ่ม	ดั่งสะท้อน	ทุ้มนุ่มนวล
กังวานลึก	ดั่งกังวาน	ดั่งสะท้อนก้อง	ทุ้มๆนุ่มนวล
กังวานใส	ดั่งกังวานแหลม	ดั่งสนั่น	ทุ้มนุ่มลึก
กังวานหวาน	ดั่งกัมปนาท	ดั่งสนั่นกึกก้อง	ทุ้มนุ่มหู
กังวานโหยหวาน	ดั่งก้อง	ดั่งสนั่นหวั่นไหว	ทุ้มลึก
กัมปนาท	ดั่งก้องกังวาน	ดั่งแสบแก้วหู	ทุ้มลึกกังวาน
กึกก้อง	ดั่งก้องกัมปนาท	ดั่งแสบหู	ทุ้มใส
กึกก้องกัมปนาท	ดั่งก้องชัดเจน	ดั่งแหลม	ทุ้มใหญ่
กึกก้องอึ้งคะนึง	ดั่งกึกก้อง	ดั่งแหลมก้อง	ทุ้มห้าว
กึกก้องอึ้งอล	ดั่งกึกก้องกัมปนาท	ดั่งแหลมลั่น	ทุ้มหวาน
เกรียว	ดั่งกึกก้องแสบแก้วหู	ดั่งหนวกหู	นุ่มต้ำ
เกรียวกราว	ดั่งเกรียวกราว	ดั่งโหยหวาน	นุ่มทุ้ม
ขรม	ดั่งขรม	ดั่งโหวกเหวก	เบา
ค่อย	ดั่งโขมงโฉบเฉง	ดั่งเอ็ดอึ้ง	เบาๆ
ค่อยๆ	ดั่งจอกแจกจอกแจ	ดั่งอึกทึก	เบาๆนุ่มๆ
ครึกโครม	ดั่งแจ้ว	ดั่งอึกทึกครึกโครม	เบาๆลั่นๆ
เครือ	ดั่งแจ้วๆ	ดั่งอึ้งคะนึง	เบา-เบา
เครือๆ	ดั่งเจี้ยวจ้าว	ดั่งอ้ออึ้ง	เบาต้ำ
เครือลั่น	ดั่งเจ็ยแจ้ว	ต้ำ	เบานุ่ม
เครือสะอื้น	ดั่งชัดเจน	ต้ำๆ	เบาเรียบ
แจ้น	ดั่งชัดถนัดหู	ต้ำเข้ม	เบาอ่อน
แจ้ว	ดั่งแซ่ด	ต้ำลึก	บึงเบ็ง
แจ้วๆ	ดั่งแซ้งแซ่	ต้ำพรวด	ปรืด

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แป้น	ห้าวๆหนักๆ	แหลมเล็กๆ	เอะอะโครมคราม
แป้น	ห้าวกังวาน	แหลมยาว	เอะอะไวยวาย
แผ่ว	ห้าวต่ำ	แหลมแสบแก้วหู	เอะอะโหวกเหวก
แผ่วๆ	ห้าวทุ้ม	แหลมสูง	กร๊วบ
แผ่วต่ำ	ห้าวๆทุ้มๆ	แหลมสูงหวีดหวิว	กรั้วม
แผ่วนุ่มๆ	ห้าวนุ่มนวล	แหลมใส	กรอกแกรก
แผ่วเบา	ห้าวๆนุ่มนวล	แหลมแหบ	กรอบแกรบ
แผ่วระโหย	ห้าวลึก	แหลมหนวกหู	กราก
แผ่วล้า	แห้ง	โหยหวน	กรากๆ
แผ่วหวาน	แห้งๆ	โหวกๆ	กราว
พรวด	แหบ	โหวกเหวก	กราวๆ
พลิวแผ่ว	แหบๆ	ใหญ่	กริ่ง
ระเบ็งเซ็งแซ่	แหบๆแบนๆแตกพรวด	ใหญ่ๆ	กรึบ
ล้งล้ง	แหบๆแห้งๆ	ออกทุ้ม	กรุกกรู้
ลั่น	แหบเครื่อ	ออกห้าว	กรุ่งกริ่ง
เล็ก	แหบต่ำ	ออกแหบ	กรุบ
เล็กๆ	แหบแผ่ว	ออกแหลม	กรูด
เล็กๆสั้นเครื่อ	แหบพรวด	อ่อนเครื่อ	กะต๋าก
เล็กสูง	แหบห้าว	อ่อนเบา	กะต๋ัก
เล็กแหลม	แหบแห้ง	อ่อนๆทุ้มๆ	กระซิก
เลื่อนลั่น	แหบโหย	อ่อนๆเบาๆ	ก้า
สะท้อนก้อง	แหบใหญ่	อึกทึก	ก้าก
สั้นเครื่อ	แหลม	อึกทึกครึกโครม	ก้าบๆ
สั้นพรวด	แหลมๆ	อึ้ง	ก๊ก
สั้น	แล้ม-แหลม	อึ้งคะนึ่ง	ก๊ก
สั้นห้วนไหว	แหลมกระชั้น	อึ้งอล	ก๊กก๊ก
สูง	แหลมกังวาน	อึ้งอึ้ง	กึ่ง
สูงๆ	แหลมขึ้นจุมก	อู้	กึ่งกึ่ง
สูงกังวาน	แหลมจืด	อู้ๆ	กุก
สูงปรืด	แหลมดั่ง	อู้แหบเครื่อ	กุกก๊ก
สูงแหลม	แหลมดัดจริต	เอ็ด	กุกก๊กๆ
ใสกังวาน	แหลมบาดหู	เอ็ดตะโร	กุกกับ
หวานเล็ก	แหลมปรืด	เอ็ดอึ้ง	กุกกับๆ
ห้าว	แหลมปวดประสาท	เอะอะ	กุ่ม
ห้าวๆ	แหลมเล็ก	เอะอะเกรียวกราว	กุ่มๆ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ก๊อก	โครมคราม	ซั่ว	ดั่งปงบั้ง
ก้องแก้ง	โครมครามตึงตัง	ซ๋า	ดั่งปี้ดง
เกี๋ยด	จั้งจาด	ซ๋าๆ	ดั่งปี้ก
เกาะ	จ๋า	ซี้ด	ดั่งบั้ง
แก้ง	จ๋าๆ	ซู่	ดั่งบั้งๆ
แก้ง	แกง	ซู่ๆ	ดั่งเปรี๊ยะๆ
แกรก	แกงๆ	ซู่ซ๋า	ดั่งเปรี๊ยะ
แกรกราก	แก้ง	ซูด	ดั่งเผียะ
โกรกราก	แก้งๆ	ซูดซาด	ดั่งผัวะ
โกรง	แก้งๆ	ซู้ด	ดั่งเผ้งๆ
ชีกๆ	จ้อก	ดั่งกรากๆ	ดั่งพีบพีบ
ซุก	จ้อกๆ	ดั่งกรีก	ดั่งพีบพีบๆ
ซุกๆ	จ้อก	ดั่งกรีกๆ	ดั่งพลัก
โซลก	จ้อกๆ	ดั่งกุกกับ	ดั่งเพียะ
โซลกๆ	จ้อกแจ้ก	ดั่งกรุ่งกริ่ง	ดั่งโพละ
ครอก	จ้อแจ้	ดั่งก้อง	ดั่งพีดฟาด
คิก	จี้ก	ดั่งกรอบแกรบ	ดั่งสวบๆ
คิกๆ	จุก	ดั่งกี้กๆ	ดั่งหึ่งๆ
ครีต	จุกๆ	ดั่งแกร็ก	ดั่งเอี้ยด
ครีตๆ	จู้กกรู	ดั่งแครกๆ	ดั่งอ๊ก
ครีตคราด	จู้บ	ดั่งแคว่ก	ดั่งเฮือก
ครี้น	จู้บๆ	ดั่งครี้นๆ	ดั่งโฮก
ครี้นๆ	แจะ	ดั่งครี้นโครม	ดั่งโฮกฮาก
ครี้นครัน	โจ๊ก	ดั่งโคล้งเคล้ง	ต็อก
คลัก	ฉับ	ดั่งโครม	ต็อกๆ
คลักๆ	ฉับๆ	ดั่งโครมคราม	ต้อม
ควาก	ฉ่า	ดั่งโครมใหญ่	ต็อกตอกๆ
คัก	ฉ่าง	ดั่งจู้บ	ตึง
คักๆ	ฉาด	ดั่งฉ่า	ตึงๆ
คี้ก	ฉิ่งฉับ	ดั่งตึงๆ	ตีกๆ
คี้กๆ	ฉี่	ดั่งตู่บ	ตึก
แควก	ฉีก	ดั่งตุมกีกก้อง	ตึกตัก
โครก	ฉู่	ดั่งแต่กๆ	ตึง
โครกคราก	ฉั่น	ดั่งบ้อกๆ	ตึงๆ
โครม	ฉ่องฉ่าง	ดั่งบ้อก	ตึงตึง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตู่	เปรี้ยว ๆ	แผล	วัด
ตู่ ๆ	เปรี้ยว	โผง	วู้
ตู่ตู่	เปาะ	โผละ	แว้ว
ตู่่ม	เปาะแปะ	พรอด	แว๊ด
ตู่ืด ๆ	เป๊าะ	พรอด ๆ	สวบ
ตูุ่ม	เปี้ยว	พรวด	สวบ ๆ
ตูุ่ม ๆ	แป็ด	พรวด ๆ	ส่าย
ตูุ่มตาม	แป็น	พรีด	ห่อง ๆ
เท่งมมเท่งมม	แปร์แปร์น	พลัก	ห่าง
บรึน	แปร์น	พัวะ	ห่างว
บือ	แปร์น ๆ	พีบ	หนับ
บีม	แปร์น ๆ	พีบพีบ	หม่ง
บริม	แป้ว	เพลิ่ง	หริง ๆ
ปง	แปะ	โพล่ง	หวาก
ปงปัง	โป๊ก	โพละ	หวิว
ปรอด ๆ	โป๊ก ๆ	ฟ่อ	หวิว ๆ
ป้อม	โป่ง	ฟ่อ ๆ	หวี
ปัง	บัวะ ๆ	ฟอด	หวิด
ปัง ๆ	ผล็อง	ฟอดแปด	หวิดหวิว
บับ	ผลับ	ฟิด	หวิดว้าย
บ่าบ	ผลัวะ	ฟี่	หวือ
ปืด	ผลิ่ง	ฟี่	หุงหิง
ปืบ	ผลุ	ฟืด ๆ	หวูด
บึงปัง	ผลุง	ฟืดฟาด	หี
บั้ง	ผับ	ฟุดฟิด	หี ๆ
ปืดปัง	ผับ ๆ	ฟูป	หึ่ง
ปุ	ผัวะ	ฟู่	หึ่ง ๆ
ปู้	ผาง	ฟูด	แห่ง
ปุก	ผ่าง ๆ	ฟูดฟาด	แห่งห่าง
ปุด	ผิ่ง	แพ	แห่ง
ปุม	ผง	มอ	เหม่ง
ปูด	ผละ	ม้อ ๆ	เหมียว
เป๊ก	ผละ	ม้อะ	เหมียว ๆ
เป้ง	ผะ	เย ๆ	แห้
เปรี้ยว	ผะ ๆ	วัก	แห่ม

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แหมะ	อ๊ะ	เอื้อก	ฮึยๆ
แหมะๆ	อ๊ะๆ	แอ๊ด	ฮือ
แหะ	อืด	แอ๊ดๆ	ฮือๆ
แหะๆ	อึ๊ก	โอ้ก	ฮือ
โหน่ง	อึ๊กๆ	โอ้กอ้าก	โฮกๆ
โหน่งเหน่ง	อึ๊ก	โอ้ก	โฮกฮาก
โหม่ง	อูแ้ว	ฮา	โฮ่ง
โหวง	อู้อี้	ฮึ	โฮ่งๆ
โหวด	เอ็ง	ฮูม	โฮ้ง
ออดแอด	เอือกๆ	เฮ้	โฮ้งๆ
อืดแอ๊ด	เอี้ยด	เฮ้	
อืดแอ๊ดๆ	เอี้ยดอ้าด	ฮึย	

จากตารางคำเรียกเสียงข้างต้น (ตารางที่ 4.1) ผู้วิจัยได้นำคำเหล่านั้นมาพิจารณาตามเกณฑ์การจำแนกคำเรียกเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ได้ตั้งไว้ที่ละข้อ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตัดสินคำเรียกเสียงด้วยเกณฑ์ข้อที่ 1 ที่ว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานต้องเป็นศัพท์เดี่ยว และเกณฑ์ข้อที่ 2 ที่ว่า ต้องไม่เป็นคำที่มีการใช้อย่างแคบๆ หรือใช้อย่างจำกัดเพื่อเรียกสรรพสิ่งปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์บางอย่างเท่านั้นแล้ว พบว่าสามารถคัดคำเรียกเสียงที่ไม่เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานออกได้เป็นจำนวนมาก กล่าวคือ สามารถตัดคำที่มีลักษณะเป็นคำประสมออกได้ และตัดคำที่เป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติออกได้อีก เนื่องจากเป็นคำเรียกเสียงที่ใช้เรียกสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์บางอย่างได้เท่านั้น จากการตัดสินด้วยเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อ ทำให้ผู้วิจัยคัดเลือกคำที่คาดว่าจะจะเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานได้จำนวน 42 คำ ได้แก่ คำว่า กระเส้า กระหึ่ม ก้อง กังวาน กัมปนาท กึกก้อง เกรียว ขรม ค่อย เครือ แจ่ม เจียวจ้าว แซ่แซ่ แซ่ แซ่ด ดั่ง ต่ำ ทุ่ม เบา ปรี๊ด แป้น แปร์น แผ่ว ลั่น เล็ก สูง สนั่น หัว แห้ง แหบ แหลม โหวกเหวก โหยหวน ใหญ่ อึกทึก อึ้ง อึ้งคะนึ่ง อึ้งอล อ้ออึ้ง อู้อี้ เออะอะ และเอ็ดอึ้ง ในขั้นตอนต่อไป ผู้วิจัยนำคำทั้ง 42 คำ มาพิจารณาด้วยเกณฑ์ข้อต่อไป ซึ่งในการพิจารณาว่าความหมายของคำเรียกเสียงคำนั้นต้องไม่เหมือน ร่วมหรือซ้ำซ้อนกับคำเรียกเสียงคำอื่นนั้น ต้องอาศัยคำอธิบายจากผู้บอกภาษา หากผู้บอกภาษาใช้คำเรียกเสียงคำใดคำหนึ่งในการอธิบายความหมายของคำเรียกเสียงคำอื่น ผู้วิจัยจะถือว่าเป็นคำที่มีความหมายซ้ำซ้อนกัน เช่น คำว่า ลั่น สนั่น เป็นต้น เป็นคำที่ผู้บอกภาษาให้คำอธิบายว่าเป็นเสียงดังแต่เป็นเสียงดังที่ดังกว่าดัง ดังมาก และเมื่อขอให้ผู้บอกภาษายกตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่มีเสียงลั่นหรือสนั่น พบว่าผู้บอกภาษาให้ตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์เดียวกันกับเสียงดัง หรือคำว่า แจ่ม แป้น แปร์น ก็เช่นเดียวกัน เมื่อผู้วิจัยขอให้ผู้บอกภาษาอธิบายถึงคำเหล่านี้ ผู้บอกภาษาก็ให้คำอธิบายว่าเสียงเหล่านี้ก็คือเสียงที่แหลมมากๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นคำที่มีความหมาย

ซ้ำซ้อนกับคำว่า *แหลม* จากนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินคำเรียกเสียงอื่นๆที่เหลือ ซึ่งหากคำใดเป็นคำที่ผู้บอกภาษารู้จักไม่ทุกคน และเป็นคำที่ไม่มีตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ที่ชัดเจนแล้ว ผู้วิจัยจะไม่ตัดสินให้คำๆนั้นเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน

จากการวิเคราะห์คำเรียกเสียงทั้งหมดตามเกณฑ์ทั้ง 5 ข้อ ผู้วิจัยพบว่า คำที่ถือว่าเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 10 คำ ได้แก่ คำว่า *ดั่ง ค่อย เบา ทุ้ม ใหญ่ แหบ แหลม เล็ก ก้อง และ กังวาน* ซึ่งจะสังเกตว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานบางคำเป็นคำที่กลายมาจากการรับรู้ทางประสาทสัมผัสด้านอื่น คือ การมองเห็น และการสัมผัส ได้แก่ คำว่า *เบา ใหญ่ แหลม และ เล็ก* ทั้งนี้ผู้วิจัยมีเหตุผลที่ตัดสินให้คำทั้ง 4 เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานก็ด้วยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ อีกทั้งยังเป็นคำที่โดดเด่นในความรู้สึกของผู้บอกภาษา กล่าวคือ เมื่อพิจารณาความถี่ของการใช้คำทั้ง 4 คำนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา พบว่าผู้บอกภาษาทุกคนใช้คำเหล่านี้และใช้อย่างสม่ำเสมอในการกล่าวถึงเสียงที่ได้ยิน อีกทั้งเมื่อขอให้ผู้บอกภาษายกตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ที่มีเสียงดังกล่าว ผู้บอกภาษาก็สามารถยกตัวอย่างได้อย่างชัดเจน เช่น ในกรณีเสียงเล็ก เมื่อขอให้ยกตัวอย่างสรรพสิ่งที่มีเสียงเล็กแล้ว ผู้บอกภาษาก็สามารถบอกได้ทันทีว่า ถ้าสรรพสิ่งที่มีเสียงเล็กจะต้องนึกถึงเสียงเด็ก อย่างไรก็ตาม ยังมีคำที่กลายมาจากการรับรู้ทางประสาทสัมผัสด้านอื่นอีก 2 คำ คือ คำว่า *สูง และ ต่ำ* ซึ่งเมื่อพิจารณาความถี่ในการใช้ของผู้บอกภาษาแล้ว พบว่า ทุกคนใช้คำนั้นและใช้อย่างสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับคำทั้ง 4 คำที่กล่าวมาข้างต้น แต่ผู้วิจัยไม่จัดให้คำทั้ง 2 คำนี้ เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน เนื่องจากเมื่อขอให้ผู้บอกภาษาอธิบายการใช้คำว่าเสียงสูงและเสียงต่ำพร้อมทั้งยกตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ที่มีเสียงดังกล่าวแล้ว พบว่าผู้บอกภาษาใช้เวลาคิดนานในการยกตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆที่มีเสียงสูงหรือเสียงต่ำ อีกทั้งยังอธิบายเพิ่มเติมว่า นอกจากจะใช้กับการร้องเพลงซึ่งเราสามารถร้องเพลงได้ทั้งเสียงสูงและเสียงต่ำหรือเสียงดนตรีที่มีเสียงสูงและเสียงต่ำแล้วก็ไม่เคยใช้กับเสียงของสิ่งอื่นเลย นอกจากนี้ ผู้บอกภาษาคนหนึ่งยังได้ให้คำอธิบายถึงเสียงสูง โดยยกตัวอย่างในกรณีการร้องเพลงว่า เสียงสูงก็คือเสียงที่เราขึ้นไม่ถึง ไม่สามารถร้องตามได้ ซึ่งจากคำอธิบายของผู้บอกภาษาเกี่ยวกับเสียงสูง-ต่ำที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยอนุมานได้ว่าคำว่า เสียงสูง หรือ ต่ำ นั้น น่าจะเป็นการกล่าวถึงระดับของเสียงมากกว่าที่จะเป็นคำที่ใช้ระบุเสียงที่ได้ยินโดยตรง ทั้งนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำในบทต่อไป (ดูบทที่ 5)

เมื่อพิจารณาคำเรียกเสียงทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คำเรียกเสียงที่ไม่ได้มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ ผู้วิจัยจะเรียกคำเรียกเสียงเหล่านั้นว่าเป็น คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน เช่น คำว่า *กังวานลึก เครือสั้น เจี้ยวจ้าว ดั่งเชิงแซ่ ไป้กๆ มอ โห่งๆ* เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้จะเป็นคำที่ไม่ใช่คำเรียกแทนประเภทเสียงโดยสามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดคำหนึ่งได้ (ดูการวิเคราะห์คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในบทที่ 6)

4.4 สรุป

ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์คำเรียกเสียงในภาษาไทย โดยแสดงการจำแนกคำเรียกเสียงออกจากคำที่ไม่ใช่คำเรียกเสียง และจำแนกคำเรียกเสียงพื้นฐานออกจากคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า คำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 10 คำ ได้แก่ คำว่า ดั่ง กังวาน ก้อง ค่อยและเบา แหลม เล็ก ทุ้ม ใหญ่ และ แหบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำเรียกเสียงพื้นฐานและองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐาน ในภาษาไทย

เมื่อตัดสินว่าคำใดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำเหล่านั้น ซึ่งผลการวิเคราะห์จะนำเสนอในบทนี้ โดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย 2) องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย และ 3) สรุป

5.1 ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย

ในการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐาน ผู้วิจัยวิเคราะห์ความหมายจากคำอธิบายของผู้บอกภาษาทั้ง 15 คน ประกอบกับพิจารณาการใช้คำเรียกเสียงพื้นฐานเหล่านั้นในบริบทต่างๆ และจากการวิเคราะห์นี้ทำให้ทราบว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำประกอบด้วยคุณสมบัติใดบ้าง คุณสมบัติเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของคุณสมบัติต่างๆ นอกเหนือจากคุณสมบัติที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องเสียงและการรับรู้เสียง (ดูหัวข้อ 2.1) ที่นำมาใช้ในการกำหนดความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย

ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะเสนอความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำ พร้อมตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่มีเสียงดังกล่าว ซึ่งแต่ละคำมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) คำว่า ดัง เป็นคำที่ใช้เรียกเสียงที่เมื่อได้ยินแล้วรู้สึกว่าได้ยินชัดเจน ได้ยินถนัด กล่าวคือ ไม่จำเป็นต้องตั้งใจฟังหรือเงี่ยหูฟังก็ได้ยิน โดยใช้เรียกเสียงของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์¹ เช่น เสียงตะโกน การตะเบ็งเสียงพูด เสียงตะคอก เสียงตวาด เสียงคนโวยวาย เสียงระเบิด เสียงคนทะเลาะกัน เสียงเครื่องจักรในโรงงาน เป็นต้น และตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่มีเสียงดังตรงกันทุกคน ได้แก่ เสียงระเบิด เสียงตะโกน ทั้งนี้คำว่า ดัง สามารถใช้ได้บริบทต่างๆ

เช่น เสียงระเบิดดังจนฉันต้องเอามือปิดหู
นักเรียนอะอะอะไรกันเสียงดังไปจนถึงทางเดินเลย
อย่าฟังเพลงเสียงดังมากสิลูกเดี๋ยวหูตั้ง
เธอจะพูดเสียงดังทำไมนะ ฉันก็อยู่ใกล้เธอแค่นี้เอง

¹ ดูรายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ และสถานการณ์ทั้งหมดที่ปรากฏร่วมกับคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า ดัง และคำเรียกเสียงพื้นฐานคำอื่นๆ ในการเก็บข้อมูลภาคสนามที่ภาคผนวก ค

(2) คำว่า *ค่อย* และ *เบา* เป็นคำที่ใช้เรียกเสียงที่เมื่อได้ยินแล้วรู้สึกว่าได้ยินไม่ชัดเจน ได้ยินไม่ถนัด จำเป็นต้องตั้งใจฟัง โดยใช้เรียกเสียงของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ เช่น เสียงกระซิบ เสียงพึมพำ เสียงคนใกล้ตาย เสียงคนไม่มีแรง เสียงลมพัดใบไม้ไหว เป็นต้น และตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่มีเสียงค่อยหรือเบาตรงกันทุกคน ได้แก่ เสียงกระซิบ ทั้งนี้คำว่า *ค่อย* และ *เบา* สามารถใช้ได้ในบริบทต่างๆ

เช่น เขากระซิบด้วยเสียงที่เบามากจนฉันแทบจะไม่ได้ยินเลย
อาจารย์พูดเสียงค่อยมาก นักเรียนจึงขอร้องให้ใช้ไมโครโฟน

แม่บอกว่าฉันชอบพูดเสียงเบาเหมือนคนไม่มีแรง

อาจารย์บอกว่าเวลาออกไปรายงานหน้าชั้นอย่าพูดเสียงค่อยเกินไปคนอื่นจะไม่ได้ยิน

หนึ่งสำหรับคำว่า *เบา* และ *ค่อย* ผู้วิจัยพบว่าผู้บอกภาษามีการใช้คำว่าเบาและคำว่าค่อย สลับไปมาในการบรรยายเสียงที่ได้ยิน ซึ่งผู้วิจัยมีความสงสัยว่าคำสองคำนี้มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร จึงได้ทำการสอบถามผู้บอกภาษา ทั้งนี้ผู้บอกภาษาให้คำอธิบายแก่ผู้วิจัยว่า คำทั้ง 2 คำนี้ มีความหมายเหมือนกัน สามารถใช้คำใดก็ได้ในการอธิบายเสียง แต่ก็มี ความแตกต่างเล็กน้อย โดยมีผู้บอกภาษาจำนวน 13 ใน 15 คนทั้งหมดให้คำอธิบายว่า เสียงค่อยก็คือเสียงเบา และบางคนอธิบายเพิ่มเติมว่าเสียงค่อยเป็นเสียงเบาที่เบาน้อยกว่าเบา นอกจากนี้ยังมีผู้บอกภาษาคนหนึ่งกล่าวว่าทั้งสองเสียงนี้เป็นเสียงเดียวกันแต่แตกต่างกันที่การใช้ โดยคำหนึ่งเป็นภาษาเขียนคือคำว่าเบา ส่วนอีกคำหนึ่งซึ่งได้แก่คำว่าคือนั้นเป็นภาษาพูด อย่างไรก็ตามถึงแม้ผู้บอกภาษาจะบอกว่าสามารถใช้คำทั้งสองคำแทนกันได้ แต่เมื่อพิจารณาความถี่ของการใช้คำทั้งสองคำนี้ก็กลับพบว่าคำว่าเบามีการใช้บ่อยครั้งมากกว่าคำว่าค่อยมาก ผู้วิจัยจึงตัดสินใจให้คำทั้งสองคำนี้สามารถใช้แปรกันได้เนื่องจากเหตุผลที่ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่เกิน 80 เปอร์เซ็นต์ตัดสินใจให้ทั้งสองคำนี้เป็นคำเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกันเล็กน้อย และอีกเหตุผลหนึ่งคือเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การจำแนกคำเรียกเสียงพื้นฐานในข้อที่ว่า “ความหมายของคำเรียกเสียงนั้นจะต้องไม่เหมือน ร่วม หรือซ้ำซ้อนกับความหมายของอีกคำเรียกเสียงคำอื่น” แล้ว ก็พบว่าคำทั้งสองคำนี้มีความหมายร่วมกันอยู่ จึงทำให้ผู้วิจัยตัดสินใจให้คำทั้งสองเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีความหมายร่วมกัน โดยใช้แปรกันเพื่อเรียกเสียงประเภทเดียวกัน

(3) คำว่า *ก้อง* เป็นคำที่ใช้เรียกเสียงที่มีลักษณะเป็นเสียงสะท้อน โดยเสียงที่ออกมา มีการสะท้อนกลับไปกลับมาอยู่ในที่จำกัด จึงทำให้รู้สึกว่าเป็นเสียงที่ได้ยินฟังดูเหมือนเป็นเสียง 2 เสียง หรือเป็นเสียงหลายๆเสียงไม่เป็นเสียงๆเดียวเสมอกันตลอดจนกระทั่งเงียบหายไป โดยจะใช้เรียกเสียงของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ เช่น เสียงที่เกิดจากการตะโกนจากหน้าผา เสียงพูดคุยในถ้ำ เสียงร้องเพลงในห้องน้ำ เป็นต้น และตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่มีเสียงก้องตรงกันทุกคน ได้แก่ เสียงพูดคุยในถ้ำ ทั้งนี้คำว่า *ก้อง* สามารถใช้ได้

เช่น ฉันไม่ชอบเข้าไปในถ้าเลย เวลาพูดกันเสียงมันก้องๆฟังไม่รู้เรื่อง
เธอลองไปยืนที่หน้าผาแล้วตะโกนสิ เธอจะรู้สึกว่เสียงที่กลับมาก้องละ
ฉันชอบร้องในห้องน้ำเพราะว่าเสียงมันก้องฟังดูเพราะดี

(4) คำว่า กังวาน เป็นคำที่ใช้เรียกเสียงที่ได้ยินเป็นวงกว้าง โดยที่เสียงจะมีการกระจาย
ออกไปเรื่อยๆซึ่งยังคงได้ยินอยู่สักระยะหนึ่งก่อนที่เสียงจะเจียบหายไป โดยจะใช้เรียกเสียงของ
สรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ เช่น เสียงระฆัง เสียงพูดของคน เสียงที่เกิดจากแท่ง
เหล็กกระทบกัน เป็นต้น และตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่มีเสียงกังวาน
ตรงกันทุกคน ได้แก่ เสียงระฆัง ทั้งนี้คำว่า กังวาน สามารถใช้ได้ใ้บริบทต่างๆ

เช่น ระฆังมีเสียงกังวานไพเราะ
เสียงที่เกิดจากการเคาะล้อมเสียงจะเป็นเสียงที่ใสและกังวาน
เสียงพูดของเขากังวานไปทั่วห้องประชุม

(5) คำว่า แหลม เป็นคำที่ใช้เรียกเสียงที่มีระดับเสียงสูง สูงมากจนเมื่อได้ยินเสียงแหลม
แล้วจะมีความรู้สึกว่เสียดหูเหมือนมีของแหลมมาทิ่มแทง โดยจะใช้เรียกเสียงของสรรพสิ่ง
ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ เช่น เสียงกรีด เสียงร้องจ้ว เสียงผู้หญิง เสียงนางอิจฉา เสียง
นักร้องผู้หญิงวงสุนทราภรณ์ เสียงไซเรน เป็นต้น และตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือ
สถานการณ์ที่มีเสียงแหลมตรงกันทุกคน ได้แก่ เสียงกรีด เสียงนกหวีด เสียงนางอิจฉา ทั้งนี้คำ
ว่า แหลม สามารถใช้ได้ใ้บริบทต่างๆ

เช่น เมื่อวานนี้ดูละครเรื่องหนึ่งนางอิจฉากรีดเสียงแหลมมากจนฉันต้องเปลี่ยนไปดูเรื่องอื่น
นี่นาพิกาปลุกบ้านเธอเสียงแหลมขนาดนั้นแล้วเธอยังไม่ตื่นอีกหรือ
ทำไมไวโอลินของเธอเสียงมันแหลมบาดหูอย่างนั้นล่ะ

(6) คำว่า เล็ก เป็นคำที่ใช้เรียกเสียงที่มีระดับเสียงสูง แต่ไม่สูงเท่าเสียงแหลม เมื่อได้ยิน
แล้วจะไม่มีความรู้สึกว่เสียดหูเหมือนมีของแหลมมาทิ่มแทง โดยจะใช้เรียกเสียงของสรรพสิ่ง
ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ เช่น เสียงเด็ก เสียงลูกแมว ลูกหมา หนู นก กระดิ่ง เป็นต้น และ
ตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่มีเสียงเล็กตรงกันทุกคน ได้แก่ เสียงเด็ก เสียง
สัตว์ตัวเล็กๆ ทั้งนี้คำว่า เล็ก สามารถใช้ได้ใ้บริบทต่างๆ

เช่น เด็กมีเสียงเล็กกว่าผู้ใหญ่
ฉันชอบเสียงกระดิ่งอันนี้จัง เสียงมันเล็กๆ เพราะดี
แม้ฉันบอกว่าปกติเวลาลูกแมวร้องเสียงมันจะเล็กๆแต่พอเวลามันขูเสียงก็จะใหญ่ขึ้น

(7) คำว่า ทุ้ม เป็นคำที่ใช้เรียกเสียงที่มีระดับเสียงต่ำแต่มีความนุ่มนวลอยู่ในตัว ฟังแล้ว
ไม่กระด้างหู โดยจะใช้เรียกเสียงของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ เช่น เสียงผู้ชาย
เสียงพระเอกละคร เสียงของเครื่องดนตรี ได้แก่ กลอง เบส ฆ้อง ระนาดทุ้ม ตะโพน เป็นต้น และ

ตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่มีเสียงทุ้มตรงกันทุกคน ได้แก่ เสียงผู้ชาย เสียงกลอง ทั้งนี้คำว่า ทุ้ม สามารถใช้ได้ในปีบริบทต่างๆ

เช่น นักร้องที่มาเมื่อวานเสียงทุ้มน่าฟังจริงๆ
 ผู้ชายมีเสียงทุ้มกว่าผู้หญิง
 ดีเจคนนั้นเสียงทุ้มนุ่มหูมากฉันฟังแล้วแทบเคลิ้มเลย

(8) คำว่า ใหญ่ เป็นคำที่ใช้เรียกเสียงที่มีระดับเสียงต่ำที่ฟังแล้วกระต่าหูไม่มีความนุ่มนวลเหมือนกับเสียงทุ้ม แต่เสียงก็ยังคงมีความชัดเจนไม่แตกพร่า โดยจะใช้เรียกเสียงของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ เช่น เสียงผู้ชาย ผู้หญิงบางคน เสียงของสัตว์บางชนิด ได้แก่ เสือ สิงโต วัว สุนัขตัวใหญ่ เป็นต้น และตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่มีเสียงใหญ่ตรงกันทุกคน ได้แก่ เสียงเสือ ทั้งนี้คำว่า ใหญ่ สามารถใช้ได้ในปีบริบทต่างๆ

เช่น ผู้ใหญ่เสียงใหญ่กว่าเด็ก
 สิงโตคำรามเสียงใหญ่ฟังดูน่ากลัว
 เขามองไปรอบๆห้องแล้วจึงกล่าวต่อไปด้วยเสียงใหญ่ๆต่ำๆว่า ไม่เห็นมีใครเลย

(9) คำว่า แหบ เป็นคำที่ใช้เรียกเสียงที่มีระดับเสียงต่ำที่ฟังแล้วไม่นุ่มนวลเป็นเสียงที่ไม่ชัดเจน ขาดๆหายๆ ฟังแล้วไม่สดใส โดยจะใช้เรียกเสียงของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ เช่น เสียงคนเป็นหวัด คนแก่ คนป่วยไม่สบายมีปัญหาเกี่ยวกับหลอดลมหลอดเสียง คนที่ใช้เสียงเยอะ เสียงผู้หญิงหรือผู้ชายบางคน เสียงเปิด เป็นต้น และตัวอย่างสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ที่มีเสียงแหบตรงกันทุกคน ได้แก่ เสียงคนเป็นหวัด ทั้งนี้คำว่า แหบ สามารถใช้ได้ในปีบริบทต่างๆ

เช่น เขาพูดเสียงแหบเนื่องจากเป็นหวัดลงคอ
 นักร้องคนนั้นถึงเสียงจะแหบแต่ก็เป็นเสียงแหบเสน่ห์นะ
 เมื่ออาทิตย์ก่อนไปร้องคาราโอเกะกับเพื่อนมาแต่ฉันร้องคนเดียวจนเสียงแหบเลย

สรุปได้ว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานมี 10 คำ คือ คำว่า ดัง กังวาน ก้อง ค่อยและเบา แหลม เล็ก ทุ้ม ใหญ่ และ แหบ ซึ่งแทนประเภทเสียงพื้นฐาน 9 ประเภท ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำดังกล่าวเพื่อแสดงให้เห็นชัดว่าแต่ละคำต่างจากคำอื่น ๆ อย่างไรและเพื่อให้เห็นระบบความคิดของคนไทย ดังแสดงใน 5.2

5.2 องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย

ผู้วิจัยได้นำความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานทั้ง 10 คำ มาวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายตามวิธีที่เรียกว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบ (componential analysis) ทั้งนี้เพื่อแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างคำเรียกเสียงพื้นฐานเหล่านั้นซึ่งจะสะท้อนระบบความคิดของผู้พูดภาษาไทย หลักการการวิเคราะห์องค์ประกอบได้มาจากอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533) ซึ่งใช้จาก

งานวิจัยเรื่อง ลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมไทยที่แสดงโดยคำเรียกญาติ และการศึกษาความหมายของคำเรียกสรในภาษาไทยถิ่นและคำเรียกสรในภาษาจีนแต้จิ๋วของอัญชลิกา ผาสุขกิจ (2543) และพรลัดดา เมฆบัณฑิต (2547) ตามลำดับ ซึ่งขั้นตอนในการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

ก. กำหนดมิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกเสียงพื้นฐาน (dimensions of contrast) เพื่อดูว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำแตกต่างกันอย่างไรและมีความแตกต่างกันในมิติใดบ้าง

ข. ระบุอรรถลักษณะ (semantic features) ในแต่ละมิติเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำ ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดให้อรรถลักษณะที่พบเป็นแบบทวิลักษณ์ (binary) กล่าวคือ มีค่าเป็น + และ - ซึ่งเครื่องหมาย + หมายถึงการ “มี” หรือ “เป็น” อรรถลักษณะนั้น ส่วนเครื่องหมาย - หมายถึงการ “ไม่มี” หรือ “ไม่เป็น” อรรถลักษณะนั้น ตามลำดับ ทั้งนี้ในการระบุอรรถลักษณะที่พบนั้น จริงๆแล้วสามารถกำหนดอรรถลักษณะที่ใช้ให้เป็นแบบบรรยาย (descriptive feature) ซึ่งเป็นการกำหนดให้อรรถลักษณะมีค่าเป็น + อย่างเดียวก็ได้ แต่วิธีนั้นทำให้ยากแก่การมองเห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างของความหมายของคำได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะกำหนดให้อรรถลักษณะที่พบเป็นแบบทวิลักษณ์

ค. นำเสนอคำเรียกเสียงที่วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายแล้วในรูปแผนภูมิต้นไม้ (tree diagram)

ง. แสดงองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานด้วยการนำอรรถลักษณะที่เกี่ยวข้องรวมกันซึ่งจะทำให้เห็นความแตกต่างของคำเรียกเสียงอย่างชัดเจน

5.2.1 มิติแห่งความแตกต่าง (dimensions of contrast) ของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยและอรรถลักษณะ (semantic features) ที่ใช้ระบุความแตกต่างของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย

จากการศึกษาความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานซึ่งได้มาจากการอธิบายของผู้บอกภาษาและจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 10 คำนั้น ผู้วิจัยพบว่าคำเหล่านั้นแตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่างทั้งสิ้น 8 มิติด้วยกัน ได้แก่ ความชัดเจนของการได้ยิน การกินพื้นที่ การกินเวลา ความคงที่ของการได้ยิน ระดับเสียง ความเสียดแทง ความนุ่มนวล และความต่อเนื่องของเสียง

(1) ความชัดเจนของการได้ยิน

ความชัดเจนของการได้ยินเป็นมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายที่ผู้วิจัยพิจารณาได้จากการตอบคำถามของผู้บอกภาษา กล่าวคือ เมื่อผู้วิจัยถามคำถามผู้บอกภาษาว่า “เมื่อได้ยินเสียงตะโกน ท่านคิดว่าเสียงตะโกนเป็นอย่างไร” ผู้วิจัยได้รับคำตอบจากผู้บอกภาษาว่า เสียงที่เกิดจากการตะโกนนั้นมีเสียง “ดัง” จากนั้นผู้วิจัยจึงถามคำถามผู้บอกภาษาอีกคำถามหนึ่งเพื่อ

ตรวจสอบว่าคำว่า “ดัง” นั้น สามารถจัดเป็นสมาชิกของเสียงประเภทอื่นๆ ได้หรือไม่ จึงขอให้ผู้บอกลักษณะอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเสียงดังว่าเป็นอย่างไร ทั้งนี้ผู้บอกลักษณะให้คำอธิบายว่า เสียงดังเป็นเสียงที่เมื่อได้ยินแล้วรู้สึกว่าได้ยินชัดเจน ได้ยินถนัด คือไม่จำเป็นต้องตั้งใจฟังหรือเงี่ยหูฟังก็ได้ยิน ทั้งนี้จากการตอบของผู้บอกลักษณะทำให้ผู้วิจัยอนุมานได้ว่าความรู้สึกได้ยินชัดเจนหรือไม่ชัดเจนนี้เองที่เป็นสิ่งที่สามารถใช้ในการแยกความแตกต่างของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ดัง ก้อง กังวาน แลลม เล็ก หุ่ม ใหญ่ และแหบ* ออกจากคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ค่อยและเบา* ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้ความชัดเจนของการได้ยินนี้เป็นมิติแห่งความแตกต่างมิติหนึ่งและกำหนดให้อรรถลักษณะที่ใช้ในการแสดงองค์ประกอบทางความหมายเป็น [+ ได้ยินชัด] และ [- ได้ยินชัด]

[+ ได้ยินชัด] หมายถึง เสียงที่ออกมาสามารถได้ยินชัดเจน ได้ยินถนัด ไม่จำเป็นต้องตั้งใจฟังหรือเงี่ยหูฟังก็ได้ยิน โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า *ดัง ก้อง กังวาน แลลม เล็ก หุ่ม ใหญ่ และ แหบ*

[- ได้ยินชัด] หมายถึง เสียงที่ออกมาได้ยินไม่ชัดเจน ได้ยินไม่ถนัด จำเป็นต้องตั้งใจฟัง โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า *ค่อย และ เบา*

(2) การกินพื้นที่

การกินพื้นที่เป็นอีกหนึ่งมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายที่ผู้วิจัยพิจารณาได้จากการตอบคำถามของผู้บอกลักษณะ เมื่อผู้วิจัยขอให้ผู้บอกลักษณะอธิบายเพิ่มเติมถึงเสียงดังว่าเป็นอย่างไร ซึ่งเสียงดังนี้เป็นคำตอบที่ผู้วิจัยได้จากการถามผู้บอกลักษณะเกี่ยวกับเสียงตะโกนว่าเป็นอย่างไร/มีลักษณะอย่างไร ทั้งนี้นอกจากผู้บอกลักษณะจะตอบคำถามของผู้วิจัยว่าเสียงตะโกนนั้นเมื่อได้ยินจะรู้สึกว่าเป็นเสียงดังแล้ว ก็ยังยกตัวอย่างเพิ่มเติมอีกว่าเมื่อเราได้ยินเสียงคนตะโกนคุยกันเราซึ่งเป็นผู้ฟังก็จะสามารถได้ยินเสียงนั้นด้วยโดยที่ไม่จำเป็นต้องอยู่ในที่นั้น ซึ่งก็เนื่องมาจากเสียงที่ออกมาเป็นเสียงดังนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำคุณสมบัติเกี่ยวกับการกินพื้นที่ซึ่งหมายถึงสามารถได้ยินไปเป็นระยะไกล และไม่ได้มีเสียงอยู่ที่เฉพาะบริเวณใดบริเวณหนึ่งมาใช้เป็นมิติในการแยกความแตกต่างระหว่างคำเรียกเสียงพื้นฐานออกจากกัน และจะกำหนดให้อรรถลักษณะที่ใช้ในการแสดงองค์ประกอบทางความหมายเป็น [+ กระจายกว้าง] และ [- กระจายกว้าง]

[+ กระจายกว้าง] หมายถึง เป็นเสียงที่สามารถได้ยินไปเป็นระยะไกล ไม่ใช่ได้ยินจำกัดอยู่เพียงเฉพาะบริเวณที่เกิดเสียง กล่าวคือ แม้อยู่ห่างจากที่เกิดเสียงก็สามารถได้ยิน โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า *ดัง กังวาน ก้อง*

[- กระจายกว้าง] หมายถึง เป็นเสียงที่สามารถได้ยินในระยะใกล้ๆ ได้ยินจำกัดอยู่เพียงเฉพาะบริเวณที่เกิดเสียง เมื่ออยู่ห่างจากที่เกิดเสียงก็จะไม่สามารถได้ยินเสียงนั้น โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า *แลลม เล็ก หุ่ม ใหญ่ แหบ*

(3) การกินเวลา

การกินเวลาเป็นมิติแห่งความแตกต่างที่ผู้วิจัยได้จากการสอบถามผู้บอกภาษา ในการตรวจสอบว่าเสียงกังวานซึ่งเป็นคำตอบที่ได้จากการสอบถามผู้บอกภาษาเกี่ยวกับเสียงระฆังว่า เป็นอย่างไรหรือมีลักษณะอย่างไรนั้นสามารถจัดให้อยู่ภายใต้เสียงประเภทอื่นๆ ได้หรือไม่ โดยผู้วิจัยถามผู้บอกภาษาว่าเสียงกังวานเป็นอย่างไร เหมือนเสียงดังหรือไม่ ซึ่งผู้บอกภาษาให้ คำตอบว่าเสียงกังวานนั้นไม่เหมือนเสียงดัง กล่าวคือ เสียงดังนั้นเป็นเสียงที่ได้ยินแล้ว รู้สึกว่าได้ยินเสียงชัดเจนซึ่งในระยะเวลาไม่นานเสียงที่ได้ยินก็จะเจียบหายไปซึ่งแตกต่างจาก เสียงกังวานและเสียงก้องที่กว่าเสียงจะหายไปนั้นจะต้องใช้เวลาสักกระยะหนึ่ง จากคำอธิบายของ ผู้บอกภาษานี้เอง ผู้วิจัยจึงได้นำเรื่องของระยะเวลาที่แตกต่างกันมาใช้เป็นมิติแห่งความแตกต่าง ที่แยกคำว่า กังวาน ออกจากคำว่า ดัง โดยใช้ชื่อมิติว่าการกินเวลาและกำหนดให้อรรถลักษณะที่ใช้ ในการแสดงองค์ประกอบทางความหมายเป็น [+ อยู่ยาวนาน] และ [- อยู่ยาวนาน]

[+ อยู่ยาวนาน] หมายถึง เสียงที่ได้ยินเมื่อได้ยินแล้วจะยังไม่หายไปทันที แต่จะยังคงได้ยินอยู่สัก ระยะเวลาหนึ่งก่อนจะเจียบหายไป โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า กังวาน และ ก้อง

[- อยู่ยาวนาน] หมายถึง เสียงที่ได้ยินเมื่อได้ยินแล้วจะหายไป ไม่คงอยู่ โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้ อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า ดัง

(4) ความคงที่ของการได้ยิน

ความคงที่ของการได้ยินก็เป็นอีกมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายที่ผู้วิจัยพิจารณา ได้จากการตอบคำถามของผู้บอกภาษา กล่าวคือเมื่อผู้วิจัยถามผู้บอกภาษาถึงเสียงที่เกิดขึ้นจาก สถานการณ์ที่ผู้บอกภาษาพูดหรือร้องเพลงในถ้าว่ามีเสียงเป็นอย่างไร โดยผู้บอกภาษาได้ให้ คำตอบว่าเสียงที่ได้ยินในถ้าานั้นจะมีลักษณะเป็นเสียงก้อง จากนั้นผู้วิจัยก็จะได้ทำการสอบถาม เพิ่มเติมเพื่อตรวจสอบว่าเสียงก้องนี้สามารถจัดเป็นเสียงประเภทอื่นๆ ได้หรือไม่ โดยขอให้ผู้บอก ภาษาอธิบายว่าเสียงก้องนั้นมีลักษณะอย่างไร ทั้งนี้ผู้บอกภาษาให้คำอธิบายว่าเสียงก้องนั้นจะ เป็นเสียงที่มีลักษณะของการสะท้อนกลับไปกลับมาของเสียงซึ่งจะทำให้รู้สึกว่าเสียงที่ได้ยินนั้น ฟังดูเหมือนได้ยินเป็นเสียง 2 เสียง หรือเป็นเสียงหลายๆเสียงไม่เป็นเสียงเสียงเดียวเสมอกัน ตลอดจนกระทั่งเจียบหายไปหรือก็คือเสียงที่ได้ยินนั้นมีความไม่คงที่ซึ่งการที่รู้สึกเหมือนว่าได้ยิน เสียงมากกว่า 1 เสียงนี้ก็เนื่องจากการสะท้อนของเสียงนั่นเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำคุณสมบัติ เกี่ยวกับความคงที่ของเสียงที่ได้ยินนี้มาใช้และกำหนดให้อรรถลักษณะที่ใช้ในการแสดง องค์ประกอบทางความหมายเป็น [+ คงที่] และ [- คงที่]

[+ คงที่] หมายถึง เสียงที่ได้ยินจะคงที่เสมอเป็นเสียงเสียงเดียวจนกระทั่งเจียบหายไป โดย คำเรียกเสียงที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า กังวาน

[- คงที่] หมายถึง เสียงที่ได้ยินจะไม่คงที่ ฟังดูเหมือนได้ยินเป็นเสียง 2 เสียงหรือมากกว่านั้น เนื่องจากเกิดการสะท้อน โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้วรรณยุกต์นี้ ได้แก่ คำว่า ก้อง

(5) ระดับเสียง

ระดับเสียงเป็นมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายที่ผู้วิจัยพิจารณาได้จากข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับคุณสมบัติทางกายภาพของเสียง ซึ่งสันสนีย์ สวัสดิพงษ์ (2540: 237-243) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติที่สำคัญของเสียงว่ามีด้วยกัน 3 ประการ ได้แก่ ระดับของเสียง (pitch of sound) ความดังของเสียง (loudness) และคุณภาพของเสียง (quality or timbre of sound) ทั้งนี้ ระดับเสียงจะสัมพันธ์กับความถี่ของเสียง (frequency of sound) ซึ่งหมายถึงระดับเสียงสูง-ต่า นั้นเอง ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่าระดับเสียงมาใช้เป็นชื่อมิติแห่งความแตกต่างเนื่องจากเป็นคำที่เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับคำอธิบายของผู้บอกภาษาในการอธิบายเกี่ยวกับเสียงเพิ่มเติม โดยผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าระดับเสียงเป็นคุณสมบัติของเสียงซึ่งผู้บอกภาษาสามารถระบุได้ว่าเป็นอย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดให้วรรณยุกต์ที่ใช้ในการแสดงองค์ประกอบทางความหมายเป็น [+ ระดับสูง] และ [- ระดับสูง]

[+ ระดับสูง] หมายถึง เป็นเสียงที่มีระดับเสียงสูง โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้วรรณยุกต์นี้ ได้แก่ คำว่า แหลม และ เล็ก

[- ระดับสูง] หมายถึง ไม่เป็นเสียงที่มีระดับเสียงสูง โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้วรรณยุกต์นี้ ได้แก่ คำว่า ทุ้ม ใหญ่ และ แหบ

(6) ความเสียดแทง

ความเสียดแทงเป็นมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายที่ผู้วิจัยอนุมานได้จากการตอบคำถามจากผู้บอกภาษาเกี่ยวกับเสียงผู้หญิงว่าเมื่อได้ยินแล้วเสียงผู้หญิงนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งผู้บอกภาษาส่วนหนึ่งให้คำตอบว่า เสียงของผู้หญิงนั้นจะมีลักษณะออกแหลม และอีกส่วนหนึ่งตอบว่าเสียงของผู้หญิงนั้นจะเป็นเสียงเล็ก เมื่อได้คำตอบจากผู้บอกภาษาเช่นนี้ทำให้ผู้วิจัยต้องถามเพื่อตรวจสอบว่าทั้งเสียงแหลมและเสียงเล็กนั้นเป็นเสียงเดียวกันหรือไม่ ซึ่งก็ได้รับคำตอบจากผู้บอกภาษาว่าทั้งสองเสียงนี้ไม่ใช่เสียงเดียวกัน แต่เป็นเสียงที่มีระดับเสียงสูงเหมือนกัน โดยผู้บอกภาษาได้อธิบายความรู้สึกว่าเมื่อได้ยินเสียงแหลมแล้วจะมีความรู้สึกเหมือนจะทิ่มแทง จะมีความรู้สึกเหมือนมีของแหลมมาทิ่มแทง ซึ่งเมื่อได้ยินเสียงเล็กแล้วจะไม่เกิดความรู้สึกเช่นนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ความเสียดแทงเป็นมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายมิติหนึ่ง และกำหนดให้วรรณยุกต์ที่ใช้ในการแสดงองค์ประกอบทางความหมายเป็น [+ เสียดแทง] และ [- เสียดแทง]

[+ เสียดแทง] หมายถึง ได้ยินแล้วเกิดความรู้สึกเสียดแทงเหมือนมีของแหลมมาทิ่มแทง โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้วรรณยุกต์นี้ ได้แก่ คำว่า แหลม

[- เสียงตengah] หมายถึง ได้ยินแล้วไม่เกิดความรู้สึกเสียตหูเหมือนมีของแหลมมาทิ่มแทง โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้วรรณลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า เล็ก

(7) ความนุ่มนวล

ความนุ่มนวลเป็นมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายที่ผู้วิจัยพิจารณาได้จากการตอบคำถามจากผู้บอกภาษา เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาเกี่ยวกับเสียงของผู้ชายว่าเป็นอย่างไร ซึ่งผู้บอกภาษาให้คำตอบว่าเสียงของผู้ชายนั้นจะมีหลายแบบด้วยกัน โดยบางคนอาจมีเสียงทุ้ม บางคนอาจมีเสียงใหญ่หรือเสียงห้าว และเมื่อสอบถามว่าเสียงทั้งสามแบบนี้เป็นเสียงที่เหมือนกันหรือเป็นเสียงเดียวกันหรือไม่ ก็พบว่าผู้บอกภาษาทุกคนบอกว่าเสียงทุ้มนั้นไม่เหมือนกับเสียงใหญ่และเสียงห้าว แต่เมื่อผู้วิจัยสอบถามว่าแล้วทั้งสามแบบมีความแตกต่างกันอย่างไร ก็พบว่า ผู้บอกภาษาเองก็ไม่สามารถบอกได้ชัดเจนว่าเสียงทั้ง 3 แบบมีความแตกต่างกันอย่างไร แต่ก็ให้คำอธิบายว่า เสียงทุ้มนั้นจะเป็นเสียงที่มีระดับเสียงต่ำแต่มีความนุ่มนวลอยู่ในตัวคือเป็นเสียงที่เมื่อได้ยินแล้วจะรู้สึกว่ามันนุ่ม ฟังแล้วไม่กระด้างหู มีความไพเราะ ซึ่งต่างจากเสียงใหญ่และเสียงห้าวที่ฟังแล้วกระด้างหูไม่มีความไพเราะ ด้วยการให้เหตุผลเช่นนี้ของผู้บอกภาษา ผู้วิจัยจึงนำคุณสมบัติเกี่ยวกับความนุ่มนวลมาใช้ในการแยกความแตกต่างของเสียงทั้งสองแบบ โดยที่จะกำหนดให้วรรณลักษณะที่ใช้ในการแสดงองค์ประกอบทางความหมายเป็น [+ นุ่มนวล] และ [- นุ่มนวล]

[+ นุ่มนวล] หมายถึง เป็นเสียงที่มีความนุ่มนวลอยู่ในตัว ฟังแล้วรู้สึกไม่กระด้างหู โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้วรรณลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า ทุ้ม

[- นุ่มนวล] หมายถึง เป็นเสียงที่ไม่มีความนุ่มนวลอยู่ในตัว ฟังแล้วรู้สึกกระด้างหู โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้วรรณลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า ใหญ่ และ แหบ

(8) ความต่อเนื่องของเสียง

ความต่อเนื่องของเสียงเป็นมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายสุดท้ายที่ผู้วิจัยพิจารณาได้จากคำอธิบายของผู้บอกภาษา เมื่อถามคำถามกับผู้บอกภาษาว่า เสียงของคนเป็นหวัดนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้รับคำตอบจากผู้บอกภาษาว่าเสียงของคนที่เป็นหวัดนั้นจะมีลักษณะเป็นเสียงแหบๆ และผู้บอกภาษายังยกตัวอย่างอีกว่า เสียงของคนแก่ คนที่มีปัญหาเกี่ยวกับคอก็จะมีลักษณะแหบเช่นเดียวกัน และเมื่อผู้วิจัยขอให้ผู้บอกภาษาอธิบายว่าเสียงแหบเป็นอย่างไรนั้น ก็พบว่าผู้บอกภาษากล่าวว่า เสียงที่ได้ยินจะมีความกระด้างหูไม่ต่อเนื่อง เมื่อฟังแล้วจะรู้สึกว่าเสียงที่ออกมามีลักษณะขาดๆหายๆ ไม่ชัดเจน ด้วยเหตุนี้จึงนำเอามิติความต่อเนื่องของเสียงมาเป็นมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายหนึ่งซึ่งแยกคำเรียกเสียงพื้นฐาน คำว่าใหญ่ ออกจากคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่าแหบ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้วรรณลักษณะที่ใช้ในการแสดงองค์ประกอบทางความหมายเป็น [+ ต่อเนื่อง] และ [- ต่อเนื่อง]

[+ ต่อเนื่อง] หมายถึง เสียงที่ออกมามีความต่อเนื่อง ไม่ฟังขาดๆหายๆ โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้วรรณลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า *ใหญ่*

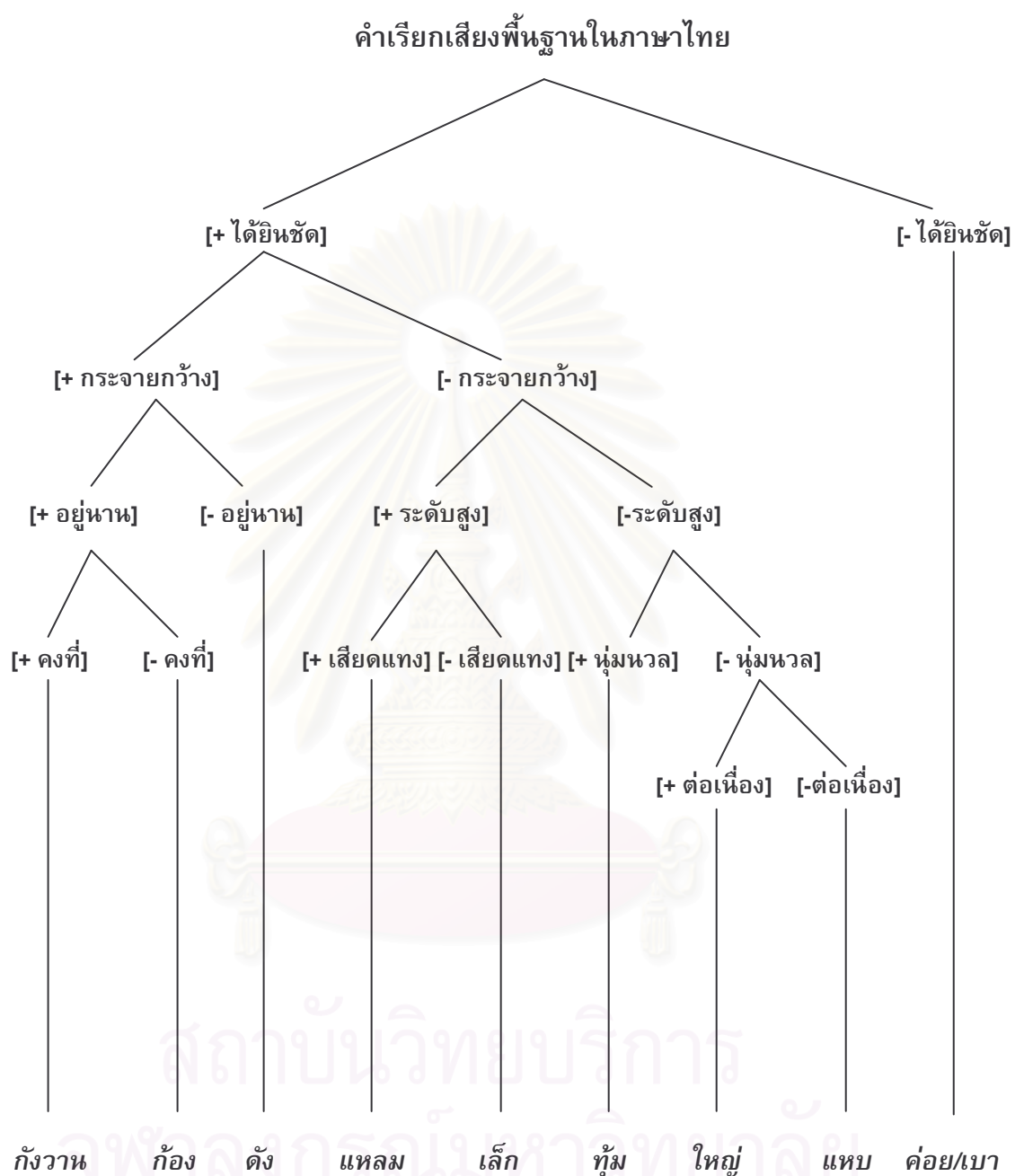
[- ต่อเนื่อง] หมายถึง เสียงที่ออกมาไม่มีความต่อเนื่อง ฟังขาดๆหายๆ โดยคำเรียกเสียงที่มีการใช้วรรณลักษณะนี้ ได้แก่ คำว่า *แหบ*

มิติแห่งความแตกต่างและวรรณลักษณะทั้งหมดดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันเป็นระบบ และเพื่อให้ชัดเจน ผู้วิจัยได้เสนอภาพรวมของมิติและวรรณลักษณะที่ประกอบกันเป็นองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำในรูปของแผนภูมิต้นไม้ในภาพที่ 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2.2 ระบบคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยซึ่งแสดงในรูปของแผนภูมิต้นไม้ (tree diagram)

ภาพที่ 2 แผนภูมิต้นไม้แสดงองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย

จากแผนภูมิต้นไม้ซึ่งแสดงให้เห็นระบบคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย ดังในภาพที่ 2 ซึ่งจะพบว่า คำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยแต่ละคำมีความแตกต่างกันทางความหมาย กล่าวคือ ในเบื้องต้นเราสามารถแบ่งแยกคำเรียกเสียงพื้นฐานออกจากกันได้อย่างชัดเจนโดยอาศัยมิติแห่งความแตกต่างเรื่องความชัดเจนของการได้ยิน โดยมีอรรถลักษณะ [+/- ได้ยินชัด] เป็นตัวแทนและจากการแบ่งแยกโดยอาศัยอรรถลักษณะนี้ทำให้เราสามารถแยกคำเรียกเสียง

พื้นฐานออกได้เป็นสองกลุ่มอย่างชัดเจน คือ กลุ่มของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ดั่ง กังวาน ก้อง แหลม เล็ก หุ้ม ใหญ่ และแหบ* ซึ่งเป็นกลุ่มคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีคุณสมบัติเกี่ยวกับการได้ยินชัดเจน และกลุ่มของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ค่อยและเบา* ซึ่งเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่ไม่มีคุณสมบัติการได้ยินชัดเจน ทั้งนี้ในกลุ่มคำเรียกเสียงที่มีคุณสมบัติได้ยินชัดเจนนั้นก็ยังสามารถแบ่งแยกย่อยออกได้อีกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มที่มีการกระจายของเสียงกว้างและกลุ่มที่มีการกระจายของเสียงไม่กว้างซึ่งคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีการกระจายของเสียงกว้างนั้น ได้แก่ คำว่า *ดั่ง กังวาน และ ก้อง* ส่วนกลุ่มที่มีการกระจายของเสียงไม่กว้างประกอบด้วยคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *แหลม เล็ก หุ้ม ใหญ่ และแหบ* ทั้งนี้ในแต่ละกลุ่มต่างก็มีความแตกต่างกันทางความหมายซึ่งเราสามารถแบ่งแยกคำเหล่านั้นออกจากกันได้อีก ในกลุ่มของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ดั่ง กังวาน และ ก้อง* นั้น เราสามารถแบ่งแยกคำต่างๆออกจากกันด้วยอรรถลักษณะ [+/-อยู่นาน] ซึ่งทำให้คำทั้งสามคำนี้แบ่งแยกออกจากกันเป็นกลุ่มย่อย คือ กลุ่มของคำว่า *กังวาน* กับ *ก้อง* และคำว่า *ดั่ง* อย่างไรก็ตามแม้ว่าคำว่า *กังวาน* และ *ก้อง* จะมีคุณสมบัติของการกินเวลาเหมือนกันแต่คำทั้งสองก็ต่างกันด้วยคุณสมบัติของความคงที่ของเสียงที่ได้ยิน

นอกจากนั้น ในส่วนของกลุ่มคำเรียกเสียงพื้นฐานที่เสียงสามารถได้ยินชัดเจนแต่มีการกระจายของเสียงไม่กว้างนั้น ภายในกลุ่มนี้เองก็สามารถแบ่งแยกออกจากกันได้เช่นเดียวกันโดยอาศัยระดับเสียงหรือความสูง-ต่ำของเสียงเป็นตัวแบ่งแยก กล่าวคือประกอบด้วยกลุ่มของคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีระดับเสียงสูงและกลุ่มของคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีระดับเสียงไม่สูงหรือมีระดับเสียงต่ำนั่นเอง สำหรับคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีระดับเสียงสูง ได้แก่ คำว่า *แหลม* และ *เล็ก* นั้น พบว่าทั้งสองคำนี้แตกต่างกันด้วยคุณสมบัติเสียดแทง โดยคำว่า *แหลม* จะเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีระดับเสียงสูงและมีคุณสมบัติเสียดแทง และหากคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีระดับเสียงสูงแต่ไม่เสียดแทงก็จะเป็นคำว่า *เล็ก* ในส่วนของคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีระดับเสียงต่ำนั้นก็สามารถแบ่งแยกออกจากกันได้ด้วยอรรถลักษณะ [+/-นุ่มนวล] ซึ่งเสียงที่มีระดับเสียงต่ำและมีความนุ่มนวล ได้แก่ เสียง *หุ้ม* หากเสียงที่มีระดับเสียงต่ำแต่ไม่นุ่มนวลก็จะได้แก่ คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ใหญ่* และ *แหบ* ซึ่งทั้ง 2 คำนี้ก็มีความแตกต่างกันด้วยคุณสมบัติความต่อเนื่องของเสียงซึ่งคำว่า *แหบ* จะเป็นเสียงที่ไม่นุ่มนวลและเสียงที่ได้ยินไม่ต่อเนื่อง สำหรับคำว่า *ใหญ่* นั้นจะเป็นเสียงที่ไม่มีคามนุ่มนวลแต่มีความต่อเนื่องของเสียง

5.2.3 ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานแสดงในรูปองค์ประกอบทางความหมาย

นอกจากการแสดงให้เห็นระบบคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยในรูปแบบภูมิทัศน์ไม่แล้ว เพื่อความชัดเจนของความหมายของแต่ละคำ ผู้วิจัยจะเสนอความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำในรูปของอรรถลักษณะที่แสดงโดยอรรถลักษณะเด่น (distinctive feature) ที่เพียงพอในการแสดงความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำ และแสดงให้เห็นความแตกต่างจากคำอื่น ทั้งนี้อรรถลักษณะที่ใช้แสดงเป็นแบบทวิลักษณ์ (binary) คือ มีค่าเป็น + และ - ซึ่งเครื่องหมาย + หมายถึง การ “มี” หรือ “เป็น” อรรถลักษณะนั้น ส่วนเครื่องหมาย - หมายถึง

การ “ไม่มี” หรือ “ไม่เป็น” อรรถลักษณะนั้น เช่น ในการแสดงความหมายของคำว่า *ค้อยและเบา* เราสามารถแสดงโดยอรรถลักษณะ [-ได้ยีนซ์] เพียงอรรถลักษณะเดียวซึ่งเพียงพอแล้วในการแสดงความหมายของคำเรียกเสียงคำนั้น โดยไม่จำเป็นต้องแสดงอรรถลักษณะอื่น ๆ รวมด้วย เนื่องจากเป็นอรรถลักษณะที่ไม่เกี่ยวข้อง (irrelevant) หรือสามารถละได้ (redundant) คำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำสามารถแสดงอรรถลักษณะได้ ดังนี้

ค้อย และ เบา

- ได้ยีนซ์

ดั่ง

+ ได้ยีนซ์
+ กระจายกว้าง
- อยู่นาน

ก้อง

+ ได้ยีนซ์
+ กระจายกว้าง
+ อยู่นาน
- คงที่

กังวาน

+ ได้ยีนซ์
+ กระจายกว้าง
+ อยู่นาน
+ คงที่

แหลม

+ ได้ยีนซ์
- กระจายกว้าง
+ ระดับสูง
+ เสียดแทง

เล็ก

+ ได้ยีนซ์
- กระจายกว้าง
+ ระดับสูง
- เสียดแทง

ทุ่ม

- + ใต้ยีนชัด
- กระจายกว้าง
- ระดับสูง
- + นุ่มนวล

ใหญ่

- + ใต้ยีนชัด
- กระจายกว้าง
- ระดับสูง
- นุ่มนวล
- + ต่อเนื่อง

แหบ

- + ใต้ยีนชัด
- กระจายกว้าง
- ระดับสูง
- นุ่มนวล
- ต่อเนื่อง

การแสดงองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐาน ทำให้เราสามารถมองเห็นความแตกต่างของคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำได้อย่างชัดเจน และง่ายต่อการเปรียบเทียบความแตกต่างของคำเรียกเสียงพื้นฐาน ซึ่งจากการแสดงองค์ประกอบข้างต้นจะเห็นว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า ค่อย และ เบา นั้นแตกต่างจากคำเรียกเสียงพื้นฐานอื่นๆ ซึ่งได้แก่ คำว่า ดัง กังวาน ก้อง แหลม เล็ก ทุ่ม ใหญ่ และแหบ โดยที่คำว่า ค่อย และ เบา นั้นเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานเพียง 2 คำเท่านั้นที่ไม่มีคุณสมบัติความชัดเจนของการใต้ยีน ส่วนคำเรียกเสียงพื้นฐานคำอื่นๆที่เหลือต่างก็ประกอบด้วยคุณสมบัติความชัดเจนของการใต้ยีนเหมือนกัน ทั้งนี้ คำเรียกเสียงพื้นฐานที่ประกอบด้วยคุณสมบัติความชัดเจนของการใต้ยีนเหมือนกัน ได้แก่ คำว่า ดัง กังวาน และ ก้อง เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีการกระจายของเสียงกว้าง ส่วนคำว่า แหลม เล็ก ทุ่ม ใหญ่ และแหบนั้นจะเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีการกระจายของเสียงไม่กว้างสามารถใต้ยีนเฉพาะบริเวณใดบริเวณหนึ่งเท่านั้น นอกจากนั้นคำว่า กังวาน และ ก้อง ยังแตกต่างจากคำว่า ดัง ด้วยคุณสมบัติของการกินเวลา และคำว่า กังวาน กับ ก้อง ซึ่งมีคุณสมบัติเหมือนกันทุกประการนั้นก็แตกต่างกันด้วยความคงที่ของเสียงที่ใต้ยีน

ในกลุ่มคำเรียกเสียงพื้นฐานซึ่งได้แก่ คำว่า แหลม เล็ก ทุ่ม ใหญ่ และแหบ ซึ่งเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่ต่างก็มีคุณสมบัติการกระจายของเสียงที่ไม่กว้างเหมือนกันนั้น แม้จะมีคุณสมบัติการกระจายของเสียงที่ไม่กว้างเหมือนกันแต่ก็ยังคงมีความแตกต่างกันในเรื่องของระดับ

เสียง กล่าวคือ คำว่า *แหลม* และ *เล็ก* เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีระดับเสียงสูง แต่คำว่า *หุ้ม* *ใหญ่* และ *แหบ* เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีระดับเสียงไม่สูง ทั้งนี้คำว่า *แหลม* และ *เล็ก* แตกต่างกันที่ความเสียดแทง ส่วนคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *หุ้ม* *ใหญ่* และ *แหบ* ซึ่งเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีระดับเสียงไม่สูงเหมือนกันนั้น คำว่า *หุ้ม* ก็แตกต่างจากคำว่า *ใหญ่* และ *แหบ* ด้วยคุณสมบัติความนุ่มนวล ซึ่งคำว่า *ใหญ่* และ *แหบ* จะไม่มีคุณสมบัตินี้ อย่างไรก็ตามคำว่า *ใหญ่* และ *แหบ* ซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติการได้ยินชัดเจน การกินพื้นที่ ระดับเสียง และความนุ่มนวลเหมือนกันนั้น ก็แตกต่างกันด้วยคุณสมบัติความต่อเนื่องของเสียงซึ่งเสียง *แหบ* จะเป็นเสียงที่ไม่ต่อเนื่อง และเสียง *ใหญ่* จะเป็นเสียงที่มีความต่อเนื่อง

5.3 สรุป

ในบทนี้เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย โดยผู้วิจัยได้แสดงองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 10 คำ ได้แก่ คำว่า *ดิ่ง* *กังวาน* *ก้อง* *ค่อย/เบา* *แหลม* *เล็ก* *หุ้ม* *ใหญ่* และ *แหบ* เป็นตัวแทนของประเภทเสียงพื้นฐาน 9 ประเภท จากการวิเคราะห์พบว่า คำเรียกเสียงพื้นฐานทั้งหมดนี้มีความแตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่างทั้งสิ้น 8 มิติ ได้แก่ ความชัดเจนของการได้ยิน การกินพื้นที่ การกินเวลา ความคงที่ของการได้ยิน ระดับเสียง ความเสียดแทง ความนุ่มนวล และความต่อเนื่องของเสียง

บทที่ 6

คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย

บทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ 1) ลักษณะของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย 2) กลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย 3) การจัดประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย และ 4) สรุป

6.1 ลักษณะของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย

การบรรยายเสียงที่ได้ยินในภาษาไทยนั้น นอกจากผู้พูดใช้คำเรียกเสียงพื้นฐานซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกเสียงแทนประเภทเสียงพื้นฐานประเภทต่างๆในการบรรยายได้แล้ว (ดูบทที่ 5) ยังพบว่ามีการใช้คำอยู่ประเภทหนึ่งซึ่งสามารถใช้ในการบรรยายถึงเสียงที่ได้ยินได้เช่นเดียวกัน หากแต่คำเหล่านั้นไม่ได้เป็นคำเรียกเสียงที่ใช้เรียกแทนประเภทเสียงพื้นฐาน ซึ่งเราจะเรียกคำที่ใช้บรรยายเสียงประเภทนี้ว่า **“คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน”** คำเหล่านี้ทำให้เราทราบถึงการจำแนกเสียงที่ละเอียดมากยิ่งขึ้นของคนไทย และยังทำให้ทราบถึงคุณสมบัติของคำเรียกเสียงพื้นฐานและทราบถึงระดับปริมาณความเข้มข้นของเสียงตลอดจนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นด้วย ทั้งนี้พบว่าคำเหล่านี้มีอยู่จำนวนมาก

ในการวิเคราะห์คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานนั้น ผู้วิจัยได้จำแนกคำที่จัดเป็นคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานออกจากคำเรียกเสียงที่รวบรวมได้ทั้งหมดก่อน เนื่องจากคำเหล่านี้สามารถจำแนกได้อย่างค่อนข้างชัดเจน (ดูรายละเอียดหัวข้อ 4.3) โดยคำที่จัดว่าเป็นคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานนี้มีคุณสมบัติคล้ายกับคำเรียกเสียงพื้นฐาน กล่าวคือ จะต้องเป็นคำที่ใช้เรียกเพื่อบ่งบอกเสียงที่ได้ยินโดยตรงและไม่ใช้เรียกสิ่งอื่น ซึ่งอาจเป็นคำที่ใช้เรียกความรู้สึกที่ได้รับจากประสาทสัมผัสทางด้านอื่นก็ได้ แต่ต้องไม่ใช่คำที่ใช้แสดงทัศนคติหรือความรู้สึกทางใจต่อเสียง แต่อย่างไรก็ตามคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานนี้ก็มีความแตกต่างไปจากคำเรียกเสียงพื้นฐาน กล่าวคือ คำเรียกเสียงพื้นฐานจะต้องเป็นศัพท์เดี่ยวซึ่งไม่ใช่คำประสม และความหมายของคำจะต้องไม่เหมือน ร่วม หรือซ้ำซ้อนกับความหมายของคำเรียกเสียงคำอื่น แต่คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานอาจเป็นศัพท์เดี่ยวหรือคำประสมก็ได้ ซึ่งในกรณีที่เป็นศัพท์เดี่ยวคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานคำนั้นจะต้องสามารถจัดให้อยู่ภายใต้ประเภทคำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดคำหนึ่งได้ เนื่องจากความหมายของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานคำนั้นเหมือน ร่วม หรือซ้ำซ้อนกับความหมายของคำเรียกเสียงคำอื่น นอกจากนั้นคำเรียกเสียงพื้นฐานต้องมีการใช้อย่างสม่ำเสมอโดยผู้บอกภาษาทุกคน และไม่เป็นคำเรียกเสียงที่มีการใช้อย่างแคบ ๆ หรือใช้อย่างจำกัดเพื่อเรียกสรรพสิ่งปรากฏการณ์หรือสถานการณ์บางอย่างเท่านั้น อีกทั้งยังต้องมีตัวอย่างของสรรพสิ่งปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ตัวแทนของเสียงที่ชัดเจนอีกด้วย ในขณะที่คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน

จะมีการใช้อย่างไม่สม่ำเสมอ กล่าวคือ ไม่ได้ใช้โดยผู้บอกภาษาทุกคน อาจมีการใช้อย่างแคบๆ หรือใช้อย่างจำกัดเพื่อเรียกสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์บางอย่างเท่านั้น และอาจไม่มีตัวอย่างของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ตัวแทนของเสียงที่ชัดเจน

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานเป็นคำเรียกเสียงที่ไม่ได้เป็นตัวแทนของประเภทเสียงสำคัญแต่เป็นคำที่สามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานประเภทใดประเภทหนึ่งได้ กล่าวโดยสรุปคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานคือคำเรียกเสียงย่อนั้นเองและมีจำนวนมากกว่าคำเรียกเสียงพื้นฐาน

6.2 กลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย

หลังจากที่ได้จำแนกคำที่จัดว่าเป็นคำเรียกเสียงออกเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ (ดูหัวข้อ 4.3) เรียบร้อยแล้ว พบว่ามีคำที่เป็นคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานทั้งสิ้น 592 คำ และเมื่อวิเคราะห์คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานทั้งหมด พบว่าคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานเหล่านั้นเกิดจากการสร้างคำโดยอาศัยกลวิธีต่างๆ 5 กลวิธีหลัก ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นกลวิธีย่อยๆ ได้อีก 14 กลวิธีย่อย ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์จะนำเสนอโดยเรียงลำดับจากกลวิธีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานหลักที่ประกอบด้วยคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานจำนวนมากที่สุดไปหากกลวิธีการสร้างคำที่ประกอบด้วยคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานจำนวนน้อยที่สุด ดังต่อไปนี้

6.2.1 กลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยว

6.2.1.1 การใช้คำเรียกการรับรู้ทางการได้ยิน

6.2.1.2 การใช้คำเรียกการรับรู้ทางประสาทสัมผัสอื่น

6.2.1.3 การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ

6.2.2 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงเข้าด้วยกัน

6.2.2.1 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐาน

6.2.2.2 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน

6.2.2.3 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน

6.2.2.4 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐาน

6.2.3 กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียง

6.2.3.1 กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน

6.2.3.2 กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน

6.2.4 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยาย

6.2.4.1 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยายบอกปริมาณ

6.2.4.2 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงอาการ

6.2.4.3 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู

6.2.4.4 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำบอกลักษณะ

6.2.5 กลวิธีการใช้คำว่า ออก

ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะแสดงรายละเอียดของการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในแต่ละกลวิธีที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น พร้อมทั้งแสดงคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่พบทั้งหมดในแต่ละกลวิธี ซึ่งแต่ละกลวิธีมีรายละเอียดดังนี้

6.2.1 กลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยว

กลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยวเป็นการใช้คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่มีลักษณะเป็นศัพท์เดี่ยวมาใช้ในการบรรยายเสียงที่ได้ยิน ซึ่งศัพท์เดี่ยวนี้เป็นคำที่ไม่ใช่คำประสมซึ่งประกอบด้วยคำขยายใดๆ ที่สามารถตัดออกแล้วความหมายแก่นของคำยังคงเดิม ทั้งนี้ความหมายของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เป็นศัพท์เดี่ยวนี้จะร่วมหรือซ้ำซ้อนกับความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดคำหนึ่งอยู่แล้ว ดังนั้นเมื่อใช้บรรยายเสียงใดก็จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของคำเรียกเสียงพื้นฐานร่วมกับแสดงคุณสมบัติเพิ่มเติมของเสียงนั้นๆ ด้วย กล่าวคือเป็นการขยายความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานโดยทำให้คำเรียกเสียงพื้นฐานมีความหมายที่ละเอียดมากยิ่งขึ้นนั่นเอง เช่น คำว่า *กระเส้า* ซึ่งใช้เรียกเพื่อบ่งบอกเสียงที่มีลักษณะเบาและสั้นนั้น จะเห็นว่าจะเป็นการแสดงคุณสมบัติหลักคือคุณสมบัติของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *เบาหรือค่อย* รวมกับลักษณะอื่นๆ ของเสียงซึ่งในที่นี้คือการสั้นไม่คงที่ และจากคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานทั้งหมดที่พบในการเก็บข้อมูล พบว่าคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 283 คำ ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นอีก 3 กลวิธีตามประเภทคำที่ใช้ได้แก่ กลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยวที่เป็นคำเรียกการรับรู้ทางการได้ยิน กลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยวที่เป็นคำเรียกการรับรู้ทางประสาทสัมผัสอื่น และกลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยวที่เป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติ ทั้งนี้คำเหล่านี้สามารถนำมาจัดประเภทให้เป็นสมาชิกย่อยภายใต้เสียงพื้นฐานต่างๆ ได้ (ดูหัวข้อ 6.3)

6.2.1.1 กลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยวที่เป็นคำเรียกการรับรู้ทางการได้ยิน

กลวิธีนี้จะใช้คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เป็นคำเรียกการรับรู้ทางการได้ยินจริงๆ กล่าวคือเป็นคำที่จะปรากฏในบริบทที่เกี่ยวกับเสียง และเป็นคำที่ใช้ระบุเสียงที่ได้ยินเท่านั้น โดยไม่ได้ใช้เรียกสิ่งอื่น มีจำนวนทั้งสิ้น 35 คำ ได้แก่ คำว่า *กระเส้า กระหึ่ม กัมปนาท กึกก้อง เกรียวกราว เกรียว ขรม ครีกโครม เครือ แจ้ว เจี้ยวจ้าว เจ็อยแจ้ว แซ่แซ่ แซ่ แซ่ด บึงเบ็ง ผั่ว ระเบ็งแซ่แซ่ เลื่อนลั่น ลังเล้ง ลั่น สนั่น หัวว โหวกหวอก โหยหวน อึกทึก อึ้ง อึ้งคะนึ่ง อึ้งอล อ้ออึ้ง อู้อี้ เอ็ด เอ็ดตะโร เอ็ดอึ้ง เออะอะ*

6.2.1.2 กลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยวที่เป็นคำเรียกการรับรู้ทางประสาทสัมผัสอื่น

กลวิธีนี้จะใช้คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานซึ่งเป็นคำที่ใช้ระบุเสียงที่ได้ยินที่มาจากการรับรู้ประสาทสัมผัสทางด้านอื่น ซึ่งได้แก่ การมองเห็น และการสัมผัส ทั้งนี้คำเหล่านี้เป็นคำที่ไม่จำเป็นต้องปรากฏในบริบทที่เกี่ยวกับเสียงเท่านั้น โดยพบจำนวน 9 คำ โดยเป็นคำที่กลายมา

จากการรับรู้ทางการมองเห็น 8 คำ ได้แก่ คำว่า *แจ๋น แจ๋ว สูง ต่ำ ปรี๊ด แป้น แปร่น และ พร่า* และเป็นคำที่กลายมาจากการรับรู้ทางการสัมผัส 1 คำ คือ คำว่า *แห้ง*

6.2.1.3 กลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยวที่เป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติ

กลวิธีนี้จะใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกเพื่อเลียนเสียงของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งจะมีอยู่เป็นจำนวนมากในภาษาไทย แต่ที่พบในงานวิจัยเรื่องนี้อาจเป็นเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้น คือจำนวน 239 คำ ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าการนำคำเลียนเสียงธรรมชาติมาใช้ในการระบุเสียงที่ได้ยินนั้นอาจใช้ร่วมกับกลวิธีการซ้ำคำได้ เช่น *ง่าๆ จ๊ิบๆ กริ้งๆ เป็นต้น* ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในหัวข้อกลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียง (ดูรายละเอียดหัวข้อ 6.2.3) คำที่พบ ได้แก่ คำว่า *กร๊วบ กร๊วม ก๊อกลง กروقแทรก กรอบแทรก กระซิก กราก กราว กริ่ง กรึบ กรุกกรู๋ กรุงกริ่ง กรุบ กรูด กะต๋าก กะต๋อ ก้ำ ก๊าก กี้ก กี้ก กี้ก กี้ก กิ่ง กิ่งก้าง กุก กุกกัก กุกกัก กุ้งแก้ง กุ่ม เกรียด เกาะ แก้ง แกรง แกรก แกรกกราก ไกรกกราก ไกรง ขุก ไชลก ครอก คิก ครีต ครีตคราด ครีน ครีนครั้น คลัก ควาก คัก คัก แควก ไครก ไครกคราก ไครม ไครมคราม งัดงัด ง่า แง แง้ง จ้อแจ้ จ้อก จ้อก จ้อกแจ้ จัก จู จุกกรู จับ แจะ โจ๊ก ฉับ ฉ่า ฉ่าง ฉาด ฉิ่งฉับ ฉี่ ฉีก ฉู่ ฉั่ว ฉ่องฉ่าง ชั่ว ช่า ชัด ชู่ ชู่ซ่า ชุด ชุดชาด ชู้ด ตือก ต่อม ติ่ง ตี้ก ตี้กตัก ตึง ตึงตึง ตับ ตับตับ ตุ่ม ตุม ตูมตาม บรีน บื่อ บีม บริม ปง ปงปัง ป้อม ปัง ปับ ป่าบ ปืด ปีบ ปิ่งปัง ปึ้ง ปืดปัง ปุ ปู ปุก ปุด ปุ่ม ปูด เปิก เป้ง เปรี่ย เปรี่ยะ เปาะ เปาะเปะ เป๊ะ เป็ด แป้น แปร่แปร่น แปร่น แป้ว เปะ เปี้ยว โป๊ก โป้ง ผล็อง ผลับ ผลัวะ ผลิ่ง ผลู ผลุง ผับ ผั่ว ผาง ผึ่ง ผง ผละ ผละ ผาะ ผละ ผอง ผอละ พรอด พรวด พรีด พลัก พัวะ ฟีบ ฟีบฟับ เฟ้ง โพล่ง โพละ ฟ่อ ฟอด ฟอดแพด ฟัด ฟี่ ฟี่ ฟืดฟาด ฟุดฟิด ฟูป ฟู ฟูด ฟูดฟาด แฟ่ มอ โม๊ะ ว่าก วิ๊ด วั๊ วั๊ วั๊ สวบ สาย ห่าง ห่าง หนับ หม่ง หวาก หิว หวี่ หวี๊ด หวี๊ดหิว หวี๊ดหวิว หวี๊ดหวิว หวี้อ หุงหิ่ง หูด ธี หึ่ง เหงง เหงงหว่าง เหงงเหม่ง เหมียว แฮ่ แฮ่ม แฮ่มะ แฮะ โห่ง โห่งเหน่ง โห่ง โห่ง โหวด ออกแอด อัดแอด อัด อัก อัด อัก อัก อูแ่ว อู้อี้ เอ่ง เอียด เอียดอาด เอือก แอด โอ๊ก โอ๊กอ๊าก โอ๊ก ฮา ฮี ฮี้ ฮี้ ฮือ ฮือ ฮูม แฮ่ โฮกฮาก โฮ้ง โฮ้ง*

6.2.2 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงเข้าด้วยกัน

สำหรับกลวิธีต่อไปที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานเพื่อระบุเสียงที่ได้ยินคือ การผสมคำเรียกเสียงสองคำเข้าด้วยกัน โดยที่คำเรียกเสียงทั้ง 2 คำที่นำมาผสมกันนี้เป็นคำเรียกเสียงคนละคำ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ใช้คำเรียกเสียง 1 และคำเรียกเสียง 2 ในการกล่าวถึงคำเรียกเสียงที่เป็นคนละคำกัน ทั้งนี้การสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานด้วยกลวิธีนี้เป็น การแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของเสียงซึ่งเป็นการผสมกันของเสียง 2 เสียง ซึ่งเสียงใดเสียงหนึ่ง อาจมีคุณสมบัติที่เด่นกว่าอีกเสียงหนึ่ง หรือทั้งสองเสียงมีคุณสมบัติที่เด่นเท่าๆกัน ซึ่งคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีนี้ในการสร้างคำมีจำนวนทั้งสิ้น 140 คำ และสามารถแบ่งย่อยออกได้

อีกเป็น 4 กลวิธีด้วยกัน ได้แก่ กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐาน 1 กับคำเรียกเสียงพื้นฐาน 2 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน 1 กับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน 2 และกลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐานดังต่อไปนี้

6.2.2.1 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐาน

ผู้วิจัยพบคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากกลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐาน 1 กับคำเรียกเสียงพื้นฐาน 2 จำนวนทั้งสิ้น 16 คำ ดังตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐาน 1 กับคำเรียกเสียงพื้นฐาน 2

โครงสร้าง คำเรียกเสียงที่พบ	คำเรียกเสียงพื้นฐาน 1	+	คำเรียกเสียงพื้นฐาน 2
1. ก้องกังวาน	ก้อง		กังวาน
2. ก้องดัง	ก้อง		ดัง
3. ดังกังวาน	ดัง		กังวาน
4. ดังก้อง	ดัง		ก้อง
5. ดังเบาๆ	ดัง		เบาๆ
6. ดังแหลม	ดัง		แหลม
7. ทุ่มก้อง	ทุ่ม		ก้อง
8. ทุ่มกังวาน	ทุ่ม		กังวาน
9. ทุ่มใหญ่	ทุ่ม		ใหญ่
10. เล็กแหลม	เล็ก		แหลม
11. แหบใหญ่	แหบ		ใหญ่
12. แหลมกังวาน	แหลม		กังวาน
13. แหลมดัง	แหลม		ดัง
14. แหลมเล็ก	แหลม		เล็ก
15. แหลมเล็ก ๆ	แหลม		เล็ก ๆ
16. แหลมแหบ	แหลม		แหบ

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานด้วยการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐาน 2 คำที่เป็นคนละคำเข้าด้วยกัน ซึ่งการสร้างคำด้วยกลวิธีนี้จะทำให้เกิดเป็นคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่มีความหมายเปลี่ยนไปในแง่ของการมีคุณสมบัติของเสียง 2 เสียงผสมกัน เช่น ในกรณีของการผสมกันระหว่างคำเรียกเสียงพื้นฐาน 2 คำ คำว่า แหลมกังวาน นั้น เมื่อเป็นคำว่า แหลมเฉยๆก็จะหมายถึงเสียงแหลมแต่เพียงอย่างเดียว แต่เมื่อผสมคำว่ากังวานเข้าไปแล้วก็จะทำให้ความหมายของคำว่า แหลม เปลี่ยนไปจากเดิมโดยจะมีคุณสมบัติของคำว่ากังวานเพิ่มเข้า

มาด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าในการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันนั้น ผู้พูดอาจผสมคำและใช้สลับที่กันได้ โดยที่ความหมายของคำเรียกเสียงนั้นจะไม่เปลี่ยนแปลง เช่น คำว่า *ดั่งแหลม* สามารถสลับคำกลายเป็นคำว่า *แหลมดั่ง* ได้โดยที่ความหมายของคำไม่เปลี่ยน ทั้งนี้จากการที่คำสามารถสลับที่กันได้ ทำให้การที่จะระบุคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานคำนั้นสามารถจัดเป็นสมาชิกของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดมีความคลุมเครือ ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาว่า เสียง*แหลมก้งวาน* นั้น จัดเป็นเสียงประเภทใด เป็นเสียง*แหลมไซ่*หรือไม่ หรือเป็นเสียง*ก้งวานไซ่*หรือไม่ ก็จะได้รับคำตอบจากผู้บอกภาษาว่า สามารถจัดให้เป็นเสียง*แหลม*หรือเสียง*ก้งวาน*ก็ได้ เนื่องจากมีคุณสมบัติของทั้ง 2 เสียงผสมกันอยู่ ซึ่งพบอีกว่ามักจะไม่สามารถระบุได้ชัดเจนในกรณีของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานสองคำเข้าด้วยกัน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบเพิ่มเติมอีกว่าการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันนั้นยังสามารถใช้ร่วมกับการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่เปลี่ยนได้อีกด้วย เช่น คำว่า *แหลมเล็ก* ซึ่งเมื่อทำการซ้ำคำแล้วก็จะได้เป็น *แหลมเล็ก ๆ* ซึ่งในกรณีนี้ความหมายของคำเรียกเสียงจะแสดงถึงระดับปริมาณความเข้มข้นที่ลดลงเช่นเดียวกับการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน

6.2.2.2 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน

คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่พบในงานวิจัยเรื่องนี้มีจำนวน 101 คำ ดังนี้

ตารางที่ 6.2 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน

โครงสร้าง คำเรียกเสียงที่พบ	คำเรียกเสียงพื้นฐาน	+	คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน
1. ก้องสูง	ก้อง		สูง
2. ก้งวานกีก้อง	ก้งวาน		กีก้อง
3. ก้งวานโหยหวน	ก้งวาน		โหยหวน
4. ดั่งกระหึ่ม	ดั่ง		กระหึ่ม
5. ดั่งกัมปนาท	ดั่ง		กัมปนาท
6. ดั่งก้งวานแหลม	ดั่ง		ก้งวานแหลม
7. ดั่งก้องก้งวาน	ดั่ง		ก้องก้งวาน
8. ดั่งก้องกัมปนาท	ดั่ง		ก้องกัมปนาท
9. ดั่งก้องชัดเจน	ดั่ง		ก้องชัดเจน
10. ดั่งกีก้อง	ดั่ง		กีก้อง
11. ดั่งกีก้องกัมปนาท	ดั่ง		กีก้องกัมปนาท

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

โครงสร้าง คำเรียกเสียงที่พบ	คำเรียกเสียงพื้นฐาน	+ คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน
12. ดังก็กก้องแสบแก้วหู	ดังก	ก็กก้องแสบแก้วหู
13. ดังกกรียวกราว	ดังก	กรียวกราว
14. ดังกขรม	ดังก	ขรม
15. ดังกโขมงโจงเงง	ดังก	โขมงโจงเงง
16. ดังกแจ้ว	ดังก	แจ้ว
17. ดังกแจ้ว ๆ	ดังก	แจ้ว ๆ
18. ดังกจอกแจกจอกแจ	ดังก	จอกแจกจอกแจ
19. ดังกเจี้ยวจ้าว	ดังก	เจี้ยวจ้าว
20. ดังกเจ็ยแจ้ว	ดังก	เจ็ยแจ้ว
21. ดังกแซ่ด	ดังก	แซ่ด
22. ดังกเซ็งแซ่	ดังก	เซ็งแซ่
23. ดังกเปรี้ยงสนั่นห้วนไหว	ดังก	เปรี้ยงสนั่นห้วนไหว
24. ดังกแผ่ว ๆ	ดังก	แผ่ว ๆ
25. ดังกลั่น	ดังก	ลั่น
26. ดังกล้งล้ง	ดังก	ล้งล้ง
27. ดังกสะท้อนก้อง	ดังก	สะท้อนก้อง
28. ดังกสนั่น	ดังก	สนั่น
29. ดังกสนั่นกีกก้อง	ดังก	สนั่นกีกก้อง
30. ดังกสนั่นห้วนไหว	ดังก	สนั่นห้วนไหว
31. ดังกแหลมก้อง	ดังก	แหลมก้อง
32. ดังกแหลมสนั่น	ดังก	แหลมสนั่น
33. ดังกโหวกแหวก	ดังก	โหวกแหวก
34. ดังกโหยหวน	ดังก	โหยหวน
35. ดังกเอ็ดอึ้ง	ดังก	เอ็ดอึ้ง
36. ดังกอึกทึก	ดังก	อึกทึก
37. ดังกอึกทึกครึกโครม	ดังก	อึกทึกครึกโครม
38. ดังกอึ้งคะนึ่ง	ดังก	อึ้งคะนึ่ง
39. ดังกอ้ออึ้ง	ดังก	อ้ออึ้ง
40. ทุ้มก้องกังวาน	ทุ้ม	ก้องกังวาน
41. ทุ้มต่ำ	ทุ้ม	ต่ำ

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

คำเรียกเสียงที่พบ / โครงสร้าง	คำเรียกเสียงพื้นฐาน	+ คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน
42. ทุ่มนุ่มลึก	ทุ่ม	นุ่มลึก
43. ทุ่มห้าว	ทุ่ม	ห้าว
44. เปาด้า	เปา	ด้า
45. เล็กสูง	เล็ก	สูง
46. แหบเครื่อ	แหบ	เครื่อ
47. แหบด้า	แหบ	ด้า
48. แหบแผ่ว	แหบ	แผ่ว
49. แหบพร้า	แหบ	พร้า
50. แหบห้าว	แหบ	ห้าว
51. แหบแห้ง	แหบ	แห้ง
52. แหลมสูง	แหลม	สูง
53. แหลมสูงหวีดหวิว	แหลม	สูงหวีดหวิว
54. ดั่งกราก ๆ	ดั่ง	กราก ๆ
55. ดั่งกรีก	ดั่ง	กรีก
56. ดั่งกริก ๆ	ดั่ง	กริก ๆ
57. ดั่งกูปกั๊บ	ดั่ง	กูปกั๊บ
58. ดั่งกรุ่งกริ่ง	ดั่ง	กรุ่งกริ่ง
59. ดั่งก๊อง	ดั่ง	ก๊อง
60. ดั่งกรอบแกรบ	ดั่ง	กรอบแกรบ
61. ดั่งก๊ก ๆ	ดั่ง	ก๊ก ๆ
62. ดั่งแกกรีก	ดั่ง	แกกรีก
63. ดั่งแครก ๆ	ดั่ง	แครก ๆ
64. ดั่งแคว่ก	ดั่ง	แคว่ก
65. ดั่งครีน ๆ	ดั่ง	ครีน ๆ
66. ดั่งครีนโครม	ดั่ง	ครีนโครม
67. ดั่งโคล้งเคล้ง	ดั่ง	โคล้งเคล้ง
68. ดั่งโครม	ดั่ง	โครม
69. ดั่งโครมคราม	ดั่ง	โครมคราม
70. ดั่งโครมใหญ่	ดั่ง	โครมใหญ่
71. ดั่งจู้บ	ดั่ง	จู้บ

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

คำเรียกเสียงที่พบ / โครงสร้าง	คำเรียกเสียงพื้นฐาน	+	คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน
72. ดั่งฉ่า	ดั่ง		ฉ่า
73. ดั่งตึงๆ	ดั่ง		ตึงๆ
74. ดั่งตืบ	ดั่ง		ตืบ
75. ดั่งตุมก๊กก้อง	ดั่ง		ตุมก๊กก้อง
76. ดั่งแตกๆ	ดั่ง		แตกๆ
77. ดั่งบ็อกๆ	ดั่ง		บ็อกๆ
78. ดั่งป็อก	ดั่ง		ป็อก
79. ดั่งปงปัง	ดั่ง		ปงปัง
80. ดั่งปืดๆ	ดั่ง		ปืดๆ
81. ดั่งปึกๆ	ดั่ง		ปึกๆ
82. ดั่งปัง	ดั่ง		ปัง
83. ดั่งปังๆ	ดั่ง		ปังๆ
84. ดั่งเปรี้ยะๆ	ดั่ง		เปรี้ยะๆ
85. ดั่งเปรี้ยง	ดั่ง		เปรี้ยง
86. ดั่งเผียะ	ดั่ง		เผียะ
87. ดั่งผัวะ	ดั่ง		ผัวะ
88. ดั่งเผ่งๆ	ดั่ง		เผ่งๆ
89. ดั่งพืบพืบ	ดั่ง		พืบพืบ
90. ดั่งพืบพืบๆ	ดั่ง		พืบพืบๆ
91. ดั่งพลัก	ดั่ง		พลัก
92. ดั่งเพียะ	ดั่ง		เพียะ
93. ดั่งโพละ	ดั่ง		โพละ
94. ดั่งฟืดฟาด	ดั่ง		ฟืดฟาด
95. ดั่งสวบๆ	ดั่ง		สวบๆ
96. ดั่งหึ่งๆ	ดั่ง		หึ่งๆ
97. ดั่งเอี้ยด	ดั่ง		เอี้ยด
98. ดั่งอ๊ก	ดั่ง		อ๊ก
99. ดั่งเฮือก	ดั่ง		เฮือก
100. ดั่งโฮก	ดั่ง		โฮก
101. ดั่งโฮกฮาก	ดั่ง		โฮกฮาก

คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 6.2 ข้างต้นนี้เป็นคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานเข้าด้วยกัน โดยที่คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากการผสมคำด้วยกลวิธีนี้ความหมายของคำจะเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกับกลวิธีย่อยอื่นๆของกลวิธีการผสมคำเรียกเสียงเข้าด้วยกัน กล่าวคือ ความหมายของคำจะเปลี่ยนไปในแง่ของการมีคุณสมบัติของเสียง 2 เสียงผสมกัน เช่น คำว่า *แหบพรว* เมื่อเป็นคำว่า *แหบ* คำเดียวก็จะหมายถึงเสียงแหบแต่เพียงอย่างเดียว แต่เมื่อผสมคำว่า *พรว* เข้าไปแล้วก็จะทำให้ความหมายของคำว่า *แหบ* เปลี่ยนไปจากเดิมโดยจะมีคุณสมบัติของคำว่า *พรว* เพิ่มเข้ามาด้วย ซึ่งจะหมายถึงเสียงแหบที่ไม่ชัดเจน ทั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่นำมาผสมกับคำเรียกเสียงพื้นฐานนั้น เป็นคำที่มาจากกลวิธีการสร้างคำหลายแบบด้วยกัน เช่น คำเรียกเสียงที่เป็นศัพท์เดี่ยว เช่น *แหบแผ่ว* การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน เช่น คำว่า *ดั่งแผ่ว ๆ* หรือกลวิธีการผสมคำเรียกเสียง 2 คำเข้าด้วยกัน เช่น คำว่า *ดั่งสนั่นกึกก้อง* ก็ได้ จากการนำคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานประเภทต่างๆมาผสมกับคำเรียกเสียงพื้นฐานนี้มีผลให้ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่มาผสมกับคำเรียกเสียงพื้นฐานคำนั้นด้วย

ทั้งนี้จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า มีคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากการสร้างคำด้วยกลวิธีการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ดั่ง* กับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติเข้าด้วยกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 48 คำ คือจากคำที่ 56 ถึงคำที่ 103 ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าคำเรียกเสียงพื้นฐาน คำว่า *ดั่ง* นี้เมื่อนำมาผสมมากับคำเลียนเสียงธรรมชาติแล้วกลับไม่ได้ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป กล่าวคือ คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานคำนั้นจะยังคงมีความหมายเหมือนกับการใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติคำเดียวในการบรรยายเสียงที่ได้ยินอยู่

6.2.2.3 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน

ผู้วิจัยพบคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน 1 กับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน 2 จำนวน 18 คำ ดังแสดงในตารางที่ 6.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน 1 กับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน 2

โครงสร้าง คำเรียกเสียงที่พบ	คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน 1 + คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน 2	
1. กระทบก๊กก้อง	กระทบ	ก๊กก้อง
2. ก๊กก้องกัมปนาท	ก๊กก้อง	กัมปนาท
3. ก๊กก้องอึ้งคะนอง	ก๊กก้อง	อึ้งคะนอง
4. ก๊กก้องอึ้งอล	ก๊กก้อง	อึ้งอล
5. โครมครามตึงตัง	โครมคราม	ตึงตัง
6. ต่ำออกทุ่มๆ	ต่ำ	ออกทุ่มๆ
7. ต่ำพรวด	ต่ำ	พรวด
8. ทุ่มลือกังวาน	ทุ่มลือก	กังวาน
9. แฝวต่ำ	แฝว	ต่ำ
10. เล็กๆสั้นเครือ	เล็กๆ	สั้นเครือ
11. หัวต่ำ	หัว	ต่ำ
12. หัวๆทุ่มๆ	หัวๆ	ทุ่มๆ
13. เอะอะเกรียวกราว	เอะอะ	เกรียวกราว
14. เอะอะโครมคราม	เอะอะ	โครมคราม
15. เอะอะโหวกแหวก	เอะอะ	โหวกแหวก
16. อึกทีกครึกโครม	อึกทีก	ครึกโครม
17. แหบๆแห้งๆ	แหบๆ	แห้งๆ
18. อู้อี้แหบเครือ	อู้อี้	แหบเครือ

จากตารางที่ 6.3 แสดงให้เห็นการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานด้วยการผสมคำเรียกเสียงสองคำที่เป็นคนละคำเข้าด้วยกันอีกประเภทหนึ่ง นอกเหนือจากการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานสองคำที่เป็นคนละคำเข้าด้วยกันดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ทั้งนี้จากการสร้างคำด้วยกลวิธีนี้ทำให้เกิดเป็นคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่มีความหมายเปลี่ยนไปเช่นเดียวกับกลวิธีย่อยอื่นๆ คือ ความหมายของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากการนำคำสองคำมาผสมกันนั้น จะแสดงการมีคุณสมบัติของเสียงสองเสียงผสมกัน

6.2.2.4 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐาน

กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐานเป็นกลวิธีย่อยกลวิธีสุดท้ายของกลวิธีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานหลัก คือ กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงเข้า

ด้วยกัน โดยในงานวิจัยเรื่องนี้พบคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐานจำนวน 5 คำ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6.4 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐาน

โครงสร้าง คำเรียกเสียงที่พบ	คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน	+	คำเรียกเสียงพื้นฐาน
1. แผ่วเบา	แผ่ว		เบา
2. หัวกังวาน	หัว		กังวาน
3. หัวทุ้ม	หัว		ทุ้ม
4. สูงกังวาน	สูง		กังวาน
5. สูงแหลม	สูง		แหลม

คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานทั้ง 5 คำ ที่แสดงในตารางข้างต้นนี้เป็นคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐานเข้าด้วยกัน โดยที่คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากการผสมคำด้วยกลวิธีนี้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกับกลวิธีย่อยการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน เช่น คำว่า *แผ่วเบา* เมื่อเป็นคำว่า *เบา* คำเดียวก็จะหมายถึงเสียงเบาแต่เพียงอย่างเดียว แต่เมื่อผสมคำว่า *แผ่ว* เข้าไปแล้วก็จะทำให้ความหมายของคำว่า *เบา* มีลักษณะของเสียงแผ่ว เพิ่มเข้าไปด้วย

6.2.3 กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียง

กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงเป็นอีกกลวิธีหนึ่งในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานประเภทที่เป็นคำประสม ซึ่งกลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือ การซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน เช่น *ค่อย ๆ* และการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน เช่น *ล้ม-แหลม* ทั้งนี้การซ้ำคำจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายขึ้น กล่าวคือจะทำให้ระดับปริมาณความเข้มข้นของคำเรียกเสียงคำนั้นเปลี่ยนแปลงไปโดยอาจลดปริมาณความเข้มข้นลงหรือเพิ่มปริมาณความเข้มข้นขึ้น ผู้วิจัยพบคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการซ้ำคำนี้ทั้งหมดจำนวน 93 คำ และสามารถเป็นแบ่งออกเป็น 2 กลวิธีย่อยตามประเภทการซ้ำคำ ได้แก่ การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน จำนวน 90 คำ และการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนจำนวน 3 คำ ดังต่อไปนี้

6.2.3.1 กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน

กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนเป็นกลวิธีหนึ่งในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานด้วยกลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียง ซึ่งกลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่

เปลี่ยนนี้เกิดจากการซ้ำคำเรียกเสียงคำเดียวกัน โดยที่เมื่อซ้ำคำแล้วจะมีผลทำให้ความหมายของคำเรียกเสียงคำนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น กล่าวคือจะทำให้ระดับปริมาณความเข้มข้นของคำเรียกเสียงคำนั้นลดปริมาณความเข้มข้นลง อนึ่งการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนนี้คำที่นำมาซ้ำนั้นสามารถเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานหรือคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานก็ได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์พบคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีนี้ในการสร้างคำจำนวนทั้งสิ้น 90 คำ โดยเป็นการซ้ำคำเรียกเสียงพื้นฐานจำนวน 9 คำ และการซ้ำคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานอีกจำนวน 81 คำ ดังตารางที่ 6.5

ตารางที่ 6.5 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน

โครงสร้าง คำเรียกเสียงที่พบ	คำเรียกเสียง 1	+	คำเรียกเสียง 1
1. ก้อง ๆ	ก้อง		ก้อง
2. กระเส่า ๆ	กระเส่า		กระเส่า
3. ค่อย ๆ	ค่อย		ค่อย
4. เครื่อ ๆ	เครื่อ		เครื่อ
5. แจ้ว ๆ	แจ้ว		แจ้ว
6. แจ้ว ๆ	แจ้ว		แจ้ว
7. ดัง ๆ	ดัง		ดัง
8. ต่ำ ๆ	ต่ำ		ต่ำ
9. ทุ่ม ๆ	ทุ่ม		ทุ่ม
10. เบา ๆ	เบา		เบา
11. แผ่ว ๆ	แผ่ว		แผ่ว
12. เล็ก ๆ	เล็ก		เล็ก
13. สูง ๆ	สูง		สูง
14. หัว ๆ	หัว		หัว
15. แห้ง ๆ	แห้ง		แห้ง
16. แหบ ๆ	แหบ		แหบ
17. แหลม ๆ	แหลม		แหลม
18. โหวก ๆ	โหวก		โหวก
19. ไหญ่ ๆ	ไหญ่		ไหญ่
20. อู้ ๆ	อู้		อู้
21. กราก ๆ	กราก		กราก
22. กราว ๆ	กราว		กราว
23. ก้าบ ๆ	ก้าบ		ก้าบ

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

โครงสร้าง คำเรียกเสียงที่พบ	คำเรียกเสียง 1	+	คำเรียกเสียง 1
24. กุกกัก	กุกกัก		กุกกัก
25. กุบกับ	กุบกับ		กุบกับ
26. กุ่ย	กุ่ย		กุ่ย
27. ชิก	ชิก		ชิก
28. ชุก	ชุก		ชุก
29. ไชลก	ไชลก		ไชลก
30. คิก	คิก		คิก
31. ครีต	ครีต		ครีต
32. ครีน	ครีน		ครีน
33. คลัก	คลัก		คลัก
34. คัก	คัก		คัก
35. คีก	คีก		คีก
36. ้ง่า	้ง่า		้ง่า
37. แง	แก		แก
38. แ่ง	แ่ง		แ่ง
39. แง้ว	แก้ว		แก้ว
40. จ้อก	จ้อก		จ้อก
41. จ็อก	จ็อก		จ็อก
42. จุ	จุ		จุ
43. จู๊ป	จู๊ป		จู๊ป
44. ฉับ	ฉับ		ฉับ
45. ซ่า	ซ่า		ซ่า
46. ชู	ชู		ชู
47. ต้อก	ต้อก		ต้อก
48. ตักตอก	ตักตอก		ตักตอก
49. ติ่ง	ติ่ง		ติ่ง
50. ตีก	ตีก		ตีก
51. ตึง	ตึง		ตึง
52. ตู้บ	ตู้บ		ตู้บ
53. ตู๊ด	ตู๊ด		ตู๊ด

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

โครงสร้าง คำเรียกเสียงที่พบ	คำเรียกเสียง 1	+	คำเรียกเสียง 1
54. ตูม ๆ	ตูม		ตูม
55. เห่งมมห่งมม	ห่งมม		ห่งมม
56. ปรอด ๆ	ปรอด		ปรอด
57. บั้ง ๆ	บั้ง		บั้ง
58. เปรียง ๆ	เปรียง		เปรียง
59. แปรื่น ๆ	แปรئن		แปรئن
60. แปรั้น ๆ	แปรั้น		แปรั้น
61. โป๊ก ๆ	โป๊ก		โป๊ก
62. บัวะ ๆ	บัวะ		บัวะ
63. ผับ ๆ	ผับ		ผับ
64. ผ่าง ๆ	ผ่าง		ผ่าง
65. เผาะ ๆ	เผาะ		เผาะ
66. พรอด ๆ	พรอด		พรอด
67. พรวด ๆ	พรวด		พรวด
68. ฟ่อ ๆ	ฟ่อ		ฟ่อ
69. ฟืด ๆ	ฟืด		ฟืด
70. โม่ ๆ	โม่		โม่
71. เย ๆ	เย		เย
72. สวบ ๆ	สวบ		สวบ
73. หง่อง ๆ	หง่อง		หง่อง
74. หรีง ๆ	หรีง		หรีง
75. หวิว ๆ	หวิว		หวิว
76. หี้ ๆ	หี้		หี้
77. หึ่ง ๆ	หึ่ง		หึ่ง
78. เหมี้ยว ๆ	เหมี้ยว		เหมี้ยว
79. แหมะ ๆ	แหมะ		แหมะ
80. แหะ ๆ	แหะ		แหะ
81. อืดแ็ด ๆ	อืดแ็ด		อืดแ็ด
82. อัก ๆ	อัก		อัก
83. อัก ๆ	อัก		อัก

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

โครงสร้าง คำเรียกเสียงที่พบ	คำเรียกเสียง 1	+	คำเรียกเสียง 1
84. เอ็ก ๆ	เอ็ก		เอ็ก
85. แอ็ด ๆ	แอ็ด		แอ็ด
86. ฮึย ๆ	ฮึย		ฮึย
87. ฮือ ๆ	ฮือ		ฮือ
88. โฮก ๆ	โฮก		โฮก
89. โฮ่ง ๆ	โฮ่ง		โฮ่ง
90. โฮ้ง ๆ	โฮ้ง		โฮ้ง

จากตารางข้างต้น จะเห็นว่ากลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนแปลงสามารถใช้ได้กับทั้งการซ้ำคำเรียกเสียงพื้นฐาน เช่น คำว่า *ทุ้ม ๆ เล็ก ๆ* เป็นต้น และคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน เช่น คำว่า *แผ่ว ๆ ไส ๆ ฉับ ๆ จวบ ๆ* เป็นต้น โดยที่เมื่อทำการซ้ำคำแล้วจะทำให้ความหมายของคำเรียกเสียงที่ถูกซ้ำนั้นมีระดับปริมาณความเข้มข้นของเสียงลดลง เช่น เมื่อซ้ำคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *แหลม* กลายเป็น *แหลม ๆ* แล้วก็จะทำให้ความหมายของคำว่า *แหลม* นี้จากเดิมที่หมายถึงแหลมในปริมาณทั่วไปกลายเป็นมีความหมายถึงเสียงที่แหลมไม่มากหรือเสียงที่ค่อนข้างแหลมนั่นเอง อย่างไรก็ตามในส่วนของการซ้ำคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เป็นคำเลียนเสียงธรรมชาตินั้น ผู้วิจัยพบว่า เมื่อทำการซ้ำคำแล้วความหมายของคำเรียกเสียงคำนั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกับคำเรียกเสียงอื่น ๆ แต่กลับมีความหมายเป็นการแสดงการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นติดต่อกัน

6.2.3.2 กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนแปลง

นอกจากกลวิธีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานโดยกลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนแปลงที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ผู้วิจัยพบว่ายังมีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานโดยการซ้ำคำเรียกเสียงอีกประเภทหนึ่ง คือ การซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้การซ้ำคำเรียกเสียงแบบนี้มีโครงสร้างคำเช่นเดียวกับการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนแปลง กล่าวคือ เกิดจากการซ้ำคำเรียกเสียงคำเดียวกันแต่มีการปรับเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์โดยคำเรียกเสียงคำหน้าจะมีเสียงวรรณยุกต์สูงกว่าคำเรียกเสียงคำหลัง เช่น คำว่า *ต้ง-ต้ง* และการซ้ำคำแบบนี้ก็จะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายขึ้นเช่นเดียวกับการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนแปลงแต่ความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปจะตรงข้ามกัน กล่าวคือ จะทำให้ระดับปริมาณความเข้มข้นของคำเรียกเสียงคำนั้นเพิ่มปริมาณความเข้มข้นขึ้น หนึ่งจากข้อมูลพบคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่มีการใช้กลวิธีนี้เพียง 3 คำ โดยพบเฉพาะการซ้ำคำเรียกเสียงพื้นฐานเท่านั้น ซึ่งสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 6.6

ตารางที่ 6.6 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน

โครงสร้าง คำเรียกเสียงที่พบ	คำเรียกเสียง 1	+	คำเรียกเสียง 1
1. ดิ่ง-ดิ่ง	ดิ่ง		ดิ่ง
2. เบ้า-เบา	เบ้า		เบา
3. แล้ม-แหลม	แล้ม		แหลม

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่ากลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนนี้ จะทำให้ความหมายของคำเรียกเสียงเปลี่ยนไป คือแสดงปริมาณความเข้มข้นของเสียงที่เพิ่มมากขึ้น เช่น คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *แหลม* เมื่อซ้ำคำและเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์แล้วกลายเป็น *แล้ม-แหลม* ก็จะทำให้ความหมายของคำว่า *แหลม* นี้จากเดิมที่หมายถึงแหลมในปริมาณทั่วไป กลายเป็นหมายถึงเสียงแหลมที่แหลมมากเป็นต้น ทั้งนี้จากข้อมูลคำเรียกเสียงที่เก็บรวบรวมได้ แม้ว่าจะพบเฉพาะการซ้ำคำเรียกเสียงพื้นฐานแบบเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์เท่านั้น แต่การซ้ำคำแบบเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์นี้ก็ยังสามารถใช้กับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานได้เช่นเดียวกัน เช่น คำว่า *แพ้ว-แพ้ว* เป็นต้น

6.2.4 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยาย

กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยายเป็นอีกหนึ่งกลวิธีหลักในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย ผู้วิจัยพบคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากการสร้างคำด้วยกลวิธีนี้ทั้งสิ้นจำนวน 72 คำ และสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลวิธีย่อยตามประเภทของคำที่นำมาขยาย ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดของแต่ละกลวิธีย่อยเรียงลำดับตามจำนวนคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่พบในแต่ละกลวิธีจากน้อยไปหามาก ดังนี้

6.2.4.1 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยายบอกปริมาณ

กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยายที่ทำให้ความหมายของคำเรียกเสียงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ทำให้ปริมาณความเข้มข้นของเสียงเพิ่มขึ้นอีกกลวิธีหนึ่ง คือ การผสมคำเรียกเสียงกับคำขยายบอกปริมาณ ซึ่งคำขยายที่พบในที่นี้ได้แก่ คำว่า *จืด* กับคำว่า *ปรืด* ซึ่งเป็นคำที่จะปรากฏร่วมกับคำว่า *แหลม* หรือ *สูง* เท่านั้น ผู้วิจัยพบคำเรียกเสียงที่ใช้กลวิธีนี้เพียง 3 คำ ซึ่งแบ่งเป็นการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณ 2 คำ และการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณ 1 คำ ดังตารางที่ 6.7

ตารางที่ 6.7 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยายบอกปริมาณ

คำเรียกเสียงที่พบ \ โครงสร้าง	คำเรียกเสียง	+	คำขยายบอกปริมาณ
1. สูงปรืด	สูง		ปรืด
2. แหลมจืด	แหลม		จืด
3. แหลมปรืด	แหลม		ปรืด

ในตารางที่ 6.7 ซึ่งแสดงคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยายบอกปริมาณในการสร้างคำนั้น พบว่า คำขยายบอกปริมาณเมื่อนำมาใช้ร่วมกับคำเรียกเสียงแล้ว จะทำให้ความหมายของคำเรียกเสียงคำนั้นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยทำให้ความเข้มข้นของเสียงนั้นเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับการใช้กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียงแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน เช่น คำว่า แหลม ซึ่งหมายถึงเสียงแหลมในระดับปกติจะเปลี่ยนไปหมายถึงเสียงที่แหลมมากเมื่อนำมาขยายด้วยคำบอกปริมาณ ซึ่งในที่นี้ได้แก่ คำว่า จืด และ ปรืด โดยที่คำว่าจืดหรือปรืดนั้น ผู้วิจัยพบว่า สามารถปรากฏเดี่ยวๆได้ เนื่องจากมีผู้บอกภาษาบางคนใช้คำว่า ปรืดเพียงคำเดียวในการบรรยายเสียง เช่น เสียงของนางอิจฉา ซึ่งเมื่อทำการสอบถามผู้บอกภาษาว่าเสียงปรืดเป็นอย่างไร ก็ได้คำตอบว่า เสียงปรืด ก็คือเสียงที่แหลมมากนั่นเอง อนึ่งคำว่าปรืดจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำเรียกเสียงคำอื่นได้นอกจากคำว่า แหลม และสูง

6.2.4.2 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงอาการ

คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่มีการสร้างคำโดยใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงอาการ จากข้อมูลคำเรียกเสียงทั้งหมดพบจำนวนทั้งสิ้น 9 คำ ซึ่งมีทั้งการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำแสดงอาการ และการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำแสดงอาการ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6.8 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงอาการ

คำเรียกเสียงที่พบ \ โครงสร้าง	คำเรียกเสียง	+	คำแสดงอาการ
1. กังวานโหยละห้อย	กังวาน		โหยละห้อย
2. เครื่องี่	เครื่องี่		เครื่องี่
3. ตั้งระงม	ตั้ง		ระงม
4. ตั้งโวยวาย	ตั้ง		โวยวาย
5. แผ่วระโหย	แผ่ว		ระโหย
6. แผ่วล้ำ	แผ่ว		ล้ำ
7. แหบโหย	แหบ		โหย

ตารางที่ 6.8 (ต่อ)

คำเรียกเสียงที่พบ \	โครงสร้าง	คำเรียกเสียง	+	คำแสดงอาการ
8. แหลมตัดจจริต		แหลม		ตัดจจริต
9. เอะอะโวยวาย		เอะอะ		โวยวาย

กลวิธีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานแบบการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงอาการนี้ พบว่า เมื่อนำคำแสดงอาการมาใช้ขยายคำเรียกเสียงแล้วไม่ได้ทำให้ความหมายของคำเรียกเสียงคำนั้นเปลี่ยนแปลงไปในแง่ของระดับปริมาณความเข้มข้นของเสียง แต่คำเรียกเสียงคำนั้นจะเปลี่ยนไปในแง่ของการแสดงให้เห็นถึงลักษณะอาการของต้นกำเนิดเสียง ซึ่งหากใช้คำประเภทนี้ผู้พูดจะสามารถทราบได้ถึงต้นกำเนิดเสียงนั้นๆ เป็นอย่างไร เช่น หากผู้พูดใช้เพียงคำว่าเสียงดังในการบรรยายถึงเสียงๆ หนึ่งที่ได้ยินนั้น ผู้ฟังอาจไม่ทราบว่าเสียงดังนั้นเป็นเสียงที่เกิดจากสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใด แต่หากผู้พูดใช้คำว่า ดังโวยวายแล้ว ผู้ฟังก็จะทราบได้ทันทีว่า จะต้องเป็นเสียงดังที่เกิดจากคนทะเลาะกันหรือตะโกนใส่กัน เป็นต้น

6.2.4.3 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหู

กลวิธีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานแบบการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยายลำดับต่อไป คือ กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูซึ่งคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูนี้เป็นคำที่บอกถึงความรู้สึกของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงๆ นั้น ทั้งนี้คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูสามารถนำมาใช้ขยายได้ทั้งคำเรียกเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน โดยมีจำนวนคำที่พบทั้งสิ้น 12 คำ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6.9 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหู

คำเรียกเสียงที่พบ \	โครงสร้าง	คำเรียกเสียง	+	คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหู
1. ดังซัดถนัดหู		ดัง		ซัดถนัดหู
2. ดังรบกวนประสาท		ดัง		รบกวนประสาท
3. ดังรบกวนโสตประสาท		ดัง		รบกวนโสตประสาท
4. ดังรำคาญหู		ดัง		รำคาญหู
5. ดังแสบหู		ดัง		แสบหู
6. ดังแสบแก้วหู		ดัง		แสบแก้วหู
7. ดังหนวกหู		ดัง		หนวกหู
8. ทุ้มนุ่มหู		ทุ้ม		นุ่มหู

ตารางที่ 6.9 (ต่อ)

คำเรียกเสียงที่พบ / โครงสร้าง	คำเรียกเสียง	+	คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู
9. แหลมบาดหู	แหลม		บาดหู
10. แหลมปวดประสาท	แหลม		ปวดประสาท
11. แหลมแสบแก้วหู	แหลม		แสบแก้วหู
12. แหลมหนวกหู	แหลม		หนวกหู

กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูที่แสดงในตารางข้างต้นนี้ ผู้วิจัยพบว่าไม่เพียงแต่บอกหรือบรรยายลักษณะของเสียงที่ได้ยินเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อเสียงที่ได้ยินอีกด้วย ซึ่งหากผู้บอกภาษาใช้คำเรียกเสียงคำเดียว เช่น ในการบรรยายเสียงของระเบิดว่ามีเสียง ดัง เจ็บๆ ผู้ฟังก็ไม่อาจทราบได้ว่าผู้พูดนั้นมีความรู้สึกอย่างไรต่อเสียงที่ได้ยินนั้น หากผู้พูดใช้คำเรียกเสียงว่า ดังรบกวนประสาทแล้ว ก็จะแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความรู้สึกที่เป็นลบต่อเสียงๆนั้น หนึ่งกลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกลวิธีนี้ก็ได้ไม่ได้ออกให้ทราบถึงระดับปริมาณความเข้มข้นของเสียงว่ามากหรือน้อยแต่อย่างไรเช่นเดียวกับกลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงอาการ

6.2.4.4 กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำบอกลักษณะ

กลวิธีในลำดับต่อไปเป็นกลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยายประเภทสุดท้ายที่พบในการวิเคราะห์ซึ่งคำที่นำมาใช้ขยายคำเรียกเสียงได้ทั้งคำเรียกเสียงพื้นฐานและไม่พื้นฐานในประเภทนี้ คือ คำบอกลักษณะ จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานทั้งสิ้น 48 คำ โดยพบว่ามีโครงสร้างคำ 2 แบบด้วยกัน คือ คำเรียกเสียง + คำบอกลักษณะ จำนวน 34 คำ และ คำบอกลักษณะ + คำเรียกเสียง จำนวน 14 คำ ดังแสดงในตารางที่ 6.10 และ 6.11 ตามลำดับ

ตารางที่ 6.10 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำบอกลักษณะที่มีโครงสร้างคำแบบ คำเรียกเสียง + คำบอกลักษณะ

คำเรียกเสียงที่พบ / โครงสร้าง	คำเรียกเสียง	+	คำบอกลักษณะ
1. กังวานลึก	กังวาน		ลึก
2. กังวานใส	กังวาน		ใส
3. กังวานหวาน	กังวาน		หวาน
4. เครื่องสั้น	เครื่อง		สั้น
5. จอกแจกจอกแจ	จอกแจก		จอกแจ

ตารางที่ 6.10 (ต่อ)

คำเรียกเสียงที่พบ / โครงสร้าง	คำเรียกเสียง	+	คำบอกลักษณะ
6. ดั้งชัดเจน	ดั่ง		ชัดเจน
7. ดั้งระรัว	ดั่ง		ระรัว
8. ดั้งสะท้อน	ดั่ง		สะท้อน
9. ต่ำเข้ม	ต่ำ		เข้ม
10. ต่ำลึกลึก	ต่ำ		ลึกลึก
11. ต่ำหนัก	ต่ำ		หนัก
12. ทุ้มนุ่ม	ทุ้ม		นุ่ม
13. ทุ้มนุ่มนวล	ทุ้ม		นุ่มนวล
14. ทุ้ม ๆ นุ่มนวล	ทุ้ม ๆ		นุ่มนวล
15. ทุ้มลึกลึก	ทุ้ม		ลึกลึก
16. ทุ้มใส	ทุ้ม		ใส
17. ทุ้ม ๆ หนัก ๆ แน่น ๆ	ทุ้ม ๆ		หนัก ๆ แน่น ๆ
18. ทุ้มหวาน	ทุ้ม		หวาน
19. เบานุ่ม	เบา		นุ่ม
20. เบา ๆ นุ่ม ๆ	เบา ๆ		นุ่ม ๆ
21. เบาเรียบ	เบา		เรียบ
22. เบา ๆ สั้น ๆ	เบา ๆ		สั้น ๆ
23. เบาอ่อน	เบา		อ่อน
24. แผ่วนุ่ม ๆ	แผ่ว		นุ่ม ๆ
25. แผ่วหวาน	แผ่ว		หวาน
26. สั้น ๆ ห้วน ๆ ไหว	สั้น ๆ		ห้วน ๆ ไหว
27. ห้าว ๆ หนัก ๆ	ห้าว ๆ		หนัก ๆ
28. ห้าว ๆ นุ่มนวล	ห้าว ๆ		นุ่มนวล
29. ห้าว ๆ นุ่มนวล	ห้าว ๆ		นุ่มนวล
30. ห้าวลึกลึก	ห้าว		ลึกลึก
31. แหบ ๆ แบน ๆ แตกพรวด	แหบ ๆ		แบน ๆ แตกพรวด
32. แหลมกระชั้น	แหลม		กระชั้น
33. แหลมยาว	แหลม		ยาว
34. แหลมใส	แหลม		ใส

คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากการใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำบอกลักษณะที่มีโครงสร้างคำแบบ คำบอกลักษณะ + คำเรียกเสียง พบจำนวน 14 คำ ดังแสดงในตารางที่ 6.11

ตารางที่ 6.11 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำบอกลักษณะที่มีโครงสร้างคำแบบ คำบอกลักษณะ + คำเรียกเสียง

คำเรียกเสียงที่พบ	โครงสร้าง	คำบอกลักษณะ + คำเรียกเสียง
1. กร้าวต่ำ	กร้าว	ต่ำ
2. แตกพรำ	แตก	พรำ
3. นุ่มต่ำ	นุ่ม	ต่ำ
4. นุ่มหุ้ม	นุ่ม	หุ้ม
5. พลิวแผ่ว	พลิว	แผ่ว
6. สะท้อนก้อง	สะท้อน	ก้อง
7. สั่นเครื่อ	สั่น	เครื่อ
8. สั่นพรำ	สั่น	พรำ
9. ไสกังวาน	ไส	กังวาน
10. หวานเล็ก	หวาน	เล็ก
11. อ่อนเครื่อ	อ่อน	เครื่อ
12. อ่อนๆหุ้มๆ	อ่อนๆ	หุ้มๆ
13. อ่อนเบา	อ่อน	เบา
14. อ่อนๆเบาๆ	อ่อนๆ	เบาๆ

กลวิธีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานด้วยกลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำบอกลักษณะที่มีโครงสร้างคำทั้ง 2 แบบ ที่กล่าวมานี้ ทำให้ความหมายของคำเรียกเสียงเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ นอกจากจะเป็นการบ่งบอกถึงเสียงแล้วยังแสดงลักษณะอื่นๆของเสียงร่วมด้วย เช่น คำว่า *สั่นเครื่อ* ซึ่งเกิดจากการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำบอกลักษณะโดยนำคำบอกลักษณะมาขยายโดยวางไว้หน้าคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน พบว่า ไม่เพียงแต่จะเป็นการบอกถึงเสียงที่มีความไม่ชัดเจนซึ่งเป็นลักษณะของเสียงเครื่อแล้วยังแสดงลักษณะของเสียงที่มีความไม่คงที่หรือการสั่นร่วมด้วย ทั้งนี้ในกลุ่มคำบอกลักษณะผู้วิจัย พบว่า มีคำที่น่าสนใจคือ คำขยายคำว่า *ลึก* ซึ่งมักจะปรากฏร่วมกับเสียงที่มีระดับเสียงต่ำ เช่น *เสียงหุ้มลึก หัวลึก ต่ำลึก นุ่มลึก* โดยที่คำว่า *ลึก* นี้เมื่อนำมาใช้ขยายคำเรียกเสียงเหล่านั้นแล้วไม่ได้มีความหมายว่าเสียงจะมีระดับความเข้มข้นเพิ่มขึ้นเป็นหุ้มมากหรือต่ำมากแต่อย่างใด ซึ่งผู้บอกภาษาได้อธิบายถึงคำว่า *ลึก* นี้ว่า เมื่อนำมาขยายแล้วจะหมายถึงลักษณะของเสียงที่มีความกังวาน ไพเราะ

6.2.5 กลวิธีการใช้คำว่า ออก

กลวิธีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกลวิธีสุดท้ายนี้เป็นกลวิธีหนึ่งในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย ซึ่งเป็นกรนำเอาคำว่า *ออก* มาไว้หน้าคำเรียกเสียงซึ่งอาจเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานหรือไม่พื้นฐานก็ได้ ทั้งนี้การใช้คำว่า *ออก* ร่วมกับคำเรียกเสียงนี้เป็นการบรรยายถึงเสียงที่ได้ยินซึ่งแสดงให้เห็นระดับความเข้มข้นของเสียง จากข้อมูลคำเรียกเสียงที่รวบรวมได้ พบคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีนี้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 4 คำ โดยเป็นการใช้คำว่า *ออก* ร่วมกับคำเรียกเสียงพื้นฐานจำนวน 3 คำ และใช้คำว่า *ออก* ร่วมกับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานจำนวน 1 คำ ดังตารางที่ 6.12

ตารางที่ 6.12 คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่ใช้กลวิธีการใช้คำว่า *ออก* กับคำเรียกเสียง

โครงสร้าง คำเรียกเสียงที่พบ	<i>ออก</i>	+	คำเรียกเสียง
1. ออกทุ่ม	ออก		ทุ่ม
2. ออกห้าว	ออก		ห้าว
3. ออกแหบ	ออก		แหบ
4. ออกแหลม	ออก		แหลม

จากตารางที่แสดงในข้างต้น พบว่า คำเรียกเสียงเมื่อนำมาใช้ร่วมกับคำว่า *ออก* แล้วจะทำให้ความหมายของคำเรียกเสียงคำนั้นเปลี่ยนไป โดยเป็นการระบุถึงปริมาณความเข้มข้นของเสียงที่ลดลงจากเดิม กล่าวคือ หมายถึงปริมาณความเข้มข้นของเสียงที่ไม่มากหรือมีปริมาณความเข้มข้นน้อยนั่นเอง เช่น คำว่า *แหบ* ซึ่งหมายถึงเสียงแหบในระดับปกติทั่วไป และเมื่อเติมคำว่า *ออก* เข้าไปแล้วก็就会有ความหมายที่เปลี่ยนไปเป็นเสียงแหบไม่มาก ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า คำว่า *ออก* นี้สามารถนำมาใช้ร่วมกับคำเรียกเสียงที่เกิดจากการซ้ำคำแบบไม่เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ได้ เช่นเดียวกัน เช่น เสียง *ออกแหลม* ๑

6.3 การจัดประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย

ในการวิเคราะห์คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยไม่เพียงแต่วิเคราะห์โครงสร้างและกลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทยเพื่อดูว่าคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทยมีโครงสร้างคำอย่างไร เกิดจากการใช้กลวิธีใดในการสร้างคำเท่านั้น แต่ยังจัดประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานเพื่อแสดงให้เห็นว่าคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานคำใดสามารถจัดให้อยู่ภายใต้หรือจัดเป็นสมาชิกของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดได้อีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานก็คือ ไม่เป็นตัวแทนประเภทเสียง และสามารถจัดให้อยู่ภายใต้ประเภทคำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดคำหนึ่งได้ เนื่องจากความหมายของคำเรียกเสียง

ไม่พื้นฐานคำนั้นเหมือน ร่วม หรือซ้ำซ้อนกับความหมายของคำเรียกเสียงคำอื่นดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นในหัวข้อ 6.1 ถึงลักษณะของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานนั้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้จัดประเภทของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานและแสดงให้เห็นในลำดับต่อไป

หนึ่งในการจัดประเภทคำเรียกไม่พื้นฐานในงานวิจัยอื่น ๆ ที่มีการจำแนกคำออกเป็นคำเรียกพื้นฐานและคำเรียกไม่พื้นฐาน เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกสี หรือคำเรียกรส พบว่าในการจัดประเภทคำไม่พื้นฐานนั้นจะใช้การพิจารณาโครงสร้างของคำเรียกไม่พื้นฐาน กล่าวคือ ดูการปรากฏของคำเรียกพื้นฐานที่อยู่ในคำเรียกไม่พื้นฐานคำนั้น เนื่องจากการผสมคำเรียกไม่พื้นฐานจะเกิดจากการผสมคำเรียกพื้นฐานคำใดคำหนึ่งกับคำอื่น โดยจะทำให้เราทราบได้ว่าคำเรียกไม่พื้นฐานคำนั้นน่าจะจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกพื้นฐานคำใด ทั้งนี้วิธีนี้สามารถทำได้ในกรณีที่คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานคำนั้นเกิดจากการผสมคำ 2 คำเข้าด้วยกัน แต่สำหรับคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถใช้การพิจารณาโครงสร้างของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานเพียงวิธีการเดียวได้ เนื่องจากพบว่าคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทยนั้นไม่ได้เกิดจากการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดคำหนึ่งกับคำอื่นเท่านั้น แต่ยังมีคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากการผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกัน หรือผสมคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานกับคำขยายอื่นๆ และยิ่งกว่านั้นยังพบว่ามีการใช้คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เป็นศัพท์เดียวได้อีกด้วย (ดูรายละเอียด 6.2) ดังนั้นในการจัดประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน ผู้วิจัยจึงใช้การพิจารณาโครงสร้างของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานร่วมกับการตัดสินของผู้บอกภาษา เพื่อให้ได้การจัดประเภทที่ตรงกับความคิดของผู้พูดภาษาไทยจริงๆ ตัวอย่างการจัดประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานโดยผู้บอกภาษา ตัวอย่างเช่น

หากพบคำว่า *ออกแหลม* เมื่อทำการวิเคราะห์โครงสร้างของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานแล้วพบว่า น่าจะจัดให้อยู่ภายใต้ประเภทเสียงแหลม ซึ่งถ้าหากผู้วิจัยนำไปสอบถามผู้บอกภาษาและผู้บอกภาษาให้คำตอบว่าเป็นเสียงแหลม ผู้วิจัยก็จะจัดให้คำว่า *ออกแหลม* นี้เป็นสมาชิกของเสียงแหลม (ดูรายละเอียด 3.2.3) หรือหากพบคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เป็นศัพท์เดียว เช่น คำว่า *อึกทึก* ซึ่งไม่สามารถวิเคราะห์โครงสร้างคำได้ ผู้วิจัยก็จะสอบถามผู้บอกภาษาว่าคำๆ นี้สามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดได้ โดยเริ่มถามจากคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ดั่ง ก้อง* ไปจนครบทั้ง 9 ประเภท หากผู้บอกภาษาระบุว่าสามารถอยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานคำใด ก็จะจัดให้เป็นสมาชิกของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำนั้น ทั้งนี้หากพบคำ เช่น คำว่า *ก้องกังวาน* ซึ่งเป็นคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เกิดจากการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกัน และไม่สามารถบอกได้ชัดเจนว่าสามารถจัดอยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดได้ ผู้วิจัยจะถือการตัดสินของผู้บอกภาษาเป็นหลัก กล่าวคือหากผู้บอกภาษาระบุว่าเป็นเสียงก้อง หรือเสียงกังวานอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้วิจัยก็จะจัดให้อยู่ภายใต้ประเภทตามนั้น แต่หากผู้บอกภาษาจัดให้สามารถอยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานทั้งสองคำได้ ผู้วิจัยก็จะจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานทั้ง 2 ประเภท ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานทั้ง 592 คำเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์การจัดประเภทคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยในตารางต่อไปนี้
(ดูตาราง 6.13)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.13 ตารางการจัดประเภทคำเรียกเสียงพื้นฐานและสมาชิกที่เป็นคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย

	ตั้ง	ตั้ง	ก้อง	กังวาน	ค่อย/เบา	เล็ก	แหลม	ทุ่ม	ใหญ่	แหบ
กระหึ่ม	ตั้งก้องกัมปนาท	ตั้งสนั่นกึกก้อง	ก้องๆ	ก้องกังวาน	กระเส้า	แจ้ว	แจ้น	ต่ำออกทุ่มๆ	กร้าวต่ำ	แตกพรั่
กระหึ่มกึกก้อง	ตั้งก้องชัดเจน	ตั้งสนั่นหวั่นไหว	ก้องกังวาน	กังวานกึกก้อง	กระเส้าๆ	แจ้วๆ	ตั้งกังวานแหลม	ทุ่มๆ	ต่ำ	พรั่
ก้องดัง	ตั้งกึกก้อง	ตั้งแสบหู	ก้องดัง	กังวานลึก	ค่อยๆ	แจ้ว	ตั้งแหลม	ทุ่มๆหนักๆแน่นๆ	ต่ำๆ	แห้ง
กังวานกึกก้อง	ตั้งกึกก้องกัมปนาท	ตั้งแสบแก้วหู	ก้องสูง	กังวานใส	เครือ	แจ้วๆ	ตั้งแหลมก้อง	ทุ่มก้อง	ต่ำเข้ม	แห้งๆ
กัมปนาท	ตั้งกึกก้องแสบแก้วหู	ตั้งแหลม	สะท้อนก้อง	กังวานหวาน	เครือๆ	เจ็ยแจ้ว	ตั้งแหลมสั้น	ทุ่มก้องกังวาน	ต่ำลึก	แหบๆ
กึกก้อง	ตั้งเกรียวกราว	ตั้งแหลมก้อง	ตั้งก้อง	กังวานโหยหวาน	เครือสั้น	ตั้งแจ้ว	ปรี๊ด	ทุ่มกังวาน	ต่ำพรั่	แหบๆแบนๆแตกพรั่
กึกก้องกัมปนาท	ตั้งขรม	ตั้งแหลมสั้น	ตั้งก้องกังวาน	ตั้งกังวาน	เครือสะอื้น	ตั้งแจ้วๆ	แป้น	ทุ่มต่ำ	ต่ำหนัก	แหบๆแห้งๆ
กึกก้องอึ้งคะนึง	ตั้งโฆมโง้งเงง	ตั้งหนวกหู	ตั้งก้องกัมปนาท	ตั้งกังวานแหลม	ตั้งเบาๆ	ตั้งเจ็ยแจ้ว	แปร์น	ทุ่มนุ่ม	ทุ่มใหญ่	แหบเครือ
กึกก้องอึ้งอล	ตั้งจอกแจกจอกแจ	ตั้งโหวกเหวก	ตั้งสะท้อนก้อง	ตั้งก้องกังวาน	ตั้งแผ่วๆ	เล็กๆ	เล็กแหลม	ทุ่มนุ่มนวล	ห้าว	แหบต่ำ
เกรียว	ตั้งเจ็ยจ้าว	ตั้งโหยหวาน	ตั้งแหลมก้อง	ทุ่มก้องกังวาน	เบาๆ	เล็กๆสั้นเครือ	สูง	ทุ่มๆนุ่มนวล	ห้าวๆ	แหบแผ่ว
เกรียวกราว	ตั้งเจ็ยแจ้ว	ตั้งเอ็ดอึ้ง	ทุ่มก้อง	ทุ่มกังวาน	เบาๆนุ่มๆ	เล็กสูง	สูงๆ	ทุ่มนุ่มลึก	ห้าวๆหนักๆ	แหบพรั่
ขรม	ตั้งชัดเจน	ตั้งอึกทึก	ทุ่มก้องกังวาน	ทุ่มลึกกังวาน	เบาๆสั้นๆ	เล็กแหลม	สูงกังวาน	ทุ่มนุ่มหู	ห้าวกังวาน	แหบห้าว
ครึกโครม	ตั้งชัดหนักหู	ตั้งอึกทึกครึกโครม		ใสกังวาน	เบา-เบา	แหลมเล็ก	สูงปรี๊ด	ทุ่มลึก	ห้าวต่ำ	แหบแห้ง
เจ็ยจ้าว	ตั้งแช่ด	ตั้งอึ้งคะนึง		สูงกังวาน	เบาต่ำ	แหลมเล็กๆ	สูงแหลม	ทุ่มลึกกังวาน	ห้าวทุ่ม	แหบไทย
จอกแจกจอกแจ	ตั้งแข็งแช่	ตั้งอ้ออึ้ง		แหลมกังวาน	เบานุ่ม	กึก	แหลมๆ	ทุ่มใส	ห้าวๆทุ่มๆ	แหบใหญ่
แข็งแช่	ตั้งเบี่ยงสนั่นหวั่นไหว	บึงเบ็ง		ห้าวกังวาน	เบาเรียบ	กรุ่งกริ่ง	แล้ม-แหลม	ทุ่มใหญ่	ห้าวนุ่มนวล	แหลมแหบ
แช่	ตั้งระงม	ระเบ็งแข็งแช่		ตั้งแผ่วๆ	เบาอ่อน	แกร์ง	แหลมกระชั้น	ทุ่มห้าว	ห้าวๆนุ่มนวล	ออกแหบ
แช่ด	ตั้งระรัว	ลั้งลั้ง		แผ่วๆ	พลิวแผ่ว	เกรียด	แหลมกังวาน	ทุ่มหวาน	ห้าวลึก	อู้อี้แหบเครือ
ตั้งๆ	ตั้งรบกวนประสาท	สั้น		ห่าง	แผ่ว	กือก	แหลมขึ้นจุมุก	ออกทุ่ม	แหบห้าว	ก้า
ตั้ง-ตั้ง	ตั้งรบกวนใสดประสาท	เลื่อนสั้น		ห่าง	แผ่วๆ	ก้องแก๊ง	แหลมจืด	อ่อนๆทุ่มๆ	แหบใหญ่	ก้าบๆ
ตั้งกระหึ่ม	ตั้งสั้น	สั้น		ห่างห่าง	แผ่วต่ำ	ขิกๆ	แหลมตั้ง	เท่งม่งเท่งม่ง	ใหญ่	
ตั้งกังวาน	ตั้งลั้งลั้ง	สนั่นหวั่นไหว		ห่างๆ	แผ่วนุ่มๆ	ดิก	แหลมตัดจืด	ปืดปืด	ใหญ่ๆ	
ตั้งกังวานแหลม	ตั้งโวยวาย	โหวกๆ		ห่ม่ง	แผ่วเบา	ดิกๆ	แหลมบาดหู	ห่ม่ง	ออกห้าว	
ตั้งกัมปนาท	ตั้งสะท้อน	โหวกเหวก		ห่ม่ง	แผ่วระโหย	ตั้งจาด	แหลมปรี๊ด	เหนง	กรุกกรู	
ตั้งก้อง	ตั้งสะท้อนก้อง	แหลมตั้ง		โหน่ง	แผ่วล้า	แจ้วๆ			กุกกัก	
ตั้งก้องกังวาน	ตั้งสนั่น	อึกทึก		โหน่งเหนง	แผ่วหวิว	จะ			กุกกักๆ	

ตารางที่ 6.13 (ต่อ)

ตั้ง		ก้อง	กังวาน	ค่อย/เบา		เล็ก	แหลม	ทุ่ม	ใหญ่		แหบ
อึกทึกครึกโครม	โหลก	จึก		โหม่ง	แผ่วหวาน	จึบ	จ่อแจ้		เกาะ	บับ	
อึ้ง	โหลกๆ	โจ๊ก			สั้นเครือ	จึบๆ	ดังกกรึก		คลัก	บ๊าบ	
อึ้งคะเน็ง	ครอก	ฉ่า			สั้นพรวด	จ็อก	ดังกกรึกๆ		คลักๆ	ปู้	
อึ้งอล	ควาก	ฉ่าง			อู้อี้	จ็อกๆ	ดังกรุงกรัง		จุกกรู	ปู้	
อื้ออึ้ง	คัก	ฉาด			อู้อี้ๆ	จ็อก	ดังก้อง		ฉึก	ปุก	
เอ็ด	คักๆ	ซ่า			อู้อี้แหบเครือ	จ็อกๆ	ดังกบ็อกๆ		ดังกุบกับ	ปุด	
เอ็ดตะโร	คัก	ซ่าๆ			อ่อนๆเบาๆ	ฉี่	บี๊ป		ดังกตุบ	โป๊ก	
เอ็ดอึ้ง	คักๆ	โฉ่งฉ่าง			อ่อนเครือ	ฉู่	เป็ง		ดังกปึกๆ	โป๊กๆ	
เอะอะ	แควก	ชู			อ่อนเบา	ฉั่น	แป้ว		ดังกผัวะ	ปุ่ม	
เอะอะเกรี้ยวกราว	โครก	ชูๆ			กร๊วบ	ฉับ	ผล็อง		ดังกพลัก	ปุด	
เอะอะโครมคราม	โครกคราก	ชูซ่า			กร๊วบ	ฉับๆ	หุ่งหึ่ง		ดังกพืบพืบ	เป๊ก	
เอะอะไวยวาย	ครืด	ดังกกรากๆ			กรอกแกรก	ฉืด	เหมียว		ดังกพืบพืบๆ	บ๊วะๆ	
เอะอะโหวกเหวก	ครืดๆ	ดังกครืนๆ			กรอบแกรบ	ชูต	เหมียวๆ		ดังกโพละ	ผลับ	
ก๊าก	ครืดคราด	ดังกครืนโครม			กร๊บ	ชูตขาด	หรั่งๆ		ดังกสวบๆ	ผลัวะ	
กราก	ครืน	ดังกโครม			กรุป	ชูต	เอ็ง		ดังกหึ่งๆ	ผลู	
กรากๆ	ครืนๆ	ดังกโครมคราม			ก๊ก	ชูว	ดังกบี๊ดๆ		ดังกอ๊ก	ผับ	
กราว	ครืนครั้น	ดังกโครมใหญ่			ก๊กกัก	ดังกกรอบแกรบ	ดังกเปรี้ยวๆ		ดังก	ผับๆ	
กราวๆ	โครม	ดังกโคล้งเคล้ง			กุก	ดังกแก๊กรก	ดังกเอี้ยด		ดังก	ผัวะ	
กะตึก	โครมคราม	ดังกแควก			กุกกัก	ดังกก๊กๆ	บี๊ด		ดังกตุบ	ผละ	
กะตึก	โครมครามตึงตัง	ดังกฉ่า			กุกกักๆ	ดังกแครกๆ	แป็ต		ดังกตุ้ม	โพละ	
กุ่ม	ง่า	ดังกตุ้มก๊กก้อง			กระซิก	ดังกจึบ	แป็น		ดังกตุ๊ดๆ	พัวะ	
กุ่มๆ	ง่าๆ	ดังกตึงๆ			แกรก	ดังกแต๊กๆ	แปร์แปร์น		ดังกต้อม	พลัก	
กรูด	แง	ดังกบงบ๊ง			แกรกกกราก	ดังกบ็อก	แปร์น		ดังกตึกๆ	พืบ	
กึ่ง	แงๆ	ดังกบั้ง			ชุก	ดังกเฮือก	แปร์นๆ		ดังกตัก	พืบพืบ	
กึ่งกึ่ง	แง่ง	ดังกบั้งๆ			ชุกๆ	ดังกตอกๆ	แปร์นๆ		ดังกตัก	โพละ	
โกรกกราก	แง่งๆ	ดังกเปรี้ยว			จุก	ดังก	เปรี้ยว		ดังกบื้อ	มอ	
โกรง	จ็อกแจ้ก	ดังกเผียะ			จุกๆ	ดังก	เพลิ่ง		ดังกบรื้น	ไม้ๆ	

ตารางที่ 6.13 (ต่อ)

ตั้ง		ก้อง	กังวาน	ค่อย/เบา		เล็ก	แหลม	ทุ่ม	ใหญ่		แหบ
ตั้งเพียะ	พัวะ			ต็อก	ฟุบ		วี๊ด		โมะ	โฮ่ง	
ตั้งพืดฟาด	โพล่ง			ต็อกๆ	ฟู่		แเว็ด		เยง	โฮ่งๆ	
ตั้งโฮก	พืดฟาด			บิ่ง	ฟุด		หวี๊ด		สวบ	โฮ่ง	
ตั้งโฮกฮาก	ฟุดฟาด			เปาะ	สาย		หวี๊ดว้าย		สวบๆ	โฮ่งๆ	
ตั้ง	วู้			เปาะแปะ	หวิว		หวี๊ดหวิว		แห้		
ตั้งๆ	แัว			เปาะ	หวิวๆ		ออกแอด		ห้ง		
ตั้งตั้ง	ว้าก			แปะ	หวี		อ้อดแอด		ห้ง		
ตุม	แห่ม			ปรอดๆ	หวือ		อ้อดแอดๆ		ห้งห้ง		
ตุมๆ	หวาก			ป้อม	แหะ		อ้อ		ห้ง		
ตุมตาม	โหวด			ผึ่ง	แหะๆ		อ้อด		ห้ง		
บรีน	อูแัว			ผละ	แหมะ		แอด		หวูด		
บีม	โอัก			เผาะ	แหมะๆ		แอดๆ		หี		
บรีม	โอักฮัก			เผาะๆ	เอือก		เอียด		หีๆ		
ปง	โอัก			ผละ			เอียดอ้อด		ห้ง		
ปงบิ่ง	เอือกๆ			พรวด			เอียด		ห้งๆ		
บิ่ง	ฮูม			พรวดๆ					โหวง		
บิ่งๆ	เฮ้			พรอด					อ้อ		
บิ่งบิ่ง	ฮือ			พรอดๆ					อ้อๆ		
เปรี๊ยะ	ฮือๆ			ฟ้อ					อ้อ		
เปรี๊ยะๆ	โฮกๆ			ฟ้อๆ					อ้อๆ		
โป่ง	โฮกฮาก			ฟอด					อ้อ		
โป๊ก				ฟอดแพด					ฮ่า		
ผาง				พืด					เฮ้		
ผง				ฟี่					ฮี้		
ผอง				ฟี่					ฮี้ๆ		
พรีด				ฟี่ดๆ					ฮือ		
เพล้ง				ฟุดพืด					เฮ้		

จากตารางข้างต้นซึ่งแสดงการจัดประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่พบในงานวิจัยเรื่องนี้ ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐาน พบว่าคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานทั้งหมดซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 592 คำ สามารถจัดให้อยู่ภายใต้หรือจัดเป็นสมาชิกย่อยของคำเรียกเสียงพื้นฐานทั้ง 9 ประเภท ที่ประกอบด้วยคำว่า *ดั่ง ก้อง กังวาน ค่อยหรือเบา เล็ก แหลม ทุ้ม ใหญ่ และแหบ* ได้อย่างแตกต่างกัน กล่าวคือ คำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำประกอบด้วยคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เป็นสมาชิกไม่เหมือนกันและมีจำนวนคำที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานบางคำอาจจัดให้เป็นสมาชิกของคำเรียกเสียงพื้นฐานได้มากกว่าหนึ่งคำ เช่น คำว่า *ดั่ง แหลม* ซึ่งสามารถจัดให้อยู่ได้ทั้งในประเภทเสียงดั่ง และเสียงแหลม โดยสามารถแสดงรายละเอียดของการจัดประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำได้ ดังนี้

ผู้วิจัยพบว่าภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ดั่ง* ประกอบด้วยคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานจำนวน 207 คำที่สามารถจัดให้เป็นสมาชิกย่อยได้ และเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีสมาชิกมากที่สุด ในจำนวนคำเรียกเสียงพื้นฐานทั้งหมด โดยคำที่จัดให้เป็นสมาชิกย่อยของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำนี้ได้แก่ คำว่า *กระหึ่ม กระหึ่มกึกก้อง ก้องดั่ง กังวานกึกก้อง กัมปนาท กึกก้อง กึกก้องกัมปนาท กึกก้องอิงคะนึ่ง กึกก้องอิงอล เกรียว เกรียวกราว ขรม ครึกโครม เจียวจ้าว จอกแจกจอกแจ แซ่แซ่ แซ่ แซ่ด ดั่งๆ ดั่ง-ดั่ง ดั่งกระหึ่ม ดั่งกังวาน ดั่งกังวานแหลม ดั่งกัมปนาท ดั่งก้อง ดั่งก้องกังวาน ดั่งก้องกัมปนาท ดั่งก้องชัดเจน ดั่งกึกก้อง ดั่งกึกก้องกัมปนาท ดั่งกึกก้องแสบแก้วหู ดั่งเกรียวกราว ดั่งขรม ดั่งโขมงโถมเฉง ดั่งจอกแจกจอกแจ ดั่งเจียวจ้าว ดั่งเจ็ยแจ้ว ดั่งชัดเจน ดั่งชัดถนัดหู ดั่งแซ่ด ดั่งแซ่แซ่ ดั่งเปรี้ยงสนั่นห้วนไหว ดั่งระงม ดั่งระรัว ดั่งรบกวนประสาธ ดั่งรบกวนโสธประสาธ ดั่งลั่น ดั่งล้งล้ง ดั่งไวยวาย ดั่งสะท้อน ดั่งสะท้อนก้อง ดั่งสนั่น ดั่งสนั่นกึกก้อง ดั่งสนั่นห้วนไหว ดั่งแสบหู ดั่งแสบแก้วหู ดั่งแหลม ดั่งแหลมก้อง ดั่งแหลมสั้น ดั่งหนวกหู ดั่งโหวกเหวก ดั่งโหยหวน ดั่งเอ็ดอิ่ง ดั่งอึกทึก ดั่งอึกทึกครึกโครม ดั่งอิงคะนึ่ง ดั่งอ้ออ้อ บึงเบ็ง ระเบ็งแซ่แซ่ ล้งล้ง ลั่น เลื่อนลั่น สนั่น สนั่นห้วนไหว โหวกๆ โหวกเหวก แหลมดั่ง อึกทึก อึกทึกครึกโครม อิ่ง อิ่งคะนึ่ง อิ่งอล อ้ออ้อ เอ็ด เอ็ดตะโร เอ็ดอิ่ง เออะอะ เออะอะเกรียวกราว เออะอะโครมคราม เออะอะไวยวาย เออะอะโหวกเหวก ก้าก กราก กรากๆ กราว กราวๆ กะต๋าก กะต๋าก กุ่ย กุ่ยๆ กูรด กิ่ง กิ่งกั๋ง โกรกกราก โกรง โขลก โขลกๆ ครอบ ครอบ คัก คักๆ คึก คึกๆ แควก โครก โครกคราก ครืด ครืดๆ ครืดคราด ครีน ครีนๆ ครีนครั้น โครม โครมคราม โครมครามดั่งดั่ง ้ง่า ้ง่าๆ แง แงๆ แ่ง แ่งๆ จ้อกแจ้ก จึก จึก ฉ่า ฉ่าง ฉาด ซ่า ซ่าๆ ฌ่งฌ่าง ชู ชูๆ ชูซ่า ดั่งกรากๆ ดั่งครีนๆ ดั่งครีนโครม ดั่งโครม ดั่งโครมคราม ดั่งโครมใหญ่ ดั่งโคล้งเคล้ง ดั่งแควก ดั่งฉ่า ดั่งตุ้มกึกก้อง ดั่งดั่งๆ ดั่งปังปัง ดั่งปัง ดั่งปังๆ ดั่งเปรี้ยง ดั่งเพียะ ดั่งเพียะ ดั่งฟัดฟาด ดั่งโฮก ดั่งโฮกฮาก ดิ่ง ดิ่งๆ ดิ่งดั่ง ตุ้ม ตุ้มๆ ตุ้มตาม บรีน บีม บริม ปง ปงปัง ปัง ปังๆ ปึงปัง เปี้ยง เปี้ยงๆ โป้ง โป๊ก ผาง ผ่าง ผอง พรืด เพล้ง พัวะ โพล้ง ฟัดฟาด*

พุดพาด วัว แว่ว วัก แหม่ม หวาก โหวด อุแว่ว ไ้อัก ไ้อักอ้าก ไ้อัก ไ้อักอ้อๆ ฮูม เฮ้ ฮือ ฮือๆ
ไฮกๆ และไฮกฮาก

คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า ก้องนั้น ผู้วิจัยพบว่าเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีคำเรียกเสียง
ไม่พื้นฐานที่จัดให้เป็นสมาชิกย่อยของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำนี้ได้น้อยที่สุด โดยมีเพียง 12 คำ
เท่านั้น คือ คำว่า ก้องๆ ก้องกังวาน ก้องดัง ก้องสูง สะท้อนก้อง ดังก้อง ดังก้องกังวาน
ดังก้องกัมปนาท ดังสะท้อนก้อง ดังแหลมก้อง ทุ้มก้อง และทุ้มก้องกังวาน

คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า กังวาน ผู้วิจัยพบคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานจำนวน 27 คำที่
สามารถจัดให้เป็นสมาชิกย่อยของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำนี้ได้ ซึ่งได้แก่ คำว่า ก้องกังวาน
กังวานกึกก้อง กังวานลึก กังวานใส กังวานหวาน กังวานโหยหวาน ดังกังวาน ดังกังวานแหลม
ดังก้องกังวาน ทุ้มก้องกังวาน ทุ้มกังวาน ทุ้มลึกกังวาน ใสกังวาน สูงกังวาน แหลมกังวาน
หัวกังวาน ดังแผ่วๆ ผ่างๆ ห่างๆ เห่งๆ เห่งห่างๆ ห่องๆ หมุ่มๆ เหม่มๆ โห่งๆ โห่งเหน่ง
และโห่ง

สำหรับคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า ค่อยหรือเบา ซึ่งผู้วิจัยจัดให้คำเรียกเสียงพื้นฐานสอง
คำนี้เป็นคำเรียกเสียงที่ใช้แทนเสียงประเภทเดียวกันได้นั้น พบว่ามีคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน
จำนวน 120 คำที่จัดให้อยู่ภายใต้ประเภทเสียงค่อยหรือเบาได้ ได้แก่ คำว่า กระเส้า กระเส้าๆ
ค่อยๆ เครือ เครือๆ เครือสั้น เครือสะอื้น ดังเบาๆ ดังแผ่วๆ เบาๆ เบาๆนุ่มๆ เบาๆสั้นๆ
เบา-เบา เบาต่ำ เบานุ่ม เบาเรียบ เบาอ่อน พลั้วแผ่ว แผ่ว แผ่วๆ แผ่วต่ำ แผ่วนุ่มๆ แผ่วเบา
แผ่วระเอย แผ่วล้ำ แผ่วหวิว แผ่วหวาน สั้นเครือ สั้นพราว อื้อ อื้อๆ อื้ออึ้น อื้ออึ้นไหวไหว อ่อนๆเบาๆ
อ่อนเครือ อ่อนเบา กร๊วบ กร๊วบ กรอกแกรก กรอบแกรบ กรีบ กรุบ กึก กึกกัก กุก กุกกัก
กุกกักๆ กระชิก แกรก แกรกกราก ชุก ชุกๆ จุ จุๆ จีบ จีบๆ จ็อก จ็อกๆ จ็อก จ็อกๆ ฉี่
ฉี่ ฉ่ำ ฉ่ำ ฉ่ำๆ ชืด ชืด ชืดซาด ชืด ชั่ว ดังกรอบแกรบ ดังแก๊กรัก ดังกึกๆ ดังแครกๆ ดังจ๊ับ
ดังแต๊กๆ ดังป๊อก ดังเฮือก ตึกตอกๆ ตึง ตึงๆ ต็อก ต็อกๆ ปั้ง เปาะ เปาะแปะ เป้าะ แปะ
ปรอดๆ ป้อม ผึง เผลาะ เผลาะๆ แผละ พรวด พรวดๆ พรอด พรอดๆ ฟ้อ ฟ้อๆ
ฟอด ฟอดแพด ฟัด ฟี่ ฟี่ ฟัดๆ ฟุดฟิด ฟุบ ฟู่ ฟูด สาย หวิว หวิวๆ หวี หวี้อ แหะ แหะๆ
แหมะ แหมะๆ และเอือก

คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า เล็ก ผู้วิจัยพบว่ามีคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานจำนวน 41 คำที่
สามารถจัดให้เป็นสมาชิกย่อย ได้แก่ คำว่า แจ้ว แจ้วๆ แจ้ว แจ้วๆ เจ็ยแจ้ว ดังแจ้ว
ดังแจ้วๆ ดังเจ็ยแจ้ว เล็กๆ เล็กๆสั้นเครือ เล็กสูง เล็กแหลม แหลมเล็ก แหลมเล็กๆ กึก
กรู้กริ่ง แกร็ง เกรียด ก๊อ ก้องแก้ง ชิกๆ คิก คิกๆ งัดงัด แจ้วๆ แจะ จ้อแจ้ ดังกรีก
ดังกรีกๆ ดังกรู้กริ่ง ดังก้อง ดังป๊อกๆ ปีบ เป้ง เปี้ยว ผล็อง หงุหงิง เหมียว เหมียวๆ
หรี้งๆ และเอ้ง

คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า แหลม ผู้วิจัยพบว่ามีคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่สามารถจัดให้
เป็นสมาชิกย่อยของคำนี้ได้ โดยมีจำนวน 66 คำ ได้แก่ คำว่า แจ้น ดังกังวานแหลม ดังแหลม

ดั่งแหลมก้อง ดั่งแหลมสั้น ปรี๊ด แป้น แปร์น เล็กแหลม สูง สูงๆ สูงกังวาน สูงปรี๊ด สูงแหลม
แหลมๆ แล้ม-แหลม แหลมกระชั้น แหลมกังวาน แหลมขึ้นจุ่มก แหลมจืด แหลมดั่ง
แหลมตัดจืด แหลมบาดหู แหลมปรี๊ด แหลมปวดประสาท แหลมเล็ก แหลมเล็กๆ แหลมยาว
แหลมแสบแก้วหู แหลมสูง แหลมสูงหวีดหวิว แหลมใส แหลมแหบ แหลมหนวกหู
ออกแหลม โหยหวน กริ่ง แก้ง ฉิ่งฉับ ดั่งปืดๆ ดั่งเปรี๊ยะๆ ดั่งเอี้ยด ปืด แป็ด แป้น
แปร์แปร์น แปร์น แปร์นๆ แปร์นๆ เปรี๊ยะ เพล้ง วิต แวด หวิด หวิดว้าย หวิดหวิว
ออกแอด อ้อดแอ็ด อ้อดแอ็ดๆ อ้อ อี้ แอ็ด แอ็ดๆ เอี้ยด เอี้ยดอ้าด และอี

คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า ทุ้ม นั้นมีคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานจำนวน 24 คำที่จัดให้เป็น
สมาชิกย่อย ซึ่งได้แก่ คำว่า ต่ำออกทุ้มๆ ทุ้มๆ ทุ้มๆหนักๆแน่นๆ ทุ้มก้อง ทุ้มก้องกังวาน
ทุ้มกังวาน ทุ้มต่ำ ทุ้มนุ่ม ทุ้มนุ่มนวล ทุ้มๆนุ่มนวล ทุ้มนุ่มลึก ทุ้มนุ่มหู ทุ้มลึก ทุ้มลึกกังวาน
ทุ้มใส ทุ้มใหญ่ ทุ้มห้าว ทุ้มหวาน ออกทุ้ม อ่อนๆทุ้มๆ เห่งม่งเห่งม่ง ปืดปึง หมุ่ม และแห่ง

คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า ใหญ่ ผู้วิจัยพบว่ามีคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานจำนวน 112 คำที่
สามารถจัดให้เป็นสมาชิกย่อย ได้แก่ คำว่า กร้าวต่ำ ต่ำ ต่ำๆ ต่ำเข้ม ต่ำลึก ต่ำพรวด ต่ำหนัก
ทุ้มใหญ่ ห้าว ห้าวๆ ห้าวๆหนักๆ ห้าวกังวาน ห้าวต่ำ ห้าวทุ้ม ห้าวๆทุ้มๆ ห้าวนุ่มนวล
ห้าวๆนุ่มนวล ห้าวลึก แหบห้าว แหบใหญ่ใหญ่ ใหญ่ๆ ออกห้าว กรุกกรู กุกกับ กุกกับๆ
เกาะ คลัก คลักๆ จุกกรู ฉีก ดังกุกกับ ดังกุ๊บ ดั่งปืดๆ ดั่งผัวะ ดั่งพลัก ดั่งพืบพับ ดั่งพืบพับๆ
ดั่งโพละ ดั่งสวบๆ ดั่งหึ่งๆ ดั่งอ๊ก ตู๊บ ตู๊บๆ ตู๊บต๊ับ ตุ่ม ตู๊ดๆ ต่อม ตึกๆ ตึก ตึกตึก บื้อ
บรี้น บีบ บ้าบ ปู ปู๊ ปุก ปุด ปือก ปือกๆ ปุ่ม ปู๊ด เบิก บัวะๆ ผลับ ผลัวะ ผลู ผับ ผับๆ
ผัวะ เผละ โผละ พัวะ พลัก พืบ พืบพับ โพละ มอ ไม้ๆ ไม้ะ เยๆ สวบ สวบๆ แห้ห่ง
ห่ง ห่งห่ง ห่งหวาว หนับ หวูด หี หีๆ หึ่ง หึ่งๆ โหวง อัก อักๆ อัก อักๆ อัก ฮา เอ้
ฮีย ฮียๆ ฮือ แฮ่ โฮ่ง โฮ่งๆ โฮ้ง และโฮ้งๆ

สำหรับคำเรียกเสียงพื้นฐานคำสุดท้ายซึ่งได้แก่ คำว่า แหบ พบว่ามีคำเรียกเสียงไม่
พื้นฐานจำนวน 20 คำที่สามารถจัดให้เป็นสมาชิกย่อยได้ ได้แก่ คำว่า แดกพรวด พรวด แห้ง
แห้งๆ แหบๆ แหบๆแบนๆแดกพรวด แหบๆแห้งๆ แหบเครือ แหบต่ำ แหบแผ่ว แหบพรวด
แหบห้าว แหบแห้ง แหบโหย แหบใหญ่แหลมแหบ ออกแหบ อ้อี้แหบเครือ ก้า และก้าบๆ

6.4 สรุป

ในบทนี้ผู้วิจัยได้กล่าวถึงคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในแง่ต่างๆ ทั้งทางด้านลักษณะของคำ
เรียกเสียงไม่พื้นฐานที่มีความแตกต่างจากคำเรียกเสียงพื้นฐาน กลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียก
เสียงไม่พื้นฐานซึ่งพบว่ามีด้วยกันหลายกลวิธี โดยมีทั้งสิ้น 5 กลวิธีหลัก และสามารถแยกย่อยได้
เป็นอีก 14 กลวิธีย่อย ได้แก่ 1) การใช้ศัพท์เดี่ยว 2) การผสมคำเรียกเสียงเข้าด้วยกัน 3) การซ้ำ
คำเรียกเสียง 4) การผสมคำเรียกเสียงกับคำขยาย และ 5) การใช้คำว่า ออก นอกจากนี้ยังได้จัด
ประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานว่าสามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดได้ พบว่า

คำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีจำนวนคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานเป็นสมาชิกมากที่สุด ได้แก่ คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ตั้ง* และ คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ก้อง* เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีจำนวนสมาชิกอย่างน้อยที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 7

คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย

หลังจากที่ได้เสนอผลการวิเคราะห์คำเรียกเสียงพื้นฐานและไม่พื้นฐานไปแล้วในบทที่ 4-6 ในบทนี้ผู้วิจัยต้องการเสนอผลการวิเคราะห์คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย

คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง หมายถึง คำที่ใช้บรรยายความรู้สึกทางใจ ความคิดเห็นหรือความชื่นชอบต่อเสียงที่ได้ยิน ไม่จัดเป็นคำเรียกเสียง ทั้งนี้คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเหล่านี้แสดงให้เห็นความชื่นชอบของผู้พูดที่มีต่อเสียงต่างๆว่าเป็นอย่างไร ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามแต่บุคคล และเป็นคำที่แสดงการตัดสินใจว่าคุณค่าว่าอะไรดีหรือไม่ดี

ในการเก็บรวบรวมคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติจาก 2 ทางด้วยกัน คือ จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารต่างๆ (ดูหัวข้อ 3.1) และจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาโดยการนำคำเรียกเสียงที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วว่าจัดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 10 คำ (ดูรายละเอียดใน 4.3) ไปสอบถามผู้บอกภาษาถึงความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อคำเรียกเสียงพื้นฐานเหล่านั้นแต่ละคำว่าเป็นอย่างไร ซึ่งในการสอบถามความรู้สึกหรือทัศนคติจากผู้บอกภาษา ผู้วิจัยไม่ได้ถามความรู้สึกหรือทัศนคติที่ผู้บอกภาษามีต่อรายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ใดโดยเฉพาะ แต่เป็นการสอบถามความรู้สึกหรือทัศนคติโดยทั่วไปที่ผู้บอกภาษามีต่อเสียงเสียงนั้น โดยการถามว่า

ตัวอย่างเช่น “เสียง ดัง เมื่อได้ยินแล้วรู้สึกอย่างไร” หรือ

“ชอบเสียง ดัง หรือไม่”

“ชอบเสียง ดัง เพราะอะไร /ไม่ชอบเสียง ดัง เพราะอะไร”

จากการสอบถามเช่นนี้ ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ตอบว่า *ไม่ชอบเสียงดัง* เนื่องจากหนวกหู

เนื้อหาที่จะนำเสนอในบทนี้แบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ 1) คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย และ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง

7.1 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย

หลังจากที่รวบรวมคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงจากการเก็บข้อมูลทั้ง 2 ทางและนำคำที่พบทั้งหมดมารวมกัน พบว่าคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่รวบรวมได้มีจำนวนทั้งสิ้น 91 คำ โดยจำแนกได้เป็นคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู จำนวน 29 คำ และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง จำนวน 62 คำ ดังแสดงในตารางที่ 7.1 และตารางที่ 7.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 7.1 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู

กวนประสาท	บาดหู	รบกวนประสาท	แสบหู
กวนโสตประสาท	แปร่งหู	รบกวนโสตประสาท	แสดงหู
ขวางหู	แปลกหู	ระคายหู	เสียดแก้วหู
ขัดหู	ผิดหู	รำคาญหู	เสนาะหู
คั้นหู	ไม่ชินหู	รึ้นหู	หนวกหู
ชินหู	ไม่รึ้นหู	สบายหู	
ติดหู	ไม่สบายหู	สะดุดหู	
นุ่มหู	รกหู	แสบแก้วหู	

ตารางที่ 7.2 คำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง

กระด้าง	ขื่นๆ	เพราะ	เรียบ	หวานละห้อย
กระด้างห้วน	ขวนพ้ง	เพราะๆ	เรียบๆ	หวานใส
กร้าว	นำพ้ง	เพราะพริ้ง	ใส	หวานใสนุ่มนวล
กร้าวกระด้าง	นุ่ม	ไพเราะ	ใสๆ	เหน่อ
กร้าวแข็ง	นุ่มๆ	ไพเราะนุ่มนวล	หนัก	หล่อ
เกรี้ยว	นุ่มชวนฝัน	ไพเราะนำพ้ง	หนักๆ	หลง
เข้ม	นุ่มไพเราะ	ไพเราะรึ้นหู	หวาน	อ่อน
เข้มๆ	นุ่มหวาน	ไพเราะเพราะพริ้ง	หวานๆ	อ่อนๆ
ขุ่น	ปร่า	เพราะเสนาะหู	หวานแจ้วๆ	เสียงเล็กเสียงน้อย
ขุ่นๆ	แปร่ง	ไม่นำพ้ง	หวานพลั่ว	เสียงอ่อนเสียงหวาน
เขี้ยว	แปร่งปร่า	ไม่เพราะ	หวานไพเราะ	
แข็ง	แปรัดๆ	เย็น	หวานเยือกเย็น	
แข็งๆ	เพี้ยน	เย็นๆ	หวานๆเยือกเย็น	

จากการพิจารณาคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่พบจากการเก็บข้อมูลดังที่แสดงไว้ในตารางข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า สามารถจำแนกคำเหล่านั้นออกเป็นประเภทต่างๆได้ 3 ประเภทตามความหมายของคำ คือ คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นบวก คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นลบ และคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นกลาง

7.1.1 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นบวก

คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นบวกซึ่งเก็บรวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลจากเอกสารและการตอบคำถามของผู้บอกภาษาโดยเป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้แสดงเหตุผลในการชื่นชอบเสียงใดเสียงหนึ่งซึ่งจะแสดงให้เห็นความรู้สึกในทางบวกของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงนั้นๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยพบคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นบวกจำนวน 35 คำ ได้แก่ คำว่า ชวนฟัง น่าฟัง นุ่ม นุ่มๆ นุ่มชวนฝัน นุ่มไพเราะ นุ่มหวาน นุ่มหู เพราะ เพราะๆ เพราะพริ้ง ไพเราะ ไพเราะนุ่มนวล ไพเราะน่าฟัง ไพเราะรื่นหู ไพเราะเพราะพริ้ง เพราะเสนาะหู รื่นหู สบายหู เสนาะหู ใส ใสดุๆ หล่อ หนัก หนักๆ หวาน หวานๆ หวานแจ้วๆ หวานพลี้ว หวานไพเราะ หวานเยือกเย็น หวานๆเยือกเย็น หวานละห้อย หวานใส และหวานใสนุ่มนวล จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ผู้วิจัยพบว่าคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นบวกบางคำเป็นคำที่สามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อเสียงพื้นฐานได้ทุกประเภท แต่บางคำเป็นคำที่สามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อเสียงพื้นฐานได้เฉพาะกับเสียงพื้นฐานบางเสียงเท่านั้น ซึ่งจะได้กล่าวถึงในการอธิบายคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงแต่ละคำ หนึ่งใน การอธิบายคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงนั้น ผู้วิจัยได้แสดงการอธิบายด้วยการแบ่งคำเหล่านั้นออกเป็นกลุ่มๆตามความหมาย โดยได้จัดคำที่มีความหมายเหมือนกันไว้ด้วยกัน และพบว่าสามารถจัดกลุ่มคำที่มีความหมายเหมือนกันได้ทั้งสิ้นจำนวน 4 กลุ่มความหมาย ได้แก่ กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงที่ผู้ฟังอยากฟัง” “เสียงสบายหู” “เสียงไพเราะ” และ “เสียงแสดงอารมณ์ทางบวก” ซึ่งแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดดังนี้

7.1.1.1 “เสียงที่ผู้ฟังอยากฟัง”

กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงที่ผู้ฟังอยากฟัง” เป็นกลุ่มคำแสดงความรู้สึกและทัศนคติที่ผู้บอกภาษาใช้แสดงความรู้สึกของตนเองว่าชอบเสียงที่ได้ยิน ซึ่งคำในกลุ่มนี้จะแสดง ความหมายว่า ผู้บอกภาษามีความพึงพอใจต่อเสียงที่ได้ยิน ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกอยากฟังหรือใคร่ที่จะได้ยินอีก โดยคำที่พบ ได้แก่ คำว่า ชวนฟัง น่าฟัง

ผู้วิจัยพบว่า คำทั้ง 2 นี้สามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงพื้นฐานได้ทุกประเภท กล่าวคือเมื่อผู้วิจัยนำประเภทเสียงพื้นฐานไปตั้งเป็นคำถามเพื่อสอบถามความรู้สึกของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงประเภทนั้น เช่น ในกรณีของเสียงทุ้ม เมื่อผู้วิจัยถามผู้บอกภาษาว่า “ชอบเสียงทุ้มหรือไม่ เพราะอะไร” ซึ่งผู้บอกภาษาให้คำตอบว่า ชอบเสียงทุ้มและให้เหตุผลว่าเสียงทุ้มเป็นเสียงที่น่าฟังหรือชวนฟัง โดยได้ยกตัวอย่างถึงสิ่งที่มีเสียงทุ้มอีกว่า เช่น เสียงของนักร้องบางคน เช่น เสียงของซรัส เฟื่องอารมณ์ จะเป็นเสียงที่ฟังสบายน่าฟังมาก

7.1.1.2 “เสียงสบายหู”

กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงสบายหู” นั้น เป็นกลุ่มคำที่แสดงความหมายว่าฟังแล้วรู้สึกดี ไม่ก่อให้เกิดความระคายหูหรือเกิดความรู้สึกเจ็บปวด และความรู้สึกเหมือนจะทนไม่ได้ ซึ่งทำให้สามารถฟังได้เรื่อยๆ ฟังแล้วมีความสุข โดยคำที่พบ ได้แก่ คำว่า นุ่มหู รื่นหู และสบายหู ซึ่งคำทั้ง 3 คำนี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความรู้สึกที่ดีต่อเสียงที่ได้ยิน กล่าวคือ ผู้บอกภาษาชอบเสียงที่ได้ยินนั่นเอง

ทั้งนี้พบว่าคำทั้ง 3 นี้สามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงพื้นฐานได้แตกต่างกัน โดยคำว่า รื่นหู และสบายหู เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงพื้นฐานได้ทุกเสียง เช่น เมื่อผู้วิจัยนำประเภทเสียงพื้นฐานไปตั้งเป็นคำถามเพื่อสอบถามความรู้สึกและทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อประเภทเสียงนั้น เช่น ในกรณีของเสียงเบาหรือค่อย เมื่อผู้วิจัยถามผู้บอกภาษาว่า “ชอบเสียงเบาหรือค่อยหรือไม่ เพราะอะไร” ผู้บอกภาษาได้ตอบว่า ชอบเสียงเบาหรือค่อย เนื่องจากฟังแล้วสบายหู โดยได้ยกตัวอย่างถึง การเปิดวิทยุเสียงเบาๆหรือค่อยๆ ว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะไม่หนักหู หรือยกตัวอย่างเสียงของกระดิ่งลมว่าฟังแล้วรู้สึกรื่นหู โดยได้อธิบายว่าเนื่องจากเสียงของกระดิ่งลมจะเป็นเสียงเล็กๆเบาๆซึ่งฟังแล้วทำให้รู้สึกฟังได้เรื่อยๆ ไม่รู้สึกขี้หูและรู้สึกมีความสุข แต่คำว่า นุ่มหู เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงทุ้มได้เท่านั้น ซึ่งมีหลักฐานทางภาษาศาสตร์สนับสนุนคือ การใช้คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูคำว่า นุ่มหู คู่กับคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า ทุ้ม เช่น เขาพูดด้วยเสียงทุ้มนุ่มหู

7.1.1.3 “เสียงไพเราะ”

กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงไพเราะ” เป็นกลุ่มคำที่แสดงให้เห็นทัศนคติทางบวกของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงที่ได้ยิน ซึ่งเป็นการแสดงความชื่นชอบต่อเสียงที่ได้ยินนั่นเอง ทั้งนี้มีคำที่พบในการเก็บข้อมูลหลายคำด้วยกัน ได้แก่ คำว่า เพราะ เพราะๆ เพราะพริ้ง เพราะเสนาะหู ไพเราะ ไพเราะน่าฟัง ไพเราะนุ่มนวล ไพเราะเพราะพริ้ง ไพเราะรื่นหู เสนาะหู และหล่อ

สำหรับคำแสดงทัศนคติในกลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงไพเราะ” นี้ พบว่า มีคำแสดงทัศนคติที่เป็นคำหลักอยู่ 4 คำด้วยกัน คือ คำว่า เพราะ ไพเราะ เสนาะหู และหล่อ ซึ่งคำว่า เพราะ ไพเราะ เสนาะหู เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียง

พื้นฐานได้ทุกเสียง เช่น เมื่อผู้วิจัยนำประเภทเสียงพื้นฐานไปตั้งเป็นคำถามเพื่อสอบถามความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงประเภทต่าง ๆ ในกรณีของเสียงก้องวาน เมื่อผู้วิจัยถามผู้บอกภาษาว่า “ชอบเสียงก้องวานหรือไม่ เพราะอะไร” ผู้บอกภาษาให้คำตอบว่า ชอบเสียงก้องวาน เนื่องจากเป็นเสียงที่มีความไพเราะ โดยยกตัวอย่างถึงเสียงของระฆังว่ามีเสียงก้องวานฟังไพเราะ แต่สำหรับคำว่า หล่อ เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงได้บางประเภทเท่านั้น กล่าวคือ คำว่า หล่อ เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงเฉพาะประเภทเสียงทุ้มและใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อเสียงของมนุษย์เท่านั้น เช่น ดีเจคนนั้นเสียงหล่อ หมายความว่า มีเสียงที่ไพเราะ เป็นต้น

7.1.1.4 “เสียงแสดงอารมณ์ทางบวก”

คำแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นบวกจำนวนหนึ่งที่ได้พบจากการเก็บข้อมูลเป็นคำแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเสียงซึ่งเป็นคำที่สื่อให้เห็นอารมณ์ของผู้พูดว่าเป็นอย่างไร โดยพบว่าจำนวน 19 คำ ได้แก่ คำว่า นุ่ม นุ่มๆ นุ่มชวนฝัน นุ่มไพเราะ นุ่มหวาน ใส ใสๆ หนัก หนักๆ หวาน หวานๆ หวานแจ๊ๆ หวานปลิว หวานไพเราะ หวานเยือกเย็น หวานๆเยือกเย็น หวานละห้อย หวานใส และ หวานใสนุ่มนวล ซึ่งคำเหล่านี้ใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อเสียงของสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ เช่น เสียงผู้หญิง เสียงเด็ก เสียงพูดในเวลาที่เราต้องการปลอบโยนใครสักคน เป็นต้น

7.1.2 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นลบ

นอกจากคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นบวกซึ่งรวบรวมได้จากทั้งการเก็บข้อมูลเอกสารและการตอบคำถามของผู้บอกภาษาโดยเป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้แสดงเหตุผลในการชื่นชอบเสียงใดเสียงหนึ่งซึ่งจะแสดงให้เห็นความรู้สึกในทางบวกของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงนั้นๆแล้ว ผู้วิจัยพบว่ามีคำอีกประเภทหนึ่งซึ่งรวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลเอกสารและการตอบคำถามของผู้บอกภาษาที่ใช้ในการให้เหตุผลเพื่อแสดงความไม่ชอบเสียงที่ได้ยิน ซึ่งการแสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบนี้ก็จะขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้บอกภาษาแต่ละคนซึ่งก็อาจจะแตกต่างกันไป จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นลบ โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 50 คำ ได้แก่ คำว่า กระจ่าง กระจ่างห้วน กร้าว กร้าวกระจ่าง กร้าวแข็ง เกี้ยว กวนประสาท กวนไสตประสาท ขวางหู ขัดหู เข้ม เข้มๆ ชุ่น ชุ่นๆ เขียว แข็ง แข็งๆ ซื่นๆ บาดหู ปร่า แปร่ง แปร่งปร่า แปร่งหู แปรัดๆ ผิดหู เพี้ยน ไม่น่าฟัง ไม่เพราะ ไมร์ีนหู ไม่สบายหู เย็น เย็นๆ รกหู รบกวนประสาท รบกวนไสตประสาท ระคายหู รำคาญหู แสงหู แสบแก้วหู แสบหู เสียดแก้วหู หนักหู เหนอ หลง อ่อน อ่อนๆ เสียงเล็กเสียงน้อย และเสียงอ่อนเสียงหวาน

อนึ่งผู้วิจัยพบว่าคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นลบบางคำเป็นคำที่สามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงพื้นฐานได้ทุกประเภท แต่บางคำเป็นคำที่สามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงพื้นฐานได้เฉพาะกับประเภทเสียงพื้นฐานบางประเภทเสียงเท่านั้นเช่นเดียวกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นบวก ซึ่งก็จะได้กล่าวถึงในการอธิบายคำแสดงความรู้สึกแต่ละคำ ในการอธิบายคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงนั้น ผู้วิจัยได้แสดงการอธิบายด้วยการแบ่งคำเหล่านั้นออกเป็นกลุ่มๆตามความหมาย โดยจัดคำแสดงความรู้สึกที่มีความหมายเหมือนกันไว้ด้วยกันเช่นเดียวกับการอธิบายคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นบวกที่กล่าวถึงไปแล้วในข้อ 7.1.1 และจากคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นลบทั้งหมด 48 คำเมื่อนำมาจัดกลุ่มตามความหมายแล้วพบว่า สามารถจัดกลุ่มคำแสดงความรู้สึกที่มีความหมายเหมือนกันได้ทั้งสิ้นจำนวน 6 กลุ่มความหมาย ได้แก่ กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงที่ผู้ฟังไม่ชอบฟัง” “เสียงระคายหู” “เสียงก่อความรำคาญ” “เสียงไม่เพราะ” “เสียงแสดงอารมณ์ทางลบ” และ “เสียงผิดปกติ” ซึ่งแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดดังนี้

7.1.2.1 “เสียงที่ผู้ฟังไม่ชอบฟัง”

กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงที่ผู้ฟังไม่ชอบฟัง” เป็นกลุ่มคำแสดงความรู้สึกที่มีความหมายเป็นลบซึ่งผู้บอกภาษาใช้แสดงความรู้สึกที่ไม่ดีกับเสียงที่ได้ยิน คำในกลุ่มนี้จะแสดงความหมายว่าผู้บอกภาษาไม่มีความพึงพอใจต่อเสียงที่ได้ยิน ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกไม่ชอบฟังหรือไม่อยากได้ยินอีก โดยคำที่พบคือ คำว่า *ขวางหู ขัดหู ผิดหู ไม่น่าฟัง รกหู และ แผลงหู*

ผู้วิจัยพบว่า คำว่า *ขวางหู ขัดหู ผิดหู ไม่น่าฟัง รกหู และ แผลงหู* นี้สามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงพื้นฐานได้ทุกประเภทตามความพอใจของผู้บอกภาษาแต่ละคนซึ่งก็จะแตกต่างกันไป กล่าวคือเมื่อผู้วิจัยนำประเภทเสียงพื้นฐานไปตั้งเป็นคำถามเพื่อสอบถามความรู้สึกและทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงประเภทนั้น เช่น ในกรณีของเสียง *แหลม* เมื่อผู้วิจัยถามผู้บอกภาษาว่า “ชอบเสียงแหลมหรือไม่ เพราะอะไร” ซึ่งผู้บอกภาษาให้คำตอบว่าชอบหรือไม่ชอบ ในกรณีที่ตอบว่า ไม่ชอบ นั้นผู้บอกภาษาได้ให้เหตุผลว่าเสียงแหลมเป็นเสียงที่ไม่น่าฟัง ไม่อยากได้ยิน โดยได้ยกตัวอย่างถึงสิ่งที่มีเสียงแหลมไม่น่าฟังว่า เช่น เสียงของนางอิจฉา เป็นต้น ทั้งนี้ คำว่า *ขวางหู ขัดหู ผิดหู รกหู และแผลงหู* ไม่เพียงจะสามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อเสียงได้เท่านั้นแต่ยังสามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกต่อคำพูดหรือการพูดได้ด้วย เช่น เขาเป็นคนชอบพูดขวางหู หรือ อย่าเก็บคำพูดเขามาใส่ใจเลยรกหูเปล่าๆ

7.1.2.2 “เสียงระคายหู”

กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงระคายหู” เป็นกลุ่มคำที่แสดงความหมายว่าฟังแล้วรู้สึกไม่ดี ทำให้เกิดความระคายหูหรือเกิดความรู้สึกเจ็บปวดและรู้สึกเหมือนจะทนไม่ได้ ซึ่งทำให้ไม่สามารถฟังได้นาน โดยคำที่พบมีทั้งสิ้น 7 คำ ได้แก่ คำว่า *บาดหู ไม่รื่นหู ไม่สบายหู ระคายหู แสบหู แสบแก้วหู และ เสียดแก้วหู* ซึ่งทุกคำแสดงให้เห็นความรู้สึกทางลบของผู้พูดที่มีต่อเสียงที่ได้ยิน กล่าวคือ ผู้บอกภาษาไม่ชอบเสียงที่ได้ยินนั่นเอง

อนึ่งคำทั้ง 7 คำนี้สามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงพื้นฐานได้แตกต่างกัน กล่าวคือคำว่า *ไม่รื่นหู ไม่สบายหู และระคายหู* เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงพื้นฐานได้ทุกประเภท เช่น เมื่อผู้วิจัยนำประเภทเสียงพื้นฐานไปตั้งเป็นคำถามเพื่อสอบถามความรู้สึกและทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงประเภทนั้น ในกรณีของเสียงดิ่งและเสียงแหลม เมื่อผู้วิจัยถามผู้บอกภาษาว่า “ชอบเสียงดิ่ง/เสียงแหลม หรือไม่เพราะอะไร” ผู้บอกภาษาได้ให้คำตอบว่า ไม่ชอบเสียงดิ่ง/เสียงแหลม เนื่องจากว่าฟังแล้วรู้สึกไม่สบายหู ไม่รื่นหู ระคายหู โดยได้ยกตัวอย่างถึงเสียงหวีดของไมโครโฟน ซึ่งผู้บอกภาษาอธิบายว่าเป็นเสียงที่ทั้งดิ่งและแหลมนั้นว่าไม่ชอบฟัง เนื่องจากฟังแล้วรู้สึกไม่ดี ทำให้เกิดความรู้สึกระคายหู สำหรับคำว่า *แสบหู และแสบแก้วหู* นั้น เป็นคำที่สามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงบางประเภทได้เท่านั้น ได้แก่ ประเภทเสียงดิ่งและเสียงแหลม โดยพบว่ามีหลักฐานทางภาษาศาสตร์ที่แสดงให้เห็นการใช้คำว่า *ดิ่ง* คู่กับคำว่า *แสบหู และ แสบแก้วหู* และการใช้คำว่า *แหลม* คู่กับคำว่า *แสบหู และ แสบแก้วหู* คือ *ดิ่งแสบหู ดิ่งแสบแก้วหู แหลมแสบหู และ แหลมแสบแก้วหู* แต่ในส่วนของคำว่า *บาดหู และ เสียดแก้วหู* นั้น แม้จะสามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงบางประเภทได้เช่นเดียวกับคำว่า *แสบหู และ แสบแก้วหู* แต่ก็พบว่าสามารถใช้แสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงแหลมได้เท่านั้น เช่น *ลิ่งร้องเสียงแหลมบาดหู* *เขาสีโวโอลินเสียงแหลมเสียดแก้วหู*

7.1.2.3 “เสียงก่อความรำคาญ”

กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงก่อความรำคาญ” เป็นกลุ่มคำแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเสียงที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดรู้สึกไม่ดีกับเสียงที่ได้ยิน โดยคำที่พบในกลุ่มคำนี้มีทั้งสิ้น 6 คำ ได้แก่ คำว่า *กวนประสาท กวนโสดประสาท รบกวนประสาท รบกวนโสดประสาท รำคาญหู และหนวกหู* ซึ่งทุกคำที่กล่าวมาเป็นคำที่แสดงความหมายว่า ผู้บอกภาษาไม่ชอบเสียงที่ได้ยินนั้น เนื่องจากฟังแล้วหรือได้ยินแล้วทำให้รู้สึกรำคาญใจ ทำให้รู้สึกจิตใจไม่สงบหงุดหงิด ทนไม่ได้

ทั้งนี้กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงก่อความรำคาญ” เป็นอีกกลุ่มคำแสดงความรู้สึกและทัศนคติหนึ่งที่พบว่า คำภายในกลุ่มสามารถใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงพื้นฐานได้แตกต่างกัน กล่าวคือคำว่า *รำคาญหู* เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อเสียงพื้นฐานได้ทุกเสียง เช่น เมื่อผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงเล็ก

โดยได้ยกตัวอย่างของคนที่มีเสียงเล็ก ซึ่งผู้บอกภาษาได้ตอบว่า ไม่ชอบเสียงเล็ก ๆ เนื่องจากฟังแล้วเกิดความรู้สึกรำคาญหู หงุดหงิด

สำหรับคำว่า *หนวกหู* คำว่า *กวนประสาท* หรือ *กวนโสตประสาท* และ คำว่า *รบกวนประสาท* หรือ *รบกวนโสตประสาท* นั้น พบว่าโดยมากใช้ในการแสดงเหตุผลของความรู้สึกไม่ชอบเสียงที่ได้ยินโดยเฉพาะเสียงดัง ซึ่งคำว่า *หนวกหู* นั้นจะใช้ในการบรรยายถึงเสียงที่ดังมาก ๆ เช่น เสียงของการขีดสไลด์ เสียงเครื่องจักรที่กำลังทำงาน เสียงตอกเสาเข็ม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็พบว่าคำว่า *หนวกหู* นี้ก็อาจใช้กับเสียงประเภทอื่นได้เช่นเดียวกันหากเสียง ๆ นั้นมีคุณสมบัติของเสียงดังรวมอยู่ด้วย เช่น ผู้บอกภาษาคนหนึ่งที่ใช้ คำว่า *แหลม* คู่กับคำว่า *หนวกหู* ในการอธิบายว่าเสียงหวีดของไมโครโฟนมีเสียงแหลมหนวกหู ส่วนคำว่า *กวนประสาท* หรือ *กวนโสตประสาท* และ *รบกวนประสาท* หรือ *รบกวนโสตประสาท* ที่ใช้ในการแสดงเหตุผลของความรู้สึกไม่ชอบเสียงดังเช่นเดียวกันนั้น พบว่าจะใช้ในการบรรยายถึงเสียงที่ดังมาก ๆ เช่นกัน แต่จะต้องดังซ้ำ ๆ กิระยะเวลานานต่อเนื่อง เช่น เสียงรถแข่ง เสียงเครื่องบิน เสียงเครื่องจักรกำลังทำงาน เสียงเพลงในผับ เป็นต้น

7.1.2.4 “เสียงไม่เพราะ”

กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงไม่เพราะ” เป็นกลุ่มคำที่แสดงให้เห็นทัศนคติทางลบต่อเสียงที่ได้ยิน กล่าวคือเป็นการแสดงความรู้สึกไม่ชอบเสียงที่ได้ยิน ในการเก็บข้อมูลมีคำที่พบเพียงคำเดียว คือ คำว่า *ไม่เพราะ*

สำหรับคำว่า *ไม่เพราะ* ซึ่งเป็นคำแสดงทัศนคติในกลุ่มคำแสดงความรู้สึกและทัศนคติที่มีความหมายว่า “เสียงไม่เพราะ” นี้ ก็เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงพื้นฐานได้ทุกประเภท เช่น เมื่อผู้วิจัยนำประเภทเสียงพื้นฐานไปตั้งเป็นคำถามเพื่อสอบถามทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงประเภทต่าง ๆ ในกรณีของเสียงแหบ เมื่อผู้วิจัยถามผู้บอกภาษาว่า “ชอบเสียงแหบหรือไม่ เพราะอะไร” แล้วก็ได้รับคำตอบจากผู้บอกภาษาว่า ไม่ชอบ เนื่องจากเป็นเสียงที่ไม่เพราะหรือไม่ไพเราะ โดยยกตัวอย่างนักร้องที่มีเสียงแหบกับนักร้องที่เสียงไม่แหบร้องเพลงว่า ถึงแม้จะร้องเพลงได้ดีทั้งคู่แต่คนที่เสียงแหบก็จะร้องเพลงได้ไม่เพราะเท่าคนที่เสียงไม่แหบ

7.1.2.5 “เสียงแสดงอารมณ์ทางลบ”¹

กลุ่มคำที่มีความหมายว่าเป็น “เสียงแสดงอารมณ์ทางลบ” นั้น เป็นกลุ่มคำแสดงความรู้สึกที่มีความหมายเป็นลบที่พบในการเก็บข้อมูล ซึ่งคำที่พบ ได้แก่ คำว่า *กระด้าง* *กระด้างห้วน* *กร้าว* *กร้าวกระด้าง* *กร้าวแข็ง* *เกรี้ยว* *ขึ้น ๆ* *เข้ม* *เข้ม ๆ* *ขุ่น* *ขุ่น ๆ* *เขี้ยว* *แข็ง* *แข็ง ๆ* *แปร๊ด ๆ* *ปร่า*

¹ ในการตัดสินใจตัดสินคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหรือคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงว่าคำใดที่มีความหมายถึงการแสดงอารมณ์ทางบวกหรือทางลบนั้น พบว่า จริง ๆ แล้วจำเป็นต้องอาศัยบริบทมาช่วยในการตีความ ดังนั้นในกรณีที่ผู้วิจัยไม่แน่ใจว่าคำใดจัดอยู่ในกลุ่มที่แสดงอารมณ์ทางบวกหรือทางลบ ผู้วิจัยจะนำคำที่ไม่แน่ใจนั้นไปสอบถามผู้บอกภาษาอื่น ๆ ให้ช่วยในการตัดสิน

เย็น เย็นๆ เรียบ เรียบๆ อ่อน อ่อนๆ เสียงเล็กเสียงน้อย และเสียงอ่อนเสียงหวาน ผู้บอกภาษาจะใช้คำเหล่านี้ในการบรรยายเสียงที่ได้ยินซึ่งจะสื่อให้เห็นความรู้สึกไม่ชอบของผู้บอกภาษาเองที่มีต่อเสียงนั้น หนึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาพบว่า คำว่า แข็ง หรือ แข็งๆ เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อเสียง เช่น เสียงของผู้ชาย หรือ เสียงตะคอก และคำว่า เย็น หรือ เย็นๆ เป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อเสียง เช่น เสียงบี เสียงกระดิ่งลม เป็นต้น แต่โดยทั่วไปคำเหล่านี้ส่วนใหญ่มักจะใช้กับเสียงซึ่งแสดงอารมณ์ของมนุษย์ โดยเราจะเรียกคำเหล่านี้ว่าเป็นน้ำเสียงแบบหนึ่ง อย่างไรก็ตาม คำในกลุ่มนี้ไม่ได้ใช้ในการแสดงความรู้สึกที่มีต่อประเภทเสียงพื้นฐานเสียงใดเสียงหนึ่งโดยตรง แต่จะต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ เช่น จังหวะ ความสั้น-ยาวของเสียงมารวมด้วย

7.1.2.6 “เสียงผิดปกติ”

กลุ่มคำแสดงความรู้สึกและทัศนคติทางลบที่มีความหมายว่า “เสียงผิดปกติ” นี้ประกอบด้วยคำ 6 คำ ได้แก่ คำว่า แปร่ง แปร่งปร่า แปร่งหู เพี้ยน เหน่อ หลง ทั้งนี้กลุ่มคำนี้เป็นกลุ่มคำที่มีความหมายว่า เสียงที่ออกมานั้นผิดไปจากปกติที่เป็นอยู่ ผิดไปจากที่ควรจะเป็น กล่าวคือ อาจไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน ตามระดับเสียง ซึ่งทำให้คำในกลุ่มนี้ไม่ได้เป็นคำที่แสดงทัศนคติต่อเสียงพื้นฐานโดยตรง แต่เป็นการแสดงทัศนคติต่อเสียงโดยรวมซึ่งต้องพิจารณาประกอบกับองค์ประกอบอื่นๆ

7.1.3 คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นกลาง

นอกจากคำแสดงความรู้สึกทั้งสองประเภทที่กล่าวไปแล้ว ผู้วิจัยพบว่าการสอบถามความรู้สึกของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงพื้นฐานประเภทต่าง ๆ นั้น ยังมีความรู้สึกหรือทัศนคติอีกแบบหนึ่งที่ได้รับจากผู้บอกภาษานั้นคือ ความรู้สึกที่เป็นกลาง โดยที่ผู้วิจัยพบคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึกประเภทนี้ ได้แก่ คำว่า เฉยๆ ธรรมดา และฟังได้ ทั้งนี้คำทั้ง 3 คำ เป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ ไม่ได้แสดงความรู้สึกพิเศษใดๆ หรือแสดงความชอบหรือไม่ชอบต่อเสียงที่ได้ยิน เช่น เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาเกี่ยวกับประเภทเสียงพื้นฐานประเภทเสียงใหญ่ว่าชอบหรือไม่ชอบ เพราะเหตุใด ก็ได้รับคำตอบจากผู้บอกภาษาว่า เฉยๆ ธรรมดา หรือ ฟังได้ โดยผู้บอกภาษาให้คำอธิบายว่าไม่ได้มีความรู้สึกพิเศษต่อเสียงใหญ่แต่อย่างใด ถ้าได้ยินได้ฟังก็สามารถฟังได้ แต่ก็ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นเสียงใหญ่นั้นมีความไพเราะหรือน่าฟัง ขนาดที่จะอยากได้ยินหรือได้ฟังอีก นอกจากคำทั้ง 3 คำที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ผู้วิจัยพบว่ายังมีคำอีกจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นคำที่ไม่ได้แสดงความรู้สึกที่เป็นบวกหรือลบอย่างแน่นอน จะดีก็ได้ไม่ดีก็ได้ ได้แก่ คำว่า คับหู ซินหู ติดหู แปร่งหู สะดุดหู และ ไม่ซินหู ซึ่งเมื่อสอบถามผู้บอกภาษาแล้ว พบว่าคำเหล่านี้เป็นคำที่ผู้บอกภาษาให้คำตอบว่าไม่แน่ใจ เนื่องจากเป็นคำที่ใช้กับเสียงที่เมื่อได้ยินแล้ว

ทำให้เกิดความรู้สึกเท่านั้น โดยกล่าวเพิ่มเติมว่าคำเหล่านี้จะมีความหมายดีหรือไม่ดีนั้นจะต้องดูบริบทในการตัดสินใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดให้คำเหล่านี้มีความหมายเป็นกลาง

7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง

หลังจากที่วิเคราะห์คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่พบในการเก็บข้อมูล โดยการจัดจำแนกประเภทคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงตามความหมายดังที่ได้แสดงในหัวข้อ 7.1 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงเหล่านั้น ซึ่งได้แก่ คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นบวก คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นลบ และคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมายเป็นกลางกับคำเรียกเสียงพื้นฐานคำต่างๆ ทั้ง 10 คำว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร กล่าวคือ เป็นการแสดงให้เห็นว่าคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงแบบใดมักจะปรากฏร่วมกับคำเรียกเสียงพื้นฐานคำไหนและปรากฏเป็นความถี่เท่าไรมากหรือน้อยซึ่งจะทำให้ทราบถึงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของผู้บอภาษาที่มีต่อคำเรียกเสียงพื้นฐานคำนั้นนั่นเอง ในการแสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงนั้น สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 7.3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง

ประเภทคำเรียกเสียง	ความรู้สึก/ทัศนคติทางบวก		ความรู้สึก/ทัศนคติทางลบ		ความรู้สึก/ทัศนคติเป็นกลาง		รวมคิดเป็น %
	จำนวนครั้งที่ปรากฏ	คิดเป็น %	จำนวนครั้งที่ปรากฏ	คิดเป็น %	จำนวนครั้งที่ปรากฏ	คิดเป็น %	
ทุ้ม	14	93.33	1	6.67	0	0	100
กังวาน	13	86.67	1	6.67	1	6.67	100
เบา และ ค่อย	11	73.33	4	26.67	0	0	100
ก้อง	5	33.33	6	40	4	26.67	100
ใหญ่	4	26.67	10	66.67	1	6.67	100
เล็ก	3	20	10	66.67	2	13.33	100
ดัง	0	0	15	100	0	0	100
แหลม	0	0	15	100	0	0	100
แหบ	0	0	15	100	0	0	100

ตารางที่ 7.3 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำแสดงความรู้สึก เมื่อเสียงมากระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงแสดงให้เห็นว่า จากความถี่ของการแสดง ความรู้สึกและทัศนคติจากผู้บอกภาษาจำนวน 15 คน คนละ 1 ครั้ง ต่อคำเรียกเสียงพื้นฐาน 10 คำ แทนประเภทเสียงพื้นฐาน 9 ประเภท ซึ่งคิดเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 135 ครั้งนั้น พบว่าผู้บอก ภาษาแสดงความรู้สึกและทัศนคติต่อประเภทเสียงเหล่านั้นทั้งในทางบวก ทางลบ และเป็นกลาง อย่างไม่เท่ากัน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ในจำนวนคำเรียกเสียงพื้นฐานทั้งหมด 10 คำ ซึ่ง แทนเสียงพื้นฐาน 9 ประเภทนั้น ประเภทเสียงพื้นฐานที่มีผู้บอกภาษาแสดงทัศนคติทางบวกด้วย มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ประเภท ได้แก่ เสียง กังวาน ก้อง เบาหรือค่อย เล็ก หุ่ม และใหญ่ โดยที่เสียง หุ่ม เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่ผู้บอกภาษาแสดงทัศนคติทางบวกด้วยมากที่สุดจำนวน 14 คน จากจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมด 15 คน โดยคิดเป็น 93.33 % ส่วนคำเรียกเสียงพื้นฐานที่ผู้บอก ภาษาแสดงความรู้สึกและทัศนคติทางบวกด้วยรองลงมาจากเสียงหุ่มเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ เสียงกังวาน โดยมีจำนวนผู้บอกภาษา 13 คน คิดเป็น 86.67 % เสียงเบาหรือค่อย จำนวน 11 คน คิดเป็น 73.33 % เสียงก้อง จำนวน 5 คน คิดเป็น 33.33 % ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า เสียงดัง แหวม และแหบ เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่ผู้บอกภาษาไม่แสดงความรู้สึกและทัศนคติ ทางบวกด้วยเลย ทั้งนี้การที่ผู้บอกภาษามีความรู้สึกและทัศนคติทางบวกกับเสียงหุ่มมากที่สุดก็ อาจตีความได้ว่าผู้บอกภาษารู้สึกชอบเสียงหุ่มมากที่สุดนั่นเอง

สำหรับเสียงที่มีผู้บอกภาษาแสดงความรู้สึกและทัศนคติเป็นลบด้วยนั้น พบว่าผู้บอก ภาษามีการแสดงความรู้สึกและทัศนคติในทางลบต่อเสียงทุกประเภท แต่เสียง ดัง แหวม และ แหบ เป็นเสียงที่ผู้บอกภาษาแสดงความรู้สึกและทัศนคติทางลบด้วยมากที่สุด กล่าวคือ ผู้บอก ภาษาทุกคนแสดงความรู้สึกและทัศนคติในทางลบต่อเสียงทั้งสามประเภท ซึ่งคิดเป็น 100 % และคำเรียกเสียงพื้นฐานที่ผู้บอกภาษาแสดงความรู้สึกและทัศนคติทางลบด้วยรองลงมาจากคำ เรียกเสียงทั้ง 3 คำนั้น ได้แก่ เสียงเล็ก และเสียงใหญ่ ประเภทละ 10 คนเท่ากัน โดยคิดเป็น เปอร์เซ็นต์ได้เท่ากับ 66.67 % เสียงก้อง และ เสียงเบาหรือค่อย จำนวน 6 คนและ 4 คน คิด เป็น 40 % และ 26.67 % ตามลำดับ และคำเรียกเสียงพื้นฐานที่ผู้บอกภาษาแสดงความรู้สึกและ ทัศนคติทางลบด้วยเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ เสียงกังวาน และเสียงหุ่ม ประเภทละ 1 คนเท่ากัน คิดเป็น 6.67 % ทั้งนี้การที่ผู้บอกภาษาแสดงความรู้สึกและทัศนคติทางลบกับคำเรียกเสียง พื้นฐานคำใดมากที่สุดนั้นก็หมายความว่าผู้บอกภาษารู้สึกไม่ชอบเสียงนั้น ซึ่งได้แก่ เสียงดัง แหวม และแหบนั่นเอง

อีกหนึ่งประเภทเสียงพื้นฐานที่มีผู้บอกภาษาแสดงความรู้สึกและทัศนคติอีกประเภทหนึ่งซึ่ง เป็นความรู้สึกและทัศนคติแบบเป็นกลางนอกเหนือจากทัศนคติ 2 ประเภทที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 4 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ เสียง กังวาน ก้อง เล็ก และ ใหญ่ โดยที่เสียงก้อง เป็นเสียงที่มีการปรากฏของทัศนคติแบบเป็นกลางมากที่สุดคือ มีผู้บอกภาษาจำนวน 4 คนที่ แสดงทัศนคติแบบเป็นกลางกับประเภทเสียงนี้ ซึ่งคิดเป็น 26.67 % จากจำนวนผู้บอกภาษาทั้ง

หมด ตามด้วยเสียงเล็ก จำนวน 2 คน คิดเป็น 13.33 % เสียงกังวาน และเสียงใหญ่ จำนวนประเภทละ 1 คน คิดเป็นประเภทละ 6.67 % เท่ากัน

7.3 สรุป

ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย ซึ่งเป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึก ความชื่นชอบของตนที่มีต่อเสียงที่ได้ยินว่าเป็นอย่างไร จากการวิเคราะห์พบว่า คำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความรู้สึก ความชื่นชอบของตนที่มีต่อเสียงที่ได้ยินสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหู และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง ซึ่งคำทั้ง 2 ประเภทนี้สามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่างๆได้ตามความหมายของคำ ได้แก่ 1) คำที่มีความหมายเป็นบวก ซึ่งสามารถจัดกลุ่มคำที่มีความหมายเหมือนกันได้จำนวน 4 กลุ่มความหมาย ได้แก่ กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงที่ผู้ฟังอยากฟัง” “เสียงสบายหู” “เสียงไพเราะ” และ “เสียงแสดงอารมณ์ทางบวก” 2) คำที่มีความหมายเป็นลบ สามารถจัดกลุ่มคำที่มีความหมายเหมือนกันได้ทั้งสิ้นจำนวน 6 กลุ่มความหมาย ได้แก่ กลุ่มคำที่มีความหมายว่า “เสียงที่ผู้ฟังไม่ชอบฟัง” “เสียงระคายหู” “เสียงไม่เพราะ” “เสียงก่อความรำคาญ” “เสียงแสดงอารมณ์ทางลบ” และ “เสียงผิดปกติ” 3) คำที่มีความหมายเป็นกลาง ทั้งนี้เมื่อทำการพิจารณาความสัมพันธ์ของคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติประเภทต่างๆกับคำเรียกเสียงพื้นฐานเพื่อดูว่าผู้พูดภาษาไทยชอบหรือไม่ชอบเสียงประเภทใดมากที่สุดนั้น พบว่า ผู้บอกภาษาทั้ง 15 คน ได้แสดงทัศนคติแบบต่างๆต่อประเภทเสียงพื้นฐานทั้ง 9 ประเภทต่างกัน สำหรับคำเรียกเสียงพื้นฐานที่ผู้บอกภาษาแสดงทัศนคติในทางบวกด้วยมากที่สุด คือ เสียงทุ้ม ส่วนเสียงที่ผู้บอกภาษาแสดงทัศนคติในทางลบด้วยมากที่สุด ได้แก่ เสียงดัง แหวม และแหบ และสำหรับทัศนคติแบบเป็นกลางนั้น พบว่า เสียงก้องเป็นเสียงที่ผู้บอกภาษาแสดงทัศนคติแบบเป็นกลางด้วยมากที่สุด ด้วยเหตุนี้จึงอาจตีความได้ว่าผู้พูดภาษาไทยนั้นมีความชื่นชอบต่อเสียงทุ้ม มากที่สุดและไม่ชอบเสียงดัง แหวม และแหบ มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

8.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาคำเรียกเสียงและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทยเป็นการศึกษาตามแนวคิดที่ว่า เราสามารถเข้าถึงวัฒนธรรม ความคิดของชนชาติใดชาติหนึ่งได้โดยผ่านทางภาษาที่พวกเขาใช้ ซึ่งเราเรียกแนวทางการศึกษาแนวทางนี้ว่าอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเรื่องนี้ คือ เพื่อศึกษาคำเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย โดยจำแนกคำเกี่ยวกับเสียงออกเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง พร้อมทั้งวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยเพื่อแสดงให้เห็นระบบความคิดของคนไทย นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์ความหมายและกลวิธีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทย คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู คำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงและความสัมพันธ์กับคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยอีกด้วย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูล 2 วิธีการด้วยกัน คือ วิธีที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อรวบรวมคำเกี่ยวกับเสียงที่ใช้ในการบรรยายเสียงที่ได้ยินของคนไทย พร้อมทั้งเก็บรวบรวมรายชื่อสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา และวิธีที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเพื่อรวบรวมคำเกี่ยวกับเสียงที่ผู้บอกภาษาใช้จริงและเพื่อศึกษาความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย

ในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาผู้วิจัยใช้รายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์และสถานการณ์ต่างๆซึ่งส่วนหนึ่งได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นและอีกส่วนหนึ่งเป็นรายการที่ผู้วิจัยคิดขึ้นเองทั้งหมดจำนวน 110 รายการ ไปสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาชาวไทยซึ่งประกอบด้วยบุคคลจากหลากหลายอาชีพ จำนวน 15 คน โดยเป็นชายหรือหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี ขึ้นไป ไม่จำกัดการศึกษาและใช้ภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอในชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งจากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นและจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา โดยเริ่มจากการจำแนกคำเกี่ยวกับเสียงที่รวบรวมได้ออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ คำเรียกเสียงซึ่งบ่งบอกคุณสมบัติของเสียง คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง โดยในส่วนของคำเรียกเสียงได้จำแนกออกเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน จากนั้นผู้วิจัยนำคำเรียกเสียงทั้งสองประเภทไปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ ศึกษาความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานโดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ

ทางความหมาย และวิเคราะห์คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความหมายและกลวิธีในการสร้างคำ

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 10 คำ ได้แก่ คำว่า *ดั่ง กังวาน ก้อง ค่อย/เบา แหลม เล็ก หุ้ม ใหญ่ และ แหบ* โดยที่คำเหล่านี้เป็นตัวแทนของประเภทเสียงพื้นฐาน 9 ประเภท โดยพบว่าผู้บอกภาษามีการใช้คำว่า *ค่อย/เบา* แทนประเภทเสียงเดียวกัน

เมื่อนำคำเรียกเสียงพื้นฐานทั้ง 10 คำนี้ ไปวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย พบว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานทั้งหมดนี้มีความแตกต่างกันทางความหมายด้วยมิติแห่งความแตกต่างทั้งสิ้น 8 มิติ ได้แก่ ความชัดเจนของการได้ยิน การกินพื้นที่ การกินเวลา ความคงที่ของการได้ยิน ระดับเสียง ความเสียดแทง ความนุ่มนวล และความต่อเนื่องของเสียง

อนึ่งคำเรียกเสียงพื้นฐานทั้ง 10 คำ สามารถจำแนกออกจากกันได้โดยอาศัยมิติความชัดเจนของการได้ยิน ซึ่งทำให้เกิดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน 2 กลุ่มหลักๆ ที่มีคุณสมบัติแตกต่างกัน คือ กลุ่มที่ได้ยินไม่ชัดเจนซึ่งประกอบด้วยคำเรียกเสียงพื้นฐานเพียง 2 คำ คือ คำว่า *ค่อย* และ *เบา* และกลุ่มที่ได้ยินชัดเจน ได้แก่ คำเรียกเสียงพื้นฐาน คำว่า *ดั่ง กังวาน ก้อง แหลม เล็ก หุ้ม ใหญ่ และ แหบ* ทั้งนี้ภายในกลุ่มคำเรียกเสียงพื้นฐานที่ได้ยินชัดเจนนั้น พบว่า คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ดั่ง กังวาน ก้อง* มีความแตกต่างจากคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *แหลม เล็ก หุ้ม ใหญ่ แหบ* ด้วยการกระจายของเสียง กล่าวคือ คำว่า *ดั่ง กังวาน ก้อง* เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีการกระจายของเสียงกว้าง ส่วนคำว่า *แหลม เล็ก หุ้ม ใหญ่ และ แหบ* นั้น เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีการกระจายของเสียงไม่กว้าง นอกจากนั้นคำว่า *กังวาน* และ *ก้อง* ยังแตกต่างจากคำว่า *ดั่ง* ด้วยคุณสมบัติของการกินเวลา คือ เสียง *กังวาน* และ *ก้อง* นั้นมีการกินเวลา แต่คำว่า *ดั่ง* ไม่มีการกินเวลา และคำว่า *กังวาน* กับ *ก้อง* เองนั้นก็แตกต่างกันด้วยความคงที่ของเสียงที่ได้ยินอีก คือ เสียง *กังวาน* เสียงที่ได้ยินจะคงที่ แต่เสียง *ก้อง* เสียงที่ได้ยินจะไม่คงที่

นอกจากนี้คำเรียกเสียงพื้นฐาน คำว่า *แหลม เล็ก หุ้ม ใหญ่ และ แหบ* ซึ่งเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีคุณสมบัติการกระจายของเสียงที่ไม่กว้างเหมือนกันนั้น พบว่า ต่างก็มีความแตกต่างกันในเรื่องของระดับเสียง โดยคำว่า *แหลม* และ *เล็ก* นั้นเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีระดับเสียงสูงเหมือนกันแต่ก็แตกต่างกันที่การมีและไม่มีเสียงเสียดแทง โดยคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *แหลม* เป็นคำเรียกเสียงที่มีคุณสมบัติของความเสียดแทง ส่วนคำว่า *เล็ก* จะไม่มีคุณสมบัตินี้ ส่วนคำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *หุ้ม ใหญ่ และ แหบ* ที่เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีระดับเสียงไม่สูงหรือมีระดับเสียงต่ำนั้นก็พบว่า ต่างมีความแตกต่างกัน โดยคำว่า *หุ้ม* แตกต่างจากคำว่า *ใหญ่* และ *แหบ* ด้วยคุณสมบัติความนุ่มนวล ซึ่งคำว่า *ใหญ่* และ *แหบ* ไม่มีคุณสมบัตินี้ อย่างไรก็ตามคำว่า *ใหญ่* และ *แหบ* ก็แตกต่างกันอีกด้วยคุณสมบัติความต่อเนื่องของเสียงซึ่งเสียง *แหบ* จะเป็นเสียงที่ไม่ต่อเนื่อง ส่วนเสียง *ใหญ่* จะเป็นเสียงที่มีความต่อเนื่อง

จากการศึกษาคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทยที่พบจากการเก็บข้อมูลทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 592 คำ พบกลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานทั้งสิ้น 5 กลวิธีหลัก ได้แก่ 1) กลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยว เช่น *กระหึ่ม ลั่น อื้ออึง* 2) กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงเข้าด้วยกัน เช่น *แหบห้าว หุ้มใหญ่ แหบแห้ง* 3) กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียง เช่น *เบาๆ แหลมๆ แล็ม-แหลม ดิ่ง-ดิ่ง* 4) กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยาย เช่น *กังวานลึก แหลมกระชั้น* ซึ่งสามารถแยกย่อยได้อีก 4 กลวิธี ตามประเภทคำขยายที่นำมาผสมกับคำเรียกเสียง ได้แก่ ก) กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยายบอกปริมาณ เช่น *แหลมปรืด สูงปรืด* ข) กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงอาการ เช่น *ดิ่งไวยวาย เครือสะอื้น* ค) กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหู เช่น *หุ้มนุ่มหู แหลมแสบหู* และ ง) กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำบอกลักษณะ เช่น *หุ้มลึก แหลมยาว* และ 5) การใช้คำว่าออก เช่น *ออกแหลม ออกห้าว* ทั้งนี้การสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานด้วยกลวิธีต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นทำให้ความหมายของคำเรียกเสียงเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในแง่ต่างๆ ได้แก่ ระดับความเข้มข้นของเสียง การผสมกันระหว่างคุณสมบัติของเสียงสองเสียง การรับรู้เสียงไปพร้อมกับรับรู้ถึงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเสียงที่ได้ยิน และลักษณะอาการของตนกำเนิดเสียง

เมื่อทำการจัดประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานแต่ละคำว่าสามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดได้ พบว่า ในจำนวนคำเรียกเสียงพื้นฐานทั้งหมด คำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีจำนวนคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานเป็นสมาชิกมากที่สุดได้แก่ คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ดิ่ง* และ คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า *ก้อง* เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีจำนวนสมาชิกน้อยที่สุด

ในส่วนของการวิเคราะห์คำแสดงทัศนคติในภาษาไทย ซึ่งเป็นคำที่ผู้บอกภาษาใช้แสดงความชื่นชอบของตนที่มีต่อเสียงที่ได้ยินนั้น พบว่า คำที่ผู้บอกภาษาใช้แสดงความชื่นชอบของตนที่มีต่อเสียงที่ได้ยินสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหู เช่น *หนักหู แสบแก้วหู ระคายหู* และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง เช่น คำว่า *ไพเราะ เพราะ ไม่เพราะ* ทั้งนี้ผู้บอกภาษา 15 คน แสดงความรู้สึกและทัศนคติแบบต่างๆ ต่อประเภทเสียงพื้นฐานทั้ง 9 ประเภทต่างกัน โดยสามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ตามความหมายของคำ ได้แก่ 1) คำที่มีความหมายเป็นบวก ซึ่งมีจำนวน 4 กลุ่มความหมายด้วยกัน ได้แก่ “เสียงที่ผู้ฟังอยากฟัง” เช่น *ชวนฟัง น่าฟัง “เสียงสบายหู”* เช่น *นุ่มหู สบายหู “เสียงไพเราะ”* เช่น *เพราะ ไพเราะ* และ “เสียงแสดงอารมณ์ทางบวก” เช่น *นุ่ม ใส* 2) คำที่มีความหมายเป็นลบ มีจำนวนทั้งสิ้น 6 กลุ่มความหมาย ได้แก่ “เสียงที่ผู้ฟังไม่ชอบฟัง” เช่น *ไม่น่าฟัง ชัดหู “เสียงระคายหู”* เช่น *บาดหู แสบหู “เสียงก่อความรำคาญ”* เช่น *รบกวนประสาท หนักหู “เสียงไม่เพราะ”* เช่น *ไม่เพราะ “เสียงแสดงอารมณ์ทางลบ”* เช่น *แข็ง เขียว* และ “เสียงผิดปกติ” เช่น *เหนือ เพี้ยน* 3) คำที่มีความหมายเป็นกลาง ซึ่งมีเพียงกลุ่มความหมายเดียว เช่น คำว่า *ชินหู ติดหู เฉยๆ ธรรมดา ฟังได้*

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติประเภทต่างๆ เพื่อดูว่าผู้พูดภาษาไทยชอบหรือไม่ชอบเสียง

ประเภทใดมากที่สุดนั้น พบว่า คำเรียกเสียงพื้นฐานที่ผู้บอกภาษาแสดงความรู้สึกและทัศนคติในทางบวกด้วยมากที่สุด คือ เสียง *หุ้ม* ส่วนเสียงที่ผู้บอกภาษาแสดงความรู้สึกและทัศนคติในทางลบด้วยมากที่สุด ได้แก่ เสียง *ดั่ง* *แหลม* และ *แหบ* และสำหรับความรู้สึกและทัศนคติแบบเป็นกลาง พบว่า เสียง *ก้อง* เป็นเสียงที่ผู้บอกภาษาแสดงความรู้สึกและทัศนคติแบบเป็นกลางด้วยมากที่สุด จึงอาจตีความได้ว่าผู้พูดภาษาไทยนั้นมีความชื่นชอบต่อเสียง *หุ้ม* มากที่สุดและไม่ชอบเสียง *ดั่ง* *แหลม* และ *แหบ* มากที่สุด

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ที่ได้กับสมมติฐานที่ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้น พบว่า ผลการวิเคราะห์ที่ได้นั้นมีทั้งที่เป็นไปตามสมมติฐานและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ในการจำแนกคำเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย พบว่าสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภทหลัก ได้แก่ คำเรียกเสียงพื้นฐาน คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหู และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง ซึ่งตรงตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 3 ประเภท โดยคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูเป็นประเภทคำที่พบเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคำแสดงความรู้สึก (sensation) ที่อยู่ตรงกลางระหว่างคำเรียกเสียงกับคำแสดงทัศนคติ และจากการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย พบว่าแตกต่างกันด้วยมิติความแตกต่าง 8 มิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ว่าแตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่างเพียง 3 มิติ โดยใน 3 มิตินี้มีเพียงมิติแห่งความแตกต่างในเรื่องของความต่อเนื่องของเสียงเท่านั้นที่ตรงกับผลการวิเคราะห์และเป็นไปตามสมมติฐาน ในส่วนของกลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทยนั้นมีกลวิธีในการสร้างคำ 5 กลวิธีด้วยกัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3 กลวิธี ได้แก่ การผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำเรียกเสียงพื้นฐานเข้าด้วยกัน การซ้ำคำเรียกเสียงพื้นฐาน และการผสมคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำขยาย แต่ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยสรุปกลวิธีเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 2 กลวิธีด้วยกัน คือ การใช้ศัพท์เดี่ยว และการใช้คำว่า *ออก* ซึ่งเป็นการแยกออกมาต่างหากเนื่องจากมีโครงสร้างต่างจากทุกกลวิธี นอกจากนี้ในส่วนของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงพื้นฐานกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง พบว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานบางคำเกิดร่วมกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติทางลบหรือทางบวกแบบใดแบบหนึ่งได้เท่านั้น แต่คำเรียกเสียงพื้นฐานบางคำสามารถเกิดร่วมกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติทั้งทางบวกและลบได้ทั้ง 2 แบบ และคำเรียกเสียงพื้นฐานบางคำไม่เพียงสามารถเกิดร่วมกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติทั้ง 2 แบบได้เท่านั้น แต่ยังสามารถเกิดกับคำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากกระทบหูและคำแสดงทัศนคติที่เป็นกลางได้อีกด้วย

8.2 อภิปรายผล

8.2.1 การศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกเสียงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกการรับรู้ทางการได้ยินที่ยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษามาก่อนในแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ ซึ่งแสดงให้เห็นระบบการจำแนกประเภทของผู้พูดภาษาไทย จากการเก็บข้อมูลพบว่า ในภาษาไทยมีคำเป็นจำนวนมากที่สามารถนำมาใช้ในการเรียกเพื่อบรรยายเสียงที่ได้ยินได้ แต่จุดประสงค์หลักของงานนี้คือ ตัดสินว่าคำใดเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานที่เป็นตัวแทนประเภทเสียงหลักที่คนไทยจำแนกให้ต่างกัน พบว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานมี 10 คำ คือ *ดั่ง ค่อย/เบา ก้อง กังวาน แหลม เล็ก หุ้ม ใหญ่ และ แหบ* ซึ่งจะสังเกตได้ว่ามีคำว่า *ดั่ง ก้อง กังวาน หุ้ม และแหบ* เท่านั้นที่ใช้เรียกเสียงจริงๆ แต่คำว่า *ค่อย/เบา แหลม เล็ก และใหญ่* มีความหมายอย่างอื่นด้วย การกลายมาเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานนั้น อาจเกิดจากการใช้คำเหล่านั้นเป็นอุปลักษณะเชิงเปรียบเทียบ เช่น เสียงแหลมเปรียบเหมือนเอาของแหลมมาที่มแทง เสียงเล็กใหญ่ เปรียบเหมือนของขนาดเล็กใหญ่ และเบาตามลำดับ

8.2.2 จากการวิเคราะห์คำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทยซึ่งพบว่ามีอยู่ด้วยกัน 10 คำ แทนประเภทเสียงพื้นฐาน 9 ประเภทนั้น พบมิติแห่งความแตกต่าง 8 มิติด้วยกันในการแยกความแตกต่างของคำเรียกเสียงพื้นฐานแต่ละคำ ได้แก่ ความชัดเจนของการได้ยิน การกินพื้นที่ การกินเวลา ความคงที่ของการได้ยิน ระดับเสียง ความเสียดแทง ความนุ่มนวล และความต่อเนื่องของเสียง ซึ่งมิติทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เป็นมิติแห่งความแตกต่างที่วิเคราะห์ได้จากคำอธิบายของผู้บอกภาษา ดังนั้นการอธิบายความหมายของคำเรียกเสียงในงานวิจัยเรื่องนี้จึงมีความแตกต่างจากคำอธิบายคำเรียกเสียงในทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ การบรรยายเสียงที่ได้ยินในทางวิทยาศาสตร์นั้นจะบรรยายในแง่ของคุณสมบัติทางกายภาพของเสียง ซึ่งได้แก่ ความเข้มเสียง ความถี่ของเสียง และคุณภาพเสียงซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สามารถวัดค่าที่แน่นอนได้ แต่การอธิบายเสียงที่ได้ยินของชาวบ้านมักจะใช้ความรู้สึกของตนเป็นหลัก ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบความคิดของชาวบ้าน ซึ่งเห็นได้จากงานวิจัยนี้กับผลงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ก็จะพบว่ามีส่วนเท่านั้นที่คล้ายกัน เช่น มิติความชัดเจนของการได้ยิน ระดับเสียง การกินเวลา ซึ่งเป็นการรับรู้แบบชาวบ้านนั้นอาจเทียบเท่าความเข้มของเสียง (intensity of sound) ความถี่ของเสียง (frequency of sound) ระยะเวลา (duration) ตามลำดับ ในทางวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตามที่พบว่ามี ความแตกต่างกันก็มี เช่น คนไทยใช้ความนุ่มนวลและความเสียดแทงในการแยกความแตกต่างของเสียงซึ่งไม่ปรากฏในทางวิทยาศาสตร์

8.2.3 จากการศึกษาคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะของคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทยนั้น พบว่าคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในภาษาไทยมีด้วยกัน 2 ลักษณะ ได้แก่ คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เป็นคำโดดและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานที่เป็นคำประสม ซึ่งแตกต่างจากลักษณะของคำเรียกไม่พื้นฐานในงานวิจัยเรื่องคำเรียกกรส ซึ่งไม่พบว่ามีคำเรียกกรสไม่พื้นฐานที่มีลักษณะเป็นคำโดด

8.2.4 การศึกษาคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานทำให้เห็นว่าการใช้กลวิธีต่างๆในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานเหมือนกับกลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกไม่พื้นฐานของคำเรียกการรับรู้ทางประสาทสัมผัสด้านอื่น ได้แก่ คำเรียกสี คำเรียกรส และคำเรียกสัมผัส

8.2.5 พบว่าการใช้กลวิธีต่างๆในการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานทำให้ความหมายของคำเรียกเสียงแต่ละคำนั้นมีความแตกต่างกัน โดยทำให้เราทราบถึงคุณสมบัติของเสียงที่ได้ยินในแง่ต่างๆ ทั้งในแง่ของปริมาณความเข้มข้นของเสียง คุณสมบัติของเสียง การรับรู้เสียงไปพร้อมกับรับรู้ถึงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเสียงที่ได้ยิน และการรับรู้ถึงลักษณะอาการของต้นกำเนิดเสียง

8.2.6 เมื่อทำการจัดประเภทคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานแต่ละคำว่าสามารถจัดให้เป็นสมาชิกของคำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดได้ พบว่า คำเรียกเสียงพื้นฐานที่มีจำนวนสมาชิกน้อยมากที่สุด ได้แก่ คำเรียกเสียงพื้นฐานคำว่า ดัง ทั้งนี้การที่คำว่า ดัง มีจำนวนสมาชิกหรือมีคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานอยู่ภายใต้เป็นจำนวนมากนั้น ผู้วิจัยคาดว่าอาจเนื่องมาจากในปัจจุบันสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรามีเสียงเป็นจำนวนมากซึ่งเกิดจากต้นกำเนิดเสียงหลายประเภท อีกทั้งเสียงส่วนใหญ่จะเป็นเสียงที่มีระดับความดังมาก จึงทำให้มีการสร้างคำมาใช้บรรยายเสียงที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย

8.2.7 จากการศึกษาคำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความชื่นชอบที่มีต่อเสียง ซึ่งในเบื้องต้นผู้วิจัยคาดว่าเป็นคำแสดงทัศนคติต่อเสียง พบว่า คำที่ผู้บอกภาษาใช้ในการแสดงความชื่นชอบที่มีต่อเสียงสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหูซึ่งเป็นการรู้สึกที่เกิดขึ้นที่หู และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงซึ่งเป็นคำที่แสดงความคิดเห็นของผู้บอกภาษาต่อเสียงที่ได้ยินซึ่งเป็นการรู้สึกทางจิตใจ ทั้งนี้คำทั้ง 2 ประเภท เมื่อพิจารณาตามความหมายสามารถจำแนกได้เป็นคำที่แสดงความรู้สึกและทัศนคติต่อเสียงในทางบวก ทางลบ และเป็นกลางได้เช่นเดียวกัน

8.2.8 การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในงานวิจัยนี้ เป็นการสอบถามถึงทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อเสียงในสถานการณ์ทั่วไปซึ่งไม่ใช่ทัศนคติที่ผู้บอกภาษามีต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้นผลการศึกษาที่ได้จึงเป็นทัศนคติโดยทั่วไปที่ผู้บอกภาษามีต่อคำเรียกเสียงพื้นฐาน จากการวิเคราะห์พบว่า เสียงดัง แหวม และแหบ เป็นเสียงที่ผู้บอกภาษาไม่ชอบมากที่สุด และเสียงหุ่ม เป็นเสียงที่ผู้บอกภาษาชอบมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ในการจะตัดสินว่าเรามีทัศนคติต่อเสียงหนึ่ง อย่อย่างไหน จำเป็นต้องพิจารณาบริบทร่วมด้วย เนื่องจากหากบริบทแตกต่างกันก็อาจทำให้เรามีทัศนคติต่อเสียง อย่อย่างนั้นต่างกันด้วย เช่น ในกรณี เสียงดัง และเสียงค่อยและเบา ซึ่งในบริบททั่วไป ผู้บอกภาษาอาจมีทัศนคติที่เป็นลบต่อเสียงดัง และมีทัศนคติที่เป็นบวกต่อเสียงค่อยและเบา แต่หากในบริบท เช่น ในการฟังบรรยายซึ่งเรานั่งห่างจากผู้บรรยายมาก หากผู้บรรยายพูดด้วยเสียงเบาหรือค่อยแล้ว เราก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเสียงนั้น แต่ถ้าผู้บรรยายพูดด้วยเสียงดังฟังชัดเจน เราก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อเสียงดัง เพราะฉะนั้นใน

การที่จะตัดสินทัศนคติที่มีต่อเสียงว่าเป็นอย่างไรนั้นจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงบริบทที่เกิดเสียงด้วย

8.3 ข้อเสนอแนะ

8.3.1 เนื่องจากการศึกษาคำเรียกเสียงในงานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาแรกเริ่มของการศึกษาคำเรียกเสียงในภาษาไทยตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ซึ่งอาจมีข้อบกพร่องในบางประการ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะประเด็นที่ผู้วิจัยคิดว่าเป็นปัญหาในงานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขต่อไป กล่าวคือ ในส่วนของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยอยากให้มีการสร้างเครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงหรือเครื่องมือที่ช่วยให้ได้ข้อมูลที่เมื่อวิเคราะห์แล้วได้ข้อค้นพบที่สะท้อนความเป็นจริงมากกว่านี้ เช่น โดยการบันทึกเสียงจริงๆแล้วนำไปให้ผู้บอกภาษาฟัง เป็นต้น

8.3.2 งานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาคำเรียกเสียงในภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น โดยที่ยังไม่ได้ทำการศึกษารอบคลุมไปถึงภาษาไทยถิ่นอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรจะได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในภาษาไทยถิ่นอื่นๆเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่าผู้พูดภาษาไทยแต่ละถิ่นนั้นมีการรับรู้เสียงที่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

8.3.3 นอกจากจะทำการศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกเสียงในภาษาไทยแต่ละถิ่นแล้ว ผู้วิจัยเห็นเพิ่มเติมว่าควรมีการศึกษาคำเรียกเสียงในภาษาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาไทยอีกด้วยเช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น

8.3.4 การศึกษาคำเรียกการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ นั้น พบว่ามีการทำวิจัยไปบ้างแล้วในบางส่วน กล่าวคือ มีการศึกษาคำเรียกการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทางด้านการมองเห็น การรู้รส การสัมผัส และการได้ยินไปแล้ว ดังนั้นจึงเห็นควรว่าน่าจะมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ทางประสาทสัมผัสด้านที่เหลืออีกด้านหนึ่ง คือ การได้กลิ่น ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าจะมีผู้สนใจและนำไปทำการศึกษาต่อไป

8.3.5 ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาภาษาในแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์เป็นแนวทางที่มีประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้เราเข้าใจถึงวัฒนธรรมหรือความคิดของคนในชาติพันธุ์ต่างๆที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แต่พบว่าการศึกษาในแนวทางนี้ยังมีอยู่เป็นจำนวนไม่มากนักโดยเฉพาะในประเทศไทย ดังนั้นจึงควรศึกษาในแนวทางนี้ให้มากยิ่งขึ้นไม่เพียงเฉพาะในหมวดคำเรียกการรับรู้ซึ่งแสดงให้เห็นการจำแนกประเภทที่เป็นกระบวนการทางปริชาณพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความคิด การรับรู้ การกระทำของมนุษย์ที่มีความแตกต่างกันในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆเท่านั้น แต่ยังคงศึกษาหมวดคำอื่นๆ เช่น หมวดคำเรียกสิ่งของ เครื่องใช้ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ ซึ่งเป็นหมวดคำที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชาติพันธุ์นั้นๆ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมหรือระบบความคิดของคนในชาติพันธุ์นั้นได้เป็นอย่างดี

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ ดิลกสกุลชัย. 2537. *ระบบประสาท 1*. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์. 2545. *เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาและวัฒนธรรม*. ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. 2542. *มนุษย์ อุตสาหกรรมและสภาพแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: เอสอาร์พริ้นท์ติ้ง.
- จรัลวิไล จรูญโรจน์. 2543. *ความสัมพันธ์ระหว่างประเภททางไวยากรณ์ของคำนามกับระบบประธานของผู้พูดภาษาไทยและภาษาอังกฤษ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวาร์น แม็ป. 2003. *Sound: การได้ยินเสียงของมนุษย์*. Available from:
<http://www.sound-map.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=118406&Ntype=2>
- เต็มศักดิ์ คทวณิช. 2546. *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ. 2535. *คำเรียกสีในภาษาไทย (เมี้ยน)*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยภาษาและวัฒนธรรม หน่วยปฏิบัติการวิจัยทางภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้องนุช มณีอินทร์. 2543. *การปรับเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจพร เนียรนาทสกุล. 2544. *จินตภาพที่เกี่ยวกับธรรมชาติในกวีนิพนธ์ของอุชเชนี เหาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์และไพโรจน์ ชาวงาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประณม ถาวรเวช. 2548. *เสียงที่ไม่ส่งเสริมบุคลิกภาพ. โปสท์ ทุเดย์*. แหล่งที่มา:
<http://www.johnrobertpowers.in.th/webcontent/web/tipjune4.html>
- ปานทิพย์ มหาไตรภพ. 2545. *นามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว: การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรลัดดา เมฆบัณฑิต. 2547. *การศึกษาคำเรียกรสและทัศนคติเกี่ยวกับรสในภาษาจีนแต่จิวตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชา ภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์. 2525. *เอกสารการสอนและแบบฝึกหัดปฏิบัติชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 13*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ราชบัณฑิตยสถาน. 2539. *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม: ภาพพจน์ ไวยากรณ์ และกลการประพันธ์*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รีตเตอร์สไคเจ็สท์. 2543. *อัศจรรย์จิตมนุษย์*. กรุงเทพฯ: รีตเตอร์สไคเจ็สท์ (ประเทศไทย) จำกัด
- ฤติ สุนทรสิงห์. 2546. *ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงกับลักษณะองค์ประกอบของเสียงตามความเข้าใจและตามการรับรู้ของคนไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณพร พงษ์เพ็ง. 2547. *ภาษาจินตภาพในเรื่องไกลบ้าน พระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรารณณ์ ติระ. 2545. *คำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกัน ใน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรารณณ์ อัจฉาญ. 2535. *การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงไทยสากลของสุนทรภรณ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาทิต พุ่มอยู่. 2547. *การศึกษาคำเรียกข้าวและมโนทัศน์เรื่องข้าวในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวบรรพชีวินวิทยา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิต กฤษณะภู่. 2536. *ฟิสิกส์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิภัทรินทร์ ประพันธ์ศิริ. 2535. *คำเรียกญาติในภาษาคำเมือง*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศตวรรษ เชื้อมหาวิน. 2541. *คำเรียกสีและการรับรู้สีของผู้พูดภาษาไทย ลัวะ ม้ง และกระเหรี่ยงในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและพะเยา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร สันถาวรกุล. 2547. *วิถีการกินและความเชื่อของคนไทยที่สะท้อนจากชื่ออาหารไทยที่ใช้ในเทศกาลงานพิธีแบบดั้งเดิม*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตันสนีย์ สวัสดิพงษ์. 2540. *สรีระวิทยา ระบบประสาทรับความรู้สึก*. ภาควิชาสรีระวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศุภมาส เอ่งฉ้วน. 2537. *คำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทยและเกาะปีนัง*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศุภมาส เอ่งฉ้วน. 2543. **คำเรียกชื่อและมโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรราวุฒิ สุจิตจร. 2545. **การวิเคราะห์เสียงดนตรีไทย**. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน** โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่ม 20 พิมพ์ครั้งที่ 5. 2546. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สมัณฑนา จันทโรจวงศ์. 2527. **การศึกษาเปรียบเทียบการใช้ความอ่อนไหวของประสาทความรู้สึกในงานเขียนของโกแล็ตและสุวรรณีย์ สุนทรา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษารรณคดีเปรียบเทียบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2533. **ลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมไทยที่แสดงโดยคำเรียกญาติ**. *ภาษาและวรรณคดีไทย*. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2538. **คำเรียกชื่อและการรับรู้สีของชาวจังหวัดและชาวไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2549. **กว่าจะเป็นนักภาษาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรทัย ชื่นมณุษย์, จำเนียร ช่างโชติ, ศิริพันธ์ เพชรทองคำ, เพ็ญทิพย์ ชัยพัฒน์, สมัย จิตหมวด, สิริวรรณ สารนาถ, เฉลียว ฉิมอินทร์, มาโนช สุขฤกษ์, นวลศิริ เปาโรหิตย์, วิจิตรพาณิชย์สินธุ์, วรรัตน์ รงคปราณี, จิตรรา วสุวานิชย์ และลัดดา กิติวิภาต. 2520. **จิตวิทยาทั่วไป**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัญชลิกา ผาสุกกิจ. 2543. **คำเรียกรสในภาษาไทยถิ่นตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Adams Virginia, Hal Bowser, Walter Fox, Nancy Gross, Mary MacEwen, Jean McKeon, Wendy Murphy, and Sara Stein. 1998. **ABC's of the human body**. The Reader's Digest Association, Inc. Pleasantville. New York.USA.
- แปลโดยปรียา กุลละวณิชย์, ประคอง ตังประพฤทธิกุล, อนันต์ อัดชู, ประพนธ์ อัครวิรุฬหการ, วิฑูร จารุประกร, สมชาย สุวจนกรณ์, สุชาติ พุทธิเจริญรัตน์, พริ้มเพรา ผลเจริญสุข, นพพร ประชากุล, บุญเทียม คงศักดิ์ตระกูล และสาทิพย์ ชัยประสิทธิ์กุล. 2541. **พื้นฐานแห่งกายมนุษย์**. กรุงเทพฯ: ริดเดอร์สไตเจสท์ ประเทศไทย.

- Bentley, Jeffery. W. and Peter S. Baker. (n.d.). ***Understanding and getting the most from farmer's local knowledge***. Available from: http://www.idrc.ca/en/ev-85049-201-1-DO_TOPIC.html
- Berlin, Brent. 1973. Folk systematics in relation to biological classification and nomenclature. ***Annual Review of Ecology and Systematics*** 4: 259-271.
- Berlin, Brent. 1992. ***Ethnobiological Classification***. Princeton: Princeton University Press. Available from: http://www.pustaka-deptan.go.id/rkb/knowledgeBank/IPM/soccomm.htm# Understanding_Farmers_-_Ethnoscience.html
- Berlin, Brent and Pual, Kay. 1969. ***Basic Color Terms: Their Universality and Evolution***. Berkeley: University of California Press.
- Bodden, M. (n.d.). ***Perceptual sound quality evaluation***. Available from: http://www.product-sound.com/assets/images/intern_00.pdf
- Brown, Cecil. H. 1976. Some general principles of biological and non biological folk classification. ***American Ethnologist*** 3, 1: 73-85.
- Caldwell, Clare and Sally, Hibbert. 2002. The influence of music tempo and musical preference on restaurant patrons' behavior. ***Psychology and Marketing*** 19, 11.
- Cavitt, Mary E. (n.d.). Teacher's and author's uses of language to describe brass tone quality. ***Texas Music Education Reseach***. Available from: http://www.twofrequencies.com/scott/instruction/brass_tone_quality.pdf
- Conklin, Harold. C. 1962. ***Lexicographical treatment of folk taxonomies***. In Problem in Lexicography. F. W. Householder and S. Saporta, eds. Indiana University Reseach Center in Anthropology, Folklore and Linguistics Publication 21: 119-141.
- Hong Kong. The Government of Hong Kong Special Administrative Region, Environmental Protection Department. ***What is sound and what is noise***. Available from: http://www.epd.gov.hk/epd/noise_education/web/ENG_EPD_HTML/m1/intro_1.html
- Houben, Mark., Armin Kohlrausch, and Dik Hermes. 2004. Perception of size and speed of rolling balls by sound. ***Speech Communication*** 43: 331-345.
- Kalat, J.W. 1990. ***Introduction to Psychology***. 2nd ed. Wadsworth: Belmont.
- Karami, K., and S.Frost. 1995. Traffic noise and annoyance. ***Journal of Environmental and Management and health*** 6, 4: 29-31. MCB University Press.

- Lakoff, George. 1985. ***Women Fire and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind***. Chicago and London: University of Chicago Press.
- Laver, John. 1991. ***The Gift of Speech: Paper in the Analysis of speech and voice***. Edinburgh: Edinburgh University
- Milliman, Ronald E. 1986. The influence of background music on the behavior of restaurant patrons . ***The Journal of Consumer Research*** 13, 2.
- Moore, B. C. J. 1995. ***Sensation & Perception***. Edited by Richard L. Gregory & Andrew M. Colman. New York: Longman Publishing.
- Øystein, Sømme. (n.d.). ***The investigation and analysis of the quality of sound of the trombone, and how it deviates from the quality of sound of the euphonium***. Available from: <http://www.suf.no/db03-nyheter/internet/html/docs/Somme.mht>
- Robertson, Tara and Duke Beasley. 2001. ***Cognitive Anthropology, Anthropological Theories: A guide prepared by students for students***. Available from: <http://www.as.ua.edu/ant/Faculty/Murphy/436/coganth.htm>
- Sturtevant, William. C. 1964. Studies in ethnoscience. ***American Anthropologist*** 66, 3 New Series, Part 2: Transcultural Studies in Cognition.
- Tansik, David., and Robert Routhieux. 1999. Customer stress-relaxation: the impact of music of music in a hospital waiting room. ***International Journal of Service & Industry Management*** 10, 1: 68-81. MCB University Press.
- Taylor, J. R. 1995. ***Linguistics Categorization: Prototypes in Linguistic Theory***. Oxford: Clarendon Press.
- Trainor, J. Luarel, and Christine Zacharias. 1998. Infants prefer higher-pitched singing. ***Infant Behavior & Development*** 21, 4: 799-806.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

รายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา
จำนวน 110 รายการ

สรรพสิ่ง		ปรากฏการณ์	สถานการณ์
สิ่งมีชีวิต	สิ่งไม่มีชีวิต	ปรากฏการณ์ ธรรมชาติ	การกระทำของมนุษย์/ ไม่ใช่มนุษย์
สัตว์	เครื่องดนตรี	58. ฟ้าผ่า	61. คนกระซิบกัน
1. แมว	28. ซอฮู้	59. ฟ้าร้อง	62. คนพิมพ์
2. ลูกสุนัข	29. ซอด้าง	60. ไปไม้เสียดสีกัน	63. คนตวาด
3. สุนัขตัวใหญ่	30. ระนาดเอก	เมื่อโดนลมพัด	64. คนตะคอก
4. กบ	31. ระนาดทุ้ม		65. คนโวยวาย
5. ช้าง	32. ปี่		66. คนผิวปาก
6. วัว	33. ฉิ่ง		67. ผู้หญิงกรี๊ด
7. นกแก้ว	34. ซ้อง		68. คนตะเบ็งเสียงพูด
8. กา	35. ตะโพน		69. คนคนเดียวตะโกน
9. เป็ด	36. ขิม		70. คนหลายคนตะโกน
10. ห่าน	37. ไวโอลิน		71. คนทะเลาะกัน
11. ม้า	38. เบส		72. คนพูดไปร้องให้ไป
12. เสือ	39. แซกโซโฟน		73. คนหัวเราะอยู่ในลำคอ
มนุษย์	วัตถุ		74. คนหัวเราะอารมณ์ดี
13. เด็ก	40. ประทัด		75. เด็กๆแย่งกันพูด
14. ผู้ใหญ่	41. ระเบิด		76. คนปรบมือ
15. คนแก่	42. รถแข่ง		77. คนพูดในถ้ำ
16. ผู้หญิง	43. เครื่องบิน		78. การแสดงเซตสิ่งโต
17. ผู้ชาย	44. ปืนใหญ่		79. เสียงอุปรากรจีน (จ้าว)
18. ทอม	45. นกหวีด		80. ไมค์หอน
19. พระเอก	46. แตรรถ		81. เบรกรถกะทันหัน
20. นางเอก	47. กระดิ่งลม		82. หนังสือตกลงพื้น
21. นางอิจฉา	48. นาฬิกาปลุก		83. กล้องเป่าตกลงพื้น
22. นักร้องโอเปร่า	49. ระฆัง		84. ตะปูตัวเดียวตกพื้น
23. นักร้องผู้หญิง	ทองเหลือง		85. ตะปูหลายตัวตกพื้น
วงสุนทราภรณ์	50. ระฆังแก้ว		86. กระป๋องนมชั้นหวานตกพื้น
24. นันทิดา แก้วบัว	51. ลูกกระพรวน		87. กระป๋องเป่าตกลงพื้น
สาย	52. หูตรถไฟ		88. ตะโกนที่หน้าผา

สรรพสิ่ง		ปรากฏการณ์	สถานการณ์
สิ่งมีชีวิต	สิ่งไม่มีชีวิต	ปรากฏการณ์ธรรมชาติ	การกระทำของมนุษย์/ไม่ใช่มนุษย์
25. ไหม เจริญปุระ 26. คนเป็นหวัด 27. คนไม่มีแรงใกล้ตาย	53. ลำโพงงานวัด 54. เครื่องจักร 55. กริ่งสัญญาณไฟไหม้ 56. หวอ (รถดับเพลิง, รถพยาบาล) 57. มอเตอร์ไซด์ที่ปรับแต่งท่อไอเสีย		89. วิฑูที่เร่งเสียงจนสุด 90. วิฑูที่ลดเสียงลง 91. แทะโลหะกระทบกัน 92. แก้วกระทบกัน 93. ดาบกระทบกัน 94. จานตักแตก 95. เพลงในผับ 96. ตอกเสาเข็ม (ก่อสร้าง) 97. รถชนกันอย่างแรง 98. รถบีบแตรไล่กันบนถนน 99. เด็กเล่นกัน 100. เด็กร้องไห้ 101. คนร้องเพลงในห้องน้ำ 102. คนร้องขอความช่วยเหลือ 103. คนจำนวนมากให้ร้อง 104. คนเชียร์กีฬา 105. ทูบประตู่ 106. เคาะประตู่ 107. เร่งเครื่องรถยนต์ 108. เสียงที่ได้ยินจากที่ไกลๆ 109. สัตว์ร้องด้วยความเจ็บปวด 110. สถานที่ที่มีคนจำนวนมาก เช่น สนามบิน, โรงพยาบาล

ภาคผนวก ข.

คำเกี่ยวกับเสียงทั้งหมดที่รวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นและ
การสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา จำนวน 944 คำ

กะหนอกะแหน	กวนประสาท	แข็ง	จัวเจียๆ
กะหนุงกะหนิง	กวนโสตประสาท	แข็งๆ	เง่างอน
กะอ้อกะแอ้	ก้อง	แข็งกร้าว	จิ้งจิ้ง
กะอ้อมกะแอม	ก้องๆ	ขิงขัง	จ้อย
กระเง้ากระงอด	ก้องกังวาน	ขื่นจุ่มก	จ้อยๆ
กระจองแง	ก้องดัง	ขริ่ม	เจิบขี้
กระจุ่มกระจิม	ก้องสูง	ขริ่มๆ	แจ้น
กระชาก	กังวาน	ขื่นๆ	แจ่มใส
กระชากกระชั้น	กังวานกึกก้อง	ขัดหู	แจ้ว
กระโชกกระชั้น	กังวานลึก	เขี้ยว	แจ้วๆ
กระโชกโฮกฮาก	กังวานใส	เขินๆ	แจ้ว
กระซี้กระซ้อ	กังวานหวาน	ค่อนข้าง	แจ้วๆ
กระด้าง	กังวานโหยหวาน	ค่อนข้างอด	เจียวจ้าว
กระด้างห้วน	กัมปนาท	ค่อย	เจ็ยแจ้ว
กระตือรือร้น	กึกก้อง	ค่อยๆ	เจียบ
กระแทกกระแท่น	กึกก้องกัมปนาท	คั่งแค้น	จอละ
กระทอนกระแท่น	กึกก้องอึ้งคะนึ่ง	คุ่นหู	ชั้นชม
กระพืดกระเพียด	กึกก้องอึ้งอล	ครีกรโครม	ชวานฟัง
กระเส้า	เกรี้ยว	ครั้นเครง	ชินหู
กระเส้าๆ	เกรี้ยว	เครื่อ	แข็งๆ
กระหึ่ม	เกรี้ยวกราว	เครื่อๆ	แข็งแแต่
กระหึ่มกึกก้อง	เกรี้ยวกราด	เครื่อสั้น	แแต่
กราดเกรี้ยว	โกรธเกรี้ยว	เครื่อสะอื้น	แแต่ด
กร้าน	ขมขื่น	เคร่งเครียด	ดั่ง
กร้าว	ขรม	ครวญคราง	ดั่งๆ
กร้าวกระด้าง	ขวางหู	เคียดแค้น	ดั่ง-ดั่ง
กร้าวแข็ง	ขาดๆหายๆ	เครียด	ดั่งกระหึ่ม
กร้าวต่ำ	ขุ่น	เครียดขริ่ม	ดั่งกังวาน
กรุ่มกริม	ขุ่นๆ	งิมง่า	ดั่งกังวานแหลม
กร่อยๆ	เข้ม	งิมง่าพึมพำ	ดั่งกัมปนาท
กลม	เข้มๆ	จัวเจีย	ดั่งก้อง

ดั่งก้องกังวาน	ดั่งแหลมก้อง	หุ้มต่ำ	เบานุ่ม
ดั่งก้องกัมปนาท	ดั่งแหลมสั้น	หุ้มนุ่ม	เบาเรียบ
ดั่งก้องชัดเจน	ดั่งหนวกหู	หุ้มนุ่มนวล	เบาอ่อน
ดั่งกึกก้อง	ดั่งโหยหวน	หุ้ม ๆ นุ่มนวล	บึ้งเบ็ง
ดั่งกึกก้องกัมปนาท	ดั่งโหวกเหวก	หุ้มนุ่มลึกลับ	ปิติ
ดั่งกึกก้องแสบแก้วหู	ดั่งเอ็ดอึ้ง	หุ้มนุ่มหู	แป้น
ดั่งเกรียวกราว	ดั่งอึกทึบ	หุ้มลึกลับ	เปี่ยมสุข
ดั่งขรม	ดั่งอึกทึบครึกโครม	หุ้มลึกลับกังวาน	ปรา
ดั่งโขมงโฉบเฉี่ยว	ดั่งอึ้งคะเนิง	หุ้มใส	เปรมปรีดี
ดั่งจอกแจกจอกแจ	ดั่งอ้ออึ้ง	หุ้มหวาน	แปร่ง
ดั่งแจ้ว	ดัดจริต	หุ้มห้าว	แปร่งปรา
ดั่งแจ้ว ๆ	ดู	หุ้มใหญ่	แปร่งหู
ดั่งเจียวจ้าว	ดูตัน	ถ่อมตัว	แปร๊ด ๆ
ดั่งเจ็ยแจ้ว	เด็ดขาด	นำฟัง	แปร้น
ดั่งชัดเจน	ตะกุกตะกัก	นุ่ม	ปลงตก
ดั่งชัดถนัดหู	ตอแหล	นุ่ม ๆ	แปลกหู
ดั่งแซ่ด	ตัดพ้อ	นุ่มชวนฝัน	ปรี๊ด
ดั่งแข็งแซ่	ติดหู	นุ่มต่ำ	ผิดหวัง
ดั่งเบา ๆ	ต่ำ	นุ่มหุ้ม	ผิดหู
ดั่งแผ่ว ๆ	ต่ำ ๆ	นุ่มไพเราะ	แผ่ว
ดั่งเปรี๊ยงสนั่นหวั่นไหว	ต่ำเข้ม	นุ่มหวาน	แผ่ว ๆ
ดั่งระงม	ต่ำลึกลับ	นุ่มหู	แผ่วต่ำ
ดั่งระรัว	ต่ำปรา	นิ่ง	แผ่วนุ่ม ๆ
ดั่งรบกวนประสาท	ต่ำหนัก	เนือย	แผ่วเบา
ดั่งรบกวนโสตประสาท	ต่ำออกหุ้ม ๆ	เนือย ๆ	แผ่วระโหย
ดั่งรำคาญหู	แตก	เนิบ ๆ	แผ่วล้า
ดั่งลั่น	แตกปรา	เนิบนาบ	แผ่วหวาน
ดั่งลั้งลั้ง	เต็ม	บาดหู	ปรา
ดั่งโวยวาย	เต็มตัน	บี้	พินอบพิเทา
ดั่งสะท้อน	ทดท้อ	บี้ ๆ แบน ๆ	พลั่ว
ดั่งสะท้อนก้อง	ท้อ	แบน	พลั่วแผ่ว
ดั่งสนั่น	หุ้ม	เบา	พึมพำ
ดั่งสนั่นกึกก้อง	หุ้ม ๆ	เบา ๆ	พึม ๆ ฟ่า ๆ
ดั่งสนั่นหวั่นไหว	หุ้ม ๆ หนัก ๆ แน่น ๆ	เบา ๆ นุ่ม ๆ	พลุ่งพล่าน
ดั่งแสบหู	หุ้มก้อง	เบา ๆ สั่น ๆ	เพลี่ย ๆ
ดั่งแสบแก้วหู	หุ้มก้องกังวาน	เบา-เบา	เพี้ยน
ดั่งแหลม	หุ้มกังวาน	เบาต่ำ	เพราะ

เพราะ ๆ	ระรื่น	เล็ก ๆ สิ้นเครื่อง	สูง ๆ
เพราะพริ้ง	ระรัว	เล็กสูง	สูงก้งวาน
เพราะเสนาหูกู	ระอา	เล็กแหลม	สูงปรี๊ด
ไพเราะ	รำเริง	เลื่อนลั่น	สูงแหลม
ไพเราะน่าฟัง	ราบเรียบ	(เสียง) เล็กเสียงน้อย	แสบหู
ไพเราะนุ่มนวล	รี้ริก	โวยวาย	แสบแก้วหู
ไพเราะเพราะพริ้ง	รินเริง	เศรำ	แสลงหู
ไพเราะรื่นหู	รินหู	เศรำสร้อย	เสียดแก้วหู
พุ่มฟาย	รุนแรง	เศรำสลด	เสียดแย้
มุ่มมัน	เรียบ	เศรำหมอง	เสนาหูกู
มันใจ	เรียบ ๆ	สดใส	ใส
ไม่ชินหู	เรียบเฉย	สบาย ๆ	ใส ๆ
ไม่น่าฟัง	เรียบราบ	สบายหู	ใสก้งวาน
ไม่เพราะ	เรียบเรื้อย	สลดหดหู่	ห่างเหิน
ไม่รื่นหู	เรียบเย็น	สะดุดหู	ห้าม
ไม่สบายหู	เรื้อยเฉื่อย	สะท้อน	ห้าว
ยะเยือก	เรื้อยเปื้อย	สะท้อนก้อง	ห้าว ๆ
เย็น	เรำร้อน	สะท้อน	ห้าว ๆ ทุ้ม ๆ
เย็น ๆ	ร้อนรน	สะท้อนจิต	ห้าว ๆ หนัก ๆ
เย็นเฉียบ	ร้อนท	สะท้อนเลื่อนลั่น	ห้าวก้งวาน
เย็นชา	รำพัน	สะบัด	ห้าวต่ำ
เย็นชาเรียบ ๆ	รำคาญหู	สะอื้น	ห้าวทุ้ม
เย็นยะเยือก	รำเร็ว	สะอื้นพุ่มฟาย	ห้าวนุ่มนวล
เย็นหวาน	ล้งล้ง	สะอึกสะอื้น	ห้าว ๆ นุ่มนวล
เย้ยหยัน	ล้อเลียน	สิ้น	ห้าวลึก
เยือกเย็น	ลอดไรฟัน	สิ้น ๆ	ห้าวหาญ
ยั่วชวน	ละมุน	สิ้นเครื่อง	แห้ง
เยาะ	ละมุนละไม	สิ้นเทา	แห้ง ๆ
เยาะ ๆ	ละล้าละลัก	สิ้นพรำ	แหบ
เยาะเย้ย	ละห้อย	สิ้นปลิว	แหบ ๆ
เยาะหยัน	ลิงโลด	สิ้นระรัว	แหบ ๆ แบน ๆ แดกพรำ
รบกวนประสาท	ลึก	สิ้นรัว	แหบ ๆ แห้ง ๆ
รบกวนโสตประสาท	ลึก ๆ	สิ้นนั้น	แหบเครื่อง
รกรหู	ลึกซึ้ง	สิ้นนั้นหวานไหว	แหบต่ำ
ระคายหู	ลั่น	สุขุม	แหบแผ่ว
ระงม	เล็ก	สุภาพ	แหบพรำ
ระเบ็งเซ็งแซ่	เล็ก ๆ	สูง	แหบห้าว

แหบแห้ง	เหน้อยหน่าย	หวานเยือกเย็น	อ่อนหวาน
แหบโหย	เหน้อยอ่อน	หวานๆเยือกเย็น	อ่อนหวานนุ่มนวล
แหบใหญ่	หองแงหงงๆ	หวานละห้อย	อ้ออัน
แหย	หงุดหงิด	หวานเล็ก	อ้อมแอม
แหลม	หุดหู่	หวานใส	อ่อย
แหลมๆ	หนัก	หวานใสนุ่มนวล	อ่อยๆ
แล้ม-แหลม	หนักๆ	เหน่อ	อึกทึก
แหลมกระชั้น	หนักใจ	โหวกๆ	อึกทึกครึกโครม
แหลมก้งวาน	หนักแน่น	โหวกเหวก	อึกอัก
แหลมขื่นจุมุก	หนักแน่นจริงจัง	โหยหวาน	อึ้ง
แหลมจืด	หนักแน่นมั่นใจ	ใหญ่	อึ้งคะเนิง
แหลมดั่ง	หม่น	ใหญ่ๆ	อึ้งอล
แหลมดัดจริต	หมิ่นๆ	อ้อแอ้	อ้ออึ้ง
แหลมบาดหุ	หยอกล้อ	ออกจุมุก	อูบอิบ
แหลมปวดประสาท	หลง	ออกทุ้ม	อู้อี้
แหลมปรืด	หลบ	ออกห้าว	อู้อี้ๆ
แหลมเล็ก	หล่อ	ออกแหบ	อู้อี้แหบเครีอ
แหลมเล็กๆ	ห้วน	ออกแหลม	เอ็ด
แหลมยาว	ห้วนๆ	อดอ้ออัน	เอ็ดตะโร
แหลมแสบแก้วหุ	ห้วนกระด้าง	อดอ้ออันรำพึง	เอ็ดอึ้ง
แหลมสูง	ห้วนสั้น	อดอ้ออันวิงวอน	เอะอะ
แหลมสูงหวีดหวิว	หยาบกระด้าง	อ่อน	เอะอะเกรี้ยวกราว
แหลมใส	หวาดกลัว	อ่อนๆ	เอะอะโครมคราม
แหลมแหบ	หวาดหวั่น	อ่อนๆทุ้มๆ	เอะอะไววาย
แหลมหนวกหุ	หนวกหุ	อ่อนๆเบาๆ	เอื่อย
แหว	หวาน	อ่อนเครีอ	เอื่อยๆ
เหยียม	หวานๆ	อ่อนเบา	เอื่อยเย็น
เหยียมเกรียม	หวานแจ้วๆ	อ่อนโยน	เอะอะโหวกเหวก
เหยียมโหด	หวานพลิว	อ่อนโรย	
เห็นอกเห็นใจ	หวานไพเราะ	(เสียง) อ่อนเสียงหวาน	
กร๊วบ	กราว	กรूंกรूं	ก้าก
กร๊วม	กราวๆ	กรูบ	ก้าบๆ
กรอกแกรก	กระซิก	กรูด	กีก
กรอบแกรบ	กริ่ง	กะต๋าก	กีก
กราก	กรีบ	กะโต้ก	กีกกัก
กรากๆ	กรุกกรู	ก้า	กึ่ง

กิ่งกั้ง	คั้ง	ฉิ่ง	ตั้งบ็อกๆ
กุก	คั้งๆ	ฉู่	ตั้งบ็อก
กุกกัก	แควก	แฉ่	ตั้งปงปัง
กุกกักๆ	โครก	โฉ่งฉ่าง	ตั้งปัดๆ
กุกกับ	โครกคราก	ซั่ว	ตั้งปักๆ
กุกกับๆ	โครม	ซ๋า	ตั้งปัง
กุกย	โครมคราม	ซ๋าๆ	ตั้งปังๆ
กุกยๆ	โครมครามตึงตั้ง	ซู้ด	ตั้งเปรี๊ยะๆ
กือก	จั้งจาด	ซู่	ตั้งเปรี๊ยะ
ก้องแก้ง	จั่ง	ซู่ๆ	ตั้งเผียะ
แก้ง	จั่งๆ	ซู่ซ๋า	ตั้งผัวะ
เกียด	แง	ซูด	ตั้งเผ่งๆ
เกาะ	แงๆ	ซูดซาด	ตั้งพีบัพ
แกรก	แง้ง	ซู้ด	ตั้งพีบัพๆ
แกรกราก	แง้งๆ	ตั้งกรากๆ	ตั้งพลัก
แกร้ง	แง้วๆ	ตั้งกรีก	ตั้งเพียะ
โกรกราก	จ้อก	ตั้งกรีกๆ	ตั้งโพละ
โกรง	จ้อกๆ	ตั้งกุกกับ	ตั้งพีตฟาด
ชีกๆ	จ้อก	ตั้งกรุ่งกริ่ง	ตั้งสวบๆ
ชุก	จ้อกๆ	ตั้งก้อง	ตั้งหึ่งๆ
ชุกๆ	จ้อกแจ้ก	ตั้งกรอบแกรบ	ตั้งเอี้ยด
ไชลก	จ้อแจ้	ตั้งกีกๆ	ตั้งอ๊ก
ไชลกๆ	จิก	ตั้งแกกรีก	ตั้งเฮือก
ครอก	จุก	ตั้งแครกๆ	ตั้งโฮก
คิก	จุกๆ	ตั้งแควก	ตั้งโฮกฮาก
คิกๆ	จุกกรู	ตั้งครีนๆ	ต็อก
ครีต	จูป	ตั้งครีนโครม	ต็อกๆ
ครีตๆ	จูปๆ	ตั้งโคล้งเคล้ง	ต้อม
ครีตคราด	แจจะ	ตั้งโครม	ต็อกตอกๆ
ครีน	โจ๊ก	ตั้งโครมคราม	ตั้ง
ครีนๆ	ฉับ	ตั้งโครมใหญ่	ตั้งๆ
ครีนครั้น	ฉับๆ	ตั้งจูป	ต็อกๆ
คลัก	ฉ่า	ตั้งฉ่า	ตัก
คลักๆ	ฉ่าง	ตั้งตึงๆ	ตักตัก
ควาก	ฉาด	ตั้งตูป	ตึง
คัก	ฉิ่งฉับ	ตั้งตุมกีกก้อง	ตึงๆ
คักๆ	ฉี่	ตั้งแต๊กๆ	ตึงตั้ง

ตู่บ	เปาะ	พรอดๆ	ส่าย
ตู่บๆ	เป๊ะ	พรวด	ห่องๆ
ตู่บตู่บ	เปาะแปะ	พรวดๆ	ห่าง
ตู่ม	เปี้ยว	พรีด	ห่างว
ตู่ต	แป็ด	เพลิง	หนับ
ตู่ม	แป็น	พลัก	หม่ง
ตู่มๆ	แปร์แปร์น	พัวะ	หริงๆ
ตู่มตาม	แปร์น	พีบ	หวาก
เท่งม่งเท่งม่ง	แปร์นๆ	พีบพีบ	หวิว
บื้อ	แปร์นๆ	โพล่ง	หวิวๆ
บีม	แป้ว	โพละ	หวี
บรีม	แปะ	ฟ้อ	หวีด
บรีน	โป๊ก	ฟ้อๆ	หวีดหวิว
ปง	โป๊กๆ	ฟอด	หวีดว้าย
ปงบ้ง	โป้ง	ฟอดแฟด	หวิว
ปรอดๆ	บ้วะๆ	ฟิด	หุงหิง
ป้อม	ผล็อง	ฟี่	หูด
บ้ง	ผลับ	ฟี่	หี
บ้งๆ	ผล้วะ	ฟี่ต	หีๆ
บับ	ผลิ่ง	ฟี่ตฟาด	หึ่ง
บ๊าบ	ผลุ	ฟู้ดฟิด	หึ่งๆ
บู้ด	ผลุง	ฟู้บ	เห่ง
บู้บ	ผับ	ฟู้	เห่งห่าง
บึ้งบึ้ง	ผับๆ	ฟู้ด	เห่ง
บึ้ง	ผ้วะ	ฟู้ดฟาด	เหม่ง
บู้ดบึ้ง	ผาง	แฟ	เหมี้ยว
บุ	ผ่างๆ	มอ	เหมี้ยวๆ
บู้	ผิ่ง	ม้อ	แห้
บุก	ผ่ง	ม้อะ	แห่ม
บุด	ผลละ	เยๆ	แห่มะ
บุ่ม	ผลละ	ว้าก	แห่มะๆ
บุด	ผาะ	วู้ด	แหะ
เป๊ก	ผาะๆ	วู้	แหะๆ
เป้ง	ผลละ	แ้ว	โหน่ง
เปรียง	โผ่ง	แ้วด	โหน่งเห่ง
เปรียงๆ	โผลละ	สวบ	โหม่ง
เปรียะ	พรอด	สวบๆ	โหวง

โหวด	อุ้ว	โวก้อก	เฮ้
ออกแอด	อู่	โวก	แฮ่
อ้อดแอ็ด	เอ็ง	ฮา	โสกๆ
อ้อดแอ็ดๆ	เอ็กๆ	ฮี้	โสกฮาก
อ๊ก	เอ็ยด	ฮึย	โห่ง
อ๊กๆ	เอ็ยดอ้าด	ฮึยๆ	โห่งๆ
อืด	เอ็อก	ฮือ	โห่ง
อ๊ก	แอ็ด	ฮือๆ	โห่งๆ
อ๊กๆ	แอ็ดๆ	ฮือ	
อ๊ก	โวก	ฮุม	

กั๊วหนวานนะแ้ว	โไพเราะเกาะหัวใจ
ก้องตังกั๊วหนไกล	โไพเราะตุ้ก้ามะหยี่ขยี้ฟองเป็ยร์
ขาดความเป็นธรรมชาติ	ฟังกูน่ารำคาญ
ขยี้ฟองเป็ยร์	ฟังกูเป็นมิตร
เจือความสุข	ฟังกูแปร่งหู
เจือสะอื้น	มีพลัง
เจือแวนน้อยใจ	มีเสน่ห์
เจือแจ้วกั๊วหนใส	มีเสน่ห์หน้าฟังกู
ดั่งกระชั้นแหลมครวญครางก๊กก้อง	มีเอกลักษณ์
ดั่งกั๊วหนใสค่อนข้างทุ้มแหลม	มีอำนาจน่าเกรงขาม
ดั่งแหลมสูงโหยหวนก๊กก้องสะท้านใจ	โไร้ความปราณี
ดั่งสดใสแจ่มชัด	สงบนิ่งสุขุม
ทุ้มกั๊วหนฟังกูแล้วเยือกเย็นอารมณ์	สงบราบเรียบ
ทุ้มต่ำอันทรงพลัง	สนั่นสะท้านสะท้าน
ทุ้มแผ่ไปด้วยความมั่นใจ	สนั่นหวั่นไหวดั่งแสบแก้วหู
ทุ้มสุภาพราบเรียบ	สะบัดสันมีอารมณ์
โทนเดี่ยว	ใสอารมณ์บาดลึก
นิ่งสงบมีความลุ่มลึก	โหยหวนชวนขนลุก
นุ่มนวลแผ่วเบา	โหยละห้อยคร่ำครวญ
นุ่มนวลเยือกเย็นแผ่ความเร้าร้อน	หึ่งดั่งก้องสองหู
นุ่มฟังกูอบอุ่น	หวานเคลือบจรีด
ปกติไ้ระดับ	อ๊อแ่สแบแก้วหูสะเทือนโสดประสาท
แปลกไม่เหมือนใคร	อ่อนๆเนิบช้าเบาเสี่ยยิ่งกว่าเบา
แผ่วเบาราบเรียบ	อยู่ในลำคอ

ภาคผนวก ค.

รายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ และสถานการณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำเรียกเสียงพื้นฐาน
ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

คำเรียกเสียงพื้นฐาน	รายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ และสถานการณ์
ดัง	สุนัขตัวใหญ่ เสือ กา จิ้งจก แซกโซโฟน ประทัด ระเบิด รถแข่ง เครื่องบิน ปืนใหญ่ นกหวีด แตรรถ นาฬิกาปลุก ระฆังทองเหลือง หูดรถไฟ ลำโพงงานวัด เครื่องจักร หอรถดับเพลิง หอรถพยาบาล กริ่งสัญญาณไฟไหม้ มอเตอร์ไซด์ที่ปรับแต่งท่อไอเสีย ฟาผ่า ฟ้าร้อง คนตะคอก คนตวาด คนโวยวาย คนตะเบ็งเสียงพูด คนๆเดียวตะโกน คนหลายคนตะโกน ผู้หญิงกรี๊ด คนทะเลาะกัน คนหัวเราะอารมณ์ดี รถชนกันอย่างแรง การแสดงเซดสิงโต ตอกเสาเข็ม เบรกรถกะทันหัน เด็กๆแย่งกันพูด เด็กเล่นกัน คนปรบมือ เด็กร้องไห้ คนพูดในถ้ำ คนร้องขอความช่วยเหลือ ไมค์หอน จานตกแตก ตะปุตัวเดียวตกพื้น ตะปูหลายตัวตกพื้น รถบีบแตรไล่กันบนถนน คนจำนวนมากโห่ร้อง คนเชียร์กีฬา ทูบประตู่ เร่งเครื่องรถยนต์ วิทยุที่เร่งเสียงจนสุด เพลงในผับ สถานที่ที่มีคนจำนวนมาก เช่น สนามบิน, โรงพยาบาล สัตว์ร้องด้วยความเจ็บปวด หมาหอน เสียงจุดพลุ เสียงตีอะไรแรงๆ หมาเห่าข้างบ้าน ตีกล่อม รถเมล์ เสียงคนกลุ่มใหญ่ๆพูดคุยกัน เสียงวงดนตรีแสดงสด เครื่องบินไอพ่น

คำเรียกเสียงพื้นฐาน	รายการสรรพสิ่ง ปรากฏการณ์ และสถานการณ์
ค่อย และ เบา	แมว ลูกสุนัข คนแก่ ลูกกระพรวน ใบไม้เสียดสีกันเมื่อโดนลมพัด คนกระซิบกัน คนพึมพำ คนผิวปาก คนไม่มีแรง คนใกล้ตาย คนพูดไปร้องไห้ไป คนหัวเราะอยู่ในลำคอ กล้องเปล่าตกลงพื้น กระจบองเปล่าตกลงพื้น เคาะประตู่ วิทยุที่ลดเสียงลง แก้วกระทบกัน เสียงที่ได้ยินจากที่ไกลๆ เสียงพูดที่ไม่ดัง แอบเปิดประตู่ เสียงน้ำไหล พูดคนเดียว เสียงพูดในลำคอ เสียงจากโทรศัพท์ที่ยกห่างออกจากหู ใบไม้ห่ล่น สัตว์ตัวเล็กๆ ลมพัดไม่แรง เสียงเม็ดต้อยต้งแตก คุยกันในห้องสมุด คุยโทรศัพท์ในรถตู้

คำเรียกเสียงพื้นฐาน	รายการสรรพสิ่ง ปรางภูมิการณ์ และสถานการณ์
กังวาน	นักร้องโอเปร่า ฉิ่ง ฉ้อง ระฆังทองเหลือง ระฆังแก้ว ดาบกระทบกัน แท่งโลหะกระทบกัน

คำเรียกเสียงพื้นฐาน	รายการสรรพสิ่ง ปรางภูมิการณ์ และสถานการณ์
ก้อง	คนพูดในถ้ำ, ในโบสถ์ คนร้องเพลงในห้องน้ำ กระทบเปลาตกลองพื้น ตะโกนที่หน้าผา แท่งโลหะกระทบกัน ดาบกระทบกัน ระฆัง

คำเรียกเสียงพื้นฐาน	รายการสรรพสิ่ง ปรางภูมิการณ์ และสถานการณ์
แหลม	ซ้าง ม้า กา ผู้หญิง นางเอก นางอิจฉา นักร้องผู้หญิงวงสุนทราภรณ์ ตึก ชิโร่ ศรีสุดา บุษยา นัตตา วิยะกานต์ รวงทอง ทองลั่นทม ซอด้วง ปี่ ระนาดเอก ฉิ่ง ไวโอลิน แซกโซโฟน รถแข่ง นกหวีด แตรรถ นาฬิกาปลุก ระฆังแก้ว ลูกกระพรวน กริ่งสัญญาณไฟไหม้ หวน (รถดับเพลิง, รถพยาบาล) ผู้หญิงกรี๊ด คนผิวปาก เต็กร้องไห้ เบรกรถกะทันหัน คนร้องขอความช่วยเหลือ เสียงอุปกรจีน (จิว) ไมค์หอน จานตกแตก แท่งโลหะกระทบกัน ดาบกระทบกัน หนู แก้วกระทบกัน สัตว์ร้องด้วยความเจ็บปวด แม่มด จิ้งหรีด เปรด

คำเรียกเสียงพื้นฐาน	รายการสรรพสิ่ง ปรางภูมิการณ์ และสถานการณ์
เล็ก	แมว ลูกสุนัข นกแก้ว เด็ก ผู้หญิง นางเอก ฝน ธนสุนทร นักร้องผู้หญิงวงสุนทราภรณ์ ดีเจนาภาพร แอน ธิตีมา มาลีวัลย์ นรีกระจ่าง ชิม กระดิ่งลม ระฆังแก้ว ลูกกระพรวน คนผิวปาก ดาบกระทบกัน แท่งโลหะกระทบกัน ตะปั่วเตี้ยตักพื้น แก้วกระทบกัน ตั๊กแตน หนู นกกระจิบ

คำเรียกเสียงพื้นฐาน	รายการสรรพสิ่ง ปราภฏการณ์ และสถานการณ์
ทุ้ม	กบ ซอฮู้ ระนาดทุ้ม ฆ้อง ตะโพน ผู้ชาย พระเอก ตู๋ย ธีรภัทร มนตรี เจนอักษร รอง คำมูลคดี สุเทพ วงษ์คำแหง สันติ ลุนเผ่ อาณัติเสียงหล่อ ธีร์ ไชยเดช ปีเตอร์ คอร์ป ไดเรนดัล เบส ฆ้องวง ระฆังทองเหลือง กลองฉิ่งปี่น คนพากย์สารคดี

คำเรียกเสียงพื้นฐาน	รายการสรรพสิ่ง ปราภฏการณ์ และสถานการณ์
ใหญ่	กบ วัว กา เสือ ผู้ใหญ่ ผู้ชาย ทอม ใหม่ เจริญปุระ ธีร์ ไชยเดช นันทิดา แก้วบัวสาย สุกัญญา มิเกล ปีเตอร์ คอร์ป ไดเรนดัล แอม เสาวลักษณ์ แตรรถ คนจำนวนมากโห่ร้อง คนเชียร์กีฬา กระจ่างนวมชั้นหวานตักพื้น หนังสือตกลงพื้น ทูบประตู่ หูดรถไฟ เร่งเครื่องรถยนต์ หมาเห่า เปิงมาง ยักษ์

คำเรียกเสียงพื้นฐาน	รายการสรรพสิ่ง ปราภฏการณ์ และสถานการณ์
แหบ	เป็ด กา ห่าน ผู้ใหญ่ คนแก่ ใหม่ เจริญปุระ เป็ด หัตถยา ศิริพร อำไพพงษ์ ตะ ฌานิส ศรีใส สุชาติวุฒิ คนป่วยไม่มีเสียง คนเป็นหวัด คนเจ็บคอ คนที่ใช้เสียงมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสิริวิมล ศุภกรศรี เกิดเมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2524 ที่จังหวัดนครราชสีมา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาญี่ปุ่น คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในปีการศึกษา 2545 จากนั้นเข้าศึกษาต่อที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ในปีการศึกษา 2547

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย